

Protokol Serisi

11. sınıf

Türk Dili ve
Edebiyatı

BECERİ TEMELLİ
-yeni nesil-

**SORU
BANKASI**

- Özetin özeti
- % 50 Kazanım soruları, % 50 Beceri temelli yeni nesil sorular
- Ünite değerlendirme etkinlikleri
- Çek koparlı
- Akıllı tahta uyumlu

Protokol Serisi

DATA YAYINLARI

Protokol Serisi

11. sınıf

Türk Dili ve Edebiyatı

BECERİ TEMELLİ

-yeni nesil-

SORU BANKASI

- Özeti özeti
- % 50 Kazanım soruları, % 50 Beceri temelli yeni nesil sorular
- Ünite değerlendirme etkinlikleri
- Çek koparlı
- Akıllı tahta uyumlu

Protokol Serisi

11. SINIF
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
BE CERİ TEMELLİ YENİ NESİL SORU BANKASI

EDİTÖR

Turgut MEŞE

YAZAR

Komisyon

Bütün hakları Data Yayınlarına aittir. Yayıncının izni olmaksızın kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik yollarla ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması ve dağıtımını yapılamaz.

ISBN / TARİH

978-625-7951-60-9 / 13 05 20

Sertifika No:

16199

KAPAK TASARIMI

Data Yayınları Tasarım Ekibi

SAYFA TASARIMI

Data Yayınları Dizgi Ekibi

BASKI VE CİLT

Özgür WEB Matbaacılık

ANKARA

DATA YAYINLARI

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi

1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No:2/20

Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 29 95 - 0 505 925 57 81

Fax: 0312 342 23 58

www.datayayinlari.com

bilgi@datayayinlari.com

ÖN SÖZ

Kıymetli Öğretmenler ve Sevgili Öğrenciler,
Biz Data Yayınları olarak kitaplarımızda yaptığımız köklü değişikliklerle yeni sistemin öğrencilere kazandırmak istediği algılama, yorumlama ve sonuca bağlama aşamalarını benimsetmeye çalıştık. Bunu nasıl mı yaptık? Öncelikle yeni sisteme ayak uydurmak adına analiz temelli görsellerle zenginleştirilmiş kurguya dayalı beceri temelli yeni nesil sorular ürettik. Soruları, kurgu potansiyeli yüksek bir yazar kadrosu ve alanında yetkin bir dizgi ekibiyle hazırladık. Soruları hazırlarken, öğrencilerin algılarını soru üzerinde yoğunlaştırıp dikkat toplamak ve genel kültürlerini arttırmak amacıyla konuları bazen tarihi olaylardan bazen de güncel olaylardan seçmeye dikkat ettik.

Eğitim tek yönlü kazanılan bir olgu değildir. Biz Data Yayınları olarak bu bilinçle hazırlamış olduğumuz beceri temelli yeni nesil sorularla öğrenciyi çok yönlü bir eğitim kampına alıyoruz. Bir yandan öğrencinin soru çözme becerisini en üst noktaya taşıırken bir yandan da öğrenciyi günceli yakalama fırsatını veriyoruz. Ayrıca yeni nesil sorularla öğrencilerin zamanı bilinçli kullanmalarını ve eğlenerek soru çözmelerini sağlıyoruz. Güncel olaylardan yola çıkarak hazırladığımız, uzman yazar kadromuzun deneyimli kalemliyle buluşan beceri temelli yeni nesil soru kalıplarımız öğrencinin algılama, anlamlandırma ve sonuca bağlama sürecinde oldukça etkili bir rol üstleniyor.

Beceri temelli yeni nesil soruları kitaplarımıza nasıl yerleştirdik? Bir de ona bakalım. Çoğunlukla tam ve yarım sayfa sorular olmakla birlikte çeyrek sayfa sorularımız da mevcuttur. Testlerimizi, beceri temelli yeni nesil sorular ve kazanım tarzdaki sorularla harmanlayarak oluşturduk. Testlere eklediğimiz bu beceri temelli yeni nesil sorular ile öğrencinin hem peş peşe gelen kazanım soru klişesinden uzaklaşıp eğlenerek soru çözmeyi sağlamayı hem de yeni sistemde var olan algılama ve yorumlama kapasitesini geliştirmeyi amaçladık.

Data Yayınları olarak bugüne kadar hep yanınızda olduk, bugünden sonra da geleceğiniz için hep yanınızda olacağız.

Sevgiyle, saygıyla ve bizimle kalın.

DATA YAYINLARI

Kitap hakkında görüş ve önerileriniz için

WhatsApp hattımız: 05422620337

1. ÜNİTE

GİRİŞ

- ✦ EDEBİYAT VE TOPLUM İLİŞKİSİ 7
- ✦ EDEBİYATIN SANAT AKIMLARI İLE İLİŞKİSİ 9
- ✦ YAZIM KURALLARI 13
- ✦ NOKTALAMA İŞARETLERİ 21
- ✦ ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTİ 29
- ✦ BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL ETKİNLİKLER 33

2. ÜNİTE

HİKAYE

- ✦ CUMHURİYET DÖNEMİ'NDE HİKÂYE (1923-1940) 37
- ✦ TOPLUMCU GERÇEKÇİLİK 45
- ✦ CÜMLENİN ÖGELERİ 47
- ✦ ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTİ 51
- ✦ BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL ETKİNLİKLER 55

3. ÜNİTE

ŞİİR

- ✦ TANZİMAT DÖNEMİ ŞİİRİ 59
- ✦ SERVETİFÜNUN DÖNEMİ ŞİİRİ 63
- ✦ SAF ŞİİR 67
- ✦ MİLLÎ EDEBİYAT DÖNEMİ ŞİİRİ 69
- ✦ CUMHURİYET DÖNEMİ'NİN İLK YILLARINDA ŞİİR 73
- ✦ TÜRKİYE DIŞINDAKİ ÇAĞDAŞ TÜRK ŞİİRİ 75
- ✦ ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTİ 77
- ✦ BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL ETKİNLİKLER 81

4. ÜNİTE

MAKALE

- ✦ MAKALE 85
- ✦ MÜNAZARA 87
- ✦ ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTİ 89
- ✦ BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL ETKİNLİKLER 91

5. ÜNİTE

SOHBET VE FIKRA

- ✦ SOHBET 95
- ✦ FIKRA 97
- ✦ ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTİ 99
- ✦ BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL ETKİNLİKLER 103

6. ÜNİTE

ROMAN

- ✦ CUMHURİYET DÖNEMİ'NDE ROMAN (1923-1950) 107
- ✦ MODERNİST ROMAN 115
- ✦ DÜNYA EDEBİYATINDA ROMAN 117
- ✦ ANLATIM BOZUKLUKLARI 121
- ✦ ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTİ 129
- ✦ BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL ETKİNLİKLER 133

7. ÜNİTE

TİYATRO

- ✦ CUMHURİYET DÖNEMİ'NDE TİYATRO (1923-1950) 137
- ✦ DÜNYA EDEBİYATINDA TİYATRO 141
- ✦ TEMEL TİYATRO TERİMLERİ 143
- ✦ ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTİ 145
- ✦ BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL ETKİNLİKLER 149

8. ÜNİTE

ELEŞTİRİ

- ✦ CUMHURİYET ÖNCESİNDE ELEŞTİRİ 153
- ✦ CUMHURİYET DÖNEMİ'NDE ELEŞTİRİ 155
- ✦ ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTİ 157
- ✦ BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL ETKİNLİKLER 159

9. ÜNİTE

MÜLAKAT/RÖPORTAJ

- ✦ MÜLAKAT 163
- ✦ RÖPORTAJ 165
- ✦ ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTİ 167
- ✦ BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL ETKİNLİKLER 169
- ✦ **CEVAP ANAHTARI** **171**

DATA YAYINLARI

1. ÜNİTE

GİRİŞ

KONULAR

- EDEBİYAT VE TOPLUM İLİŞKİSİ
- EDEBİYATIN SANAT AKIMLARI İLE İLİŞKİSİ
- YAZIM KURALLARI
- NOKTALAMA İŞARETLERİ

EDEBİYAT VE TOPLUM İLİŞKİSİ

- Edebiyat; düşüncelerin, duyguların ve hayallerin insanlara estetik bir zevk anlayışıyla aktarılması sanatıdır.
- İnsanların hayalleri, duyguları ve düşünceleri de ait olduğu toplumun özelliklerini barındırır.
- Edebî metinler, sosyal hayatın bir parçasıdır ve sosyal bir çevrede ortaya çıkar.
- Sanatın; toplum özelliklerini barındırması, toplum sorunlarını dile getirmesi ve bununla birlikte toplumsal değişimde söz sahibi olması söz konusudur.
- Edebiyat ile toplum, toplum ile edebiyat karşılıklı olarak birbirlerini etkilerler.
- Edebiyat; toplumsal varoluşun ve millî kimliğin, düşünce ve sanat alanında inşası ve gelecek kuşaklara aktarılmasında önemli bir araçtır.

EDEBİYATIN SANAT AKIMLARI İLE İLİŞKİSİ

- İnsanlık tarihinde görülen siyasal, toplumsal, kültürel, ekonomik vb. olaylara bağlı değişimler, birtakım düşünce ve sanat adamlarını bir araya getirmiştir.
- Sanatla uğraşan insanlar, dönem dönem aynı düşünce ve sanat anlayışı etrafında toplanmış ve sanatta o güne kadar olandan farklı yollar çizerek sanat akımlarına adım atmışlardır.
- Batı düşünce, edebiyat ve sanatındaki gelişmelerin temelinde eski Yunan ve Latin edebiyatı, hümanizm ve Rönesans vardır.
- Çoğunlukla felsefî bir düşünceden beslenen sanat görüşlerinin resim, müzik, mimari, edebiyat gibi alanlarda ilkeleri belirlenmiş bir disiplin olarak ortaya konmasıyla Batı'da sanat akımları oluşmuştur.
- Sanatçılar, sanat akımları doğrultusunda eserler vermeye başlamışlardır.
- Ortak bir düşünüş biçimiyle hareket eden bu sanatçılar, değişen toplumun düşünce ve sanat anlayışını şekillendirmiştir.
- Bir sanat anlayışı etrafında yazılan eserler ise edebî akımların oluşmasını sağlamıştır.
- "Edebiyat akımları" bağımsız akımlar olmayıp genel olarak sanat akımlarının edebiyata yansımalarından ortaya çıkarlar.
- Edebî akımlar, yazar ve şairleri müşterek değerler etrafında bir araya getiren ve onların pek çok esere hayat vermelerine imkân hazırlayan birer edebiyat iklimidir.
- Edebiyata etki eden akımlar klasisizm, romantizm (coşumculuk), realizm (gerçekçilik), natüralizm (doğalcılık), parnasizm, sembolizm (simgecilik) ve sürrealizm (gerçeküstüçülük)'dir.

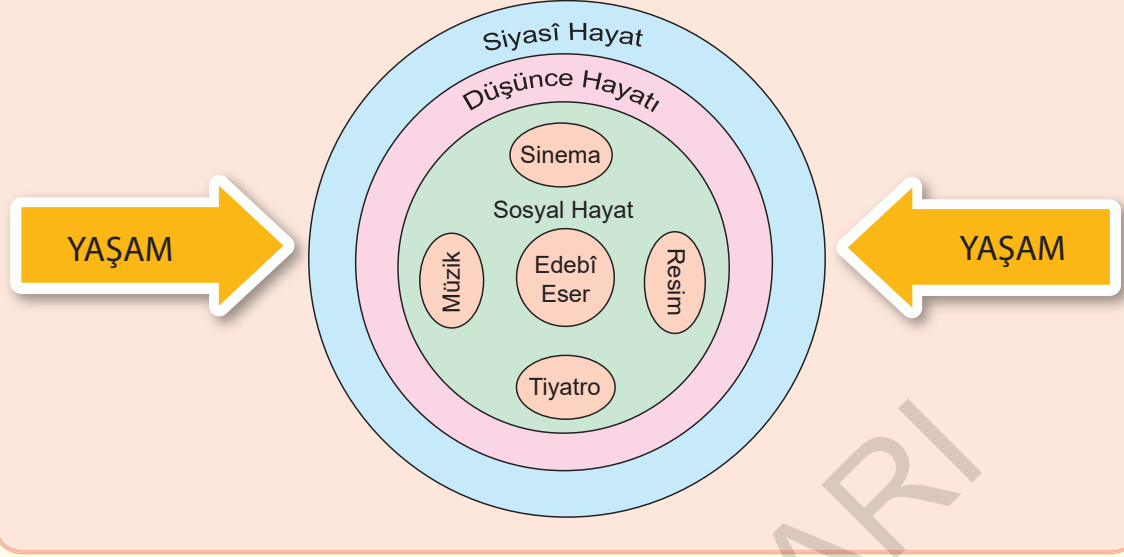
YAZIM KURALLARI

- Bir dili kullanırken yazıda ve söyleyişte kişiden kişiye farklı anlamlar oluşmaması için belirlenen ve herkes tarafından benimsenen kurallardır.
- Bu kurallardan birçoğu aslında anlama ve telaffuza bağlıdır. Anlam ve telaffuz; akla, manrığa, geleneğe, çoğunluğa vb.ne uyduğu takdirde zaten yazıldığı gibi okunan ve okunduğu gibi yazılan bir dil olan Türkçenin imlası kolayca halledilecektir.
- Yazım kuralları zaman içinde değişikliklere uğrayabilir ancak bu kuralları çok sık değiştirmek dilde bütünlüğün sağlanmasında olumsuz etki yapabilir. Bu nedenle her ülkede yazım kurallarını tespit eden kurumlara ihtiyaç duyulmaktadır. Türkiye’de de yazım kurallarını belirleyen kurum “Türk Dil Kurumu”dur.
- Cümle başları, özel isimler, dizeler, unvan isimleri, kurum isimleri, belirli olan tarihler büyük harfle başlar.
- Sayılar; birden fazla kelimeden oluşuyorsa ayrı yazılır, para ile ilgili işlemlerle senet, çek vb. ticari belgelerde, oyun adlarında bitişik yazılır, üleştirme sayılarında rakamla değil, yazıyla belirtilir.
- Birleşik sözcükler; iki ya da daha çok sözcüğün kalıplaşıp kaynaşmasıyla oluşurlar, anlamca ve biçimce bir bütündür, tek bir kavramı karşılar, sözcükleri birbirinden ayrılmaz ve sözcükleri arasına çekim ekleri, yapım ekleri ya da başka bir sözcük getirilemez.
- Kurum, kuruluş, müessese, makam, üniversite adlarının kısaltmalarında bütün harfler büyüktür, harfler arasına nokta koyulmaz ve gelen çekim ekleri kesme ile ayrılır, ekler son harfin okunuşuna göre belirlenir. Özel isim veya unvan olan bir kelime birkaç harfle kısaltılıyorsa yalnız ilk harf büyük yazılır ve kelimenin uzun şeklinin okunuşu esas alınır, gelen ekler kesmeyle ayrılmaz. Özel isim değilse de küçük harfle başlar ve gelen ekler kesmeyle ayrılmaz.
- Bağlaç olan “da, de, ki, ne ... ne” ayrı yazılır ve “de” bağlacı kendisinden önceki kelimenin son ünlüsüne bağlı olarak ünlü uyumlarına uyar.
- Pekiştirme sıfatları ve zarfları ile pekiştirmeli sıfatlarda pekiştirici hece bitişik yazılır.
- Türkçede ikilemeler, genellikle ayrı yazılmaktadır çünkü ikilemeleri oluşturan sözcükler, genellikle anlamlı iki ayrı sözcükten oluşmaktadır. Bu sözcükler de aralarına noktalama işareti almadan, bir kelime grubu gibi ayrı olarak yazılırlar.

NOKTALAMA İŞARETLERİ

- Duygu ve düşünceleri daha açık ifade etmek, cümlenin yapısını ve duraklama noktalarını belirlemek, okumayı ve anlamayı kolaylaştırmak, sözün vurgu ve ton gibi özelliklerini belirtmek üzere noktalama işaretleri kullanılır.
- Noktalama işaretlerinin olmadığı bir metinde, okuyucu metni okurken zorlanacak; dinleyici de metni anlamlandıramayacaktır. Çünkü konuşma dilindeki durakların, vurgu ve tonlamaların yazılı dildeki karşılığı noktalama işaretleridir. Bu işaretler kimi zaman cümlenin coşkulu ve lirik bir tarzda, kimi zaman düşünceli bir edaya bürünerek okunmasını gerektirir.
- Başlıca noktalama işaretleri şunlardır: Nokta (.), virgül (,), noktalı virgül (;), iki nokta (:), üç nokta (...), ünlem işareti (!), soru işareti (?), kesme işareti (’), kısa çizgi (–), uzun çizgi (—), eğik çizgi (/), parantez (yay ayraç) (()), köşeli ayraç ([]), denden işareti (“ ”), tırnak işareti (“ ”), tek tırnak işareti (‘ ’)
- Noktalama işaretlerinden nokta, virgül, noktalı virgül, iki nokta, üç nokta, soru, ünlem, tırnak, ayraç ve kesme işaretleri ait oldukları kelimelere bitişik olarak yazılır ve kesme dışındaki işaretlerden sonra bir harf boşluğu ara verilir.
- Cümlede; virgül (,), noktalı virgül (;), parantez (()), tırnak işareti (“ ”) ve kesme işareti (’) kullanıldıktan sonra büyük harfle başlanmaz. Ancak cümle içerisinde özel isim kullanılmış ise bu kelime büyük harfle başlar.
- Alt kısmında nokta bulunan noktalama işaretlerinden sonra [(.), (:), (...), (?), (!)] büyük harfle başlanır. Ancak “İki noktadan sonraki ifade özel isimler hariç olmak üzere cümle düzeyinde olmadığı sürece küçük harfle başlar.” şeklinde istisnai bir durumu vardır.

1

Merkezden çevreye doğru birbirini etkileyen unsurların belirtildiği görselle ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılabilir?

- A) Sosyal hayat, toplumumuzdaki düşünce tarzını ve siyasi hayatı etkiler.
- B) Konusu toplumun aksayan yönlerini teşkil eden bir tiyatro eseri düşünce hayatımızı şekillendirebilir.
- C) Siyasi düşünceler, hayatımız üzerinde etkili olan unsurlardandır.
- D) Edebî eserler, toplum hayatını şekillendiren temel unsurlardandır.
- E) Sosyal hayat üzerinde etkili olan unsurların başında düşünce tarzımız gelir.

2 Edebiyat sözlü ve yazılı olmak üzere geniş bir alanı kapsar. Modernleşme ile birlikte ülkemizde edebiyatın türlerinde çeşitlilik görülmüştür. Bu çeşitlilik içinde öyle bir tür vardır ki toplumu diğerlerine göre daha samimi ve daha güçlü bir şekilde etkilemiş, yönlendirmiş ve değiştirmeyi başarmıştır. Bahse konu bu etkileyici tür tiyatrodur.

Bu metne göre aşağıdakilerden hangisi edebiyat türleri arasında yer alan tiyatronun edebiyat ile ilgisini en kapsamlı şekilde açıklar?

- A) Yazılı hayata geçilmesiyle birlikte oynanan tiyatro oyunları toplumu etkilemiştir.
- B) Tiyatro, modernleşme ile birlikte toplum hayatına girerek toplumu geliştirmiştir.
- C) Toplumu yönlendirmek isteyen tiyatro sanatçıları sergiledikleri oyunlarla topluma etki etmeye çalışmışlardır.
- D) Tiyatro, toplumu içten ve sağlam bir şekilde etkileyerek toplumla edebiyatı bütünleştirmiştir.
- E) Toplumun aksayan yanlarını ortaya çıkarmak ve bunları düzeltmek amacıyla tiyatro türü geliştirilmiştir.

3 Edebiyat, toplumsal yaşamın bir aynasıdır. Bunda, kullandığı dilin etkisi önemli bir rol oynar. Çünkü dil, toplumun temel taşıdır. Sanatçılar da bu temel taşı kullanarak edebî eserleri toplum için oluşturmaya çalışırlar. Toplumun dilinden ve toplumdan kopuk eserler unutulmaya mahkûmdur. Sanatçıların eserlerindeki dil ve konu seçiminde yetiştikleri ve içinde buldukları ortam son derece etkilidir. İkisini birbirinden ayırmak son nefesi vermek gibidir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerin hangisine ulaşılabılır?

- A) Bütün edebiyat eserleri yalnız toplumsal yaşantılar irdelenerek açıklanabilir.
- B) Toplumun yaşantısı önce dili sonra edebiyatı etkileyerek yeni bir edebiyatın oluşmasını sağlamıştır.
- C) Edebî ürünlerin ortaya çıkmasını dile bağlayarak açıklamak toplumu edebiyattan soyutlamaktır.
- D) Edebiyat, tarihi süreç içerisinde türlere ayrılarak toplumu etkilemeyi başarmıştır.
- E) Edebiyatın şekillenmesinde toplumun dilini ve yaşantısını yok saymak boşa kürek çekmektir.

4

Reşat Nuri Güntekin'in Çalıkuşu romanında, Anadolu'ya öğretmen olarak giden Feride'nin hikâyesi işlenmiştir. Roman yayımlandıktan kısa bir süre sonra İstanbul'da yüzlerce genç kız, Anadolu'ya öğretmen olarak gitmek için yetkililere başvurmuştur. Bu romanda, İstanbul hayatından uzaklaşarak Anadolu'ya geçen ve Anadolu yaşamını daha önce hiç görmemiş bir genç kızın bu farklı yaşam tarzı karşısında yaşadıkları anlatılmıştır. Roman, etkisi açısından incelendiğinde İstanbul'da yaşayan insanların Anadolu'ya bakış açılarının değişmesini sağlamış ve insanların yaşamlarında derin izler bırakmasını sağlamıştır. Romanın yazıldığı dönemlerde aileler kız çocuklarına Feride ismini vermiş ve ilk defa karşılaştıkları ve gerçekçi bir anlatımla dile getirilen bu yaşamdan ne kadar uzak kaldıklarını da anlamaya başlamışlardır. Roman adeta Anadolu gerçekleriyle yüzleşmeyi ifade eder.

Bu parçadan yola çıkarak ortaya konan;

- I. Edebiyat ve toplum arasında bulunan koparılamaz etkileşim
- II. Edebiyatın yaşam üzerinde etkileyici izler bırakması
- III. Hayatın gerçeklerinin edebiyat aracılığıyla halka duyurulması

durumlarından hareketle edebiyat-toplum ilişkisi yönünden aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Edebiyat, sosyal hayatın içinde yer alan ve bu açıdan da sosyal yaşamdan ayrı düşünülemeyecek bir türdür.
- B) Edebiyat, toplumsal yaşamı etkileme gücünden önemli bir görev üstlenmektedir.
- C) Hayatın aksayan yönleri edebî eserlerde dile getirilerek bu yönde halk bilinçlendirilmiştir.
- D) Edebî eserler toplumun gerçeklerle yüzleşmesiyle birlikte insanların hayata sınıksız bağlanmalarının yollarını ortaya koymaktadır.
- E) Edebiyat, insanların toplumdaki farklı yaşantıları görmelerine etki ederek toplum içerisindeki bütünleşmeyi de sağlamaktadır.

5

Her edebiyat geleneği, içinde bulunduğu çağın şartlarına, yaşadığı toplumun ihtiyaçlarına, zevklerine cevap verdiği sürece var olur. Dolayısıyla edebiyat toplumun beklentilerini karşılayabilmeli yani toplumla iç içe olmalıdır. Zaten edebiyatın bireysel ve toplumsal olmak üzere iki yönlü bir cephesinin olduğu aşıkârdır. Tarihî süreç içerisinde ortaya çıkan edebiyat geleneklerinde toplumun duyguları, düşünceleri, hayalleri, normları, gelenek ve görenekleri, örfleri, âdetleri, toplumun sözcüsü konumunda olan sanatçılar vasıtasıyla dile getirilmiştir. Edebiyat tarihimizde önemli bir yere sahip olan âşıklar da toplumlarının gören gözü, işiten kulağı ve konuşan dili olmuşlardır. Toplumlarının sözcüsü konumunda olan âşıklar, bireysel duyuş, düşünüş ve inanışlarının yanı sıra ortaya koymuş oldukları ürünlerle toplumlarının ortak değerlerini, sosyal yaşamlarını, yaşanan önemli olayları kendi sanat sözgeçerlerinden geçirecek dile getirmişler, toplumun söyleyemediklerini ya da söylemeye cesaret edemediklerini toplum adına ifade etmişlerdir.

Bu parçadan hareketle Âşık Veysel'in aşağıdaki dörtlüklerinden hangisi edebiyatın toplum ile ilişkisini ortaya koymaz?

- A) Ağlasam ağlanmaz, gülsem gülünmez
Yusam temizlenmez, silsem silinmez
Ata nedir, baba nedir bilinmez
Atayı, babayı sayan kalmadı
- B) Uzun ince bir yoldayım
Gidiyorum gündüz gece
Bilmiyorum ne haldeyim
Gidiyorum gündüz gece
- C) İnsanoğlu doğru yoldan şaşmazdı
İşte hile sözde yalan olmasa
Türlü türlü felakete düşmezdi
İşte hile sözde yalan olmasa
- D) Adım at ileri geriye bakma
Bir sağlam iş tut da elden bırakma
Saçma sapan sözler hep delip takma
Allah'ın yardımı hep çalışanlara
- E) İtimat edersen benim sözüme
Gel birlik kavline girelim kardaş
Birlik çok tatlıdır benzer üzüme
İçip şerbetini duralım kardaş

1

BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL SORU

Yukarıdaki görselde bir tiyatro oyununu izlemeye giden seyircilerin, gösteri bittikten sonra, oyun hakkındaki görüşlerini ve değerlendirmelerini yönetmene söyledikleri görülmektedir.

İzleyicilerin bu değerlendirmelerinden hareketle oyunun hangi edebî akımdan etkilenerek yazıldığını söyleyebiliriz?

- A) Klasisizm B) Romantizm C) Realizm D) Naturalizm E) Parnasizm

- 2 Sanatın ferdiliği, insan ve tabiat estetiğinin yansıtılması temelindeki edebî akım; toplumun içinde bulunduğu sosyal, ekonomik ve siyasi karmaşa döneminde toplum içerisinde ilgi ve kabul görmeyerek önemini kaybedebilmektedir. Bunun neticesinde sosyal unsurlu bir akım doğabilmektedir. Yine bunun sonuçlarından biri de klasisizme tepki olarak realizm akımının ortaya çıkmasıdır.

Bu parçaya göre;

- I. Sanat; toplumsal değil, ferdî olarak ortaya çıkmaktadır.
 II. İnsan ve tabiat estetiği temelli edebî akım mevcuttur.
 III. Toplumun sosyal, ekonomik ve siyasi durumuna göre edebî akımların yön bulabilmektedir.
 IV. Sosyal unsurlu akım ortaya çıkabilmektedir.
 V. Realizmin ortaya çıkması, klasisizme tepki neticesindedir.

numaralandırılan cümlelerin hangisinde bilgi yanlışlığı yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

- 3 Şakaklarına kar mı yağdı ne var?
 Benim mi Allahım bu çigili yüz?
 Ya gözler altındaki mor halkalar
 Neden böyle düşman görürsünüz,
 Yıllar yılı dost bildiğim aynalar

Aşağıdakilerden hangisinde bu dörtlüğün alındığı şiirin ismi, şiiri kaleme alan şairin adı ve bu şairin etkilendiği edebî akımın adı sırasıyla doğru olarak verilmiştir?

	Şiir	Şair	Edebî Akım
A)	Yağmur	Tevfik Fikret	Parnasizm
B)	Ses	Yahya Kemal Beyatlı	Parnasizm
C)	Otuz Beş Yaş	Cahit Sıtkı Tarancı	Sembolizm
D)	Bir Günün Sonunda Arzu	Ahmet Haşim	Sembolizm
E)	Kar	Ahmet Muhip Dıranas	Sembolizm

- 4 (I) Dış dünyayı gerçeğe uygun bir şekilde şiirlerime yansıtmaya çalışırım. (II) Dış dünyadan iç dünyaya, nesnellikten öznelliğe açılırım. (III) İnsan, toplum, hayat ve doğa karşısında objektif olmaya dikkat ederim. (IV) Aşklarımdan tutkularımdan bahsetmek yerine tabiat tasvirlerine yer veririm. (V) Resim yapar gibi şiir yazmaya özen gösteririm.

Parçada şiir yazmadaki görüşlerini dile getiren parnasyen şair Banville'nin hangi cümlesi parnasizmin genel kuralları ile uyuşmamaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

- 5 Edebî akımların ortaya çıktıkları ve sonraki dönemlerinde farklı edebî türler içersinde yansımaları olmuştur.

Buna göre aşağıdaki edebî akımların hangisi diğerlerine göre daha fazla türde etkili olmuştur?

- A) Romantizm B) Sembolizm
C) Naturalizm D) Parnasizm
E) Realizm

- 6 **Aşağıdakilerden hangisi "Sanat, sanat içindir." görüşünü benimseyen bir sanatçının sanat anlayışıyla uyuşmamaktadır?**

- A) Gerçeklik ön plana çıkarılmalı, ne olursa olsun dış dünya gerçeğe uygun bir biçimde eserlere yansıtılmalıdır.
B) Sanatçılar, eserlerinde kendi kişiliklerini gizlemeli, eserleri iç dünyadan dış dünyaya, öznelikten nesnelliğe taşınmalıdır.
C) Sanatçılar, tabiatı tasvir etmeye ve resim yapar gibi gözlemlere yer vermelidir.
D) Sanatçılar, halkın anlayacağı dilden kopmamalı ve bu dili eserlerine tüm ayrıntılarıyla yansıtmaktan geri durmamalıdır.
E) Eserlerinde aristokrat kesimin yaşantısını konu almalı ve sanatsal sözlerle bu yaşantıyı desteklemelidir.

7

I	Şinasi, Ahmet Vefik Paşa, Direktör Ali Bey
II	Namık Kemal, Ahmet Mithat Efendi, Abdülhak Hamit Tarhan
III	Recaizade Mahmut Ekrem, Samipaşazade Sezai, Halit Ziya Uşaklıgil
IV	Nabizade Nazım, Hüseyin Rahmi Gürpınar, Beşir Fuat
V	Tevfik Fikret, Cenap Şahabettin, Yahya Kemal Beyatlı
a	Realizm (Gerçekçilik)
b	Parnasizm
c	Klasisizm
d	Natüralizm (Doğalcılık)
e	Romantizm (Coşumculuk)

BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL SORU

Tabloda verilen sanatçılar ile bunların etkilendikleri edebî akımların doğru bir şekilde eşleştirilmiş hâli aşağıdakilerden hangisidir?

	I	II	III	IV	V
A)	e	c	a	b	d
B)	d	a	e	c	b
C)	b	e	c	d	a
D)	a	b	d	e	c
E)	c	e	a	d	b

- 8 ortaya çıkmasında düşünce ve yaşantı seviyesinde ön plana çıkmış bir felsefi anlayışın, düşüncenin veya ana ilkelerini ve unsurlarını duygu ve sanat açısından ifade etme ihtiyacı vardır.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Edebî sanatların - unsurların
B) Edebiyat sanatçılarının - eserlerinin
C) Edebî eserlerin - kitapların
D) Edebî akımların - ideolojinin
E) Edebî kalıpların - dönemin

9

- I. Bu bakımdan eserlerin içeriği, şekli, üslubu, ele alınma yöntemi gibi unsurlar bu sanat akımlarının etkisiyle yönünü bulur.
- II. "Edebiyat akımları" aslında bağımsız akımlar olmayıp genel olarak bu etki sonrasında sanat akımlarının edebiyata yansıyan görüntüsü şeklinde ele alınmalıdır.
- III. Yazarlar ve şairler bu sanat akımlarından etkilenir ve buna göre eserlerini oluşturur.
- IV. Herhangi bir sanat dalında doğmuş olan akımlar, daha sonra etkisini farklı sanat dallarında da göstermeye başlar.

Numaralandırılmış bu cümlelerin anlamlı ve kurallı bir parça hâline getirilmesi için doğru sıralama nasıl olmalıdır?

- A) II - IV - III - I B) II - III - IV - I C) III - I - III - II
D) IV - III - I - II E) IV - II - I - III

10

Hayır, hayal ile yoktur benim alışverişim
İnan ki: Her ne demişsem görüp de söylemişim

Mehmet Akif Ersoy'un bu dizelerinin hangi edebî akım dan etkilenilerek yazıldığını söyleyebiliriz?

- A) Klasisizm B) Romantizm
C) Natüralizm D) Realizm
E) Sembolizm

11

Türk edebiyatının ilk edebî ve tarihî romanlarını yazan Namık Kemal'in İntibah romanında romantizm akımının etkileri açıktır.

Buna göre aşağıdakilerin hangisi bu etkilerden biri olamaz?

- A) Romanın başında yer alan uzun Çamlıca tasviri romantizm etkisinin yansımasıdır.
B) Eserde toplumu düzeltmeye çalışma amacı taşınmaktadır.
C) Gerçeklerin ön planda olduğu bir romandır.
D) Eserde, romantizmin etkisiyle trajik bir sonla biten olayların sonucunda kötülerin cezalandırıldığı görülür.
E) Romanda iyi ve kötü karakterler çizilmesi romantizmin etkilerinden biridir.

12

Görseldeki bilgi yarışmasında moderatör, yarışmacılardan 3. soru olarak "klasisizm akımının bir özelliği"ni söylemelerini istemiştir.

Yarışmacıların verdikleri bilgilere göre soruyu yanlış cevaplayan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kemal B) Sevda C) Tarık D) Çiğdem E) Çetin

- 13 Aşağıdakilerden hangisinde edebî akım, yazar, eser ve başkahraman sırasıyla doğru olarak verilmiştir?

Edebî Akım	Yazar	Eser	Başkahraman
A) Romantizm	V. Hugo	Sefiller	J. Valjea
B) Klasisizm	Mauppassant	J. Amcam	Jules
C) Naturalizm	Racine	Andromak	Hektor
D) Realizm	Dostoyevski	Suç ve Ceza	Puşkin
E) Realizm	Balzac	M. Bovary	Bovary

14

*Küçük, tekdüze, ürkek vuruşlar
Kafeslerde, camlarda titreşerek
Durmadan türkü söyler, ağıt yakar
Kafeslerde, camlarda titreşerek
Küçük, tekdüze, ürkek vuruşlar*

*Sokaklarda seller ağlaşır
Ufuk yaklaşır, yaklaşır, yaklaşır;*

*Bulutlar karardıkça zerrelere bir
Ağır, olgun dalgalanma gelir;*

...

*Öter ruhumun kulağında boş bir inilti,
Boğuk bir sessizlikle tınlamanın çelişkisi*

*Küçük, istek dolu, inci gibi damlalar
Sokaklarda, damlarda hep titreşir*

*Ezgi söyler durmadan, ağıt yakar
Sokaklarda, damlarda hep titreşir*

Küçük, istek dolu, inci gibi damlalar..

Tevfik Fikret'in "Yağmur" isimli şiirinin parnasizm açısından değerlendirmesi aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Sembolik unsurların anlam kapalılığı ile şekillendirilmesine özen gösterilmiştir.
- B) Akıl ve mantık sınırlarının dışına çıkılarak bilinçaltı ön plana çıkarılmıştır.
- C) Duygu ve hayalden uzak durularak sadece gerçekler anlatılmaya çalışılmıştır.
- D) Bir doğa olayının, yani yağmur olgusunun betimlemesi şiir diline aktarılmış ve düşüncelerle anlatılmıştır.
- E) Nesnel olduğu gibi yansıtılarak hayaller ikinci plana atılmıştır.

- 15 Ağlasam sesimi duyar mısınız,

Mısralarımda;
Dokunabilir misiniz,
Gözyaşlarıma, ellerinizle?
Bilmezdim şarkıların bu kadar güzel,
Kelimelerinse kifayetsiz olduğunu
Bu derde düşmeden önce.
Bir yer var, biliyorum;
Her şeyi söylemek mümkün;
Epeyce yaklaşmışım, duyuyorum;
Anlatamıyorum.

Orhan Veli'nin dizelerinden hareketle sürrealizm akımının hangi özelliğine ulaşamaz?

- A) İçinden geldiği gibi yazmak bu akımın en belirgin özelliğidir.
- B) Üslup endişeleri yoktur. Şiirdeki kurallar terk edilmiştir.
- C) Şiir, iç dünyanın derinliklerinde saklıdır ve çağrışımla bilinç üstüne çıkar.
- D) Sanat, şuuraltının aracısız ve engelsiz bir aktarımı; sanatçı da iç beninin emirlerini kâğıda geçiren bir otomatır.
- E) Dikkat çeken bir başka husus da çocukluğa dönüş, çocukluk dönemine özlemdir.

- 16 Klasisizm'de yazar olayları anlatırken kendini gizler, kendi duygularını, zaaflarını, tutkularını, sırlarını söylemekten kaçınır. Ona göre eser, yazarın iç dökme yeri değildir. Okuyucunun ya da seyircinin dikkati sadece konu içindeki tipler üzerinde toplanmalıdır. Eserde biçim mükemmelliği aranır. Anlatılmak istenen, açık ve net bir biçimde ortaya konmalı, gereksiz sözlerden arınmalıdır. Üslup yapmacıklıktan uzak, sade ve ağırbaşlıdır. Okurun dikkati söylenene çekilir. Konu gerçek hayata uygun olmalıdır.

Bu parçada bahsedilen klasisizmin özelliklerinden hareketle aşağıda özellikleri verilen yazarlardan hangisinin klasisizm akımına mensup olduğu söylenebilir?

- A) Kahramanın içinden geçenleri kendince anlatarak olaylara yön veren yazar
- B) Duygularını kahramanlar aracılığıyla okura aktarmaya çalışan yazar
- C) Okuyucuların eserdeki kahramanlara yoğunlaşmasını sağlayan yazar
- D) Sanatsal ve süslü sözcüklerle okuyucuyu etkilemeye çalışan yazar
- E) Gerçek hayatı duygu ve hayallerle süsleyerek yeni bir anlayış oluşturmaya amaçlayan yazar

1

**YAZARKEN
DİKKAT
EDİLMESİ
GEREKENLER**

Birçok

Sanatsever

Bir şey

Herkes

Doküman

Birkaç

Her şey

Grup

Şoför

Hemşehri

Şarj

Laboratuvar

Beşikteki yavru...

Yalnız

Görüyorum ki beni dinliyorsun.

Yanlış

Fark etmek

Gönlüm sende kaldı.

Ben de senin gibi düşünüyorum.

Affetmek

BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL SORU

Aşağıdakilerin hangisinde görselde belirtilen yazım yanlış kurallarına örnek oluşturacak bir cümle kullanılmamıştır?

- A) Belki de yalnızlıktan korktuğum için terkedilmek korkusu her zaman içimi ürpertiyor.
B) Başarabileceğine inansan bundan çok daha iyisini yapacağını göreceksin.
C) Hayata sınıksız bağlanmak senden öğrendiğim en önemli felsefedir.
D) Şaşkınlıktan dili tutulmuş olacak ki ne konuşabiliyor ne de kımıldayabiliyordu.
E) Alışveriş sonrası ailecek güle oynaya evin yolunu tutmuşlardı.

2 Aşağıdakilerin hangisinde "Kişi adlarından sonra gelen unvan, meslek ve saygı bildiren kelimeler büyük harfle başlar." kuralına uymamıştır?

- A) Bu akşam yemeğini de Rifat Doktor ile birlikte Ahmet Amcamda yiyeceğiz.
B) Hülya Hanım, rahatsızlığı nedeniyle bugünkü toplantıya katılamayacağını söyledi.
C) Yarın yapılacak sınavda nelerin sorulabileceğini Mustafa Öğretmen tek tek anlattı.
D) Bu konu ile ilgili açıklamayı mahallemiz adına Hasan Dayı yapacak.
E) Albay Selim'i, cephede en önde gören askerler daha bir cesaretle çarpışmaya başlamıştı.

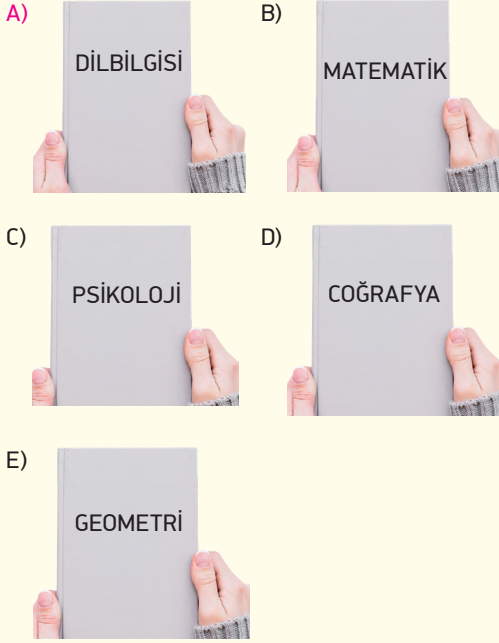
3 Sayıların yazımı ile ilgili;

- I. XX. yüzyıl yazarlarının birçoğunun eserini okudum.
II. Yarış sonunda 3'er 5'er dökülmeye başlamışlardı.
III. Çocukken beştaş oynamayı çok severdim.
IV. 10 Kasım günü saat dokuz beş geçe içim ürperiyordu.
V. Yirmialtı gün sonra dayımlar Almanya'dan geliyor.

numaralandırılmış cümlelerin hangilerinde yazım yanlış yapılmıştır?

- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve III
D) II ve V E) I, IV ve V

- 4 Pelin'in, yeni aldığı ders kitaplarını incelerken kitap kapaklarında fark ettiği yazım yanlışı aşağıdakilerden hangisidir?

- 5 Aşağıdakilerden hangisinde bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Yeni Türk edebiyatı, kavram olarak öylesine büyük ve muazzam bir oluşa karşılık gelirken, bu alanda bütünsel anlamda yapılan çalışmaların aynı oranda sorunlar/tartışmalar içerdiğinide gözden uzak tutmamak gerekir.
- B) Öncelikle bilimsel nitelikte eleştiri geleneği olmayan bir yazınsal dünyanın günümüzde de devam eden bir kavram(lar) sorunu var.
- C) Sonra Türk edebiyatının tarihsel süreç içindeki dönemleri, niteliksel olarak dönemlere ayrılmamış ve yazılan edebiyat tarihlerinden ideolojik bakış açılarının gölgesi tam olarak silinememiştir.
- D) Ayrıca sağlıklı bir kütüphanecilik/arşivcilik anlayışı oluşturmadığından 50-100 yıllık zamanlara ait gazete ve dergi koleksiyonlarına bile tam olarak ulaşmak bazı dergi ve gazetelerde neredeyse imkansızdır.
- E) Bütün bu sorunlar daha bunlara eklenecek olanlar, bilimsel endişeyle yapılmış çalışmaların artmasıyla çözümlenecektir.

- 6 Türkçe, dağarcığı ve kapasitesi çok geniş olan bir dildir. Bu dağarcık ve kapasite bir kurallar zincirini de beraberinde getirir. Bu zincir içerisinde yer alan halkalardan biri de tarihlerin yazımıdır. Ayrıca tarihlere ve sayılara getirilen ekler de bir ahenk ve kurallar bütünü çerçevesinde ele alınmalıdır.

Bu açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisinde bir yazım yanlışı vardır?

- A) 1 Kasım 1928'de yeni Türk harfleri yasası kabul edildi.
B) Halifelik, 3 Mart 1924'te kaldırıldı.
C) Cumhuriyet, 29 Ekim 1923'de ilan edildi.
D) 30 Ağustos 1922'de Başkomutanlık Meydan Savaşı kazanıldı.
E) Birinci TBMM, 23 Nisan 1920'de kuruldu.

- 7 Aşağıdakilerin hangisinde diğerlerinden farklı bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Sınıfın en başarılı öğrencisi Derya seçilmişti.
B) Ona öyle alışmıştı ki gitmesine çok üzülük.
C) Birlikte çalıştığımız konular sayesinde eksik yönlerimizi tamamlıyoruz.
D) Saat kaçta buraya geleceksin?
E) Sınıfca, öğretmenimizi ziyaret ettik.

- 8 Her ikisinin ya da yalnızca ikisinin anlam kaybına uğramasıyla oluşturulan sözcükler, aynı zamanda bu yolla isim olan sözcükler bitişik yazılır.

Bu açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisinde "birgöl" sözcüğünün yazımında yanlışlık yapılmıştır?

- A) Birgül bize gelecek.
B) Birgül seni çok seviyor.
C) Birgül sana değer veriyor.
D) Birgül kokladım ki anlatamam.
E) Birgül, gönlümün sultanıdır.

- 9 Aşağıdakilerin hangisinde hem ünsüz sertleşmesi hem de ünlü düşmesi kuralına uyulmamasından kaynaklanan bir yazım yanlışı yapılmıştır?

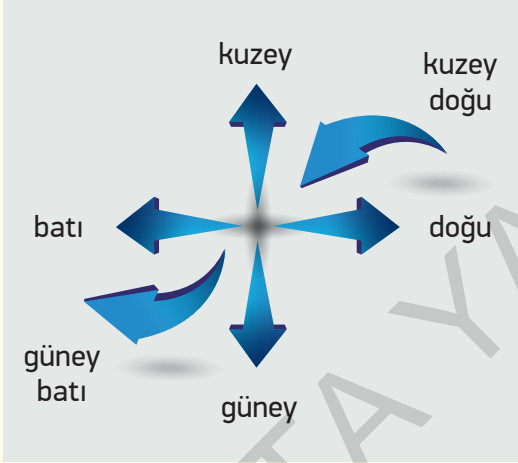
- A) Maçta burununa aldığı darbe nedeniyle sahalardan üç ay uzak kalmıştı.
B) Ülke genelindeki yağışlı hava bazı yerleşim yerlerinde sel felaketlerine sebep oldu.
C) Yüzündeki ifade bir şeylere kızdığını gösteriyordu.
D) Koşturmaktan o kadar yorulmuştu ki eve gidip uyu-mak istiyordu.
E) Çektiği sıkıntılar onun sırtında dert yük idi.

- 10 Dilleri, yazı dili ve konuşma dili olarak ikiye ayırabiliriz. Konuşma dili, yöreden yöreye bazı farklılıklar gösterirken yazı dili ise kullanıldığı her yerde aynıdır. Farklılık göstermez. Bu da çeşitli yazım ve noktalama kuralları ile sağlanır. Bu kurallara uyulmaması yazı dilinin ahengini bozar. Yazım yanlışlığı meydana getirir.

Bu açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisinde bir yazım yanlışı yoktur?

- A) Kırkbeş gün sonra Antalya'ya tatile gideceğiz.
B) Bilgisayar ile işin bitince sapa sağlam geri isterim.
C) Prof. Dr. Neşe Yıldız'da Mart ayında üniversitemize geliyor.
D) Yazar, 1945'de Adıyaman'da doğdu.
E) Sanatçının bu alanda birçok unutulmaz eseri var.

11

Yön adları; özel adlardan önce gelirse büyük harfle, yer adından sonra gelerek bir tamlama oluşturursa küçük harfle başlar. "Doğu" ve "Batı" sözcükleri düşünce, hayat tarzı, politika, ülkeler topluluğu gibi anlamlar bildirdiğinde büyük harfle başlar. Yer adlarında kullanılan "batı, doğu, güney, kuzey, aşağı, yukarı, orta, iç, yakın, uzak" gibi sözcükler ayrı yazılır.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde yön bildiren sözcüklerin yazımında yanlışlık yapılmıştır?

- A) Anadolu'nun Doğusu yine beyaz örtüye büründü.
B) Ayşe, Kuzey Anadolu'nun yüzey şekillerini, iklimini ve tarımsal faaliyetlerini anlattı.
C) Yetkililer, Orta Doğu ile ilişkilere yeni bir boyut kazandırmaya çalışıyor.
D) Hazar Gölü, Elazığ'ın doğusunda bulunuyor.
E) Türkiye'nin iç kesimleri yaz mevsiminde oldukça sıcak ve kurak geçiyor.

- 12 Kimyanın yer aldığı endüstrilerde, bilimsel ve teknolojik gelişmeler doğrultusunda gerekli mesleki yeterlilikleri kazanmış, nitelikli insan kaynaklarına ihtiyaç vardır. Bu amaçla, günümüzde kimya alanı ile ilgili meslekler ortaya çıkmıştır. Kimya mühendisliği, metalürji mühendisliği, eczacılık, kimyagerlik ve kimya öğretmenliği bu mesleklerden bazılarıdır.

Bunlardan eczacılık ile ilgili;

- I. Sentetik ve biyolojik kökenli ilaçların ham maddelerinin elde edilmesi, fiziksel, kimyasal ve biyolojik özelliklerinin incelenmesi, değerlendirilmesi, üretilmesi, saklanması ve kullanılması gibi konularda eğitim ve araştırma yapılan bir daldır.
II. Eczacı, üniversitelerin Eczacılık Fakülteleri'nin beş yıllık öğrenimini başarı ile tamamlayarak diploma almaya hak kazanan kişidir.
III. Eczacı, kendileri veya başkaları adına açılmış eczanelerde ve hastanelerin eczanelerinde sorumlu eczacı olarak, ilaç endüstrisinde ilaç tanıtıcısı olarak, yeni ilaçlar bulmak için ilaç araştırması ve geliştirilmesiyle uğraşan endüstriyel ve akademik kuruluşlarda araştırmacı olarak çalışma imkânına sahiptir.

numaralı cümlelerin hangisinde veya hangilerinde yazım yanlışı yapılmamıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) Yalnız III

- 13 (I) Şoförün yanında oturan siyah elbiseli, gümüş çerçeveli gözlük takmış, yaşlıca, sünepe tavırlı bir adam -Beşehir taraflarına dava toplamaya giden bir avukat- başını arkaya çevirerek, "Uğurlar olsun cümlelizel!" Diye bağırdı. (II) İçerdekilerin hepsi birden aynı sözü tekrarlamaya başladılar. (III) Konya'dan çıkıp Beşehir'e giden yolun başlangıcındaki dik yokuşu tırmanmaya başlayınca, herkes yanındaki ile veya çaprazlama ta öbür baştaki biriyle lafa koyuldu (...) (IV) Birbiri arkasına dizili sıralarda oturmayıp yarı lira eksiğine en arkada yere çömelen ve kamyonun şiddetle sarsılan bu kısmında ikide bir de başlamak üzere olan uykulardan fırlatılan köylüler, (...) boş gözlerle bakışıyorlardı. (V) Sonradan gelen Genç Köylü ilk defa otomobile biniyordu.

Sabahattin Ali'nin "Kamyon" adlı hikâyesinden alınan bu parçadaki numaralandırılmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

- 14 Türkçede büyük harfler farklı kurallara bağlı olarak cümle içerisinde çeşitli yerlerde kullanılır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinde büyük harflerin kullanımı ile ilgili bir yanlışlık yapılmamıştır?

- A) Atatürk, “muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur!” diyor.
 B) “Anadolu şairi” olarak anılan Ömer Bedrettin Uşaklı, çok sevdiği Anadolu’yu ve Anadolu insanını memleket sevgisiyle işledi.
 C) Orta Asya, Türklerin çoğunlukta olduğu yerlerden biriydi.
 D) 93 Harbi’ne katılan nene hatun, İzmir’deki halk direnişinin simgesi hâline gelmiştir.
 E) Necla teyzeye birkaç gün önce yine uğramıştım.

- 15 Sabah, annemin bahçeden gelen çiğlik sesleri ile uyandık. Hepimiz büyük bir telaşla bahçeye koştuk. Gözlerimize inanamamıştık. Annemin bütün emekleri boşa gitmişti. Herkes kendince bir şeyler söylemeye başlamıştı ve bütün sesler birbirine karışmıştı.

ANNE:

— Ben ne emeklerle bu Ayşe kadınları yetiştirmiştim. Hepsinin kökünü yiyip koparmışlar.

BABA

— Hep bu danaburnu yapmış. Hemen toprağı kazıp ilaçlamalıyım.

ABLA:

— Aslanağzını da yemeden önlem almalısın baba. Yoksa bahçede bir şey kalmayacak.

HASAN:

— Baba sen toprağı ilaçladıktan sonra ben de iki tarafını da balık sırtı yaparım ki sulamamız kolay olsun.

AYŞE:

— Ben de beştaş oynar sizi seyredirim.

Bu parçadaki aile bireylerinden hangilerinin konuşmalarının yazımında yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Anne - Hasan B) Anne - Abla
 C) Ayşe D) Abla
 E) Baba - Hasan - Ayşe

- 16 Neşet Sabit, Hakkı Beyler’in evinden çıktığı zaman iki zıt etkinin altındaydı. Bir taraftan demin ki sıkıntılı durumdan kurtulmuş olmanın ferahlığını duyuyor, öbür taraftan Selma Hanım’dan bu kadar çabuk ayrıldığına âdeta pişman oluyordu. Kendi kendine “acaba bir kabalık mı etmiş oldum? Acaba onu gücendirdimmi?” diyordu. Selma Hanım’ın o bakışı açıktan açığa bir serzeniş ifade etmiyor muydu? O uzun ve derin bakış, genç adamın ta yüreğine kadar işlemişti.

Aşağıdaki yazım yanlışı kuralları bu parçada yapılan yazım yanlışları ile eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

- A) Özel adlara getirilen yapım ekleri, çokluk eki ve bunlardan sonra gelen diğer ekler kesmeyle ayrılmaz.
 B) Ek hâlinde olan, zamir veya sıfat yapan “-ki” kendinden önceki sözcüğe bitişik, sözcük halinde ve bağlaç olan “ki” ayrı yazılır.
 C) Cümle içinde tırnak veya yay ayraç içine alınan cümleler büyük harfle başlar.
 D) “mi” soru eki kendinden önceki sözcüklerle hiçbir zaman birleşmez. Buna karşılık kendinden sonra gelen kişi ekleriyle birleşebilir.
 E) “de” bağlacı ayrı bir sözcük olduğu için daima ayrı yazılır. Bulunma durum eki olan “-de/-da/-te/-ta” ise eklendiği sözcüğe bitişik yazılır.

- 17 “Baş” sözcüğüyle oluşturulan sıfat tamlamaları ve bir topluluğun yöneticisi anlamındaki “başı” sözüyle oluşturulan belirtisiz isim tamlamaları kalıplaşmış olarak birleşik yazılır. Bunun dışındakiler ayrı yazılır.

Bu açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisinde bir yazım yanlışı yapıldığı söylenebilir?

- A) İşi savsaklamaya çalışan ustalarınbaşı, patron tarafından fena halde azarlandı.
 B) Mehmet Akif Ersoy’un “Safahat” adlı eseri kitaplığımızda bulunması gereken başeserlerden biridir.
 C) Askerleri meydana toplayan yüzbaşı, onlara çok dokunaklı bir şekilde vatan sevgisini anlattı.
 D) Gazetemizin başyazarının bugün başladığı yazı dizisi gerçekten büyük ilgi göreceğe benziyor.
 E) Başhemşire Ayten, yardımcılarıyla nice hastaya umut oluyor.

1

EDEBÎ METİN ESTETİĞİ

Edebî eserlere saygımız isimlerini doğru ve imla kurallarına uygun bir şekilde yazmakla başlamalı. Sanatçımızın ismini veya belki de isminden daha ön plana çıkmış olan lakabını yazarken de bu itinayı göstermeliyiz. Yoksa sanatçı ile ilgili tarihleri yanlış yazmanız çok da bir şey ifade etmez. Bu sağlam duruşu da bağlaçlarla bozmamalı ve doğru pekiştirmeliyiz.

CEVAT ŞAKİR KABAAĞAÇLI

Kendisini daha çok “halikarnas balıkçısı” olarak tanıdığımız yazar, seksenüç yıllık yaşamına çok şey sığdırmıştır. Ölmeden bize hediye ettiği “Gençlik Denizlerinde”yi unutmuyacağız. 13.10.1973’te ölümü onu bizden manen koparamamıştır ve eserleri hâlen zihinlerimizi sınıksız süslemektedir. Bu nedenle de sanatçılarımızın çoğu ölümsüzlüğe kavuşmuşlardır. Darısı sanatçı adaylarımızın başına. Ne mutlu ölümlerinden sonra da kalabilenlere.

Yukarıdaki I. metinde belirtilen yazım kurallarından hangisine II. metinde uyulmamıştır?

- Cümleler, eser isimleri ve özel isimler büyük harfle başlar.
- Kişi adlarından önce ve sonra gelen saygı sözleri, unvanlar, lakaplar, meslek ve rütbe adları büyük harfle başlar.
- Tarihlerde belirtilen ay isimleri rakamla yazılabileceği gibi yazıyla da yazılabilir.
- “de” ve “ki” bağlaçları cümle içerisinde daima ayrı yazılır.
- İlk hecenin sonuna “m, p, r, s” seslerinden birinin getirilmesiyle yapılan pekiştirmeler daima bitişik yazılır.

BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL SORU

2

O soğukmu soğuk şubat gününün babamla geçirdiğim son gün olduğunu içimin hiç üşümemesinden ama garip bir şekilde ürpermesinden anlamalıyım, anlamalıyım, anlamalıyım! Kendimi hiç affedemiyorum. Babamın eve dönerken bana aldığı topla oynaya oynaya gelirken caddeye giden topu almak için koştum geçen arabayı görmeden. Ah babam, bıraksaydın da o araba sana değil, bana çarpsaydı! Beni doğururken ölen annemden sonra senin de canına maloldum. Kendimi bu koca Dünya’da yapa yalnız bıraktım. İşte kendimi anasız babasız çocuklara adamamın nedenini anladınız mı?

Bu parçadaki yazım yanlışları arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- Soru eki olan “mi” ayrı yazılır ve kendisinden önceki sözcüğün son ünlüsüne bağlı olarak ünlü uyumlarına uyar.
- “Etmek, edilmek, eylemek, olmak, olunmak” yardımcı fiilleriyle kurulan birleşik fiiller, ilk kelimesinde herhangi bir ses düşmesi veya türemesine uğramazsa ayrı yazılır.
- Bağlaç olan “da, de” ayrı yazılır. Kendisinden önceki sözcüğün son ünlüsüne bağlı olarak ünlü uyumlarına uyar.
- Dünya, güneş, ay sözcükleri gezegen anlamı dışında kullanıldığında küçük harfle başlar.
- Kimi kural dışı pekiştirmeler bitişik yazılır.

3

Büyük harflerin kullanıldığı yerler ile ilgili;

- Resmî yazılarda saygı bildiren sözlerden sonra gelen makam mevki, unvan bildiren kelimeler
- Kurum, kuruluş, kurul, müessese, makam, üniversite isimleri
- Kurum, merkez, bakanlık, üniversite, fakülte, bölüm vb. belli ve özel bir kurum, kuruluşu ifade ettiği kelimeler

numaralandırılmış kurallara aşağıdakilerden hangisi örnek gösterilemez?

- Son yıllarda Tarım ve Orman Bakanlığı, yerli besiciliğin teşvik edilmesi konusunda çalışmalarına iyiden iyiye ağırlık vererek köylünün yüzünü güldürdü.
- Bu ay Meclis, önümüzdeki yılın bütçe görüşmeleri nedeniyle yine yoğun ve hararetli tartışmalara sahne olacak.
- 1997 yılında Fatih Anadolu Lisesi’nden mezun oldum ve aynı yıl Fırat Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nü kazandım.
- Sayın Başkan, “1997 Mezunları Derneği”nin bu yılki etkinliğine katılmanız beni ve dernek üyelerimizi son derece memnun etmiştir.
- Paşa Bakkaliyesi, benim ve mahalledeki tüm arkadaşlarımın unutulmaz çocukluk anılarımızı süslemektedir.

4 Üniversiteyi 2003'de bitirdim. Hikâyeye merakım o yıl-
I
larda başlamıştı. Kendimce hikâyeler yazıyor ve bu hikâ-
II
yelerimde kendimi anlatmaya çalışıyordum. Şimdi
anlıyorum ki ne kadar da çocukca hareketlermiş bunlar.
III IV
Hikâye değil, gerçekleri hissiyatlarla anlatmak gereki-
V
yormuş meğer.

**Bu parçada geçen numaralı sözcüklerden hangile-
rinde bir yazım yanlışı yapılmıştır?**

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) II ve III
D) IV ve VI E) I ve IV

5 Sıcak bir yaz gününde köyün koyunlarını otlatan çoba-
nın, koyunlarına saldıran kurtlarla kovalamacası ve
yaralanan hayvanların hayatta kalmaları için verdiği
mücadelesi de, ama ne mücadele, görülmeye ve nesilden
nesile anlatılmaya değer bir özveriki bu büyük bir çaba,
çırpınış, haykırış ve hissiyatı.”

**Aşağıdakilerden hangisinde bu cümlede yapılan
yazım yanlışığının özdeşi yapılmıştır?**

- A) Çoban, koyun sürüsüne saldıran kurtun peşine köpek
saldı.
B) Ağıldaki hayvanların bazılarında canlarını zor kurtar-
mışlardı.
C) Otlaktakilerin ise can çekişip çırpındıklarını gördü.
D) Ne yapacağı konusunda bir an tereddüt yaşadı.
E) Sonunda sakinleştiği “ey Ahalî!” diye bağıarak köy-
den yardım istemeyi başardı.

6 Dostoyevski, dünyaya mal olmuş önemli isimlerden biri-
I
dir. Realizm akımının da öncülerindendir. Suç Ve Ceza
II III
isimli eseriyle adını dünya edebiyat tarihine altın harf-
IV
lerle yazdırmıştır. Dünya klasikleri arasındaki sıralamada
V
üst sıralarda yer alır.

**Bu parçada kaç numaralı sözcüklerde yazım yanlışı
vardır?**

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) Yalnız IV E) IV ve V

7 “Senin canın can da bizim ki patlıcan mı?” **cümlesindeki
yazım yanlışı aşağıda verilenlerden hangisinde yapılmıştır?**

- A) Sensiz geçen günlerim bana öyle ağır geliyor ki sanki
dünyalar başıma yıkılıyor.
B) Yarınlar umutla bakabilmemiz için bugünleri umutla
yaşamamız gerekmez mi?
C) Sen de bizim için önemlisin ama bu önemini yapaca-
ğın başarılarla perçinlemelisin.
D) Takımımızın başarıları tüm ülkeyi sevince boğduğu
gibi geçen sene ki unutuldu gitti.
E) Bu yaptıklarının yanına kâr kalacağını mı zannettin ki
istifini hiç bozmuyorsun?

8 Kısaltmalara getirilen ekler okunuşa göre getirilir
ve kesmeyle ayrılır. Harfler arasında nokta da kul-
lanılmaz.

Buna göre;

	a	b	c	d
I	TRT'nin	TRT'ye	TRT'den	TRT'nun
II	İDO'dan	İDO'nin	İDO'nun	İDO'ya
III	İTÜ'ye	İTÜ'nün	İTÜ'nden	İTÜ'den
IV	MEB'na	MEB'in	MEB'e	MEB'den
V	ABD'nde	ABD'ye	ABD'den	ABD'nin
VI	ODTÜ'de	ODTÜ'nün	ODTÜ'ye	ODTÜ'ne
VII	TBMM'ye	TBMM'den	TBMM'nde	TBMM'de

**tablado verilen kısaltmalara getirilen eklerin yan-
lış kullanılmış hâlleri aşağıdakilerin hangisinde
doğru eşleştirilmiştir?**

- A) I - d, II - b, III - c, IV - a, V - a, VI - d, VII - c
B) I - a, II - d, III - c, IV - b, V - b, VI - d, VII - a
C) I - c, II - b, III - a, IV - d, V - c, VI - a, VII - b
D) I - d, II - a, III - b, IV - c, V - d, VI - b, VII - d
E) I - b, II - c, III - d, IV - a, V - b, VI - c, VII - c

9

Topkapı Sarayı, Osmanlı Sultanlarının ikametgâhı, devletin yönetim ve eğitim merkezidir. Sultan II. Mehmed tarafından 1460-1478 tarihleri arasında yaptırılmış olan ve zaman içerisinde de bazı ilavelerin yapıldığı Saray'da, Osmanlı padişahları ve Saray halkı 19'ncü yüzyıl ortalarına kadar ikamet etmiştir. Topkapı Sarayı, Osmanlı monarşisi 1922'de kaldırıldıktan sonra, 3 Nisan 1924'te Mustafa Kemal Atatürk'ün emriyle müzeye dönüştürülmüştür.

Bu parçada yapılan yazım yanlışları arasında;

- I. Cümle içinde özel adın yerine kullanılan makam veya unvan sözleri büyük harfle başlar.
- II. Özel adı karşılamayan ancak özel adla birlikte tamlama kuran kelimeler küçük harfle başlar.
- III. Sıra sayılarının sayıyla gösterilmesi durumunda ya sayıdan sonra bir nokta konur ya da sayıdan sonra kesme işareti konularak sayının okunuşuna göre derece gösteren ek yazılır.
- IV. Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adları büyük harfle başlar.
- V. Rakamla yazılan tarihlerin sonuna gelen ekler son rakamın okunuşuna göre ses olayına uyar.

numaralandırılmış kurallardan hangileri vardır ve bunlar aşağıdakilerin hangisinde doğru örneklenmiştir?

- A) I ve II: Devam eden projelerimizi yerinde incelemek üzere yeni Vali, yarın Ankara yolundaki tesislerimizi ziyarete geleceği için hepinizin sabah eksiksiz gelmesini istiyorum.
- B) II ve III: Atatürk Lisesi öğrencileri, bu yıl da il genelindeki liseler arasında yapılan bilgi yarışmasında 1'inci olmayı ve üst üste 3. kez bu mutluluğa erişmeyi başardılar.
- C) IV ve V: Sanatçımız, 01 Ocak 1974'te Şanlıurfa'nın Viranşehir ilçesinde çiftçi bir ailenin ilk çocuğu olarak dünyaya geldi ve bu bölgeyi çoğu eserinde canlandırmaktan geri durmadı.
- D) I, II ve III: Akşam, Boğaz'ın serin sularında birbiri ardınca ilerleyen küçük balıkçı tekneleri fanuslarındaki ışıkla 18. yüzyılın zihinlerdeki o eşsiz görüntüsünü andırıyordu.
- E) III, IV ve V: Bu başarılı çalışmaların ardından 4'üncü projemize 02 Şubat 2020'de Karadeniz Ereğli'sinde başlayacağımızı tüm yatırım ortaklarımıza kıvançla duyuruyoruz.

- 10 Birleşme sırasında ses düşmesi ya da türemesinin gerçekleştiği kelimeler birleşik yazılır.

Aşağıdakilerin hangisinde bu kurala uyulmaktan kaynaklanan bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Ümitlerimizi hiçbir zaman kaybetmemeli hayata daima dört elle sarılmayı bilmeliyiz.
- B) Başkomutan, gözlerinin içine baktığı askerlerine sonuna kadar ilerlemeyi emretti ve en önde kendi hücumu kalktı.
- C) Çalışarak halledilemeyecek hiçbir şey olmadığını siz de tecrübe ederek öğrendiniz.
- D) Bu kötü alışkanlıklarını terketmedikçe kimsenin seninle arkadaşlık yapmayacağını bilmelisin.
- E) Birbiri ardınca sıraladığı istekleri artık insanların canına tak ettirmişti.

- 11 **Aşağıdakilerin hangisinde "Cümlede tırnak veya yay ayraç içine alınan cümleler büyük harfle başlar ve sonlarına uygun olan noktalama işareti konur." kuralına uygun bir kullanım yoktur?**

- A) Bir zamanlar (Bundan on, on iki yıl önce) Türk saltanatının maddi sınırları uçsuz bucaksız denilecek kadar genişti.
- B) Atatürk, "Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur!" diyor ki bu söz milletin temel sözlerinden olmalıdır.
- C) Anadolu kentlerini, köylerini (Köy sözünü de çekineyerek yazıyorum.) gezsek bile görmek için değil, kendimizi göstermek için geziyoruz.
- D) Okul müdürü, kurallara uymayan öğrencilere "Bu size son ihtarımıdır." diye haykırdı.
- E) Mevlana, "Gel, gel, ne olursan ol yine gel." sözü ile gönüllere taht kurmayı başarmıştır.

- 12 **Aşağıdakilerin hangisinde yön adları; belli devletleri, ulusları, kültürleri karşıladığı hâlde küçük harfle yazılmıştır?**

- A) Şu an doğudaki sıkıntılar, devlet yetkililerinin yoğun gayretleriyle atlatılmaya çalışılıyor.
- B) Bugün güneyde yaşananlar karşısında kuzey, sessiz kalmamakta kararlı.
- C) Batı'nın bu umursamaz tavrı karşısında biz de tedbirlerimizi almalıyız.
- D) Tatil için bu yaz da güneyi tercih edenlerin sayısı bir hayli fazla.
- E) Yarın, kuzeyden gelecek soğuk hava kütlesi tüm yurdu olumsuz etkileyecek.

13 Sayılar, cümle içerisinde çeşitli şekillerde kullanılmakla birlikte;

- I. Birden fazla kelimededen oluşan sayılar ayrı yazılır.
- II. Para ile ilgili işlem ve senet, çek vb. ticari belgelerde geçen sayılar bitişik yazılır.
- III. Üleştirme sayıları rakamla değil, yazıyla belirtilir.

**numaralandırılmış bu kuralların tamamının örnek-
lendirildiği cümle aşağıdakilerin hangisinde kullanılmıştır?**

- A) Galerici, elli altı bin Türk lirası değerindeki arabalarını on iki gün önce ikişer ikişer sattıktan sonra yenilerini almaya çalışıyordu.
- B) Babamlar, yaptıkları inşaata geçen ay birmilyon liralık ikişer çek almışlardı ve yarın da bunları tahsil edecekler.
- C) Banka memuru, yirmi üç yıllık memuriyet hayatında ikiyüzyedyibin Türk lirası değerindeki çekleri ikişer koçan hâlinde hiç görmediğini söyledi.
- D) Doksandokuzbin liralık senetleri, yarın bankaya götürüp tahsil edeceğiz ve parayı ortaklara dörder deste halinde dağıtacağız.
- E) İşe başlamama on beş gün kala son hazırlıklarımı tekrar tekrar gözden geçiriyorum ki gözden kaçan bir şey olmasın.

14 “Ulusal, resmî ve dinî bayramlarla anma ve kutlama günlerinin adları büyük harfle başlar.” kuralından hareketle aşağıdakilerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Bu sene yapılacak 19 Mayıs Atatürk’ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı kutlamalarının tüm yurttta coşkuy-la kutlanması için hazırlıklara ara verilmeden devam ediliyor.
- B) Anneler gününü sadece bir güne sığdırmanın eli öpü-lesi annelerimize saygısızlık olacağı kanısında oldu-ğumu ve bu özel günü bir Cumhuriyet Bayramı coşku-suyla kutlamamız gerektiğini söylemek isterim.
- C) Çocukluğumda katıldığım Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarının şimdikilerine göre çok daha keyifli ve samimi geçtiğini belirtmeden geçemeyeceğim.
- D) Bugün, arkadaşlarımla hastaneye tedavi olmak için değil, o cefakâr doktorlarımızın 14 Mart Tıp Bayra-mı’nı kutlamak ve onlara birer gül hediye etmek ama-cıyla gittik.
- E) Hem cuma hem de Miraç Kandili olması dolayısıyla bugün yapacağımız ibadetleri daha huşu içerisinde ve daha fazla yapmalıyız.

15 Satır sonunda, yer kalmadığı için yarım kalan kelimelerin bölünmüş olduğunu yani devamının altta olduğunu göstermek için satır sonunda kısa çizgi kullanılır.

**Buna göre aşağıdakilerin hangisinde satır sonuna sığmayan sözcük için verilen açıklama ile örneği uyuşma-
maktadır?**

Kural	Örnek
A) Birleşik kelimeler, tek kelime gibi telâffuz edilerek heceleme yapılır.	Yeni harflerin kabulü ve hayata geçirilmesiyle yüksek-öğretim kurumları öğretmenleri bu yönde yetiştirdi.
B) Kelimeler, satır sonunda ve başında bir tek harf kalacak şekilde bölünmez.	Yarın sabah gideceğimiz Kapodokya gezisine ara-bayla gitmeyi düşünüyoruz.
C) Özel isimlerde ve rakamlarda kesme işareti satır sonuna geliyorsa ve kesme işaretinden sonraki kısmın alt satıra geçmesi gerekiyorsa kısa çizgi kullanılmaz.	Geçen yıl köyde geçirdiğimiz o güzel günleri Ankara’daki akrabalarımıza anlattım.
D) Bazı ünsüzler için kesme kullanılan kelimelerde kes-meli heceler satır sonuna getirilmez.	Bu yılki 30 Ağustos Zafer Bayramı törenlerinde meş’a-leyi yakma görevini bana verdiler.
E) “de” ve “ki” bağlacı ile “mi” soru ekinde önceki kelime satır sonunda kalıyor da bu ek ve bağlaçlar alt satıra iniyorlarsa satır sonuna kısa çizgi konmaz.	Odada ders çalıştığını söyledi ama önünde kitap da defter de yoktu.

1

I
Görmek istediklerimiz;
gözümüzün gördükleri
değil, gönlümüzün ve
gelecek nesillerin görmek
istedikleridir!

II
Önümüzü mü geleceğimizi
mi görmek istediğimize
karar vermeliyiz?

III
Çevreye olan olumlu bakış
açımız, geleceğe olan
umutlarımızın yeşermesinin
temel nedeni konumundadır:

Görselde verilen cümlelerdeki noktalama yanlışları hangisinde gerekçesiyle birlikte sırasıyla doğru olarak verilmiştir?

A)	I. cümle:	Bağımlı sıralı cümlelerin arasına virgül yerine kısa çizgi getirilmelidir.
	II. cümle:	Soru anlamı taşımayan cümlelerin sonuna soru işareti yerine; sevinç acı korku gibi duyguları anlatmadığı, seslenme hitap uyarı sözleri bulunmadığı ve yargı da tamamlandığı için nokta getirilmelidir.
	III. cümle:	Kendisinden sonra gelecek bir açıklama bulunmadığı ve yargı da tamamlandığı için cümlelerin sonuna iki nokta yerine nokta getirilmelidir.
B)	I. cümle:	Yükleme uzak düşen özneyi ayırmak için noktalı virgül yerine iki nokta getirilmelidir.
	II. cümle:	“mü geleceğimizi mi” ifadesi ara söz olduğu için ifadenin başına ve sonuna kısa çizgi getirilmelidir
	III. cümle:	Yükleme uzak düşen özneyi ayırmak için virgül yerine noktalı virgül getirilmelidir.
C)	I. cümle:	Sıralı cümleleri ayırmak için virgül yerine noktalı virgül getirilmelidir.
	II. cümle:	Soru anlamı taşımadığı ve yargı da tamamlandığı için cümlelerin sonuna nokta getirilmelidir.
	III. cümle:	Açıklama cümle içerisinde verildiği için cümlelerin sonuna iki nokta yerine ünlem getirilmelidir.
D)	I. cümle:	Sevinç, kıvanç, acı, korku, şaşma gibi duyguları bildirmedığı, seslenme hitap uyarı, içermediği ve yargı da tamamlandığı için cümlelerin sonuna ünlem yerine nokta getirilmelidir.
	II. cümle:	“mi” soru bildirdiği için “mi”den sonra soru işareti getirilmelidir.
	III. cümle:	Yükleme uzak öznelerden sonra virgül yerine noktalı virgül getirilmelidir.
E)	I. cümle:	Sevinç, kıvanç, acı, korku, şaşma gibi duygular ile hitap, seslenme, uyarı sözleri içermediği ve yargı da tamamladığı için cümlelerin sonuna soru işareti yerine nokta getirilmelidir.
	II. cümle:	Soru anlamı taşımadığı için cümlelerin sonuna soru işareti yerine nokta getirilmelidir.
	III. cümle:	Kendisinden sonra açıklama ve örnek içerecek bir cümle geleceğine dair bir anlam içermediği ayrıca yargı da tamamlandığı için cümlelerin sonuna iki nokta yerine nokta getirilmelidir.

2 Sunum yapılacak yer ve sunumda kullanılacak donanım hakkında belirlenmesi gerekenler;

- I. Güzel mi güzel bir sunum hazırlamak için nelerin gerekli olduğu belirlenmeli ()
- II. Dinleyiciler ne tür sandalyelerde oturacaklar ()
- III. Oda nasıl düzenlenecek ()
- IV. Aydınlatma, okuma için yeterli mi ve bir film ya da slayt sunulurken kapatılabilir mi ()
- V. Kürsü ya da gerekirse mikrofon olacak mı ()

şeklinde sıralanabilir.

Bu parçada numaralandırılmış cümlelerden hangisinin sonuna farklı bir noktalama işareti getirilmelidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3

NOKTALAMA İŞARETLERİ

- Sessiz dereler, solgun ağaçlar, sarı güller
Dillenmiş ağızlarda tutuk dilli gönüller.....
- Köyde kim çaresiz kalırsa, kimin işi bozulursa, İstanbul yolunu tutar.....
- Bu akşam Konya'ya gidiyor musunuz, diye sordu.....
- Evet, kırk seneden beri Türkçe merhale, merhale Türkleşiyor.....
- Gerek nesirde, gerek nazımda yeni bir söyleyişe ulaşılmıştır.....
- Öyle zekiler vardır, konuştular mı ağızlarından bal akıyor sanırsın.....

Bu sayfada yazılan cümlelerde kullanılan virgüllerin kullanımıyla ilgili doğru olanların kutucuklarına "D", yanlış olanlarına "Y" konulduğunda sıralama aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) D, D, D, Y, Y, D B) D, Y, D, Y, Y, D
C) Y, D, D, Y, D, Y D) Y, Y, D, D, Y, D
E) D, D, D, Y, D, Y

4 (I) Mehmet Akif Ersoy, Millî Mücadele yıllarında İstiklal Marşı'nı yazmıştır. (II) Aruzu halkın konuşma diline başarıyla uygulamıştır. (III) Şiirlerini "Hayal ile yoktur benim alışverişim" anlayışıyla yazmıştır. (IV) Yedi kitaptan oluşan şiirlerini "Safahat" adı altında toplamıştır. (V) Bunlar; Safahat, Süleymaniye Kürsüsünde, Fatih Kürsüsünde, Halkın Sesleri, Hatırları, Asım ve Gölgeler'dir.

Bu parçada numaralandırılmış cümlelerin hangisindeki noktalama yanlışlığı açıklamasıyla birlikte verilmiştir?

- A) I. cümlede özel isme getirilen durum eki kesme işareti ile ayrılmıştır.
- B) II. cümlede tamamlanmış cümlenin sonuna nokta konmuştur.
- C) III. cümlede tırnak içindeki alıntı cümlenin sonunda bulunan nokta işareti konmamıştır.
- D) IV. cümlede özel olarak vurgulanmak istenen söz tırnak içine alınmıştır.
- E) V. cümlede ikiden fazla eş değer öge arasında virgül bulunmasından dolayı öznenen sonra noktalı virgül kullanılmıştır.

5 İşçi(I) ekmeğini bilek gücüyle(II) usta(III) bilek gücü ve zekâsıyla(IV) sanatkâr ise bilek gücü(V) zekâsı ve duygularıyla kazanır.

Bu parçadaki numaralandırılmış yerlerden hangilerine diğerlerinden farklı noktalama işaretleri getirilmelidir?

- A) I ve III B) II ve IV C) I ve IV
D) II ve III E) II ve V

6

I. Yükselmeyen düşer; ya terakki, ya inhitat.

Tevfik Fikret

II. Şuur devrinde şiir susar, şiir devrinde şuur seyirci.

Ziya Gökalp

III. Aşk, öyle engin bir denizdir ki ne başlangıcı ne de sonu vardır.

Mevlana

IV. Eğri cetvelden, doğru çizgi çıkmaz.

Hız. Ali

V. Leyla'nın güzelliğine ancak mecnun gözüyle bakmalısın ki onu seyretmenin sırrı sana da görünsün.

Sadi

Yukarıdaki özdeyişlerden hangisinde noktalama yanlışlığı yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7

NOKTALAMA İŞARETLERİ

I. Yavrular bugün yine nereye kayboldu ()

II. Söyle, nedir bu hâlimiz yabancı ()

III. Konuşmalarını duyunca ne kadar cahil olduğunu anladım ()

IV. Arkadaşlar () daima sizin yanınızdayım.

V. Sahillerdeki yaz yoğunluğu kalmadı artık ()

VI. Biraz çalışsaymış bütün sınavları kazanmış ()

Görselde verilen noktalama işaretleri, numaralandırılmış cümlelerden uygun olanların sonuna getirilmelidir.

Buna göre hangi cümlelerdeki boşluklara görselde verilenlerden farklı bir noktalama işareti getirilmesi gerekmektedir?

- A) I ve IV B) II ve VI C) III ve V D) I, III ve V E) II, IV ve VI

- 8 (I) Katip memurlarından Hasan; yılbaşı gecesi çok gücümüş ve hakaret görmüş bir insan gibi eve geldi. (II) Eşi, niçin böyle küskün olduğunu sorduğu zaman şöyle dedi. (III) — Beni rahat bırak lütfen. (IV) İşin içyüzü neydi acaba! (V) Anlaşılan; kendisi için hoşla gitmeyen; hakaret dolu sözler işittiği bir misafirlikten yeni dönmüştü.

Bu parçada yapılan noktalama yanlışlıkları aşağıdakilerin hangisinde doğru düzeltilmemiştir?

- A) I. cümlede uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan özneyi belirtmek için noktalı virgül yerine virgül konmalıdır.
B) II. cümlede edebî eserlerde konuşma bölümünden önceki ifadenin sonuna nokta değil, iki nokta konur.
C) III. cümlede kızgınlık belirten cümlelerin sonuna nokta değil, ünlem konur.
D) IV. cümlede soru sözü içeren cümlelerin sonuna ünlem değil, soru işareti konur.
E) V. cümlede birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasına noktalı virgül değil, kısa çizgi konur.

- 9 Aşağıdakilerin hangisinde yay ayracın kullanımıyla ilgili verilen açıklama ve örnek cümlesindeki kullanımı uyusmamaktadır?

- A) Özel veya cins isme ait ek, yay ayrıçtan önce yazılır.
✓ Yunus Emre (1240? – 1320)'nin edebiyatımızın temel taşlarından olduğunu unutmamalıyız.
B) Tiyatro eserlerinde ve senaryolarda konuşanın hareketlerini, durumunu açıklamak ve göstermek için kullanılır.
✓ İhtiyar - (Yavaş yavaş Kaymakam'a yaklaşır) Ne oluyor beyefendi?
C) Alıntıların aktarıldığı eseri, yazarı veya künye bilgilerini göstermek için kullanılır.
✓ Artık demir almak günü gelmişse zamandan, Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan. (Yahya Kemal Beyatlı)
D) Bir söze olay, kinaye veya küçümseme anlamı kazandırmak için kullanılan ünlem işareti yay ayrıç içine alınır.
✓ Adam, akıllı (!) olduğunu söylüyor.
E) Bir bilginin şüpheyle karşılandığını veya kesin olmadığını göstermek için kullanılan soru işareti yay ayrıç içine alınır.
✓ 1494 (?) yılında doğan Fuzuli edebiyatımıza damgasını vurmuştur.

10

- I. İnatçılar() hırsızların en zarar vericileridir() vaktinizi ve sevincinizi çalarlar()
 II. Her şeyi sevmek() sevmek değildir() gönüllere yer emektir() hayata sevmektir.

Numaralanmış bu cümlelerde parantezle () belirtilen yerlere aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangileri getirilmelidir?

- A) I - (;) (;) (!), II - (,) (,) (,)
 B) I - (,) (,) (,), II - (,) (,) (,)
 C) I - (,) (,) (,), II - (,) (,) (,)
 D) I - (:) (,) (,), II - (,) (,) (,)
 E) I - (;) (,) (!), II - (;) (,) (,)

11 Arkadaşım bana baktı:

(I) "Harikulade bir ses, azizim, yıllarca arasak bulamayız ve de ben bu sesin arkasını bırakmam dedi. (II) Sonra tekrar ona dönerek yaşını sordu? (III) Yirmi iki imiş... (IV) Cebinden defterini çıkararak bir şeyler not etti ve delikanlının adresini almak istedi. (V) Çocuk evvela şaşırdı.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangilerinin sonunda noktalama yanlışlığı yapılmamıştır?

- A) I ve II B) I, II ve III C) IV ve V
 D) II ve IV E) I, IV ve V

12 Varoluşçuluk, bir felsefe akımı olarak çıkan ve Fransız

yazar Jean Paul Sartre tarafından edebiyata uygulanan bir akımdır. Akım, insanların ve insanlığın yok edildiği II.

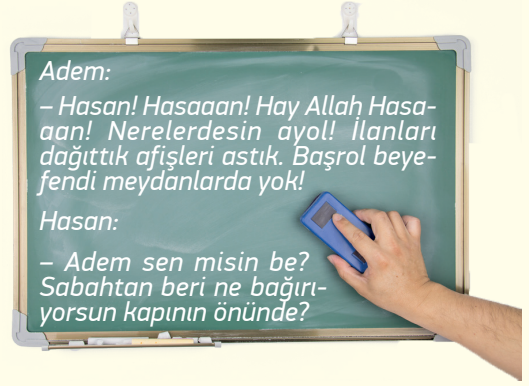
Dünya Savaşı sonrasındaki bunalımlı dönemde adını duyurmuştur. Varoluşçular insanı gerçek insanlıktan alıkoyan, tüm değerlere karşı çıkmışlardır. Akımın kaynağı III.

Descarte'in "Düşünüyorum öyleyse varım." düşüncesidir. En ünlü yazarı Albert Camus'tur. V.

Bu parçada numaralandırılmış noktalama işaretlerinden hangisi gereksiz kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

13

Tahtadaki yazıda yapılan noktalama yanlışını düzeltmek isteyen öğretmen aşağıdakilerin hangisindeki düzeltmeyi yapmıştır?

- A) "Adem" ve "Hasan" kelimelerinden sonra iki nokta yerine noktalı virgül koymuştur.
 B) "ayol" kelimesinden sonra ünlem yerine soru işareti koymuştur.
 C) "yok" kelimesinden sonra ünlem yerine nokta koymuştur.
 D) "sen misin be" ifadesinden sonra soru işareti yerine ünlem koymuştur.
 E) "önünde" kelimesinden sonra soru işareti yerine ünlem koymuştur.

BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL SORU

14 Aşağıdakilerden hangisinde virgülün kullanımıyla ilgili verilen açıklama ve örnek cümlesindeki kullanımı uyuşmamaktadır?

- A) Anlama güç kazandırmak için tekrarlanan kelimeler arasına konur.
 ✓ Akşam, yine akşam, yine akşam
 Göllerde bu dem bir kamış olsam
 B) Tırnak içinde olmayan alıntı cümlelerden sonra konur.
 ✓ Aileni üzmele hiç de iyi etmiyorsun, dedi.
 C) Anlam karışıklığını önlemek için kullanılır.
 ✓ Genç, kadına yaptıklarından dolayı çok kızgındı.
 D) Özne olarak kullanıldıklarında "bu, şu, o" zamirlerinden sonra konur.
 ✓ O eski defterleri çoktan kapanmış, yeni bir hayata yelken açmıştı.
 E) Hitap için kullanılan kelimelerden sonra konur.
 ✓ Efendiler, bilirsiniz ki hayat demek, mücadele demektir!

1

GÖZDEN DÜŞMEK

(I) Birçok kişinin sıklıkla kullandığı “gözden düşmek” deyiminin anlamı ve hikâyesi nedir merak ettiniz mi? (II) Gelin açıklayalım: (III) Kötü duruma gelmek; yapılan bir yanlış nedeniyle insanlar arasında değerinin düşmesi, kıymetinin kalmaması anlamına gelen bir deyim olarak dilimizde yerleşik hâlde kullanılmaktadır. (IV) Örneğin “Toplumda insanları üzmemek, gözden düşmemek lazım.” cümlesinde ne güzel de anlatılmış toplumda saygınlığımızı yitirmememiz yani gözden düşmememiz gerektiği. (V) Çünkü unutmayalım ki saygınlığını yitirmiş insan, hayata tutunma bağlarını da yitirmiştir.

Görseldeki numaralandırılmış cümlelerde yapılan noktalama yanlışlığı aşağıdakilerin hangisinde nedeniyle birlikte verilmiştir?

- A) I. cümlede tırnak işareti içerisinde verilen söz ara cümle olduğu için tırnak işareti yerine kısa çizgi konmalıdır.
- B) II. cümlede bir çağrı ifadesi vurgulu bir şekilde kullanıldığı için iki nokta yerine ünlem kullanılmalıdır.
- C) III. cümlede eş görevli sözcükler sıralandığı için noktalı virgül yerine virgül kullanılmalıdır.
- D) IV. cümlede “ne” soru ifadesi ile soru anlamı sağlandığı için cümlenin sonuna nokta yerine soru işareti konmalıdır.
- E) V. cümlede “ki” bağlacı ile vurgulu bir ifade sağlandığı için cümlenin sonuna nokta yerine ünlem konmalıdır.

- 2 Sonunda 3. tekil kişi iyelik eki olan özel ada, bu ek dışında başka bir iyelik eki getirildiğinde kesme işareti konmaz.

Bu kurala örnek oluşturabilecek cümle aşağıdakilerin hangisinde kullanılmamıştır?

- A) Boğaz Köprümüzün muhteşem güzelliği her zamanki gibi göz kamaştırarak İstanbul'un simgelerinden olduğunu gösteriyor.
- B) Amik Ovasının bitki örtüsü muhteşem çeşitliliği ile insanları bölgeye bağlıyor.
- C) Kuşadamızdaki liman, ülkemizin önemli turizm kapılarından biri konumunda olmaya devam ediyor.
- D) Ülkemizin yer altı kaynakları bize uzun yıllar yetecek kapasiteye sahip.
- E) Akdenizimizin balık çeşitliliği saymakla bitmez ama bu çeşitliliği yanlış avlanma ve deniz kirliliği ile azaltmaya başladık.

- 3 Bir cümleden ya da sözcükten sonra sıralanan örneklerin devam edebileceğini gösteren “gibi” kelimesi anlamında üç nokta kullanılır.

Bu açıklamadan hareketle aşağıdakilerin hangisinde üç noktanın kullanımı kesinlikle yanlıştır?

- A) Öğretmenimizin başarıyı yakalamadaki üç görüşü belliydi: Derse gelmeden konuyu okumalıyız. Dersi iyi dinlemeliyiz. Evde o günkü konuları tekrar etmeliyiz...
- B) Bugün çok farklı bir hava vardı: kar, dolu, yağmur, fırtına, güneş...
- C) Doktor, nelere dikkat etmem gerektiğini söyledi: uyku saatlerime, egzersizlere, her sabah kahvaltı yapmaya, yemeklerimdeki kalori dengesine...
- D) Doğa gezisine katılacakların isimlerini saydılar: Pelin, Nalan, Ceren, Tarık, Kenan, Meriç, Serdar...
- E) Bir insandan beklentilerimizi şöyle sıralayabiliriz: saygı, sevgi, dürüstlük, merhamet...

4

- I. Artık demir almak günü gelmişse zamandan Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan
- II. Hiç yolcusu yokmuş gibi sessizce alır yol Sallanmaz o kalkışta ne mendil ne de bir kol
- III. Rıhtımda kalanlar bu seyahatten elemli Günlerce siyah ufka bakar gözleri nemli
- IV. Biçare gönüller Ne giden son gemidir bu Hicranlı hayatın ne de son matemidir bu
- V. Dünyada sevilmiş ve seven nafile bekler Bilmez ki giden sevgililer dönmeyecekler
- VI. Bir çok gidenin her biri memnun ki yerinden Bir çok seneler geçti dönen yok seferinden

Numaralandırılmış dizelerin hangilerinde ünlem işaretinin kullanımı doğru olur?

- A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve II
D) V ve VI E) I, III ve V

5

Soru işaretinin kullanımı ile ilgili verilen;

- I. Soru bildiren ancak soru eki veya sözü içermeyen cümlelerin sonuna konur.
- II. Bilinmeyen, kesin olmayan veya şüpheyle karşılanan yer, tarih vb. durumlar için kullanılır.
- III. Soru ifadesi taşıyan sıralı ve bağlı cümlelerde soru işareti en sona konur.
- IV. Metin içinde "mı/mi" eki, cümleye zaman anlamı katıyorsa cümle sonuna soru işareti konmaz.

numaralandırılmış bu kurallara uygun bir örnek aşağıdakilerden hangisinde verilmemiştir?

- A) Sınav başvurumuzu alan görevli bize bakarak sessizce konuştu:
— Adınız?
- B) Dün sabah 3 saat (?) kitap okumuş.
- C) Babanızın geldiğini gördünüz mü hemen eve gelmelisiniz.
- D) Dünya çapında ödül almanın mutluluğu mu şaşkınlığı mı onu ağılatmıştı yoksa başaracağına dair kendisine verdiği sözü tutması mı?
- E) Sence bu soğuk havalarda çocuklar hemen hastalanırmı?

6

Görselde verilen numaralandırılmış cümlelerden hangisindeki soru işareti kesinlikle yanlış kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7

“Maupassant tarzı hikâyecilik, Ömer Seyfettin’den itibaren edebiyatımızda ayrı bir önem kazanmış ve 21. yy.da da birbiri ardınca binlerce güzel örnek verilmiştir.” cümlesinde kullanılan kesme işareti aşağıdakilerin hangisinde aynı görevde kullanılmıştır?

- A) Bu sanatçımızın, Elazığ’ın önde gelen mahallî sanatçıları ile yaptığı düet tüm yurttaki ilgi ile dinlenmeye devam ediyor.
- B) Teknoloji, 19. yüzyıldan bu yana baş döndüren bir hızla ilerlerken yeni Edisyon’lar da yetişmeye devam ediyor.
- C) THY’nin bu ay yapacağı seferlerin %50 indirimli olmasının yetkililer tarafından duyurulması sonrası tüm biletler kısa sürede tükendi.
- D) İlk çoğumuzun 11 Ocak 2000’de dünyaya gelmesi ile birlikte hayata bakışımız da o güne kadar görülmemiş bir şekilde değişti.
- E) Bu ülkenin yetiştirdiği nice Mehmetler vardır ve olacaktır ki ecdadının ruhunu şad etmeye devam edecektir.

- 8 Rus oyun yazarı Anton Çehov'un "dört büyük" eserinden ilki olan Marti, eleştirilenler tarafından günümüze dek gelmiş geçmiş en iyi tiyatro eserlerinden biri olarak kabul görmüştür.

Bu parçada kullanılan tırnak işaretinin görevi aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Başka bir kimseden veya yazıdan olduğu gibi aktarılan sözler tırnak içine alınır.
 B) Cümle içerisinde kitapların ve yazıların adları ve başlıkları tırnak içine alınır.
 C) Bibliyografik künyelerde makale adları tırnak içinde verilir.
 D) Cümlenin yapısıyla doğrudan ilgili olmayan açıklamalar tırnak içinde verilir.
 E) Özel olarak belirtilmek istenen sözler tırnak içine alınır.

- 9 Medvedenko;
 I

— Neden sürekli karalar içinde dolaşıyorsunuz?
 II

Maşa:

— Hayatım için matem tutuyorum. Pek mutsuzum!
 III

Medvedenko:

— Neden peki? Anlamıyorum...
 IV V

Bu parçadaki numaralandırılmış noktalama işaretlerinden hangileri yanlış kullanılmıştır?

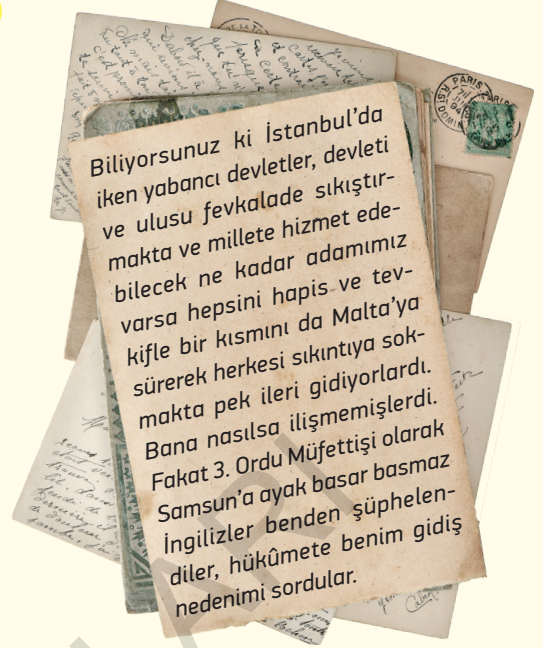
- A) Yalnız II B) I ve III C) II ve V
 D) III ve IV E) I, IV ve V

- 10 Şu karşığı yüce dağlar
 Acep bizim dağlar m'ola?
 Kara yaslı benim anam
 Oğul der de ağlar m'ola?

Bu dörtlükte kullanılan kesme işaretinin görevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Cümlede rakamları ayırmak
 B) Yabancı özel adlardan sonra getirilen çokluk ve yapım eklerini ayırmak
 C) Özel adlara getirilen iyelik, durum ve bildirme eklerini ayırmak
 D) Manzum yazılarda ölçü gereği düşürülen harfin yerine kullanılmak
 E) Kısaltmalara getirilen ekleri ayırmak

11

- I. Özel isimlere getirilen iyelik, durum ve bildirme ekleri kesme işaretiyle ayrılır.
 II. Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan öğeleri belirtmek için virgül konur.
 III. Cümlenin sonuna nokta konur.
 IV. Sayılardan sonra, sıra bildirmek için "-ıncı, -inci" ekinin yerine nokta konur.
 V. Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için virgül konur.
 VI. Bir yazının maddelerini gösteren rakam veya harflerden sonra nokta konur.

Numaralandırılmış kurallardan bu parçada kullanılmayana örnek cümle aşağıdakilerden hangisinde vardır?

- A) Cumhuriyetin ilanının 100. yılına yaklaştıkça ülkemiz, dünyada bir marka olma yolunda hızla ilerliyor.
 B) Madem bu işin altından kalkmaya gözün kesmiyordu, neden yapmaya söz veriyorsun be kardeşim!
 C) Şiir yarışmasında 1, 2 ve 3. olanlara ödülleri Millî Eğitim Bakanlığı yetkilileri tarafından, görkemli bir törenle mi verildi?
 D) Sınıfın yaramaz çocuğu Ahmet, geçen yıl matematik ve Türkçe derslerine ağırlık vererek üniversite sınavını kazandı.
 E) Atatürk'ün Samsun'a çıkışı Kurtuluş Savaşımının da başlaması anlamına geldiği için 19 Mayıs 1919'un tarihimizdeki önemi çok büyük.

- 12 Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül... Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Bu dörtlükte yapılan noktalama yanlışlığı aşağıdakilerin hangisindeki gibi düzeltilmelidir?

- A) I. dizede "Çatma" sözcüğünden sonra virgül yerine noktalı virgül kullanılmalıdır.
B) II. dizede üç nokta yerine ünlem konmalıdır.
C) III. dizenin sonuna nokta yerine ünlem konmalıdır.
D) IV. dizede "Hakkıdır" sözcüğünden sonra nokta konmalıdır.
E) IV. dizenin sonunda nokta yerine ünlem kullanılmalıdır.

13

Görseldeki virgülün görevce özdeşi aşağıdakilerden hangisinde kullanılmıştır?

- A) Şehrin girişine kadar işgal güçleri ilerlemişti, tam çarpışma başlamıştı ki savaşın bittiği haberiyle mütareke yapılmıştı.
B) Yaz boyunca yapılan tatil, oynanan oyunların da artık anlamsızlaşmasına, sıradanlaşmasına yol açmıştı.
C) Gündüzler geceleri, geceler gündüzleri kovalarken ayrılık vakti gelip çatmıştı bile bu sabah hepsizca.
D) Okulun son günleri, hayatım boyunca hiç unutmayacağım kadar çok hatırayla dolu olurdu daima.
E) Selim; bir daha buralara gelmeyeceğini, buraları hatırlamak dahi istemediğini söylemesine rağmen bu sabah köyün girişinde görünmüştü.

- 14 Edebî eserler, belli bir sanat anlayışı doğrultusunda yazılır. (I) Sanatçıların içinde buldukları gelenekten ve kendilerine özgü zihniyetten gücünü alan edebî eserlerin toplamı da edebiyat akımlarını oluşturur. (II) Toplumsal değişimler ve gelişmeler, bilimsel ve teknolojik yenilikler, bireysel farklılıklar edebî akımların oluşumunda etkili olur. (III) Örneğin 19. yüzyılda Fransız İhtilali'nin etkisi Batı'da romantizm akımının oluşumuna zemin hazırlamış, Shakespeare (Şekspir), Goethe (Göte), Schiller (Şiller), Victor Hugo (Viktor Hugo) gibi sanatçıların eserlerinde ortak bir yönelim ve anlayış belirginleşmiştir. (IV) Victor Hugo öncülük etmiş - Shakespeare geliştirmiş - birçok sanatçı da eser vererek genel anlamda akımı oluşturmuştur. (V) Bizim edebiyatımızda da Namık Kemal; Ahmet Mithat Efendi gibi sanatçılar dönemin koşulları ve kendi düşünceleri gereği romantizm akımının birçok özelliğini yansıtan eserler yazmışlardır.

Bu parçadaki numaralandırılmış cümlelerde kullanılan noktalama işaretleri ile ilgili aşağıda yapılan yorumlardan hangisi yanlıştır?

- A) I. cümle anlam olarak tamamlandığı için nokta konması doğrudur.
B) II. cümlede eş görevli sözcükler sıralandığı için virgül kullanılması doğrudur.
C) III. cümlede yabancı isimlerin okunuşunun parantez içerisinde verilmesi doğru bir kullanımdır.
D) IV. cümlede sıralı cümlelerin sıralanmasında kısa çizgi değil, virgül kullanılması doğru olacaktır.
E) V. cümlede yükleme uzak düşmüş özneyi ayırmak için noktalı virgölün kullanılması doğru bir kullanımdır.

- 15 "Hiç kimse onun, Tamer'in, suçlu olduğuna inanmıyordu." cümlesinde altı çizili bölüm ara sözdür. Bu ara sözün başında ve sonunda virgül kullanılmıştır.

Aşağıdakilerin hangisinde böyle bir kullanım vardır?

- A) Evimizdeki ilk radyomuz kahverengi, büyük, hantal bir kutuydu.
B) Geceden beri yağın yağmur dindi, hava biraz açılmaya başladı.
C) Annem, o ağır başlı hâliyle her zaman gözümün önüne gelir.
D) Lisedeyken, hiç unutmam, sınıfta çok uzun boylu biri vardı.
E) Bize hep, doğruluktan hiçbir zaman ayrılmayın, der babam.

1

BE CERİ TEMELLİ YENİ NESİL SORU

Verdikleri eserle, yaptıkları yeniliklerle edebiyatımıza bir güneş gibi doğan ve edebiyatımızı aydınlatan bu sanatçılarımızın aşağıdaki özelliklerden hangisine sahip olması beklenemez?

- A) Şiirde anlam kapalılığına önem verme
- B) Şiiri müziğe yaklaştırma
- C) Duyguları mecaz, imge ve sembollerle ifade etme
- D) Şiirde gerçeği değil, gerçeğin bizde bıraktığı izlenimleri yansıtmaya
- E) "Sanat, toplum içindir" anlayışını benimseme

2

I	Dış dünyayı gerçeğe uygun şekilde yansıtmaması
II	Nesnellikten öznelliğe geçişler yapması
III	Tabiat tasvirlerine ve gözleme önem vermesi
IV	Şiirin dış yapı unsurlarına ve biçim güzelliğine önem vermesi
V	Ağır ve süslü bir dil kullanması

Parnasizm akımına bağlı bir sanatçının tabloda numaralandırılmış özelliklerden hangileriyle eserlerini oluşturması beklenemez?

- A) Yalnız II
- B) I ve III
- C) II ve V
- D) III ve IV
- E) IV ve V

3

(I) Yeni bir edebî akımın ortaya çıkmasında genellikle en büyük etken önceki edebî akımın etkisini yitirmiş olmasıdır. (II) Edebî akımlar fikrî ve sosyal hareketler neticesinde doğma, büyüme ve sönme dönemlerinden geçer. (III) Bu husus, akımın o dönemdeki edebiyatın ihtiyaçlarına cevap vermemesiyle açıklanabilir. (IV) Bir edebî akım etkisini yitirir yitirmez karşıt bir akım ortaya çıkar. (V) Edebî akımlar, etkilerini yitirmeleriyle birlikte edebiyat tarihi içerisindeki yerlerinden de silinirler.

Bu parçadaki numaralandırılmış cümlelerin hangisinde edebî akımlar ile ilgili yanlış bir bilgi verilmiştir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

4

- Natüralistler, toplumun yararına sanat yapılmasını hedeflemişler ve bu açıdan eserlerini meydana getirmişlerdir.
- Toplumda hoş karşılanmayan, sıkıntılı sayılabilecek durumları sanat yardımıyla topluma faydalı hâle getirmeye çalışmışlardır.

Bu iki cümlede anlatılanların anlamca en doğru biçimde ifade edilmiş hâli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) "Bilimsel realizm" olarak nitelendirilen natüralizm; toplum yararına sanat yaparak çığır açmış, önemli eserler meydana getirerek toplumun beğenisi kazanmıştır.
- B) Sosyal konuların yanında soya çekim ve deneysel roman kahramanlarını eserlere yansıtan natüralistler "Sanat, toplum içindir." anlayışında eserler meydana getirmişlerdir.
- C) Sanatı; toplumdaki çirkinlikleri aksaklıkları ortaya çıkararak topluma yararı dokunacak bir araç olarak gören natüralistler "Sanat, toplum içindir." anlayışını benimsemişlerdir.
- D) Natüralistlerin eserlerinde, kahramanlar halk dili ile konuşturulmuş, bu da toplum sorunlarının daha iyi kavranmasını sağlamıştır.
- E) Natüralistler, toplumu "büyük bir laboratuvar", insanı "deney konusu" sanatçıyı da "bilim insanı" olarak görmüş ve bunların sayesinde toplum sorunlarına daha kapsamlı eğilmişlerdir.

5 Aşağıdakilerin hangisi üç noktanın kullanım alanlarına kesinlikle örnek gösterilemez?

- A) Ne çare ki o iğrenç toplulukta onun çirkinliği hemen cecik ve herkes tarafından görülüyordu da bu yanı...
- B) Arabacı B...'a bir hayli yaklaştıklarını söylüyor, ikide bir fırsat bularak arabanın içine doğru başını çeviriyordu.
- C) ... derken şehrin öte başından boğuk boğuk sesler gelmeye başladı...
- D) Bu beş noktaya dikkat etmeniz husunda sizi defalarca uyarıştım: sevgi, saygı, dürüstlük, merhamet, çalışkanlık...
- E) Ömrüm boyunca düşlediğim istekler işte şimdi niha yet...

6

Edebiyat, insanların dünya içerisinde bir yer edinmelerini, gelenekler arasındaki etkileşimin sağlanmasını, nesillerin geçmişleri ile bağının ortaya çıkarılmasını, toplumların birbiri ile olan farklarını ve değişmezlerini belirlemede önemli bir yere sahiptir.

Verilen açıklamadan hareketle aşağıdakilerden hangisinde edebiyatın toplumla ilişkisi yanlış vurgulanmıştır?

- A) Edebiyat, sosyal hayatta meydana gelen değişimleri tüm yönleriyle yansıttığından toplumun aynası kabul edilir.
- B) Yeni bir toplumsal unsurun oluşumunda, kendi doğal sürecinde farklılık gösteren edebiyatın katkılarında söz edilemez.
- C) Edebiyat, toplumların dünyaya uyum sağlamasına yardımcı olan bir unsurdur.
- D) Bir toplumun geçmiş nesillerinin düşünceleri, edebiyat antropolojisinde bulunan eserler değerlendirilerek çözümlenebilir.
- E) Edebiyat, toplumsal kimliklerin oluşumunda ve aktarılmasında temel fonksiyona sahiptir.

7

Engelli olmak zordur, 16 sene evden çıkmamaktır. Zaten çıkılmaz ki. Etrafta bedensel engellimi var, tekerlekli sandalyeyle gezen mi var? Her yer normaller için, onlarsa normal dışı. Babannem 17 sene tekerlekli sandalyedeydi. Yılda belki bir, belki iki kere dışarı çıkardı. Onlarda genelde zorunlu durumları. Ölmeden sadece bir önceki sene otomatik tekerlekli sandalyesiyle dışarı çıkmaya başladı. Dışarıda gezip geldiğinde gözlerindeki sevinç ve rahatlama hissini görmemek imkânsızdı. Şimdi Amerika'ya gelip her yerde engelliler için de bir yer olduğunu, her yerde onların girmesi için de bir kapı olduğunu görünce keşke buralara gelip onun için buralarda yaşasaydık diyor insan.

Bu parçadaki yazım yanlışları aşağıdakilerin hangisinde gerekçesi ile birlikte verilmiştir?

- A) Ayrı yazılması gereken "mi" soru eki ve "de" bağlacı birleşik yazılmıştır.
- B) Birleşik yazılması gereken "ki" eki ayrı, ayrı yazılması gereken "de" bağlacı birleşik yazılmıştır.
- C) Birleşik yazılması gereken "-de" eki ayrı, ayrı yazılması gereken "de" bağlacı da birleşik yazılmıştır.
- D) Ayrı yazılması gereken "mi" soru eki birleşik, birleşik yazılması gereken ek eylem ayrı yazılmıştır.
- E) Birleşik yazılması gereken "-ki" eki ayrı, ayrı yazılması gereken "ki" bağlacı birleşik yazılmıştır.

- 8 (I) Sanat, evrensel anlamda ortaklaşa bir üretim etkinliği olduğu için her toplum kendi olanaklarıyla sanata bir şeyler katmaktadır. (II) Sanatın yaygınlaşması, birbirine denk bir düzey yaratmaya bağlı. (III) Bir toplumun ulusal kimliğini bilmeden yapılan sanat başıboştur ancak kendi sınırları içinde bir değerdir. (IV) İnsanımız ne yazık ki ulusal kimliğini bulamadan uzun yıllar yaşadığı için sanatımızda belirgin bir gelişmeden söz edilemeyeceği gibi zaman zaman da diğer ulusların uydusu durumuna düşmüştür. (V) Bir toplumun toprağına egemen olunmasa da kültürünü yönlendirmek edebiyatla sağlanabilir.

Bu parçadaki cümlelerden hareketle aşağıda verilen yorumlardan hangisine ulaşamaz?

- A) I. cümlede sanatın tanımı yapılarak toplumların sanata imkânları dahilinde bir şeyler eklediğine değinilmiştir.
- B) II. cümlede sanatın daha geniş kitlelere ulaşması için toplumların sanata eşit katkılar yaptığına değinilmiştir.
- C) III. cümlede toplumun millî unsurlarına hakim olmadan sanat yapmanın sadece kendi içinde bir değere sahip olacağına değinilmiştir.
- D) IV. cümlede ulusal kimliğimizi bulamayışımız, sanatımızın belli bir gelişme gösteremeyip diğer milletlerden de etkilenmesine neden olduğuna değinilmiştir.
- E) V. cümlede bir ülkenin toprağını ele geçirmeden edebiyat sayesinde kültürünün yönlendirilebileceğine değinilmiştir.

- 9 Yazı makinemin şeridi yeni olmalı, kağıtlarım da temiz. Çevremim dağınıklığını pek umursamam. Notlarımı bilebile oraya buraya serpiştiririm. Onları ararken kafamı derleyip topladığımı fark ettim; baktım, zora geldim mi bir şeyler aramam gerekiyor, ben de bu yolu tuttum. Masaya otururken giyim kuşamım düzgün olmalıdır; tıraş olmadan çalışmam. Kahvemi, çayımı kendim yapmak isterim. Karşımda daima sevdiklerimin resimleri bulunmalıdır.

Bu parçada yapılan yazım yanlışlığı aşağıdakilerin hangisidir?

- A) İkilemenin birleşik yazılması
- B) "de" bağlacının birleşik yazılması
- C) "etmek" yardımcı eyleminin ayrı yazılması
- D) "-de" ekinin ayrı yazılması
- E) Yazımı karıştırılan bir sözcüğün yanlış yazılması

- 10 Fuzuli'nin "Ya Rab" şiirinde kafiyeli olan "Perişan olmasın ya Rab/hicrân olmasın ya Rab/müselmân olmasın ya Rab/perişan olmasın ya Rab/peykân olmasın ya Rab/pâyân olmasın ya Rab/sultân olmasın ya Rab/vîrân olmasın ya Rab" sözcüklerinde yinelenen "olmasın" ve "ya Rab" sözcükleri rediftir. Kalan bölümlerde ortak kafiye sesi "-ân" olduğundan tam kafiyedir.

Bu parçada kullanılan "kesme işareti, tırnak işareti, eğik çizgi ve kısa çizginin" kullanılma gerekçeleri aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Kesme işareti: Bir ek veya harften sonra gelen ekleri ayırmak için konur.
Tırnak işareti: Başka bir kimseden veya yazıdan olduğu gibi aktarılan sözler tırnak içine alınır.
Eğik çizgi: Dil bilgisinde eklerin farklı biçimlerini göstermek için kullanılır.
Kısa çizgi: Sözcüklerdeki heceleri göstermek için kullanılır.
- B) Kesme işareti: Seslerin ölçü ve söyleyiş gereği düştüğünü göstermek için kullanılır.
Tırnak işareti: Cümle içerisinde eserlerin ve yazıların adları ile bölüm başlıkları tırnak içine alınır.
Eğik çizgi: Genel ağ adreslerinde kullanılır.
Kısa çizgi: Kelimelerin kökleri, gövdeleri ve eklerini birbirinden ayırmak için kullanılır.
- C) Kesme işareti: Kişi adlarından sonra gelen saygı ve unvan sözlerine getirilen ekleri ayırmak için konur.
Tırnak işareti: Bilimsel çalışmalarda künye verilirken makale adları tırnak içinde yazılır.
Eğik çizgi: Bilişim uygulamalarında art arda gelen dizinleri birbirinden ayırt etmek için kullanılır.
Kısa çizgi: Fiil kök ve gövdelerini göstermek için kullanılır.
- D) Kesme işareti: Özel adlara getirilen yapım ekleri, çokluk eki ve bunlardan sonra gelen diğer ekleri ayırmak için konur.
Tırnak işareti: Cümledeki anlamı tamamlayan ve cümlenin dışında kalan ek bilgiler için kullanılır.
Eğik çizgi: Metin aktarmalarında, çevirilerde, alıntılarda çalışmayı yapanın eklediği sözler için kullanılır.
Kısa çizgi: Özel veya cins isme ait eki belirtmek için kullanılır.
- E) Kesme işareti: Özel adlara getirilen iyelik, durum ve bildirme eklerini ayırmak için konur.
Tırnak işareti: Özel olarak vurgulanmak istenen sözler ve ifadeler tırnak içine alınır.
Eğik çizgi: Dizeler yan yana yazıldığında aralarına konur.
Kısa çizgi: Bazı eklerin başına konur.

ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTİ

11 Bu akım, 18. yüzyılda klasisizme tepki olarak doğmuştur. J. J. Rousseau, akımın öncüsüdür. Konular Hristiyanlıktan, tarihten ve günlük yaşamdan alınmıştır. Duygulara ve hayallere önem verilir. “Sanat, toplum içindir.” görüşü benimsenmiştir. Tabiat önemsenmiş, gözlem ve tasvire önem verilmiştir.

Bu parçada bahsedilen edebî akım verilen altı çizili ipuçlarından hareketle aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Klasisizm
- B) Realizm (Gerçekçilik)
- C) Natüralizm (Doğalcılık)
- D) Romantizm (Coşumculuk)
- E) Sembolizm (Simgecilik)

12 Naim Efendi, büyük konağın en yaşlı kişisidir. Tam bir Tanzimat efendisidir. Gelenek ve göreneklerine sıkı sıkıya bağlıdır. Karısı Nefise Hanım ölmüş, konaktaki düzen bozulmuştur. Naim Efendi, kızı Sakine Hanım, damadı Servet Bey, torunları Seniha ve Cemil ile aynı konakta yaşamaktadır. Damadı lükse düşkün bir adamdır. Torunu Seniha ise çok serbest yetişmiş bir kızdır. I. Dünya Savaşı yıllarıdır. Savaşın yarattığı ekonomik kriz konağa da yansır. Seniha Avrupa'ya kaçır. Damat Servet Bey, sıkıcı bulunduğu konak yaşamından ve Naim Efendi'den kurtulmak için bir apartmana taşınır. Naim Efendi, konağı kiraya verip kız kardeşinin yanına çıkmak isterse de konağı hiç kimse kiralamaz. Naim Efendi, hızla değişmesine akıl erdiremediği bir çöküş dünyasında, konağında tek başına kalır.

Kıralık Konak romanından alınan bu parçadan hareketle Edebiyat-toplum ilişkisi açısından aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Edebiyat, toplumdaki değişimin yansıtıldığı etkin öğelerden biridir.
- B) Toplumsal bir işlevi ve sorumluluğu bulunduğundan edebiyat, toplumun sorunlarını dile getirir.
- C) Edebiyat toplumun ifadesidir, aynasıdır.
- D) Edebiyat diğer sanat dalları gibi toplum-medeniyet ilişkisini düzenler.
- E) Toplumdaki her türlü özellik edebiyata sirayet edebilir.

13 Edebiyat öğretmeni “Şiirler içinde (Han Duvarları) gibisi var mı?” dedi ve Faruk Nafiz'in bu güzel şiirini okumaya başladı:

Bu cümlede kullanılan noktalama işaretleri ile ilgili aşağıda yapılan yorumlardan hangisi yanlıştır?

- A) Başkasından aktarılan sözün tırnak içine alınması doğrudur.
- B) Tırnak içinde verilen cümlenin içinde yeniden tırnağa alınması gereken bir sözü, ibareyi belirtmek için yay araç değil, tek tırnak kullanılmalıdır.
- C) Tırnak içerisinde verilen cümlelerin sonuna noktalama işareti konması yanlış bir kullanımdır.
- D) Özel adlara getirilen iyelik, durum ve bildirme eklerinin kesme işaretiyle ayrılması doğrudur.
- E) Cümlenin ardından şiir veya açıklama verilmediği için iki nokta yerine nokta kullanılmalıdır.

14

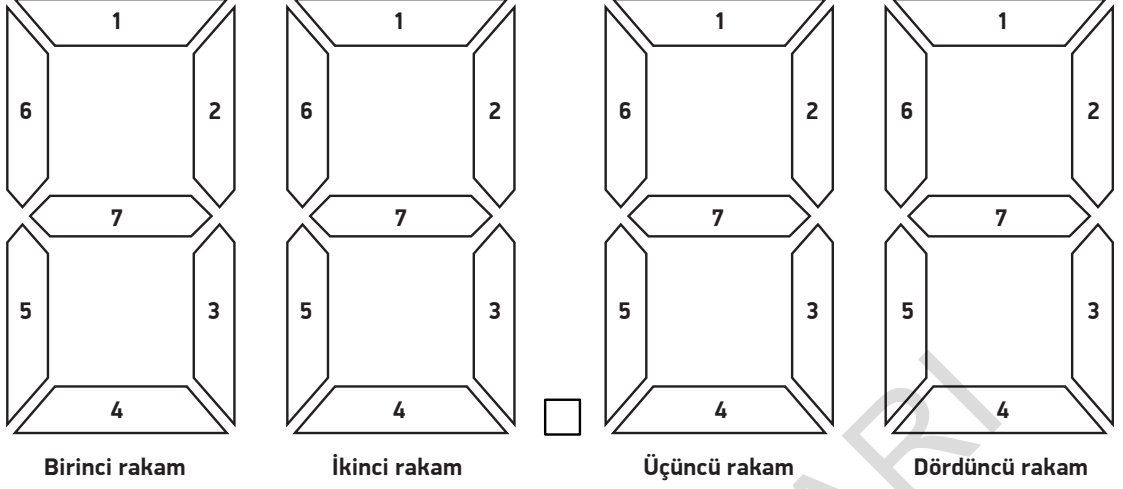
Kurum ve kuruluş adlarına gelen ekler, kesme işaretiyle ayrılmaz.
ÖR: Türkiye Büyük Millet Meclisine
Türk Dil Kurumundan
Gençlik ve Spor Bakanlığının...
Bunun tek istisnası:
Avrupa Birliği'ne
" " 'nin ...

Belirtilen kurala aşağıdakilerden hangisi örnek gösterilemez?

- A) Bu yıl, Türkiye Petrolleri Anonim Şirketine yapılan başvuru sayısında geçen yıla gören %50 artış var.
- B) Sağlık Bakanı'nın hastanelerimize 10.000 doktor ataması yapılacağını duyurması sevinçle karşılandı.
- C) Üniversitemize bağlı Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Başkanlığının yapılacak sınav tarihlerini bugün ilan etmesi bekleniyor.
- D) Bakanlar Kurulunun, ülkemizin tarım politikası ile ilgili aldığı kararlar dün gece Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girdi.
- E) Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü'nün bu yıl bazı ilçelerimize kütüphane açması bekleniyor.

BE CERİ TEMELLİ YENİ NESİL ETKİNLİKLER

- A Aşağıda verilen etkinlikte sırasıyla sorulan sorularda doğru olan numaraları boyayıp yanlış olanları boyamayarak saatin kaç olduğunu bulunuz.

Sayı	Rakam	Soru	Doğru	Yanlış
1	Birinci	Klasisizm 17. yüzyıl ortalarında Fransa'da ortaya çıkan edebiyat akımıdır.		
2	Birinci	Romantizm Fransa'da 1830'lu yıllarda klasisizme tepki olarak doğmuştur.		
3	Birinci	Realizme mensup sanatçılar "sanat için sanat" görüşünü savunurlar.		
4	Birinci	Parnasizmde doğal güzelliğe ve dış görünüme büyük önem verir.		
5	Birinci	Romantizmde konular işlenirken iyi-kötü, doğru-yanlış gibi zıtlıklardan yararlanır.		
6	Birinci	Klasisizmde akla ve sağduyuya değer verilir.		
7	Birinci	Sembolizmde şiir hissedilmek için değil, anlaşılmaq içindir.		
1	İkinci	Edebiyat ile toplum, toplum ile edebiyat karşılıklı olarak birbirlerini etkiler.		
2	İkinci	Edebiyat toplumun aynasıdır.		
3	İkinci	Edebî eserler yazıldıkları dönemin toplumsal hayatını yansıtır.		
4	İkinci	Edebî eserlerin yazıldığı süreçte yazar sosyolojik araştırmalardan yararlanabilir.		
5	İkinci	Sanatçılar, yaşadıkları toplumun üyesi olup sadece yetiştikleri çevreyi ele alırlar.		
6	İkinci	Edebî metinler sosyal hayatın bir parçasıdır ve sosyal bir çevrede ortaya çıkar.		
7	İkinci	Edebiyatın toplumu etkileme ve yönlendirme özelliği vardır.		
1	Üçüncü	İki noktadan sonra gelen cümleler büyük harfle başlar.		
2	Üçüncü	Saat ve dakikalar metin içinde yazıyla da yazılabilir.		
3	Üçüncü	Bir veya iki ögesi çekimli fiil olan birleşik kelimeler birleşik yazılır.		
4	Üçüncü	Rengin tonunu belirtmek üzere renkten önce kullanılan sıfatlar ayrı yazılır.		
5	Üçüncü	Noktalı kısaltmalara ek getirilecekse kelimenin okunuşu esas alınır.		
6	Üçüncü	"Ya" sözüyle birlikte kullanılan "da" mutlaka ayrı yazılır.		
7	Üçüncü	"ne ... ne ..." bağlacın kullanıldığı cümlelerin yüklemi olumsuz olmalıdır.		
1	Dördüncü	Saat ve dakika gösteren sayıları birbirinden ayırmak için nokta konur.		
2	Dördüncü	Anlama güç kazandırmak için tekrarlanan kelimeler arasına virgül konmaz.		
3	Dördüncü	Ögeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri ayırmak için noktalı virgül konur.		
4	Dördüncü	Edebî eserlerde konuşma bölümünden önceki ifadenin sonuna iki nokta konur.		
5	Dördüncü	Ünlem ve seslenmelerde anlatımı pekiştirmek için üç nokta konmaz.		
6	Dördüncü	Soru bildirip soru eki veya sözü içermeyen cümlelerin sonuna soru işareti konur.		
7	Dördüncü	Seslenme, hitap ve uyarı sözlerinden sonra ünlem konur.		

B Aşağıda verilen etkinlikteki yazım ve noktalama yanlışlarını bularak tabloya işaretleyiniz.

YAZIM KURALLARI VE NOKTALAMA İŞARETLERİ

Size şöyle izah edebilirim: Bu film; Kırgız yazar Cengiz Aytmatov'un 1970 yılında yayımlanan -Selvi Boylum Al Yazmalım- adlı romanından uyarlanmıştır. Türk sinemasının baş yapıtlarından biri sayılan 1977 tarihli 'Selvi Boylum Al Yazmalım' Filminin afişi de, tabii ki film kadar olmasada, oldukça ses getirmiştir... Sanatçının beyaz perdeye uyarlanan daha nice filmleri? Cemile, Mankurt, Elveda Gülsarı, Beyaz Gemi. Ailenizle başbaşa seyredebileceğiniz ne muhteşem yapıtlar değilmi? Sizin de aynı fikirde olduğunuzu düşünüyorum!

Yazım Yanlışları

- I. Büyük harflerin yazımı
- II. "mi" soru ekinin yazımı
- III. Pekiştirmelerin yazımı
- IV. "ki" bağlacının yazımı
- V. Yazımı karıştırılan sözcüklerin yazımı
- VI. "de" bağlacının yazımı
- VII. "-de" ekinin yazımı
- VIII. Birleşik sözcüklerin yazımı
- IX. Sayıların yazımı
- X. İkilemelerin yazımı

Noktalama Yanlışları

- a. Noktanın yanlış kullanımı
- b. Kısa çizginin yanlış kullanımı
- c. Virgülün yanlış kullanımı
- d. Üç noktanın yanlış kullanımı
- e. Tek tırnağın yanlış kullanımı
- f. Kesme işaretinin yanlış kullanımı
- g. Ünlemin yanlış kullanımı
- h. Soru işaretinin yanlış kullanımı
- i. İki noktanın yanlış kullanımı
- k. Noktalı virgülün yanlış kullanımı

Yapılan Yazım Yanlışları

	Yapılan Yazım Yanlışları
I	
II	
III	
IV	
V	
VI	
VII	
VIII	
IX	
X	

Yapılan Noktalama Yanlışları

	Yapılan Noktalama Yanlışları
a	
b	
c	
d	
e	
f	
g	
h	
i	
k	

2. ÜNİTE

HİKÂYE

KONULAR

- CUMHURİYET DÖNEMİNDE HİKÂYE (1923-1940)
- CUMHURİYET DÖNEMİNDE HİKÂYE (1940-1960)
- TOPLUMCU GERÇEKÇİLİK
- CÜMLENİN ÖGELERİ

CUMHURİYET DÖNEMİNDE HİKÂYE (1923-1940)

- Dili sadeleştirme düşüncesinden dolayı konuşma dili ile yazı dili arasındaki fark ortadan kalkmaya başladı.
- Millî Edebiyat Dönemi'nde başlayan Anadolu'ya yöneliş hız kazandı.
- Halkın dertleri, problemleri ve Anadolu'nun güzellikleri işlendi.
- Anadolu efsanelerinden, masallarından ve mitolojiden yararlanıldı.
- Halk arasında yaşayan her türlü kültür unsuru sanat eserlerinde işlendi.
- Sadeleşme, kültür varlıklarımızdan yararlanma ve gerçekçilik akımı ön plana çıkar.
- Genellikle Cumhuriyet devrimleri, ağa-köylü, patron-işçi, kadın-erkek çatışması gibi konular işlenmiştir.
- Millî Edebiyat Dönemi'nde önemli olan olay hikâyesi, yerini durum hikâyesine bıraktı.
- Bu yıllarda Reşat Nuri Güntekin'in Leyla ile Mecnun; Fahri Cellalettin Göktulga'nın Telak-ı Selase; Ercüment Ekrem Talu'nun Teravihten Sahura; Nahid Sırrı Örik'in Eski Resimler; Sadri Ertem'in Bacayı İndir Bacayı Kaldır; Memduh Şevket Esendal'in Otlakçı, Pazarlık; Sabahattin Ali'nin Ses, Kamyon; Sait Faik Abasıyanık'ın Son Kuşlar, Lüzumsuz Adam adlı eserleri tanınmış hikâye örneklerindedir.

CUMHURİYET DÖNEMİNDE HİKÂYE (1940-1960)

- Millî Mücadele'nin, Kurtuluş Savaşı'nın ve Cumhuriyet devrimlerinin hemen akabindeki dönemdir. Bu yüzden bu olay ve durumlar dönemin anlayışını etkileyen en önemli ögeler arasındadır.
- Genel olarak Millî Mücadele, modernleşme çabaları, halkın içinde bulunduğu koşullar, köylü-şehirli, alt-üst tabaka çatışması, II. Dünya Savaşı hikâyesinin temel konularıdır.
- Hem olay hem durum öyküleri yazılmıştır.
- 1950'lerden sonra edebiyatımızda yer edinmiş ve yaygınlaşmış modern hikâye bu dönemde ortaya çıkar.
- 1950'lerden sonra özellikle bireyin iç dünyasını esas alan eserler yazılmıştır.
- 1940-1950 yılları arasında öyküleri ile de tanınan yazarlar olarak Memduh Şevket Esendal, Halikarnas Balıkcısı, Ahmet Hamdi Tanpınar, Kemal Bilbaşar, Orhan Kemal, Kemal Tahir, Samim Kocagöz, Cevdet Kudret, Yaşar Kemal'i görüyoruz.
- 1940-50 döneminin en renkli ve çağına tesir etmiş hikâyecisi Sait Faik Abasıyanık'tır.
- 1950-1960 yılları arasında öykü yazarı olarak tanınan yazarların en çok bilinenleri Haldun Taner, Samet Ağaoğlu, Naim Tiralı, Ziya Osman Saba, Sabahattin Kudret Aksal, Muzaffer Buyrukçu, Vüsat Bener, Onat Kutlar, Zeyyat Selimoğlu'dur.

TOPLUMCU GERÇEKÇİLİK

- Halkçılık, köycülük kavramları ile hümanist bir düşünce etrafında şekillenen bir edebiyattır.
- Ekseninde “insan, toplum ve üretim ilişkileri” vardır.
- “Toplum için sanat” anlayışı vardır.
- Sanatkâr, toplumun ruh mühendisidir.
- Eğitsel bir işlevle yüküldür. Sosyalist bireyselliğin geliştirilmesi bu edebiyatın ana amacıdır.
- Sanat, her türlü dinsel ve töresel bağlardan kurtulmalıdır.
- Programa dayalı ve tezi olan bir edebiyattır.
- İyimser bir bakış açısı egemendir.
- İnsanı belirleyen en temel öge kolektivizmdir.
- Beşir Fuat, Hoca Tahsin Efendi, Abdullah Cevdet, Ercüment Behzat Lav ve Kadro dergisi yazarları (Şevket Süreyya Aydemir, Vedat Nedim Tör) ile Resimli Ay dergisi yazarları (Nazım Hikmet, Sadri Ertem, Suat Derviş, Sabahattin Ali, Emin Türk ve Vâlâ Nureddin) bu edebiyat anlayışının öncüleridir.

CÜMLENİN ÖGELERİ

TEMEL ÖGELER

Yüklem (Fiil, Eylem)

- Cümledeki işi, hareketi, yargıyı bildiren çekimli unsurdur. Yüklem olmadan cümle de oluşmaz.

Özne

- Yüklem bildirdiği iş, oluş ya da durumu yapan veya cümledeki olanı karşılayan ögedir.
- Özne; gerçek özne, gizli özne ve sözde özne olmak üzere üç grupta incelenir.
- Gerçek (açık) özne, yüklem bildirdiği yargıyı gerçekleştiren ya da yargının konusu olan varlığın cümlede açıkça ifade edildiği öznedir.
- Gizli özne, cümlede bir sözcük olarak bulunmayan, yüklem çekiminden anlaşılan öznelerdir.
- Sözde özne, eylemin kim tarafından yapıldığı belli olmayan cümlelerde işten etkilenen unsurdur.

YARDIMCI ÖGELER

Nesne

- Nesne, cümlede öznenin yaptığı işten etkilenen ögedir. Nesne, sadece yüklemi geçişli olan fiil cümlelerinde vardır ve yükleme sorulan “ne, neyi, kimi?” sorularıyla bulunur.

Belirtili Nesne

- Yükleme sorulan “neyi, kimi?” sorularına cevap veren sözcük ya da sözcük gruplarıdır. Belirtili nesne durumundaki sözcük ya da sözcükler yükleme belirtme hâl ekiyle (-i) bağlanır.

Belirtisiz Nesne

- “-i” belirtme hâl ekini almayan ve özneyi bulduktan sonra yükleme sorulan “ne?” sorusuna cevap veren sözcüklerdir.

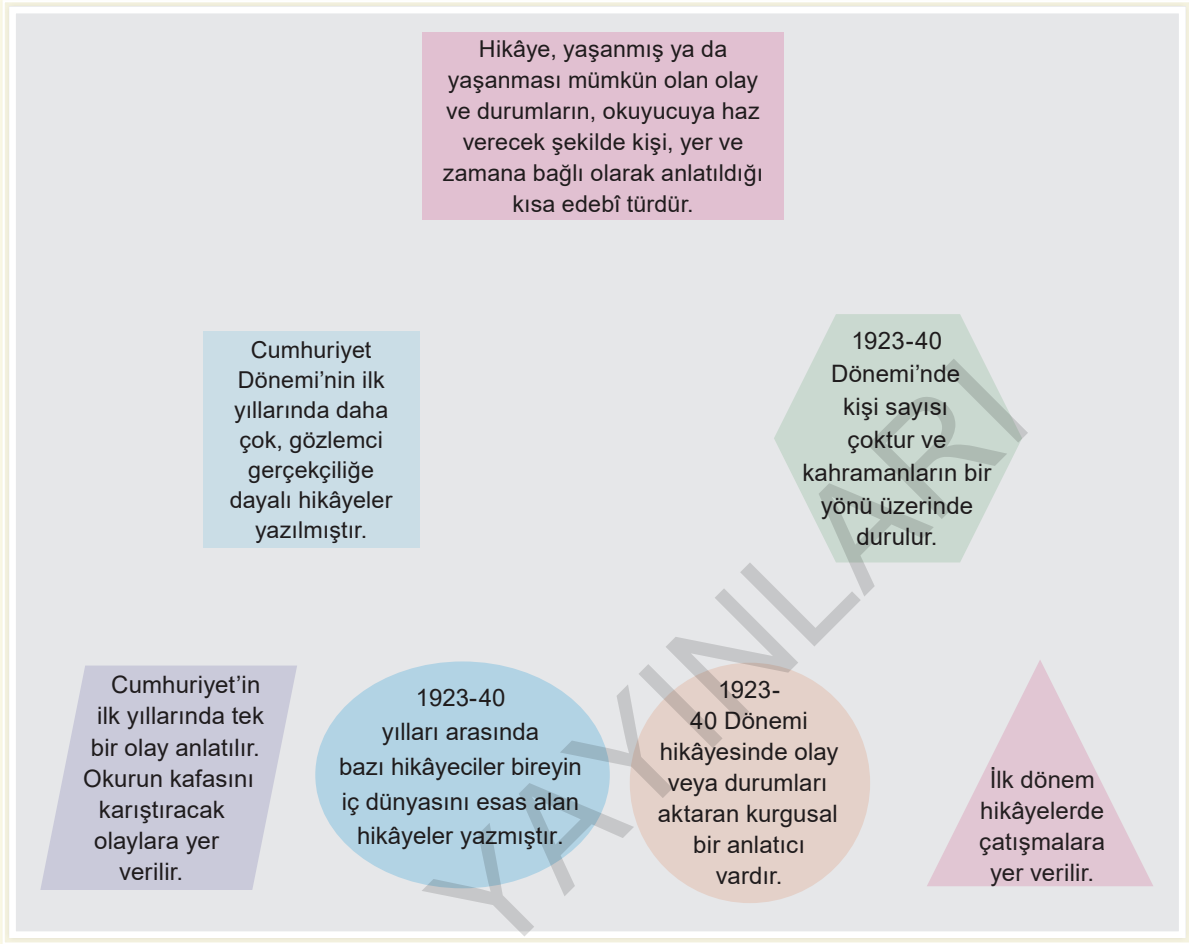
Dolaylı Tümlaç (Yer Tamlayıcısı)

- Cümlede yaklaşma, bulunma, uzaklaşma bildiren, yüklemi yer anlamıyla tamamlayan, “-e, -de, -den” ekleriyle oluşan sözcük veya sözcük gruplarıdır. Yükleme sorulan “kime, kimde, kimden; nereye, nerede, nereden; neye, neyde, neyden?” gibi sorularla bulunur.

Zarf Tümlacı (Zarf Tamlayıcısı)

- Yön, zaman, tarz, sebep, miktar, vasıta ve şart bildirerek yüklemi tamamlayan ve yükleme sorulan “ne zaman, nasıl, niçin, niye, neden, ne kadar, ne şekilde?” gibi sorulara cevap veren söz ya da söz öbekleridir.

1 ve 2. soruları aşağıdaki görsel ve görseldeki bilgilere göre cevaplayınız.

BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL SORULAR

Görselde yer alan geometrik şekiller içerisinde Cumhuriyet Dönemi'nde 1923-1940 yılları arasındaki hikâye ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

1 Görseldeki doğru bilgilerin yer aldığı geometrik şekillerden yola devam ederek çıkış noktasına ulaşılmak istense hangi geometrik şekil veya şekillerden çıkışa ulaşılabilir?

- A) Paralelkenar B) Oval C) Oval-daire
D) Daire E) Üçgen

2 Yukarıdaki görselde yanlış bilgilerin verildiği geometrik şekiller aşağıdakilerden hangisinde doğru işaretlenmiştir?

	Dikdörtgen	Kare	Altıgen	Paralelkenar	Oval	Daire	Üçgen
A)		✓			✓	✓	
B)			✓		✓	✓	
C)		✓		✓			✓
D)		✓			✓		✓
E)			✓	✓			

3 Ben sanatçıya soru sormak gereğini duymuyorum. Yalan söyleyeceğini biliyorum, “İşler nasıl ustam?” desem gözlüklerinin üstünden kuşkuyla bakar bana. “Kim bu herif? Neden soruşturup duruyor? Vergimi arttırmak için mi gönderdiler bunu?” diye düşünür. “Kötü kötü” der. Ne soracağım ona? Evli olduğunu, çocuğu olmadığını, çocuk istemediğini de biliyorum. Bütün uyanık düş görenler ne olacak? Duvarlarda durmadan işleyen saatleri asılı olduğunu bilmek bana yeter.

Bu parçadan hareketle “sanatçının hikâye yazarken kullandığı soru sorma tekniğini kullanmasının amacını öğrenmek için yazara yöneltebilecek en uygun soru” aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hikâyenizde bu kadar soru sorarak okuyucunun kafasını karıştıracığınızı düşünmüyor musunuz?
- B) Cevabınızı bildiğiniz sorular sorarak bir anlamda anlatmak istediklerinizi pekiştirip okuyucuyu etkilemeyi mi düşünüyorsunuz?
- C) Anlatımınıza sorularla sanatsal ahenk katma isteğiniz sizce hoş bir durum mu?
- D) Günlük hayattaki meraklı yapınız eserlerinizdeki anlatımınıza soru sorma yoluyla mı yansımakta?
- E) Soru sormadaki gizeminizin eserlerinizi efsunlanmış bir hâle dönüştürdüğünü söyleyebilir miyiz?

4 Cumhuriyet Dönemi'nin ilk yıllarında Memduh Şevket Esendal, yaşamdan kesitler sunan durum hikâyelerine yönelmiş ve bu türün başarılı örneklerini vermiştir. Pazarlık adlı hikâyesinde yazar, günlük yaşam içinde bir kişinin tanık olduğu olayı abartarak anlatmasını ve çevredeki diğer kişilerle olay üzerine ilginç bir pazarlığa girmesini konu edinmiştir. Yazar, diyaloglara sıklıkla yer verdiği hikâyesinde günlük konuşma dilinin özelliklerini ustalıkla yansıtmıştır.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Edebiyatımızdaki durum hikâyelerinin önemli temsilcilerinden biri Memduh Şevket Esendal'dır.
- B) Pazarlık adlı eserde, günlük yaşamımızda kullandığımız dile yer verilmiştir.
- C) Pazarlık'ta, insanların mübalağalı bahsedilen bir olay ile ilgili yaptıkları ilginç pazarlık anlatılmıştır.
- D) Memduh Şevket Esendal, bazı eserlerinde hayattan parçalara yer veren hikâyeler yazmıştır.
- E) Memduh Şevket Esendal, Cumhuriyet Dönemi'nin ilk yıllarındaki durum hikâyelerinin en başarılı örneklerini vermiştir.

5

- I. Modern hikâyenin edebiyat tarihimiz içindeki gelişimine bakıldığında, dünyayı ve çevreyi algılayış ve aksettiriş bakımından başından itibaren gerçekçi bir anlayışın var olduğu görülecektir.
- II. Kısa hikâye, aynı zamanda bizzat yaşanılan hayattan çıkarılan gözlemlere, tecrübelerle yaslanan bir gerçekliğe yönelmektedir.
- III. Maupassant tarzı, hikâyenin dil ve teknik açısından gelişmesini ve geniş kitlelerin bu türü sevip benimsemesini sağlar.
- IV. Vaka hikâyelerinin yerini sıradan insan hikâyeleri almaya başlamıştır.
- V. Hayal dünyası genişletilerek hikâyecilikte bir çığır açılmış ve önemli sayıda okuyucu kitlesine ulaşılmıştır.

Yukarıdaki numaralandırılmış cümlelerden hangileri anlamca birbirine en yakındır?

- A) I ve II B) II ve III C) I ve IV
D) III ve V E) IV ve V

6

1930'lara gelindiğinde Sadri Ertem, Selahattin Enis, Refik Ahmet Sevengil gibi yazarların toplandığı Vakıf gazetesi, yeni ve gerçekçi Türk hikâyesinin yol açıcılığını yapmaya başlar. Bir süre sonra Vaka hikâyelerinin yerini sıradan insan hikâyelerinin almaya başladığı görülmektedir. Memduh Şevket Esendal, Sabahattin Ali ve Sait Faik, hikâyemize yepyeni bir soluk ve bakış açısı getirdiler. 1940'ların ikinci yarısından sonra maziye ve ferdin iç dünyasına dönüş temalarını, II. Dünya Savaşı'nın etkileri, demokratikleşme sürecinin izleri ve unutulmuş köy gerçeği takip eder.

Bu parçadaki altı çizili ifadeyle;

- I. Önceki dönem sanatçılarından daha güzel şekilde anlatmak
- II. Önceki sanatçıların denemediklerini yapmak
- III. Anlatılanları daha öncekilerden farklı şekilde ele almak

anlamlarından hangisi veya hangileri kastedilmiş olabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

7 Bilmiyorum insan nasıl yazar olur, ne zaman olur, hele öykücü olmak ne demektir? Tanımlanması güç bir durum. Hele anlatı türlerinin birbirlerinin alanlarına nüfuz ettikleri, girip çıktıkları, birbirlerinin tanımlarını, araçlarını ödünç aldıkları, harcadıkları ya da el koydukları günümüz edebiyatında çok zor. Şiir ile öykü, öykü ile roman, roman ile deneme elbette genel hatlarıyla birbirinden ayrılabilir ama arada örülmüş kesin bir sınır yok. Öylesi metinler ki bunlar, öykünün bittiği yerde roman başlar gibi olurken araya sanki şiir giriyor, tam biterken yeniden öykü boy gösteriyor. Bu nedenle öykünün herhangi bir karşılığını aramak bana giderek zor geliyor.

Bu paragrafta sanatçının anlattıklarından hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Yazarlık ile öykücülük farklı şeyler olduğu için bunların yazdığı eserler arasında kesin bir ayırım yapılmalıdır.
- B) Anlatı türleri birbirlerini etkilediği için iç içe geçmişler ve bunları birbirinden ayırmak adeta imkansız hâle gelmiştir ki bu karmaşadan dolayı da bir bütünlük sağlanamamaktadır.
- C) Öykücü olmak, yazar olmaktan çok daha farklı bir durum ve yetenek olduğu için bu sanatçıların yazdığı eserler de birbirinden çok farklı özellikler taşımaktadır.
- D) Edebî türler genellikle belli kurallarla birbirinden ayrılırsalar da bazı eserlerde bu ayrımı yapmak çok zordur, kaldı ki bu ayrım öykü için daha zordur.
- E) Öykücülük hiçbir edebî kalıba konulamadığı için öykünün anlamını ve içeriğini belirleme hususunda da son derece güçlük çekilmektedir.

8 (I) Olay hikâyeleri; bir olayı serim, düğüm, çözüm planıyla anlatıp bir sonuca bağlayan öykülerdir. (II) Olay hikâyelerinde kahramanlar ve çevrenin tasvirine yer verilir. (III) Bir fikir verilmeye çalışılarak okuyucuda merak ve heyecan uyandırılır. (IV) Olayların başlangıcı ve bitişi belirgindir. (V) Bu hikâye türünün dünya edebiyatındaki ilk temsilcisi Rus yazar Anton Çehov'dur.

Bu parçada numaralandırılmış cümlelerin hangisi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9 Hikâye, belirli kurallar ve sistematik içerisinde yazılmaktadır. Bu sistematikte sırasıyla konu ve temanın, olay örgüsünün, kişilerin, yer ve zamanın, çatışmanın adının belirlenmesi ve nihayetinde hikâyenin yazıya geçirilmesi bulunmaktadır. Dolayısıyla bu unsurlar arasındaki uyumsuzluk da hikâyenin ahengini ve etkileyiciliğini zedeleyecektir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi hikâyenin yazımı sırasında yer ve zaman unsurlarının belirlenmesinde geçerli kurallardan biri olamaz?

- A) Hikâye taslağı oluşturulurken olayın nerede ve ne zaman yaşanacağına, ne kadar süreceğine karar verilmelidir.
- B) Hikâye içerisinde yer ve zamana mutlaka sıklıkla vurgu yapılmalıdır.
- C) Zaman unsuru belirlenirken gece, gündüz, geçmiş, gelecek, şimdi gibi zamanlar kullanılabilir ve olaylar aktarılırken de zaman açıkça verilmeyip sezdirilebilir.
- D) Zaman unsuru yılları kapsayabileceği gibi ay, gün, saat, hatta "an" ile sınırlandırılabilir.
- E) Mekân (yer) unsuru karşılaştırılırken iç ve dış mekânlar kullanılabilir ve olayın akışı içinde ayrıntıya girilmeden mekân tanımlanabilir.

10

Yazar	Eser
Sabahattin Ali	Kısmet Büfesi
Memduh Şevket Esendal	Telli Kavak
Tarık Buğra	İki Uyku Arasında
Samim Kocagöz	Veysel Çavuş
Bilge Karasu	Semaver

Yukarıda yer alan yazar ve eser adları eşleştirildiğinde hangileri eşleştirme dışında kalır?

- A) Bilge Karasu - Kısmet Büfesi
 B) Memduh Şevket Esendal - Veysel Çavuş
 C) Tarık Buğra - İki Uyku Arasında
 D) Samim Kocagöz - Telli Kavak
 E) Sabahattin Ali - Semaver

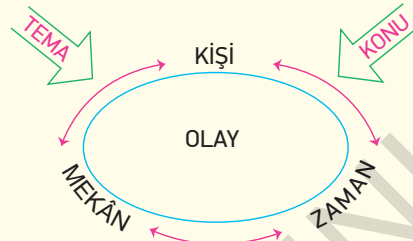
11 ve 12. soruları aşağıdaki metne ve görselle göre cevaplayınız.

Akşam üzeri hapisaneye bir sürü adam getirdiler. Bu kalabalığı görünce yol parası borcundan buraya getirdiklerini anladım. Hangi koşuşa gideceklerini ve ne yapacaklarını bilmedikleri için uzun zaman beklediler. Yol parası veremedikleri için hapse düşmüş olmak onlara pek ağır geliyordu. İçlerinde bir de ihtiyaç vardı. Görünüşte altmışı çoktan aşmış olan bu adamın artık yol parası vesaire ile alakası olmasa gerekti. Yanına yaklaştım:

– Merhaba dede! Vukuatın ne?

İhtiyar:

– Ne vukuatı oğul, susa yol parası veremedik! Üç sene evvel bizim ağa dere boyundaki ufak tarlamıza sahip çıkar oldu. Bağdırdık, çağdırdık, fayda etmedi. Oğlan sakat, bende de derman yok, hakkımızı kendimiz arayamadık. Mecbur olduk hükümet kapsına düşmeye. İki sene mahkememiz sürdü. Bizim tapumuz filan yoktu ama bütün köylü o tarlanın bize dededen kaldığını bilirdi. Bunu soran olmadı. Ağa yalancı şahit dinletti, mahkemeyi kazandı. Benim kafa kağıdım olmadığından mahkemeye ölen torunumun kafa kağıdını verdim. Orada yaşım genç görüldüğünden de bana bu cezayı verdiler.

Yukarıda bir hikâye örneği ve "hikâye yazma unsurları şeması" verilmiştir.

11 Yukarıdaki hikâyenin olay, kişi, zaman ve mekân şeması aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A)
- B)
- C)
- D)
- E)

12 Yukarıdaki hikâyenin tema ve konusu aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Tema: Köyde yaşanan kavgaların ileride acı sonuçlar doğurması
Konu: Cahillik
- B) Tema: Hapishanelerde çok zor şartlar altında hayatın devam etmesi
Konu: Ağa-köylü çatışması
- C) Tema: Ezilen konumundaki güçsüzün yaşadığı sorunlar
Konu: Yol parası
- D) Tema: Köy gibi yerleşim yerlerinin sorunları
Konu: Anadolu coğrafyası ve insan
- E) Tema: Toplum içerisindeki eşitsizliğin, maddi dengesizliğin büyük sosyal sorunları tetiklemesi
Konu: Köylünün yaşamı

1

- Çehov tarzı hikâyelerde metin, herhangi bir girişe gerek görülmeden doğrudan olay örgüsü ile başlar ve olaylar, insanlar ve hayat doğal olarak yansıtılır.
- Olay örgüsü önem kazanarak büyük olaylardan, çarpıcı ve şaşırtıcı gelişmelerden kaçınılır.

Bu iki cümlede ifade edilenlerin anlamca doğru bir biçimde birleştirilmiş hâli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Girişin bulunmadığı Çehov tarzı hikâyelerde olaylar hayattaki gibi anlatılır ve şaşırtıcı unsurlara yer vermeye dikkat edilir.
- B) Olayın önem kazandığı Çehov tarzı hikâyeler, karakterleri gerçek hayattaki unsurlara göre şekillendirerek heyecandan uzaklaşır.
- C) Çehov tarzı hikâyeler, kısa bir girişin ardından direkt olarak olayların ve gerçek yaşamdan seçilmiş karakterlerin anlatıldığı çarpıcı, şaşırtıcı olmayan hikâyelerdir.
- D) Şaşkınlık içermeyen sıradan hayatların konu edildiği Çehov tarzı hikâyeler günlük hayatın gerçekçi anlatımıyla topluma daha çok yaklaşarak doğallık kazanmayı başarır.
- E) Giriş bölümüne gerek duyulmadan büyük olaylardan, çarpıcı ve şaşırtıcı gelişmelerden uzak durarak olay örgüsünün ön planda tutulduğu Çehov tarzı hikâyelerde vakalar, insanlar ve yaşam doğal unsurlarla işlenir.

- 2 Kış, Haliç etrafında İstanbul'dakinden daha sert, daha sisli olur. Bozuk kaldırımların üzerinde buz tutmuş çamur parçaları ile âdeta kavga ederek günün stresi şimdiden üzerine çökmüş anlamsız ve bencil bir ruh hâliyle erkenden işe gidenler; mektup hocaları, celepler ve kasaplar fabrikanın önünde bir müddet dinlenirler, kocaman bir duvara sırtlarını vererek üstüne zencefil ve tarçın serpilmiş salep içerlerdi.

Modernizmi esas alan bir hikâyeden alınan yukarıdaki parça, bu tarz hikâyelerin genel özellikleri açısından değerlendirildiğinde aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Geleneksel anlatım ve yapıya karşı çıkılarak hikâyeler oluşturulmuştur.
- B) Kişinin bunalımlarına ve toplumla çatışmalarına yer verilmiştir.
- C) İnsanın karmaşık bir varlık olduğu düşüncesi öne çıkarılmıştır.
- D) Konuşma dili kullanılmış, kahramanlar yöresel ağızlarıyla konuşurulmuştur.
- E) Bireyin kendi "ben"i öne çıkarılmış toplumsal değerler ikinci plana atılmıştır.

- 3 Modernizm, başkalarıyla iletişime girmeyi kabullenmektir. Modern olmak, geleneklerimizin baskın yanlarını kabullenmeyi bilmek ve diğer kültürlerle uyum içerisinde olmaktır. Tabii bunu yaparken en önemli şey de özümüzü ve aslımızı unutmamaktır. Modern hikâyecilik ise kültür geçmişimizi yeniden ele almak ve bunu gerçekleştirirken de özgünlüğümüzü kaybetmeden ya da taklit yoluna başvurmadan başka kültürlerle etkileşim sağlayabilmektir.

Bu paragrafta anlatılanlara göre aşağıdakilerden hangisi modern hikâyecilik ile ilgili temellendirmelerden biri değildir?

- A) Kendi özümüz ve aslımızı asla görmezlikten gelmemeliyiz.
- B) Başka kültürlerle etkileşim içerisinde olmak hikâyeciliğin son derece ileri götürecektir.
- C) Hikâyelerimizi yazarken taklit etmekten, edilmekten korkmayarak sağlam temeller oluşturabiliriz.
- D) Kültürümüzün baskıcı yanlarının etkisinde kalmadan hikâyelerimizi ele almaya dikkat etmeliyiz.
- E) Diğer kültürleri kendi kültürümüz içerisinde yoğururken özgünlüğümüzü kaybetmemeliyiz.

4 Rus yazar Çehov'un ilk örneklerini vermesi nedeniyle "Çehov tarzı hikâye" olarak da bilinen durum hikâyelerinde, olmuş ya da olabilecek bir olay (durum), kısa cüm-

lelerle anlatılır. Bu tarz hikâyelerde kişi sayısı azdır ve anlatılan kahramanların (karakter) bir yönü üzerinde

durulur. Mekân ve zaman betimlemesi (tasviri) kısa tutu-

lur ve ayrıntıya girilmeden anlatılır. Hikâyelerin temel öğeleri kişiler, olay veya durum, yer (çevre) ve zamandır.

Bir hikâyede birden fazla anlatıcı ve bakış açısı (hakim,

kahraman, gözlemci) bulunabilmektedir.

Bu parçadaki numaralandırılmış sözlerden hangisi parantez () içinde verilen açıklamayla uyuşmamaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5 "Baharda" adlı hikâyede bahar mevsiminin insan ruhunda oluşturduğu etkiler, genç bir yazar olan Makar Denisic'i merkeze alarak anlatılmıştır. Hikâyede, olaydan çok günlük hayatın bir kesiti işlenmiştir. Genç bir yazar olan Makar Denisic'in, çevresindeki insanlar tarafından yeteneksiz ve sıradan biri olarak görülmesi ve değerinin anlaşılmasından dolayı mutsuz olması anlatılıyor.

Bu parçadan hareketle durum hikâyelerinin hangi özelliğine daha açık bir şekilde ulaşabiliriz?

- A) Sıradan insanları kendi ortamları içinde verir; düğümü, çözümü olmayan gerilimsiz bir öykü biçimidir.
B) Olaya yaslanmadan yaşamdan bir kesit ya da bir insanlık durumu belli bir ortam içinde verilir.
C) Belli bir ortamdan kaynaklanan izlenimler, çağrışımlar vardır.
D) Bir durumdan ya da gündelik yaşamın içine rastgele bir yerinden girilir.
E) Olay öyküsünde bulunan sergilemeler, öykünün gelişimini hazırlayan ipuçlarına rastlanmaz.

6

Ağustos, cuma günü .Sicil Müdürü Cavit Bey, yemekten sonra minderin üstüne uzanmış, uyumak istiyor ama karasinekler onu rahat bırakmıyorlar. Köylülerin, duvar diplerine uzanıp, yüzlerine birer mendil örterek mışıl mışıl uydukları gözünün önüne geldi. İmrendi. Uzandı. Sandalye üzerinde duran ceketinin cebinden beyaz keten mendilini alıp yüzünü örttü, sıkıntılı olmasına aldırmayarak uykusu gelecek diye bekledi. Bu arada da ilkin çocuklarının mektep taksitleri için gönderdiği paranın makbuzunu nereye koyduğunu düşündü. Sonra karısının "Para yetiştiremiyorum." diye sızlanmasını hatırladı. "Ben burada aç duracak değilim ya!" dedi. Maaşlara zam yapılacak, diyorlardı. Müsteşarın kendisini sevdiğini düşünüp mutlu oldu. Yanlışlıkla işten el çektirilen bir memuru Cavit Bey'in sözü ile müsteşar hemen eski işine göndermişti. Ya böyle olmayıp da müsteşar dayatsaydı. Bu zavallı adam sefil olurdu. Sonra onun han köşelerinde nasıl sürüneceğini, nasıl borçlanacağını, kılığının nasıl bozulacağını, tıraşının nasıl uzayacağını birer birer gözünün önüne getirmeye başladı.

Bir durum hikâyesinden alınan bu parçanın özellikleri aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak işaretlenmiştir?

	Günlük yaşamdan bir kesit alınmıştır.	Belli bir sonuç vardır.	Kişinin ruh hâli ve duyguları yansıtılmıştır.	Merak ve heyecan vardır.	Mekân ayrıntılı anlatılmıştır.
A)	✓		✓		
B)		✓	✓		✓
C)	✓		✓		✓
D)		✓		✓	✓
E)	✓	✓		✓	

7 Bireyin psikolojisini yansıtmayı amaçlayan yazarlar, her şeyden önce eserlerini, olay örgüsü ve insana özgü bir gerçekliği anlatmak için oluşturmuşlardır. İnsan gerçekliğini farklı yönlerden anlatmaya, olaylardan ve insanlardan hareketle bireyin psikolojisini aktarmaya çalışmışlardır. İnsanın topluma yabancılaşmasının nedenlerini sosyo-ekonomik unsurlarda değil, bireyin iç dünyasında aramışlardır. Bu yüzden olay örgüsünü önemsememişler, merak unsurunu ikinci plana atmışlar ve tamamen insanın iç dünyasını ve içsel çatışmalarını gerçekçi tasvirlerle ortaya koymaya çalışmışlardır.

Buna göre durum hikâyecileri;

- I. "Birey" kavramından yola çıkarak bireysel çözümler yapmışlardır.
- II. Bireyin bunalım, sıkıntı, yabancılaşma ve yalnızlıklarını ele almışlardır.
- III. Bireydeki psikolojik unsurların birey üzerindeki etkilerini anlatmışlardır.

şeklinde birey özelliklerini ele almışlardır.

Verilenlerden hareketle aşağıdaki hikâye kesitlerinden hangisinin durum hikâyesi olduğu söylenemez?

- A) Bu felaket ve sefalet ortasında, hayatın cevriğini görmüş ve iki ayağı birden çukura girmiş bu ihtiyarın kalbindeki büyüklük ve merhamet nereden geliyordu? Bunu düşünürken bir de baktım ki küçük bir çocuk odanın diğer köşesine sokuldu.
- B) Dökülen yapraklar ondan bir şeyler alıp götürür, hizmetlilerin süpürdüğü bu yaprakların arkasından hüznü gözlerle bakakalırdı. Derin bir uykuda iken büyük bir gürültü çıkararak uyanmasına neden olan motor seslerinden hiç hoşlanmazdı.
- C) Namuslu, cesur, cömert ölecek olan bu adamın hakikatte korkakların en korkağı, namussuzların en namussuzu olduğunu alnından okuyordu. Bu adam, o kadar talihli idi ki daha, iki yüzlülüğünü kendi kendisine bile duyacak fırsat düşmemişti.
- D) Bahçedeki abdest fıçısının musluğu koparılmıştı. Hoca bunu yapanı arıyordu. Bu, hasta ve zayıf bir çocuktur. Haber verdim, falakaya konacaktı. İnkâr etti. Sonra diğer çocuk çıktı. Kendisinin kopardığını, onun kabahatli olmadığını söyledi ve yere yattı. Bağıra bağıra sopa yedi.
- E) Şimdi yukarıda şüphesiz onun aptallığından ve unutkanlığından, ihtimal serserim ve işe yaramaz bir memur olduğundan bahsediyorlardı. Böyle beceriksiz ve zavallı olmak onu öldürüyordu. Hayata karşı kalbinde derin bir infial duyuyordu.

8 1940-1950 döneminin en renkli ve çağına tesir etmiş hikâyecisi Sait Faik Abasıyanık'tır. Türkiye'deki hümanist akımın temsilcisi olan Sait Faik, ferdî bir anlatımı geliştirir, hikâyelerinde insan sevgisini dile getirir. Yine bu dönemde Haldun Taner ile Aziz Nesin sosyal tenkidi mizahi bir yaklaşımla hikâyeye uygularlar. 1950'den sonra şiir sahasında kendini gösteren yenilik teşebbüsleri hikâye ve roman sahasına da sıçrar. Gerçeküstücü, varoluşçu akımların Batı edebiyatında görülen örneklerinin Türkçeye uygulanmaya çalışıldığı görülür.

Bu parçada anlatılanlardan yola çıkarak aşağıdaki-lerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Sait Faik Abasıyanık, bir döneme damgasını vuran sanatçılarımızdan biridir.
- B) Etkilendiği edebî akımın etkisi altında eserlerini kişisel bir ifadeyle dile getiren Sait Faik Abasıyanık, insan sevgisini eserlerine yoğunmuştur.
- C) 1940-1950 döneminde Haldun Taner ile Aziz Nesin sosyal tenkidi Sait Faik Abasıyanık'tan mizahî bir yaklaşımla etkilenecek hikâyeye uygularlar.
- D) Batı'da görülen bazı akımların edebiyatımıza da yansımalarıyla yeni tarz hikâyelerin yazılmaya başlandığı görülür.
- E) Bazı sanatçılarımızın eserleriyle edebiyatımızdaki yenileşme hareketine katkı sağladıkları görülmektedir.

9 Başımı çevirdim. Ona baktım. Bunu yaparken romantizmalı kolumu kullanır gibiydim. Fakat içim birdenbire ferahladı. Sanki yıllardır aradığım bir arkadaşımı bulmuştum. Islık çalmak istiyordum. Perdeleri indirdim; güneş onu rahatsız edecekti. Çayımızı içerken karım biraz dalgındı. Ben, küçük oğlumun çayını gizlice, hiç sevmediği limonla doldurdum.

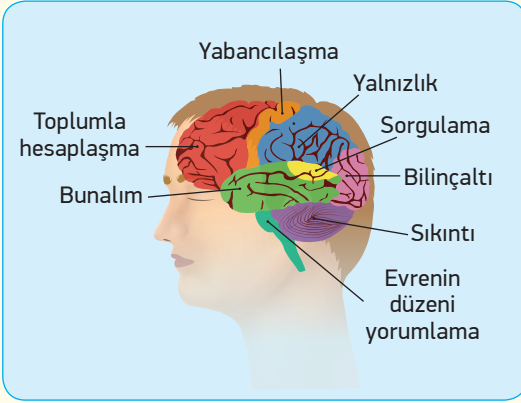
Bu parçadan hareketle 1940-1960 Dönemi hikâyesinin;

- I. Bilinç akışı ve iç konuşma gibi teknikler kullanılmıştır.
- II. Psikoloji ve psikiyatriden faydalanılmıştır.
- III. Kişinin iç dünyasındaki gelgitleri ele alınır.

numaralandırılmış özelliklerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) I, II ve III

10

Görselden yola çıkarak 1940-60 yılları arasındaki hikâyede bireyin iç dünyasını esas alan eserler hakkında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bireyin iç dünyasını esas alan yazarlar insan gerçekliğini farklı bir bakışla anlatmak, modern hayatın insan üzerindeki etkilerini tespit etmek için psikoloji, psikoanalitik gibi bilimlerden ve dolayısıyla Freud'un görüşlerinden faydalanmışlardır.
- B) Bireyin iç dünyasına yön vererek toplumun sosyal yapısında değişiklikler yapmayı amaçlama yoluna gidilmiştir.
- C) Yazarlar, bireyin iç dünyasını anlatmak için düş analizi ve bilinç akışı yollarından yararlanmışlardır.
- D) Mekân, olay ve zaman bireyin iç dünyasını esas alan eserlerde birey üzerindeki etkisiyle birlikte verilmiştir.
- E) Bireyin iç dünyasını esas alan eserlerde çağrışımlara açık sanatsal bir üslupla ruh tahlillerine yer verilmiştir.

BEKERİ TEMELLİ YENİ NESİL SORU

- 11 Millî Edebiyat'ın bir devamı olarak nitelendirebileceğimiz duyarlılığı konu alan hikâyecilik anlayışında Anadolu, milli değerler, Kurtuluş Savaşı, toplumsal değişim gibi konular işlenmiştir. Türk mitolojisinden ve destanlarından etkilenen yazarlar eserlerinde bunun izlerini ortaya koyarlar., Bahaeddin Özkızi gibi isimler bu anlayışı yansıtan eserler yazmışlardır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) Toplumsal - Sabahattin Ali
B) Kültürel - Memduh Şevket Esendal
C) Millî-dinî - Aka Gündüz
D) Sosyal - Sadri Ertem
E) Vatan - Ercüment Ekrem Talû

12

Öküzleri kumandanlığın kapısına bağladı, içeri girdi ve paşayı görmek istediğini söyledi. Kumandanın karşısına çıkınca:

- Hay paşam! Bu ölümden bıktım artık. Biraz da yaşayalım olmaz mı?
— Elbette bacı nine; elbette artık ferahla yaşayacağız.
— Öyle ise iki öküz getirdim, al onları.
— İki öküzü ben ne yapayım bacı?
— Ne mi yapacaksın? Tayyare yap.
— Öküzden tayyare olur mu bacı?
— Olmazsa, sat; parası ile bir tayyare al uçur.
— Tayyare pahalıdır. İki öküz parası ile alınmaz. Emine bacı bir dakika düşündü, başını kaldırdı ve dedi ki:
— Öyle ise benim gibi evlat kaybetmiş çok Türk ninesi, Türk babası var; onlar da bir şeyler versinler, benim öküzlerin parasına kat; bir tayyare al...
Bunu yapsa yapsa bir ev dolusu evladını şehit veren Türk bacısı yapar.

Bu parçada vurgulanmak istenen asıl husus aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 1940-1960 yılları Cumhuriyet Dönemi'nde ele alınan konuların çeşitliliğinin artması ve daha çok gözleme dayanan gerçekçi anlatımların bulunması
- B) Emine Bacı karakteriyle Kurtuluş Savaşı'nın kazanılmasında büyük fedakârlıklarda bulunan annelerimizin bu vatan ve millet için çabaları
- C) 1940'lı yıllarda Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Anadolu halkının durumu ve vatani için her şeyini vermeye hazır olması
- D) Anadolu halkının yaşam kavgası, Anadolu kadınının toplumdaki yeri ve çocukların önem kazanmaya başlaması
- E) Vatan uğruna canını, malını vermeye hazır nice genç-yaşlı neslin bu vatani ileri seviyeye götürebilmek için artık ölmesi değil, yaşaması gerektiği

13

Yavaş yavaş merdivenleri indi. Orta kata gelince müdürün odası gözüne ilişti. Şakir Bey'i bir kere görmek fena olmaz diye düşündü. Kocası hakkında ondan malumat alabilirdi, bunun için de hademe ile içeriye haber gönderdi.

Bu parçada kullanılan hikâyeye anlatım tekniği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Geriye Dönüş
B) Bilinç Akışı
C) İç Konuşma
D) İç Çözümleme
E) Fikir paylaşımı

1

Tarık Dursun K.

Hikâyenin, benim hikâyeci sözlüğümde karşılığı; insanı anlatan, insan yaşamından bir kesiti o insanın dışında, yine o insana yabancı, başka insanlara aktarmak, örneklemek, o insanın varlığından haberdar etmektir.

Oktay Akbal

Hikâyeci, bütün yaşamınca yaşar hikâyelerini yazmadan önce... Nice hikâye tohumları vardır içinde yeşermiş ya da yeşermeden kurumuş. Notları vardır, yazılmış yarıda kalmış.

Hulki Aktunç

Zaman zaman, "hikâye benim" diye düşünüyorum. Bütün hikâyeler benimdir. Çünkü "Ben hikâyeyim." Sizce de öyle değil mi?

Buna göre yukarıda hikâye ile ilgili sözleri aktarılan sanatçılarımızın belirtmek istediği ortak temaya aşağıdakilerden hangisi en uygundur?

- A) Hikâye, insanı yaşama bağlayan en temel unsurdur.
- B) Yaşananları ve yaşadıklarını duygular yardımıyla yazıya dökmek hikâyenin vazgeçilmezidir.
- C) İnsanın yaşamı belli periyotlarla yazıya dökülür.
- D) İnsan yaşamından yola çıkarak çeşitli örneklemelerle hikâyeler oluşturulur.
- E) Hikâye zaman döngüsünü fotoğraflamaktır.

2

Her sanatçı, yaşadığı, kendisini ve eserlerini şekillendiren zaman zarfına karşı sorumludur. Bu sorumluluk, sanatçıyı toplumsal olaylara ve çağına karşı etkin kılar. Sanatçı toplumsal eşitsizlikleri ve sömürüyü eserlerinde estetize ederek ortaya koyar ve toplumun hizmetine sunar. Toplumcu gerçekçilik, sanatı ve onun eserini tarihsel bir sürecin ürünü olarak görür.

Bu parçaya göre;

- I. Bu sanat anlayışının temelinde "Sanat toplum içindir." anlayışı vardır.
- II. Toplumcu gerçekçilik, sanatçıyı toplumsal bir varlık olarak kabul eder.
- III. Sanatçı, toplumsal bir varlık, onun sanatsal ürünü de toplumsal eserlerdir.

görüşlerinden hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) I, II ve III

3

Cumhuriyet Dönemi'nin ilk yıllarında Türkiye'nin toplumsal yapısını ve edebî sorunlarını ele alan toplumcu gerçekçilik anlayışı "Aydınlık" dergisinde yayımlanan Felsefi, sosyal, ekonomik ve tarihî yazılarda varlığını göstermeye başlamıştır. "Sanatın ne olduğu" sorusundan çok "nasıl olması gerektiği" sorusuna cevap vermeye çalışılan bir düşünce hakimdir. Halkçılık ve köycülük kavramları ile hümanist bir düşünce etrafında şekillenen bu anlayışın temelinde, ve ilişkileri vardır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) varlık - sosyallik - anlaşmazlık
- B) canlı - yaşam - çıkar
- C) ideal - kanun - çatışmazlık
- D) insan - toplum - üretim
- E) sosyal - hayat - ideoloji

4 Toplumcu gerçekçilik, sanatçıyı toplumsal bir varlık olarak görür. Sanatçının fiziksel ve düşünsel her türlü gelişimi tarihsel bir süreçte gelişmiştir. Bu nedenle sanatçı toplumsal bir varlık, onun sanatsal ürünü de toplumsal yaratıdır. Bu sanat akımının özünde “Sanat toplum içindir” anlayışı vardır. Sanatçı, toplumsal eşitsizlikleri ve sömürüyü görüp kendi bilincinde estetize ederek sanatsal bir yaratı biçiminde topluma sunar. Bu anlayış, sanatı ve onun eserini tarihsel bir sürecin ürünü olarak görür.

Bu parçadan toplumsal gerçekçilik ile ilgili çıkarılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Her sanatçı, bilincini ve yaratısını şekillendiren çağına karşı toplumsal bir sorumluluğa sahiptir. Bu sorumluluk, sanatçıyı toplumsal olaylara ve çağına karşı aktif kılar.
- B) Toplumsal gerçekçilik, sanatçıları toplumdan soyutlama, toplumun gerçeklerine eğilerek daha somut konulara yönelme anlayışı olarak da ele alınabilir.
- C) Her sanatçının topluma karşı sorumlulukları olduğu fikrinden yola çıkarak sanatçıların toplumun refah düzeyinin artırılması için neler yapılması yönünde yazılar kaleme alması gerektiği aşikârdır.
- D) Bu anlayıştaki sanatçılar, toplumun gerçeklerini “Sanat, toplum içindir.” anlayışı ile yoğurarak her türlü toplumsal soruna eğilip çözüm önerilerinde bulunma amacı gütmüşlerdir.
- E) Sanat-toplum bütünleşmesi içerisinde toplum sorunlarını el birliği ile çözmeye anlayışıyla hareket eden sanatçılarımız eserlerini bu amaçla kaleme almışlardır.

5 (I) Başlangıçta Sabahattin Ali ve Sadri Ertem’in eserleriyle ortaya çıkan ve esasen Anadolu köy ve kasabalarının sorunlarını anlatan toplumcu-gerçekçi hikâye 1930’ların sonunda Kemal Bilbaşar ve Samim Kocagöz gibi yazarlarla alanını genişletmiştir. (II) 1950’den sonra köy enstitüsü çıkışlı yazarlarla yaygınlaşan “köy hikâyeleri” bu dönemden sonra sosyalist düşüncenin etkisiyle ideolojik bir yön kazanarak gelişmeye devam etmiştir. (III) Bu etki 1960’lı ve 1970’li yıllarda da devam etmiştir. (IV) Yazarlar özellikle köylerdeki toprak kavgaları, ağa-köylü, zengin-fakir, güçlü-güçsüz, öğretmen-imam çatışması, köyden kente göç ve bunun sonuçları, dar gelirlinin sorunları ve geçim mücadelesi gibi konuları işlemişlerdir.

Bu parçadaki cümlelerden hareketle aşağıda verilen yorumlardan hangisine ulaşılamaz?

- A) I. cümlede toplumcu gerçekçilik anlayışıyla yazılan hikâyelerin konusuna değinilmiştir.
- B) II. cümlede köy hikâyelerinin ilerleyiş seyrinden bahsedilmiştir.
- C) III. cümlede sosyalist fikrin köy hikâyelerine etkisi anlatılmıştır.
- D) IV. cümlede toplumcu gerçekçi anlayışla kaleme alınan eserlerin değindiği konular belirtilmiştir.
- E) Parçanın genelinde toplumcu-gerçekçi anlayıştan söz edilmiştir.

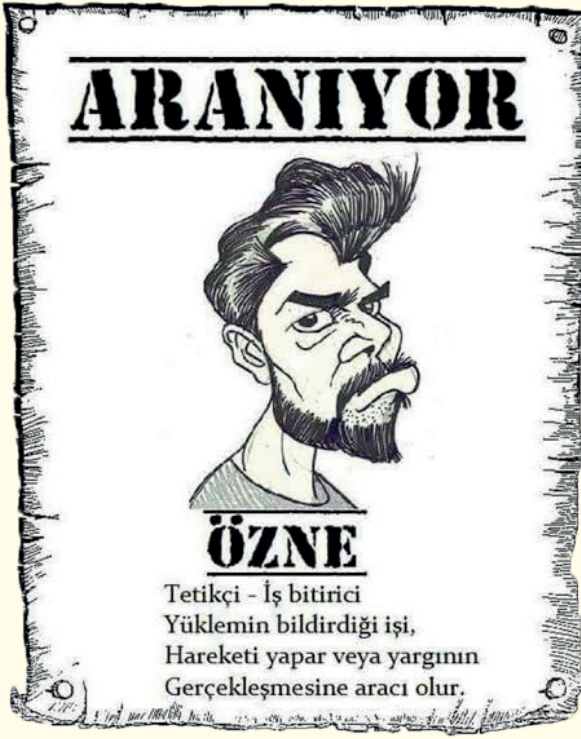
6

Bisküvi, çikolata, kâğıtlı şeker, zeytinyağı, sabun yapım evleriyle küçük tamir atölyelerinin yan yana odalarda bulunduğu, sefer tasına benzeyen hanlardan birinin genzi tıkayan pis havası içinde ekmeğini küçük pedalya kazanmaya çalışan bir arkadaşı görmeye gitmiştim. Bulamadım. Dönecektim ki kapı yanında duran büyükçe bir tahta sandığın içinde onu gördüm: Peynir ekmele domates yiyordu. Kirlî, kıvr kıvr sarı saçları vardı. Makine yağıyla kararmış yüzü, içlerinden aydınlanan harikulade yeşil gözleri...

Toplumcu-gerçekçi bir hikâyeden alınan bu parçadan hareketle aşağıda özellikleri verilen sanatçılarımızdan hangisinin eserlerini bu anlayışla kaleme aldığı söylenemez?

- A) Sabahattin Ali, eserlerinde aşk teması etrafında güçlü-güçsüz, ezen-ezilen çatışmasını anlatarak okuru bilinçlendirmeye çalışmıştır.
- B) Orhan Kemal; eserlerinde tarlada çalışan ırgatların, fabrikadaki işçilerin, köyden kente göç eden gurbetçilerin acıklı hikâyelerini gerçekçi bir şekilde anlatır. Ekmek Kavgası adlı öykü kitabı ile tanınmıştır.
- C) Kemal Tahir; ilk dönem romanlarında gerçekçi bir yaklaşımla köy-kent sorunlarına, hapis hane yaşamına yer vermiştir.
- D) Yaşar Kemal, eserlerinde özellikle Çukurova köylüsü ile Güney ve Doğu Anadolu insanını çeşitli yönleriyle anlatmıştır.
- E) Tarık Buğra; eserlerinde bireyin ruh çözümlemesini insana özgü bir gerçeklikle anlatma yolunu seçmiştir.

1

BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL SORU

Görselde özne ile ilgili verilenlerden hareketle aşağıdaki cümlelerin hangisinde gerçek özne kullanılmamıştır?

- A) Dün sabahtan bu yana görüşemediğim canım kardeşim, sonunda yanıma gelerek beni çok özlediğini söyledi.
- B) Sayısız kitabın bulunduğu bu kütüphaneyi geçen yüzyılın başlarında Avrupalı bilim adamları ziyaret etmişler.
- C) Bana göre en güzel şiirler, mehtaplı gecelerde dalga seslerinin hüküm sürdüğü deniz kıyısında yazılır.
- D) Burada yoldan denize kadar inen büyük kayalar üstünde oturup, akşam saatlerini geçirmeyi sevdi gönlüm.
- E) Derneğimiz, yoksulların içinde bulunduğu sıkıntıları bir nebze olsa azaltmak için elinden geldiğince onlara yardım ederdi.

2 Aşağıdakilerden hangisi "Günler ve aylar geçti." cümlesinde olduğu gibi sadece özne ve yüklemden oluşmuştur?

- A) Yazara göre, hikâyede anlatılan şey aslında daima insanın ruh hâlidir.
- B) Bütün milletlerde, dünyayı şekillendirmeye çalışanlar, sanatçılardır öncelikle.
- C) Tanzimat dönemi sanatçılarından Namık Kemal, eserlerinde vatan konusuna öncelik veren bir yazardır.
- D) Yaşama sevincini kaybetmiş kişiler hüznlerinden kopamamışlardır.
- E) Sabahtın Ali'nin toplumsal değerlere uzak duramadığını kanıtlayan eserleri çöktür.

3 Eserlerimde hiçbir zaman adımı gizlemeye çalışmadım. (I) Kim olduğumu anlatan yazıları defalarca yazdım. (II) Buna rağmen çeşitli eleştiriler almaya devam ediyorum. (III) Son zamanlarda bazıları takma ad kullanmamı yanlış bulduklarını aktarıyorlar. (IV) Hatta biraz abartılı eleştirilerle internet sayfalarını kullanarak. (V) Bu nedenle, bu yazımda ilk ve son olarak gerçek adımla yazıyorum.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisinin kendisinden önceki cümlenin bir ögesi durumunda olduğunu söyleyebiliriz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4 (I) Güreş, Türklerin Orta Asya'dan Anadolu'ya geldikleri zamanlardan bugüne kadar yaptıkları bir spordur. (II) Ata sporu olarak da bilinen güreş, öteden beri, kuşaktan kuşağa aktarılarak bugün de heyecanını sürdürmektedir. (III) Osmanlı Dönemi'nde özellikle Batı Anadolu ve Trakya'da daha yaygındır. (IV) O dönemlerde bir güç gösterisi olan güreş sonraki zamanlarda bizde en görkemli gösteri sporu hâline gelmiştir. (V) Karşılaşmalarda yaşanan sakatlık sorunları sebebiyle bazı dönemlerde yapılmasına izin verilmeyen güreş, sonraları tekrar bir spor olarak Anadolu ve Trakya'da oynanmaya başladı.

Bu paragrafta numaralanmış cümlelerden hangisi ögelerin sayısı bakımından diğerlerinden daha azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5 Aşağıdaki cümlelerin hangisi ögelerine doğru ayrılmamıştır?

- A) Hümanist felsefe ve Rönesans hareketlerinin yaşandığı sosyal ve siyasi ortamda/doğmuştur.
- B) Hümanizmin daha şuurulu ve daha kurallı bir devamı/olmuştur.
- C) Bu akım/16. yüzyılın sonlarında/özellikle/Fransa'da/ortaya çıkmıştır.
- D) Eski Yunan ve Latin edebiyatlarını/örnek almıştır.
- E) Özellikle/akıl ve sağduyuya/önem vermiştir.

- 6 Belirtisiz nesne genellikle yüklemden hemen önce gelir. Yüklemle belirtisiz nesne arasına “de, dahi, bile,” bağlaçlarından başka bir kelime giremez.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu kural aranmaz?

- A) Dün, deprem olduğu sırada, akşam yemeği yapıyorum mutfakta.
 B) Atalarımız, “Deveyi yardan uçuran bir tutam ottur.” demiş.
 C) Sabahları odadan odaya gezinerek düşünmeyi seviyorum.
 D) Bu günlerde herkes her yerde böyle ilginç şeyler anlatıyordu.
 E) Ormanda yaptığımız gezi sırasında sincap bile görmüştük.

- 7 Türk edebiyatında bu türün başlangıcı Tanzimat’tan sonrasındır. Türün Türkiye’deki ilk gerçek temsilcisi olarak Ömer Seyfettin’i görmek mümkündür. “Falaka, Başını Vermeyen Şehit” adlı eserleri, hikâyeciliğin gelişmesinde çok büyük katkıya sahiptir. Ayrıca Sait Faik Abasıyanık da bu türün önemli temsilcilerinden biridir. Toplum problemlerine değil, bireyin toplum içindeki sorunlarına yönelen yazar, eserlerinde çoğunlukla kendisinden yola çıkıp bireyler hakkında yazarak insan gerçeğini anlamaya çalışmıştır.

Bu parçada yer alan cümlelerdeki yüklemeler arasında diğerlerinden farklı olanının türü ile benzerlik gösteren yüklem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ahmet Hamdi Tanpınar’ın incelediğim bu mükemmel eseri, beş uzun hikâyesini bir araya getirdiği ilk hikâye kitabıdır.
 B) Yazarın hikâyelerinde genel olarak anlattığı, insanın iç dünyasının çöküşü ve hayatın gerçeklerinden kaçarak ruhunda yaşadığı rüya alemine sığınışıdır.
 C) Gerçekle rüyanın bağlantılarını kurcalayan bu etkileyici hikâyelerde rüya her zaman baskındır.
 D) Bunlar vasıtasıyla roman ve hikâyelerindeki kişileri yaşadıkları zamanın dışına taşımayı başarırken diğer yandan da bu unsurlar, eserlerine kattığı masalsi bir atmosferdir.
 E) Yazar, eserlerindeki farklılık, ahenk ve mükemmellik ile yıllara meydan okuyarak edebiyatın zirvesine vardı.

- 8 **Aşağıdakilerin hangisi “Dünyaca tanınan yönetmen, birçok filmde gerçek hikâyeleri ele alır.” cümlesi ile öğelerinin sıralanışı yönünden benzerlik göstermektedir?**

- A) Ceylanlar, dere kenarında ne kadar da masum bir şekilde su içiyorlardı.
 B) Bahçemiz, bu saatte tam da oturulacak eşsiz güzelliğe bürünüyor.
 C) En kıymetli dostlarım olan kitaplar, geceleri dert ortağım oluyor.
 D) Evimizin neşe kaynağı yavrumuz, beşiğinde hayallerimizi süslüyor.
 E) Babam, hasta yatağında yine çocuksu gülümsemelerle içimizi sevince boğmayı başarmıştı.

9

- Adlar, adlanmış sıfatlar, ad ve sıfat tamlamaları, fiilimsiler, zamirler, soru kelimeleri, gerçek ya da sözde özne olabilirler.
 ✓ Yaralı, doktorun yüzüne bakarak gülümsemişti.
- Bir cümlede birden fazla özne bulunabilir.
 ✓ Gecenin sakinliği, gündüzün karmaşası nasıl da denge sağlıyordu.
- Bazı cümlelerde öznenin hemen sonra öznenin açıklayıcısı gelir. Bu tür açıklamalar genellikle ara söz biçiminde verilir.
 ✓ Hastanemizin başhekimisi, güleç yüzlü doktoru, herkes tarafından seviliyordu.
- Bazı cümlelerde birkaç özne sıralandıktan sonra bu özneler “tümü, hepsi” zamirleriyle pekiştirilir.
 ✓ Aliler, Aşşeler, Ahmetler, Aslılar bütün gençler geleceğimizin teminatıdır.

Aşağıdakilerden hangisinde, özne ile ilgili verilen bu açıklamalara örnek bir cümle yoktur?

- A) Babam dün gece rahatsızlanınca acilen doktora götürülmüş.
 B) Her saz, her ot, her kanat çırpınışı; bütün kenarlar ve renkler gibi gümüş bir parlaltı içinde erir.
 C) İhtiyar, çocukların kendisine neden yer vermediğini bir türlü anlamıyordu.
 D) Akasyalar, söğütler, kavaklar, tüm ağaçlar yağmuru bekliyordu.
 E) Etrafa güzel ve olgun bir koku, yeni kesilmiş geçkince bir kavun kokusu, yayıldı.

10

- Kuşlar bize hüzün dolu şarkılar söylüyor. (Söyleyen ne? → kuşlar → özne)
- (Kuşlar ne söylüyor? → hüzün dolu şarkılar → nesne)

Bu cümlede özne de nesne de yükleme sorulan “ne” sorusunun cevabıdır. “Ne” sorusunu yükleme doğrudan sormayıp “Söyleyen ne?” biçiminde sorarsak özneyi doğru buluruz. Daha sonra “ne” sorusunu özneyle birlikte “Kuşlar ne söylüyor?” biçiminde sorarsak nesneyi doğru bulmuş oluruz.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde “nesne” kullanılmamıştır?

- Minik kuş her sokak başına dal parçaları koydu.
- Karabaş yine şüpheli bir havlama patlattı.
- Çakır gözlü pamuk, yuvasına toprak dolduruyordu.
- Maymun, çevredekilere sürekli fıstık atıyordu.
- Ceylan, ürkek bakışlarla dere kenarında duruyordu.

11

Bütün öğrencilerin bir yıl boyunca çalışarak hazırladığı bilim olimpiyatında başarı kazananları, havaalanında kalabalık bir grup coşkuyla karşıladı.

Ögelerinin sıralanışı yönünden bu cümle ile özdeş cümle aşağıdakilerden hangisidir?

- Üniversitemizin çeşitli fakültelerinden mezun olan birçok genç şimdi önemli kurumlarda çalışıyor.
- Beğenilen romanları televizyon filmi hâline getiren yönetmenler edebiyata kötülük yapmaktadır.
- Okulda, disiplinli ders çalışma ile ilgili bir konferans verilmesi öğrenciler için iyi olmuştu.
- Lapa lapa yağan kar tanelerini seyretmek insana mutluluk veriyor.
- Simitçinin yere düşen simitlerini, tablasına hiç tanımadığı biri gülümseyerek yerleştiriyordu.

12

YÜKLEM: Cümlede kip ve zaman bildirerek yargıyı ortaya koyan temel unsurdur.

- Tek başına cümle özelliği gösterir:

Geldim. Doktorum.
Yüklem Yüklem
(Cümle) (Cümle)

- Cümlede yargıyı (asıl anlatılmak istenen) ortaya koyan temel unsurdur:
- Kip ve zaman bildirir:

Geldim. Zaman → “-di” görülen geçmiş zaman
Yüklem şahıs eki → “-m” I. tekil şahıs eki

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde “yüklem” kullanılmamıştır?

- Yazar, olay hikâyesi türünde bir metin yazacağı zaman ana olay etrafında gelişen yan olaylar ile olay örgüsünü çatışmalara dayalı biçimde kurgular.
- Hikâye türünde eser kaleme alınırken dikkat edilmesi gerekenleri sıralarsak anlatım teknikleri, tercih edilen hikâye türünün özellikleri, bağlı oldukları edebî eğilimler, vb.
- Hikâye yazarları; kişileri içinde buldukları mekânla bütünleştirir, ayrıntıları önemseyerek.
- Yazar; serim, düğüm ve çözüm sıralaması ile ele aldığı olayı sonuçlandırır hikâyelerinde.
- Hikâye yazma teknikleri; anlatma, gösterme, geriye dönüş, iç konuşma, iç çözümleme, bilinç akışıdır.

13 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde öğelere ayırma çözümünde yanlışlık yapılmıştır?

A) Her sanatçı başlangıçta büyük sanatçıları taklit ederek çalışmaya başlar.

Çözüm:

Yüklem → başlar

Kim başlar? → Her sanatçı → Özne

Neye başlar? → çalışmaya → Dolaylı tümleç

Ne zaman başlar? → başlangıçta → Zarf tümleci

Nasıl başlar? → büyük sanatçıları taklit ederek → Zarf tümleci

B) Şehir dışına çıkmak bu insanları olumlu şekilde etkileyecektir.

Çözüm:

Yüklem → etkileyecektir

Etkileyecek olan ne? → Şehir dışına çıkmak →

Özne

Kimi etkileyecektir → bu insanları → Belirtili nesne

Nasıl etkileyecektir? → olumlu şekilde → Zarf tümleci

C) Az önce bir çocuğun ağlaya ağlaya koştuğunu gördüm.

Çözüm:

Yüklem → gördüm

Kim gördü? → Ben → Gizli özne

Neyi gördüm? → bir çocuğun ağlaya ağlaya koştuğunu → Belirtili nesne

Ne zaman gördüm? → Az önce → Zarf tümleci

D) Yağmur bastırınca herkes hemen içeri kaçtı.

Çözüm:

Yüklem → kaçtı

Kim kaçtı? → herkes → Özne

Ne zaman kaçtı? → Yağmur bastırınca → Zarf tümleci

Nasıl kaçtı? → hemen → Zarf tümleci

Nereye kaçtı? → içeri → Dolaylı tümleç

E) Arabasının başına gelenleri ona ben anlatamadım.

Çözüm:

Yüklem → anlatamadım

Kim anlatamadı? → ben → Özne

Neyi anlatamadım? → Arabasının başına gelenleri → Belirtili nesne

Kime anlatamadım? → ona → Dolaylı tümleç

14 Aşağıdakilerin hangisinde “yüklem” sıfat ve ad tamlamalarının yer aldığı bir söz öbeği değildir?

A) Ben lisedeyken okul takımının kaptanıyım.

B) Bu şiirler, ünlü halk şairlerinin en güzel şiirleridir.

C) Biz dost yüzüne hasret kalmış garip kimseleriz.

D) Bu, gökte uçuşan, bayrakların en güzelidir.

E) Ağaçların çiçek çiçek donandığı bir bahar ayındaydık.

15 Aşağıdaki cümlelerin hangisi sadece yüklemden oluşmuştur?

A) Bizim bahçedeki ağaçların düşmanı işte bu küçük böcektir.

B) Bu kütüphanenin yerinde eskiden bizim okulumuz vardı.

C) Bülbül seslerinin doldurduğu şirin bir gül bahçesindedeyiz.

D) Elinizdeki bu kitap o duayen sanatçının muhteşem başyapıtıdır.

E) Bizi bu eve hayran bırakan ve mıknatıs gibi çeken şey antika eşyalardı.

16 “Her sanatçı başlangıçta büyük sanatçıları taklit ederek işe başlar.” cümlesinin öge sıralanışı aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) Özne/zarf tümleci/dolaylı tümleç/yüklem

B) Belirtisiz nesne/zarf tümleci/dolaylı tümleç/yüklem

C) Belirtili nesne/zarf tümleci/zarf tümleci/yüklem

D) Özne/zarf tümleci/zarf tümleci/dolaylı tümleç/yüklem

E) Özne/zarf tümleci/zarf tümleci/yüklem

17 Vurgulanmak istenen öge yüklemle en yakına getirilerek kullanılır.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde nesne ögesi vurgulanmıştır?

A) Bir öğretmenin, öğrencileri her zaman başarıya götüreceği düzenli programlar üzerine konuşuyorlar.

B) Bu programların aksatılmadan uygulanması hâlinde başarının geleceği kaçınılmaz bir sonuçtur.

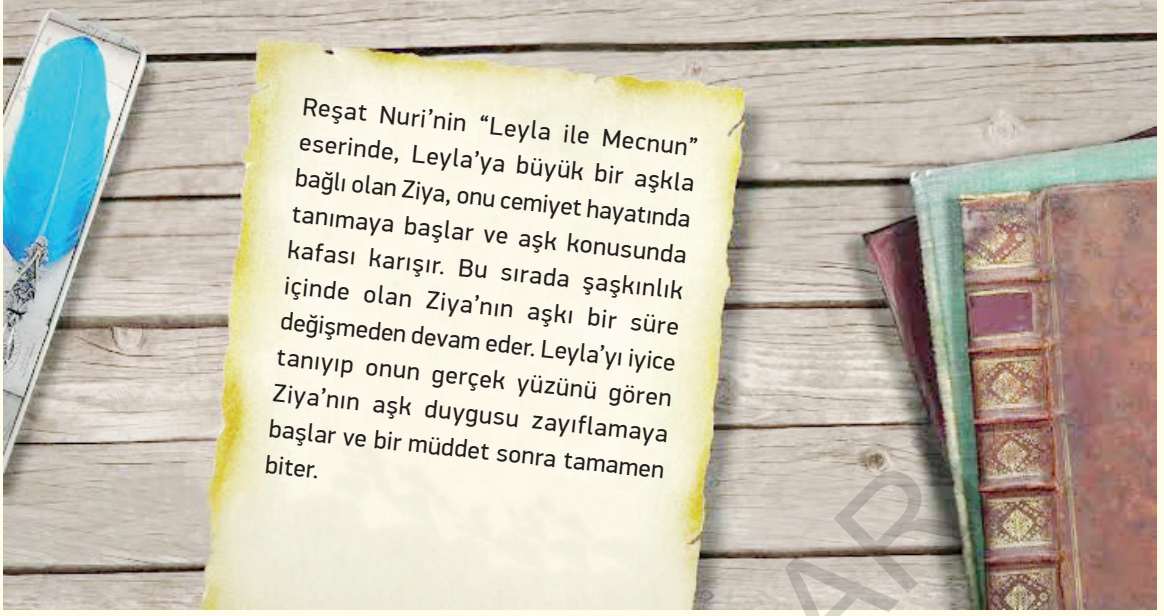
C) Eğitime gönül verenler, başarılarının devamı için daima bu programları uygulayacaklar.

D) Öğretmen ve öğrenciler çalışmalarını programa uyarak gerçekleştirdikleri için başarı sağlamıştır.

E) Zira bu başarı programları defalarca uygulandıktan sonra sisteme konmuştur.

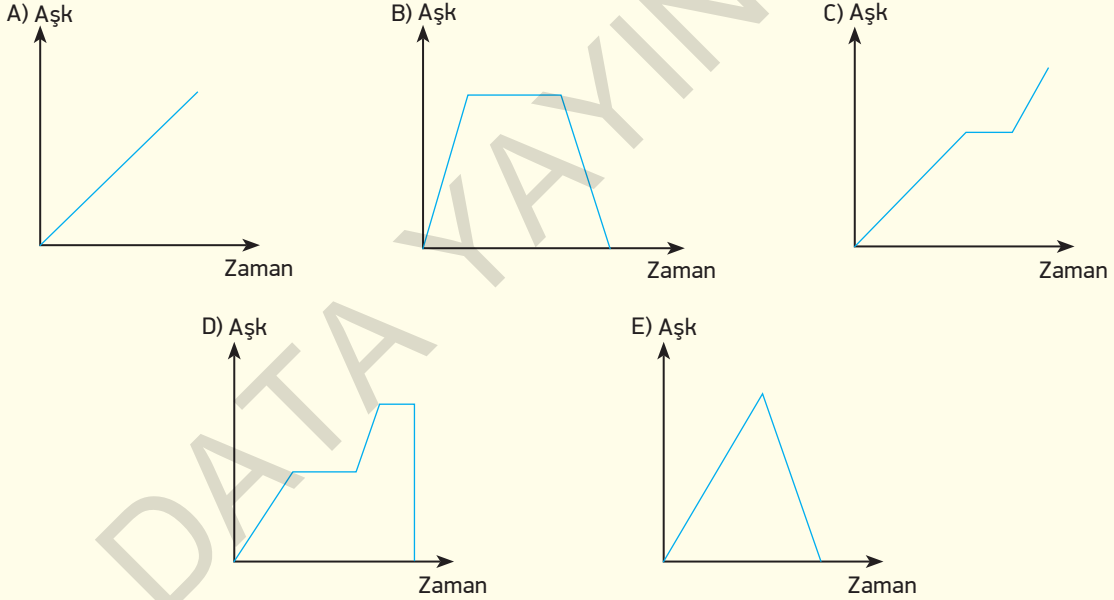
ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTİ

1

Reşat Nuri'nin "Leyla ile Mecnun" eserinde, Leyla'ya büyük bir aşkla bağlı olan Ziya, onu cemiyet hayatında tanımaya başlar ve aşk konusunda kafası karışır. Bu sırada şaşkınlık içinde olan Ziya'nın aşkı bir süre değişmeden devam eder. Leyla'yı iyice tanıyıp onun gerçek yüzünü gören Ziya'nın aşk duygusu zayıflamaya başlar ve bir müddet sonra tamamen biter.

Görselden hareketle Mecnun'un Leyla'ya olan hisleri, aşk-zaman grafiğiyle aşağıdakilerin hangisinde doğru şekilde gösterilmiştir?

- 2 (I) Olay öykülerine "klasik vakâ'a öyküsü" de denir. (II) Bu tür öykülerde olaylar zinciri yoktur. (III) Olaylar serim, düğüm, çözüm sırasına uygun olarak anlatılır. (IV) Olay, zamana göre mantıklı bir sıralama ile verilir, düğüm bölümünde oluşan merak, çözüm bölümünde giderilir. (V) Bu teknik, Fransız sanatçı Guy de Maupassant (Guy dö Mopasan) tarafından geliştirildiği için bu tür öykülere "Maupassant tarzı öykü" de denir.

Bu parçada numaralandırılmış cümlelerin hanisinde yanlışlık yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

- 3 **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birden fazla zarf tümleci kullanılmıştır?**

- A) O haylaz çocuğun bu seneki dersleri şaşılacak kadar iyiydi.
B) Arabamız, seninle de geçtiğimiz o engebeli yolda ağır ağır ilerliyordu.
C) Sürekli çalıştığım bu yerde kendimi çok yorgun hissediyorum.
D) Yazın, o sıcak tatil kasabasında bol bol kitap okuyacağım.
E) İhtiyar adam, başından geçenleri ağlaya ağlaya anlatıyordu.

- 4 Cumhuriyet Dönemi'nin ilk yıllarında bazı sanatçılar hikâyelerinde toplumsal konuları, Cumhuriyet devrimlerini, yeni kurum ve değerleri konu alırken bazıları da bireyin iç dünyasını esas alan hikâyeler yazmıştır.

Bu dönemde en çok işlenen konular aşağıdakilerin hangisinde belirtilmiştir?

- A) Türkiye'nin gerçeklerine eğilme söz konusudur.
B) Toplumsal bozuklukların giderilmesi için öneriler getirilir.
C) Kurtuluş Savaşı'na katılan halk ve aydınlar, yeni döneme ayak uydurmaya çalışan çıkarıcılar ve işbirlikçiler işlenir.
D) Toplumdaki değişmelerin, Batılılaşmayı yanlış anlamının yıkıcı etkileri anlatılır.
E) Birinci Dünya Savaşı, Millî Mücadele, Atatürk ilke ve inkılapları, halkın yaşam tarzı, ahlak bozuklukları, yanlış Batılılaşma, halkla aydın arasındaki ilişkiler konu edilmiştir.

5

ARA SÖZ

- Cümleyi söylerken söz arasına sıkıştırılan, bazen bir ögenin açıklayıcısı, bazen cümle dışı unsur olan söz veya söz öbekleridir.
- "Büyüdüğüm o güzel şehri, Elazığ'ı, asla unutamam." cümlesinde "Elazığ'ı" ara sözü cümlenin nesnesinin açıklayıcısı olarak kullanılmıştır. Ara söz daima açıkladığı ögeden sonra gelir.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde "ara söz" hiç bir ögenin açıklayıcısı değildir?

- A) Tüypap Kitap Fuarı, geçen sene ne yazık ki katılamamıştım, bu yıl da büyük bir kitap şölenine dönüştü.
B) Ömer Seyfettin, edebiyatımızın en güçlü öykücüsü, eserlerinde yaşadığı topluma yabancı kalmamıştır.
C) Yeşilyurt'taki evlerine, çok özledikleri yere, dönmek istiyorlardı.
D) Yaşlı adam onu, kara kuru çocuğu, ağlayarak göğsüne bastırdı.
E) Yarın, Ramazan Bayramı'nın ilk günü, İstanbul'a gideceğiz.

- 6 "Akşama eve geç kalmayın." cümlesinde altı çizili sözcük "-e" hâl ekini almıştır. Ancak bu ögeyi bulmak için yüklem "ne zaman" sorusunu soruyoruz. Görüldüğü gibi soru hâl eki almadan soruluyor. Öyleyse bu, "-e" hâl eki almış olmasına rağmen dolaylı tümleç değildir. Aynı durumu "-de" ve "-den" eklerinde de görebiliriz.

Aşağıdakilerin hangisinde bu açıklamaya örnek bir zarf tümleci kullanılmamıştır?

- A) Babamlar, memlekette yapılacak düğüne erkenden gidecekler.
B) Yeğenim, beni görünce mutluluktan ne yapacağını şaşırmişti.
C) Ön bahçede oynarken attığı top camdan içeriye girivermişti.
D) Yeni komşumuz, içeride oturmuş sıkıntıdan oflayıp pufluyordu.
E) Onların, eninde sonunda beni de seveceğine adım gibi emindim.

- 7 Toplumcu-gerçekçi yazarların bir kısmı, kimi eserlerinde ideolojik bir kurguyu esas almışlar, kendi görüşlerinin doğruluğunu kanıtlamak için çaba göstermişlerdir. Yani sanat eserini bir ideolojiyi benimsetmede "araç" olarak kullanmışlardır. Halkı aydınlatmak düşüncesi ile bazı yazarlar, bazı bölgeleri özellikle konu olarak seçmişlerdir.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde belirtilen husus bu doğrultuda değildir?

- A) Yazarlarının önemli bir kısmı Birinci Dünya Savaşı ve Millî Mücadele ile ilgili olaylara ilgi duymuşlar, Atatürk ilke ve inkılapları çevresinde oluşan konuların işlenmesine önem vermişlerdir.
B) İşçilerin sorunlarını dile getiren, köy enstitülerini bitiren öğretmen kökenli yazarlar Anadolu köyünü ve köylü sorunlarını geniş ölçüde edebiyata taşımıştır.
C) Bazı yazarlar, toplumdaki düzensizlik ve çatışmalar ile köy gibi küçük yerleşim yerlerinin sorunları üzerinde yoğunlaşmışlar; eserlerini toplumdaki belirgin farklılıklar üzerine kurmuşlardır.
D) Kimi sanatçılar, eserlerinde büyük şehirlere göçün ortaya çıkardığı problemleri konu almışlardır.
E) Toplumcu-gerçekçi yazarlar, hikâyelerdeki olay örgüsünü insana özgü bir gerçekliği ifade etmek üzere düzenlemişlerdir.

- 8 Popüler öykü çizgisi, 1940-1960 Dönemi popüler edebiyatın öykü türündeki hâkim manzarası, melodram öykücülüğüdür.

Bu öykü çizgisinin özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi sayılamaz?

- A) Apolitik temalarıyla, her biri çağdaş birer masal kahramanı gibi duran idealize genç kızları ve genç erkekleri ile dönemin gençlerine birer ideal vermek isterler.
- B) En nezih ve en ideal hâliyle duyarlı, romantik ve edilgen kadın kahramanların güçsüzlüklerini, duygusallıklarını anlatırlar.
- C) Cumhuriyetin ilk dönemlerinde öykücülerin büyük bir kısmı kadındır. Bundan dolayı Türk kadının kimliğini ve duyarlılıklarını öyküye daha rahat yansıtabilmişlerdir.
- D) Bu devrin öykülerinde ev içlerine, bununla ilişkili, küçük detaylara pek yer verilmemiş; bunlar daha çok kadınlıkla ilgili bulunmuştur.
- E) Kadın tipleri gerçekte olduğu gibi değil, de uysal, sevecen, fedakâr ve ev merkezli düşünölmüş; bu da kadın öykü kişilerinde psikolojik bir derinleşmeye gidilmesini engellemiştir.

- 9 Öykünün romandan ayrı bir tür olduğunu savunan ve öykülerinde daha çok, zaman zaman eleştiri niteliği taşıyan toplumsal konuları ele alan Fahri Celalettin Gök-tulga'nın psikolojik konulu öyküleri de vardır. Toplumsal konular olarak en çok üzerinde durdukları, ahlakın bozulması, boş inanışlar, yoksulluk, Meşrutiyet Dönemi'nde halk-devlet ilişkileridir. Üç öyküsünün konularını da Kurtuluş Savaşı, Kore Savaşı ve Çanakkale Savaşı'ndaki kahramanlıklardan almıştır. Psikolojik konulu öykülerinde de insanın değişik psikolojik durumlarını yansıtır. Konuları ayrıntılı bir biçimde ele alan yazarın okuyucuya vermek istediğini son sayfaya saklaması, öykülerine okunduğunda pay çıkarılacak öykü niteliği kazandırır.

Buna göre Fahri Celalettin Gök-tulga'nın aşağıdaki anlayışlardan hangisine sahip olduğu söylenemez?

- A) Öykülerini sadece mesaj vermek amacıyla yazmıştır.
- B) Gözleme dayalı gerçekçiliği de ele almıştır.
- C) Sanatın toplum üzerinde bir işlevi olması gerektiği düşüncesini benimsemiştir.
- D) Millî Edebiyat Dönemi'nde başlayan Anadolu'ya yönelişi eserlerine yansıttı.
- E) Halkın dertlerini, problemlerini ve Anadolu'nun güzelliklerini işlendi.

10

1940-1960 arası dönemde toplumcu gerçekçi tarzda hikâyeler kaleme alınır. Toplumcu gerçekçiler, toplumdaki düzensizlik ve çatışmalar ile köy gibi küçük yerleşim yerlerinin sorunları üzerinde yoğunlaşırlar. Eserlerini ağa-köylü, öğretmen-imam, zengin-fakir, güçlü-güçsüz, aydın-cahil çatışması gibi belirgin farklılıklar üzerine kurarlar. Toplumcu gerçekçi eserlerde anlatım tekniklerinden daha çok anlatılan şeyler önemli görölmüştür.

Bu parçada anlatılanlara aşağıdakilerden hangisi örnek gösterilemez?

- A) Trablus Savaşı gazisi Topal Eskici zanaati olan kundura onarımı ve demircilik yapmaktadır. Adana'da iki oğluyla çalışır. Koşulların değişimi, fabrika işi ucuz lastik ve ayakkabı yapımının artışı, traktörün fazlalaşması yüzünden evin ihtiyaçlarını karşılayamaz olur. Pamuk tarlalarında ırgatlığa gidilir. Sarı sıcak, sıtma, besinsizlik, yeterince üretim sağlayamama gibi nedenlerle yenik ve yorgun, yoksul ve kırgın olarak yine kente dönerler.
- B) Köy kıtlığından emek ücreti umuduyla Çukurova'ya inen İflahsızın Yusuf, Pehlivan Ali, Köse Hasan, en ağır ve kısır çalışma koşullarında düzence sömürörlürler. İlk kez kent gören deneyimsizlikle-riyle yoksulluk ve iş kazasında iki ölü verirler. Köyüne dönebilen yalnız iflahsızın Yusuf'tur.
- C) Ayten, ortaokulu bırakıp konfeksiyonda çalışmaya karar vermiştir. Babası her gün annesiyle parasızlık yüzünden kavga etmekte; kızının okumasını istiyorsa çamaşıra, yer temizlemeye, yemek pişirmeye evlere gitmesi gerektiğini haykırmaktadır. Ayten o gün sarhoş babasını kapıda karşılayıp, kolunu boynuna dolayarak kararını açıklar. Baba, pişmanlık ve acımayla karışık bir duyguyla susar.
- D) Coni, bir sinemanın getir-götür işlerini yapan zayıf, kısa ve çirkin bir adamdır. Onu gerçek ismiyle değil, köpeklere verilen bu isimle çağırın patronu, Coni'yi muhasebecinin yanına para tahsilatına gönderir ancak yol parası bile vermez. Coni de o kadar yolu yürür, muhasebeciyi bulamaz. Yine yürüyerek döner. Geç dönmesi patronunu çok sinirlendirir. Coni'yi becerisizlikle itham ederek kovar.
- E) Eski, tahta evlerin oluşturduğu dar sokaklarda çocuklar gündüzleri birdirbir, geceleri saklambaç oynamaktadır. Bakkalın yanı başında da Hacı Emin'in kahvesi vardır. Kahvehane, akşamları kalabalıklaşır, gündüzleri sadece birkaç kişiyi ağırlar. Mahalledeki kadınlar da akşama doğru yanlarında yiyeceklerle sahile inerler ve eğlenirler.

ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTİ

11 “Bu, üniversitemizin çeşitli fakültelerinden mezun olan birçok gencin elde ettiği önemli başarılarından bir tanesidir.” cümlesinin öge dizilişi ile özdeş cümle aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Okuduğum son kitabın konusu beni ayrı dünyalara götürdü.
- B) Bir engellinin karşıya geçemediğini gördüğümüz hâlde yanından geçip gitmek insanlığın bittiği andır.
- C) Dedemin anlattığı Kurtuluş Savaşı anıları, unutulması gereken değerleri hatırlattı.
- D) Eskiler, bizim köy okulunun yapılış yıllarını çok iyi hatırlıyor.
- E) Geleceği kazanmak istiyorsak şimdiden çalışmaya başlamalıyız.

12 Cumhuriyet Dönemi edebiyatında bireyin psikolojisini yansıtmayı amaçlayan yazarlar, her şeyden önce eserlerinde olay örgüsünü insana özgü bir gerçekliği anlatmak için oluşturmuşlardır. Bu yazarlar, insan gerçekliğini farklı yönlerden anlatma gayreti içine girmişler, olaylardan ve insanlardan hareketle bireyin psikolojisini aktarmaya çalışmışlardır.

Bu açıklamada aşağıdaki sanatçı gruplarının hangisinden söz edilmiştir?

- A) Milli Edebiyat zevk ve anlayışını sürdüren sanatçılar
- B) Toplumcu gerçekçi anlayışla yazan sanatçılar
- C) Modernizmi esas alan sanatçılar
- D) Bireyin iç dünyasını esas alan sanatçılar
- E) Eskinin etkisinde kalan sanatçılar

13

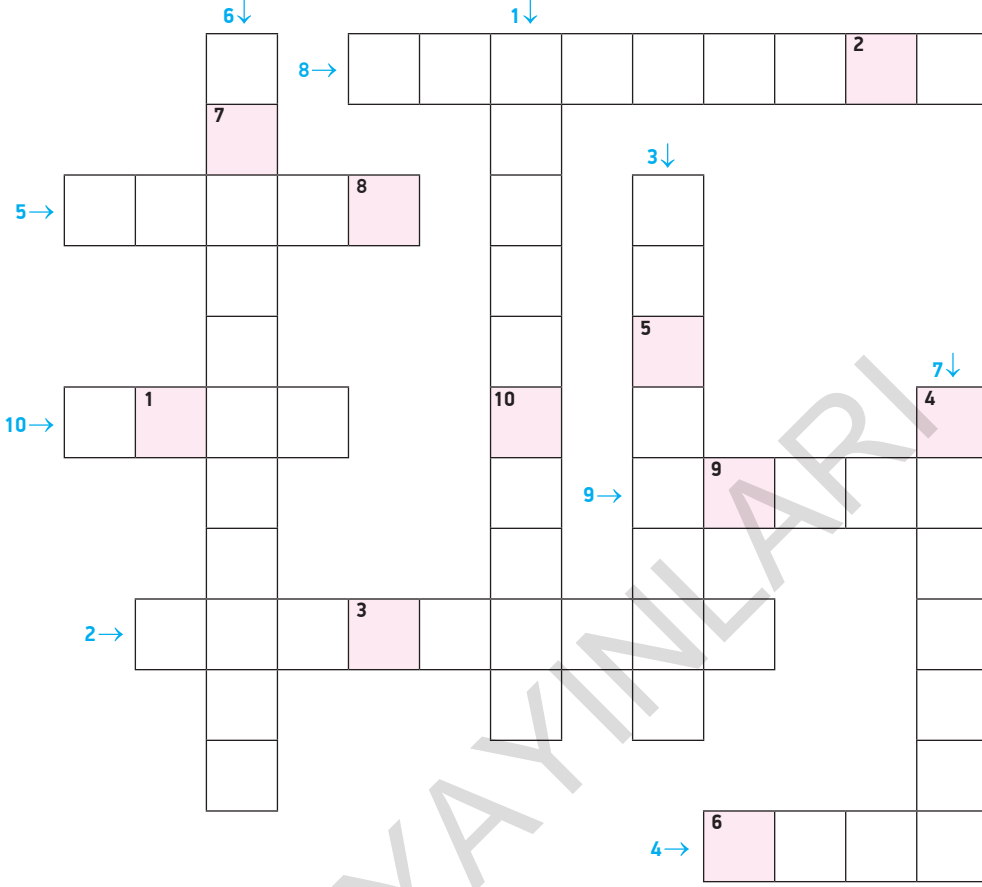

Aşağıdakilerin hangisinde bu görselde sorulan sorulardan yalnızca bir tanesine cevap alınabilmektedir?

- A) Türkçede asıl öge en sonda bulunduğu, yardımcı ögeler daha önce geldiği için Türkçe söz dizimine göre yüklem cümlelerin en sonundadır.
- B) Sokaklarda, caddelerde, kaldırımlara park eden otolar yüzünden, yayaların rahatça yürüme imkânı kalmadı artık.
- C) Benim okuyup meslek sahibi olmamı isteyen ve beni bu konuda daima destekleyen öğretmenimdir.
- D) Balıkların kıyılarda yüzdüğü bu sessiz ama büyüleyici ortamın hayranı olmuştumdur her zaman.
- E) Bu akşam saatinde, ne yapacağını, kime gideceğini bilemez hâlde sokakları arşınıyordu.

BEKERİ TEMELLİ YENİ NESİL ETKİNLİKLER

A Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere gelecek ifadeleri bulmacaya yazarak şifreyi bulunuz.

- 1923-1940 yılları arasındaki hikâyede toplumsal ve temalar işlenmiştir.
- 1923-1940 yılları arasındaki hikâyede bir üslupla yoksulluk, ahlak bozulması, yozlaşma, halk-devlet, aile ilişkileri gibi konularla toplumdaki eksikliklere değinilmiştir.
- 1923-1940 yılları arasındaki hikâyede konular arka plana atılmıştır.
- 1923-1940 yılları arasındaki hikâyede köy ve köylü sorunları, işçi-patron ilişkileri de zaman zaman olarak işlenmiştir.
- 1923-1940 yılları arasındaki hikâyede Sait Faik öyküsü niteliğinde hikayeler yazarak klasik yöntemden (giriş-gelişme-sonuç, olay öyküsü) ayrılmıştır.
- 1923-1940 yılları arasındaki hikâyede gözleme dayalı ön plandadır.
- 1940'lı yıllardaki hikâyede halkının hayatları tema olarak işlenmiştir.
- 1940'lı yıllardaki hikâyede Birinci ve İkinci Dünya Savaşı'nın etkileriyle sorunlara değinilmeye devam edilse de bireye daha çok ağırlık verilmeye başlanıyor.
- 1950'li yıllardaki hikâyede öykünün türü olarak değerlendirilmesi gelişmiştir.
- 1950'li yıllardaki hikâyede yazarlığı oldukça yaygınlaşmıştır.

ŞİFRE									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL ETKİNLİKLER

B Aşağıdaki görselde verilen cümlelerde bulunmayan öğeleri tabloda işaretleyiniz.

1 Ülkemizin gurur abidelerinden Âşık Veysel, sazın teline dokundu mu içimizi titretirdi.

2 Umutsuzluğun pençesinde kıvrılmak, yüreğindeki boşluktur.

3 Çocukluğunda Ömer Seyfettin'i okumayan, geriye baktığında büyük bir boşluk görür.

4 Neşet Ertaş, gönlümüzün penceresinden girmeyi başaran ender sanatçılarımızdan biridir.

5 Geleceği merak eden yetiştirdiği çocuklara bakmalıdır.

6 Başarının anahtarını başarısızlıklarımızda aramalıyız.

Özne
Yüklem
Belirtili nesne
Belirtisiz nesne
Zarf tümleci
Dolaylı tümleş

	Özne	Belirtili nesne	Belirtisiz nesne	Zarf tümleci	Dolaylı tümleş
1					
2					
3					
4					
5					
6					

3. ÜNİTE

ŞİİR

KONULAR

- TANZİMAT DÖNEMİ ŞİİRİ
- SERVETİFÜNUN DÖNEMİ ŞİİRİ
- SAF ŞİİR
- MİLLÎ EDEBİYAT DÖNEMİ ŞİİRİ
- CUMHURİYET DÖNEMİNİN İLK YILLARINDA ŞİİR
- TÜRKİYE DIŞINDAKİ ÇAĞDAŞ TÜRK ŞİİRİ

TANZİMAT DÖNEMİ ŞİİRİ

TANZİMAT İLK DÖNEM ŞİİRİ

- Divan şiirinin yapısal geleneği sürmüştür ancak içerikte yenilikler olmuştur.
- Şairler arasında divan şiiri üzerinden “eski-yeni” polemigi yaşanmıştır.
- Sanat ikinci plandadır. Şiirlerde toplumsal konulara değinilmiştir. “Toplum için sanat” anlayışı vardır.
- Şinasi “medeniyet, devlet, hukuk, kanun, adalet”, Namık Kemal “vatan, hürriyet, eşitlik, geri kalmışlık” temalarını işlemiştir ve Şinasi klasisizm, Namık Kemal romantizm akımının etkisindedir.

TANZİMAT İKİNCİ DÖNEM ŞİİRİ

- Şairler, şiirde sanat ve estetiği daha fazla önemser. “Sanat için sanat” anlayışı vardır.
- Abdülhak Hamit’in şiirleriyle divan şiiri geleneği yıkılmaya başlamıştır.
- Şiirlerde tema bireysel konulardır. Mistik ve metafizik konular işlenmiştir. Konu sınırı genişlemiştir.
- “Göz için kafiye” anlayışı bırakılmış, “kulak için kafiye” anlayışı benimsenmiştir.
- Batı’dan gelen yeni nazım biçimlerini de kullanmışlardır.
- Hece ölçüsüyle yazma eğilimine karşın genellikle aruz ölçüsü kullanılmıştır.

SERVETİFÜNUN DÖNEMİ ŞİİRİ

- Ağırıklı olarak aruz vezni kullanılmış ve aruz, Türkçeye uydurulmaya çalışılmıştır.
- Kulak için kafiye anlayışı benimsenmiştir. Şiirde musikiye, şekil kusursuzluğuna önem verilir.
- Şiir, düzyazıya yaklaştırılmıştır. Mensur şiir örnekleri verilmeye başlanmıştır.
- Aruz kalıpları konuya göre seçilmiş, bir şiirde birden fazla aruz kalıbı kullanılabilmiştir.
- Sone, balad ve terzarima gibi Batı’dan alınan nazım şekilleri ilk kez kullanılmıştır.
- Serbest müstezat çokça kullanılmıştır.
- Arapça ve Farsçadan daha önce kullanılmamış sözcükleri kullanmayı bir hüner olarak görmüşlerdir.
- Anlam bir mısradan değil, diğer mısradan tamamlanmış şiirin bütünlüğüne önem verilmiştir.
- Tanzimat sanatçılarından Rezaizade Mahmut Ekrem’in “Güzel olan her şey şiirin konusu olabilir.” anlayışıyla hareket etmişlerdir.
- Şiirlerde aşk ve doğa gibi bireysel konular işlenmiş, sıfatlara ve doğa tasvirlerine yer verilmiştir.
- Sembolizm ve parnasizmin etkisi vardır.

SAF ŞİİR

- Sanatı basit bir işten ziyade soylu bir iş olarak görürler.
- Şiirin didaktik olmasına, şiirlerin ideolojinin emrine sunulmasına şiddetle karşı çıkmışlardır.
- Şairler, kendilerine özgü imge oluşturmuşlardır.
- Açık ve anlaşılır bir dil kullanılmaya özen gösterilmiştir.
- “Sanat sanat içindir.” anlayışı hakim olmuştur.
- Şiirde ahenge, uyağa ve redife önem verilmiştir.
- Sembolizmin etkisi görülmüştür.
- Biçim güzelliğine önem vermelerinden dolayı şiirde anlam aramak gereksizdir.

MİLLÎ EDEBİYAT DÖNEMİ ŞİİRİ

- Halk edebiyatı şiir biçimlerinden yararlanma yoluna gidilmiştir.
- Hece ölçüsüyle ve sade bir dille şiirler yazılmıştır.
- Konuda yerlilik esas alınarak halkın yaşamından ve ülkenin içinde bulunduğu koşullardan seçilmiştir.
- Çeşitli nazım biçimleri kullanılmıştır.

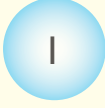
CUMHURİYET DÖNEMİ'NİN İLK YILLARINDA ŞİİR

- Aruz ölçüsü bırakılmış, hece ölçüsü kullanılmıştır.
- Biçim bakımından daha serbestleşmiş, 1940'tan sonra ölçüsüz şiirler öne çıkmıştır.
- Sade ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır.
- Şairlerin çoğu Anadolu'ya yönelmiş, eserlerinde Anadolu'yu işlemişlerdir.
- İlk yıllarda Kurtuluş Savaşı'nın meydana getirdiği destani ruh hâli etkisini sürdürmüştür.
- Değişik şiir grupları ve akımları ortaya çıkmıştır.
- Şiirde her türlü konu ele alınmıştır.
- Batı edebiyatındaki örnekler ölçüsünde başarılı örnekler verilmiştir.
- Beş Hececiler; memleket sevgisi, yurt güzellikleri, kahramanlık ve yiğitlik, işledikleri başlıca konulardır.
- Hecenin beş şairi Millî edebiyat akımından etkilenmiş ve aruzu bırakarak şiirlerinde heceyi kullanmaya başlamışlardır.

TÜRKİYE DIŞINDAKİ ÇAĞDAŞ TÜRK ŞİİRİ

- Türk dünyası edebiyatı, ortak duygu ve düşünce dünyasının yanı sıra zengin bir kültür birikimine sahiptir.
- Türkiye dışındaki coğrafyalarda yaşayan Türkler, ana dil bilinci ile Türkçe eserler vermiştir.
- Türk dilinin konuşulduğu ülkelerde, bölgelerde yaşayan Türk şairler; halkın sorunlarını, beklentilerini şiirleri aracılığıyla dile getirmiştir.
- Bu bölgelerde Türkçenin çeşitli lehçe ve şivelerinde eserler verilmiştir. Türkiye dışındaki çağdaş Türk şiirinde genellikle özgürlük ve ulusal bilinç temaları işlenmiştir.

1

Tanzimat şiirinin birinci döneminde eşitlik, özgürlük, adalet, hukuk gibi toplumsal konulara önem verilmiştir.

Eski dönemlerdeki aşk, hasret, ayrılık gibi kişisel konular önemini yitirmiştir.

Bu iki cümlede ifade edilenlerin anlamca en doğru bir biçimde birleştirilmiş hâli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tanzimat şiirinin birinci döneminde aşk, hasret, ayrılık gibi kişisel konulara kıyasla eşitlik, özgürlük, adalet, hukuk gibi toplumsal konulara ağırlık verilmiştir.
- B) Eski dönemlerdeki aşk, hasret, ayrılık gibi konular Tanzimat şiirinde hiç kullanılmamış; yerine eşitlik, özgürlük, adalet, hukuk gibi konular kullanılmıştır.
- C) Tanzimat şiirinin birinci döneminde toplumsal konulara ağırlık verilerek önceki konuların kullanılmamasına önem verilmiştir.
- D) Tanzimat şiirinden önceki konulardan toplumun ihtiyacını karşılamayanlar artık önemini yitirmiş; Tanzimat şiiriyle birlikte topluma yönelmiştir.
- E) Tanzimat şiirinde; eski dönemlerdeki konular yerine eşitlik, özgürlük, adalet, hukuk gibi sosyal konular kullanılmaya başlanmıştır.

BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL SORU

2

Şu güzer-gâha kıl nazar;
Her bela anda muntazar!
Gün batarken garib garib,
Kimseler yoğ iken şu sahrada,
Kim şu mahlûk-ı dil-firîb,
Kim unutmuş anı bu enhada?
Niçin ağlar hazin hazin
Ne temennası var bu dünyada?
Acaba kim şu nazenin,
Kimi bekler kenar-ı deryada?

Tanzimat'ın ikinci dönem şairlerinden Abdülhak Hamit Tarhan'ın "Mütesadif" adlı şiiri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşmaz?

- A) Serbest müstezat şeklinde ve aruz vezniyle yazılmıştır.
- B) Toplumsal temalara yer verilmiştir.
- C) Betimleyici anlatım tekniği tercih edilmiştir.
- D) Birden çok ölçü ve farklı uyak örgülerine yer verilmiştir.
- E) Anlam dizelere yayılmıştır.

3

II. kuşak şairleri şiiri sanat açısından ele alırlar ve şiirin estetik yönünü işlerler. Rezaizade Mahmut Ekrem, dil ve üsluptan hareketle, bazı eserlerinde ve makalelerinde yeni şiirin esaslarını sistemli bir şekilde açıklar. Ona göre, şiirin tek gayesi güzelliğidir. Bu güzelliği yaratacak iki unsur, konu ve üslup güzelliğidir. Şiir ne ahlaka hizmet etmek ne de mantığa uymak zorundadır. Ahlak dışı değil, ahlakla ilgisizdir. "Güzel olan her şey" şiirin konusudur. Şiirin "konuşma dilinden ayrı, özel bir dile sahip olması" gerekir. Vezin konuya uygun ahengi yaratacak şekilde seçilmelidir.

Tanzimat II. Dönem şairlerinin bu görüşlerinden hareketle;

- I. Şiirin, konu ve üslubun ortaya koyduğu güzellikten başka amacı yoktur.
- II. Şiir, akla ve ahlaka uymak zorunda değildir.
- III. Şiir, konuşma diline yakın olmamalıdır.

aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
- D) I ve II E) II ve III

4 Ama sözcük nedir? Annedir, dosttur, hasrettir, hayaldir yani bir anlamı, bir çağrışımı, bir gölgeyi hatta bir rengi ve tadı olan nesnedir. Şu var ki kelimeleri tanımak, sevmek lazım. Hangi kelimeler yan yana geldiğinde nasıl bir ışık ortaya çıkar? Bunu bilmek lazım ki o sözleri yüreğimizde hissedelim.

Bu parçada verilenlerden hareketle yapılabilecek şiir tanımı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) İzlenimlerin sözcüklerle şiirleştirilmesidir.
 B) Nesre çevrilmeyen nazımdır.
 C) İnsanın üstün bir güzelliği özlemesidir.
 D) Kelimelerle güzel ve ahenkli dizeler oluşturma sanatıdır.
 E) Kalpten geçen bir hadisenin dil aracılığıyla oluşturulmasıdır.

5 Tanzimat edebiyatı sanatçıları her şeyden önce şiirin konusunu ve anlatımını değiştirdiler. (I) Namık Kemal, "Lisan-i Osmani'nin Edebiyatı Hakkında Bazı Mülahazalar" isimli uzun makalesinde şiirin, fikrin gelişmesine ve halkın eğitilmesine olan büyük hizmetlerinden söz eder. (II) Divan edebiyatının gerçeklerle ilgisizliğine, yapmacıklığına, boşluğuna şiddetle hücum eden Namık Kemal, edebiyatın yeniden düzenlenmesini ister. (III) Bunun için de her şeyden önce yeni bir anlatım yolu ve dil bulunmasını gerekli görür. (IV) Dilin bir an önce konuşma diline yaklaştırılması gerektiğini savunur. (V) Buna rağmen Tanzimat şiiri dilinin sade olduğunu söylemek zordur.

Bu parçadaki numaralandırılmış cümlelerle ilgili aşağıda yapılan yorumlardan hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede Namık Kemal'e göre şiirin, düşüncelerin ilerlemesini ve halkın eğitilmesini sağladığına değinilir.
 B) II. cümlede Namık Kemal'in divan edebiyatı hakkında olumsuz fikirler öne sürdüğü ve edebiyatın tekrar tertip edilmesini istediği söylenmiştir.
 C) III. cümlede Namık Kemal'in edebiyatın yeniden tertip edilmesi için yeni bir ifade yolu ve dile ihtiyaç duyulduğunu belirttiği söylenir.
 D) IV. cümlede Namık Kemal'in, edebiyat dilinin derhal günlük yaşayışta kullanılan şekle yaklaştırılması gerektiği düşüncesini desteklediği belirtilir.
 E) V. cümlede Namık Kemal'in bu düşüncelerini eserlerine asla yansıtamadığı belirtilir.

6 Eski kültürümüzde şiir nesirden daha önemli görülmüştür. Tanzimat Dönemi'nde bu anlayışa tepki olarak nesir türünde daha çok yenilik yapılmış, nesir de şiirle aynı değer ve ölçüde ele alınmıştır. Fakat eski kültürün de etkisiyle roman ve piyes gibi türler henüz denenmeden şiir üzerinde yenileştirme hareketleri başlamıştı. Yenileştirme hareketlerine ise ilk önce yeni bir dil ve söyleyiş arayışı ile başlandı. Bu dönem de nesirde olduğu gibi şiirde de dil, konuşma diline yaklaştırılmaya çalışıldı. Tanzimat şiiri, eski şiirden tamamen kopma çabası ile divan şiirine daha çok teknik unsurlarla bağlı kaldı.

Bu parçadaki altı çizili sözlerle anlatılmak istenenler sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dil, hayatın içine girdi. - Her konuda eski ile bağlar koparılmaya çalışıldı.
 B) Dil, sıradanlaştırılmaya çalışıldı. - Eski şiir ile bağlar koparıldı.
 C) Konuşma dili, şiir ile yoğuruldu. - Eski ve yeni çatışması oluştu.
 D) Yeni bir dil anlayışı oluşturulmaya çalışıldı. - Eski şiir ile bağlar tamamen koparıldı.
 E) Şiirler, günlük hayattaki dil ile yazılmaya çalışıldı. - Eski şiir anlayışından uzaklaşmaya çalışıldı.

7 **Tanzimat Dönemi sanatçılarından Namık Kemal'in kaleme aldığı Hürriyet Kasidesi ile ilgili;**

- I. Mahlas kullanılmıştır.
 II. Kasidenin bölümlerine yer verilmeyerek doğrudan konuya girilmiştir.
 III. Somut bir kavramın yüceltilmesi için yazılmıştır.
 IV. Arapça, Farsça kelime ve tamlamalarla dolu bir dil kullanılmıştır.
 V. Eleştirel bir anlatım tutumu sergilenmiştir.

şeklinde verilen bilgilerden hangileri yanlıştır?

	I	II	III	IV	V
A)		✓		✓	
B)			✓	✓	✓
C)	✓		✓		
D)		✓			
E)	✓			✓	

8 Abdülhak Hamit, Doğu ve Batı edebiyatlarının çeşitli sanat ve özelliklerini eserlerinde ustalıklı birleştiren bir Tanzimat şairidir. Sanatında romantik özellikler bulunan sanatçı; yer yer şiiri tiyatrolaştırmış, bazen tiyatroya hikâye çeşnisi katmıştır. Şiirlerinde zengin bir lirizm; taşkın ve tezatlı bir söyleyiş göze çarpar. Abdülhak Hamit'in şiirlerinde metafizik düşünceler büyük bir yer tutmuştur. "Makber, Ölü, Bunlar Odur, Hacle" gibi eserlerinde şair, eşinin ölümü üzerine geçirdiği psikolojik aşamaları çok açık bir şekilde ortaya koyar. Şiirlerinin diğer bir kısmında ise sosyal düşüncelere yer vermiştir. Hem metafizik konulu hem sosyal düşünceleri ele aldığı şiirlerinde bir düzen bulmak zordur. Ayrıca şiirlerinde tabiat ve aşk unsurları büyük bir yer tutmuştur.

Bu parçadan hareketle Abdülhak Hamit Tarhan ile ilgili aşağıdakilerin hangisine kesin olarak ulaşılabılır?

- A) "Toplum için sanat" felsefesini bırakıp "sanat için sanat" görüşünü benimsemiştir.
 B) Sosyal konulardan çok, bireysel konuları ele almıştır.
 C) Birinci kuşak şairlerine göre daha ağır bir dil kullanmıştır.
 D) Birinci kuşağın mücadelecilik kişiliğine karşılık Tarhan, zaman zaman içe dönük bir kişiliğe ve şiir anlayışına bürünmüştür.
 E) Hem şekil hem de içerik olarak öncelilere göre daha yeni bir edebiyat ortaya koymuştur.

9 Aşağıdaki dizelerin hangisinde Ziya Paşa'nın serzenişte bulunduğu tam olarak söylenemez?

- A) Âsâf'ın mikdârını bilmez Süleyman olmayan
 Bilmez insan kadrini âlemde insan olmayan
 (Âsâf'ın değerini bilmez Süleyman olmayan
 Bilmez insanın değerini âlemde insan olmayan)
- B) Zülfüne dil vermeyen bilmez gönül ahvâlini
 Anlamaz hal-i perişanı perişan olmayan
 (Zülfüne gönül vermeyen bilmez gönül hallerini
 Perişan halde olanı anlamaz perişan olmayan)
- C) Rızkına kani' olan gerdûna minnet eylemez
 Âlemin sultanıdır muhtâc-ı sultân olmayan
 (Rızkına kanaat eden dünyaya minnet etmez
 Alemin sultanıdır, sultana muhtaç olmayan)
- D) Kim ki korkmaz Hak'tan ondan korkar erbâb-ı ukûl
 Her ne isterse yapar Hak'tan hirasın olmayan
 (Hak'tan korkmayan kimseden akıl sahibi insanlar korkarlar
 Her ne isterse yapar Hak'tan korkmayan)
- E) İtiraz eylesen bir nâdân Ziyâ hamûş olur
 Çünkü bilmez kadr-i güftârın sühândan olmayan.
 (İtiraz edersen bir cahil, Ziya sessiz kalır
 Çünkü güzel söz söylemeyen, konuşmanın değerini bilmez)

10

	TANZİMAT I. DÖNEM		TANZİMAT II. DÖNEM
1	Sanat sanat içindir.	a	Sanat toplum içindir.
2	Dilde sadeleşme istenmiş ama başarılı olunamamıştır.	b	II. Abdülhamit'in siyasi baskılarının etkisiyle dil oldukça ağırlaşmıştır.
3	Divan şiiri nazım biçimleri kullanılmıştır ama içerikte değişiklik yapılmıştır.	c	Divan şiiri nazım şekilleri az da olsa kullanılmakla birlikte daha çok Batılı nazım şekilleri de kullanıldı.
4	Hece ölçüsünü savundular ama aruzu kullandılar.	d	Aruz ölçüsünü kullandılar ama hece ölçüsüyle de şiir yazdılar.
5	Estetik ve sanat değeri daha yüksek eserler verildi.	e	Edebiyat, toplumu eğitmek için bir araç olarak kullanıldı.
6	Hak, hukuk, adalet, hürriyet gibi toplumsal temalar işlenmiştir.	f	Şiirin konusu genişletilmiş, bireysel konulara dönülmüştür.
7	Teknik bakımdan daha sağlam eserler verilmiştir.	g	Eserler teknik bakımdan kusurludur.

Tablodaki karşılaştırmada hangilerinin yeri değiştirilirse doğru karşılaştırmaya ulaşılır?

- A) 1 - a, 5 - e, 7 - g
 B) 1 - a, 2 - b, 4 - d
 C) 2 - b, 4 - d, 6 - f
 D) 3 - c, 5 - e, 7 - g
 E) 3 - c, 6 - f, 7 - g

11 (I) Tanzimat'ın ikinci dönem sanatçılarından olan Abdülhak Hamit Tarhan; "Tezatlara Şairi" "Şair-i Azam (en büyük şair)" gibi unvanlarla anıldı. (II) Döneminin de tesiriyle şairlerinde daha çok bireysel konuları ele aldı. (III) Ölüm, hayat, tabiat, aşk, metafizik vb. temalarda ise toplumsal duyarlılığa ağırlık veren şairler kaleme alarak topluma öncülük etti ve bu açıdan da toplumsal şairleri peşinden sürükledi. (IV) Türk şiirine biçimsel yenilikler getirdi. (V) Eserlerinde hem Doğu hem de Batı uygarlığının yansımalarını görmek mümkündür.

Bu paragrafta verilen numaralandırılmış cümlelerden hangileri Abdülhak Hamit Tarhan ile ilgili olarak söylenemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve IV E) II ve V

12

DİVAN VE TANZİMAT ŞİİRİNİN BENZERLİK VE FARKLILIKLARI

Benzerlikleri:

- Nazım şekilleri benzer: Gazel, kaside, terkibi bent, müseddes vb.
- Ölçü benzer: Aruz ve hece ölçüleriyle şairler yazılır.
- Dil benzer: Arapça ve Farsça kelime ve tamlamaların kullanılması.

Farklılıkları: Tema-konu (içerikle ilgili)

- Divan şiirinde tema: Aşk, tabiat, tasavvuf, ahlak, övgü (devlet ve din büyüklerine)
- Tanzimat şiirinde tema: Halkı aydınlatmaya yönelik yeni tema ve konular işlenmiştir. Hürriyet, eşitlik, adalet, kanun, yönetimden ve dönemden şikâyet vb.

Bu görseldeki hangi benzerlik veya farklılıkta yanlış bir bilgi verilmiştir?

- A) Nazım şekilleri benzerliği
B) Ölçü benzerliği
C) Dil benzerliği
D) Divan şiirinde tema farklılığı
E) Tanzimat şiirinde tema farklılığı

13 1839 Tanzimat Fermanı'nın ilanı ile ülkede bir özgürlük ortamı oluşmaya başlamasıyla birlikte şair ve yazarlarımız Batı'yı yakından takip etmeye başlarlar. 1860 yılında Şinasi ve Agâh Efendi'nin birlikte çıkarmaya başladıkları Tercüman-ı Ahval Gazetesi ile Tanzimat Edebiyatı başlamış kabul edilir.

- Bu yıllarda Avrupa, özellikle Fransa ile yakın temas kuran Türk aydınları Batı Edebiyatından da oldukça fazla etkilenmişlerdir.
- Tanzimat Fermanı'nın ilanından sonra hızlanan Fransızca öğrenme merakı, Fransız kültür ve edebiyatının ilgi görmesini sağlamıştır.
- Bu dönem edebiyatında tamamen Batılılaşmadan söz etmek mümkün değildir. Eski (Divan) edebiyat kültürü ile yetişen sanatçılar, Divan Edebiyatı geleneklerinden tamamen kurtulamamışlardır.

Bu açıklamalardan hareketle çıkarılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerin hangisidir?

- A) Bu dönem geleneksel Türk edebiyatından Batı edebiyatına geçiş dönemi olmuştur.
B) Bu yıllarda Avrupa, özellikle Fransa ülkemizi ve aydınlarımızı abluka altına almıştır.
C) Batılılaşma gayretleri edebiyatımızda geçmişimizden kopmaya yol açmıştır.
D) 1839 Tanzimat Fermanı'nın ilanı ile ülkede oluşan özgürlük ortamı edebiyatımızın temellerinin yok edilerek yeni bir edebiyatın oluşmasına neden olmuştur.
E) Tanzimat Fermanı'nın ilanından sonra hızlanan Fransızca öğrenme merakı, Fransız kültür ve edebiyatının kültürümüzü yok etmesini hızlandırmıştır.

14 "Sanat, sanat içindir." görüşünü anlamca karşılayabilecek en yakın cümle aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) Güzel olan her şey sanatın konusu olabilir.
B) Topluma hizmet etmeyen bir sanatın değerli olduğu düşünülemez.
C) Sanat, sanatseverlerin kolaylıkla anlayabileceği bir dil olmalıdır.
D) Sanattan başka amaca hizmet etmek sanata yabancıdır.
E) Sanat; duygu, düşünce, hayal ve izlenimlerin bir ahenk içerisinde anlatılmasıdır.

1

Gazeteci:

(I)

Şair:

– Arapça, Farsça ve Fransızcadan yeni sözcük, tamlama ve terkipler alır; dile o güne kadar hiç duyulmamış tamlamalar ekleyerek anlaşılması zor, yapay bir şiir dili oluştururum.

Gazeteci:

(II)

Şair:

– Batı edebiyatının “sone” ve “terzarima” biçimleri ile “serbest müstezat” ve “karma” nazım biçimlerini kullanırım. “Mensur şiir” örnekleri veririm.

Bu diyalogda boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla gelmelidir?

- A) (I) Şiirde kullandığınız kafiye şemasını çizer misiniz?
(II) Şiirlerinizde hangi nazım birimlerini kullanıyorsunuz?
- B) (I) Söz dağarcığınıza ne kadar güveniyorsunuz?
(II) Diğer şairlerden farklı yönleriniz nelerdir?
- C) (I) Dil ve üslup anlayışınızı özetleyebilir misiniz?
(II) Kullandığınız nazım şekilleri nelerdir?
- D) (I) Şiir dilinizin farklı olduğunu düşünüyor musunuz?
(II) Hangi tarzda şiir örnekleri veriyorsunuz?
- E) (I) Dil ve üsluptaki farklılıklarınızı diğer şairler nasıl karşılıyor?
(II) Nazım biçimlerini aldığınız edebiyatların şiir örneklerini mi kullanıyorsunuz?

2

Fecriati şairlerinin şiir anlayışları açısından bazı özelliklerini şu şekilde sıralayabiliriz.

- “Şiir ciddi ve önemli bir iştir, bunun halka anlatılması lazımdır.” düşüncesine sahiptirler.
- Şiirlerinde işledikleri başlıca temalar “tabiat ve aşk”-tır.
- Arapça ve Farsça kelime ve tamlamalarla dolu, günlük dilden uzak ve kapalı bir şiir dili oluşturmuşlardır.
- Aruz veznini kullanarak serbest müstezat biçimini daha da geliştirmişlerdir.

Fecriati şairlerinin bu parçadaki şiir anlayışları arasında aşağıdaki unsurlardan hangisine değinilmemiştir?

- A) Görüşleri
B) Konu
C) Tema
D) Dil
E) Nazım şekilleri

3

(I) Servetifünun şiirinde parnasizm ve sembolizm etkisi ile biçim mükemmelliği ve ahenk ön planda tutulur. (II) Göz için değil, kulak için kafiye anlayışına önem verilir. (III) Bazen bir şiirde birden çok aruz kalıbı kullanılır. (IV) Batı edebiyatından alınan sone ve terzarima nazım şekilleri yanında özellikle serbest müstezat nazım şekli kullanılır. (V) Şiir düzyazıya yaklaştırılır ve mensur şiir denir.

Bu paragraftaki numaralanmış cümlelerden hareketle Servetifünun şiiri ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede edebî akımların etkisi olduğu
B) II. cümlede ses güzelliğine önem verildiği
C) III. cümlede aruz kalıplarının kullanıldığı
D) IV. cümlede Batı edebiyatı nazım biçimlerinin kullanıldığı
E) V. cümlede şiirin düz yazıdan farksız hâle geldiği

4

I Nazım Birimi

En küçük nazım birimi olarak dizeyi kullanmışlardır.

II Ölçü

Ölçü yine aruz ölçüsüdür. Aruzu Türkçeye başarıyla uygulamışlardır.

Hece ölçüsü yalnızca Tevfik Fikret'in çocuk şiirlerinde kullanılmıştır.

III Uyak Türü

Uyak anlayışı değişmiş "göz uyağı" yerine "kulak uyağı" anlayışı benimsenmiştir.

IV Dil ve Üslup

Dil son derece ağır ve süslüdür. Dile; Farsça, Arapça ve Fransızca'dan yeni sözcük tamlamaları ve terkipler aktarmışlar; dile o güne kadar hiç duyulmamış ve kendi uydurdıkları tamlamalar ekleyerek anlaşılması olanaksız yapay bir şiir dili oluşturmuşlardır.

V Nazım Şekilleri

Nazım şekillerinde pek çok değişiklik yapılmıştır.

Divan edebiyatı nazım şekilleri tamamıyla terk edilmiş; Batı edebiyatının "sone" ve "terzarima" biçimleri ile "serbest müstezat" ve "karma" nazım biçimleri kullanılmıştır.

"Mensur şiir" örneklerine ilk kez bu dönemde rastlanmaktadır.

Görseldeki Servetifünun şiiri ile ilgili numaralandırılmış açıklamalardan hareketle aşağıdakilerin hangisine ulaşamaz?

- A) I. açıklamada sadece "dize" nazım birimini kullandıkları belirtilmiştir.
- B) II. açıklamada aruzu Türkçeye tatbik ettikleri vurgulanmıştır.
- C) III. açıklamada yeni bir uyak anlayışını benimsedikleri dile getirilmiştir.
- D) IV. açıklamada başka dillerden sözcük aldıkları sözcüklerin yanında zihinlerinde tasarladıkları tamlamaları da kullandıkları ifade edilmiştir.
- E) V. açıklamada yeni nazım şekillerini kullandıklarından ve şiiri düzyazıya yaklaştırdıklarından bahsedilmiştir.

5

Şiirde kuvvetli bir musiki (kulağa hoş gelen sesler dizgisi); hatta ayrıntıya inerek şiire dış musiki (vezin ve şekil kusursuzluğu) ve iç musiki (doğurucu, anlam yönü kuvvetli şiir) egemendir. Tevfik Fikret dili ve teknigiyle (yöntemiyle) dış musikiyi, Cenap Şahabettin ise ince buluş, parlak hayal ve mecazlarıyla (yan anlamlarıyla) iç musikiyi sağlamada ön plana çıkar.

Bu parçadaki numaralanmış sözlerden hangisinin anlamı () içinde verilen açıklamayla uyuşmamaktadır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

6

Fecriati grubu, Servetifünun edebiyatına tepki olarak doğmuştur. Servetifünuncuların edebiyatta bir ilerleme kaydedemediğini savunan bu grup, onları taklit etmekten öteye geçememiştir. Kurulduğu tarihten iki yıl sonra dağılmıştır.

Buna göre Fecriaticiler ile ilgili;

- I. Kendilerinden öncekilerin eksik yanlarını ortaya çıkarmaya çalışmaları
- II. Kendilerini göstermek için kendilerinden öncekiler ile çatışma yaşamaları
- III. Yeni bir şeyler türetme gayreti ile ortaya çıkmaları

durumlarından hangilerine gönderme yapılmamıştır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) Yalnız I
- E) Yalnız III

7

Servetifünun şiirinde;

- I. "Sanat için sanat" ilkesi benimsenmiştir.
- II. Romantizm ve realizm etkisinde kalınmıştır.
- III. Konu birliğine parça güzelliğine önem verilmiştir.
- IV. Konu ile vezin arasında ahenk ilgisi aranmıştır.
- V. Şiirde musikiye önem verilmiştir.

unsurlarından hangileri görülmektedir?

- A) I ve III
- B) II ve V
- C) II, III ve IV
- D) I, IV ve V
- E) III, IV ve V

8 Servetifünuncular, divan şiirindeki müstezat biçimini “serbest müstezat”a çevirirler. Bu nazım biçiminde düşünceler; dizeden dizeye atlayarak devam eder, nazım giderek nesre yaklaşır. Batı edebiyatında yaygın olarak kullanılan sone (iki-dört dizeli ve iki-üç dizeli bölüm olmak üzere 14 dizeden oluşan nazım biçimi), terzarima (üçer mısralık bentlerle yazılmış bir nazım biçimi) ve tri-yole (on mısralı bir nazım şekli, önce iki mısralı, sonra dörder mısralı iki kısım gelir) gibi nazım biçimlerini kullanmışlar.

Bu açıklamadan hareketle Servetifünun şiiri ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Divan edebiyatının şiir anlayışını tamamen yıkarak “serbest müstezat” gibi yeni nazım biçimleri kullanmışlardır.
- B) Kendilerinden öncekilerden farklı nazım şekillerini kullanarak yeni bir anlayışa imza atmışlardır.
- C) Doğu ve Batı nazım biçimlerini sentezleyerek yepyeni bir şiir anlayışı ortaya çıkarmışlardır.
- D) Yeni şiir akımları oluşturarak farklı bir şiir dili ortaya çıkarmışlar ve bunu şiirimize empoze etmişlerdir.
- E) Batı edebiyatını iyi incelemişler ve bizim şiirimize uygun olan nazım biçimlerini şiirimize tatbik etmeye çalışmışlardır.

9 Bu memlekette de bir gün sabah olursa, Haluk,
Eğer bu memleketin sislenen alın yazısı
Direnci, dinç bir elin güçlü, canlılık verici
Dokunmasındaki titremle silkinip, şu donuk,
Şu paslanan yüzü halkın biraz gülerse... O gün
Ben ölmemiş bile olsam, hayata pek ölgün,
Pek az ilişkim olur kuşkusuz; o gün benden
Ümidi kes; beni kötürüm ve boş muhitimde
Bütün acımla unut çünkü kör, topal, tükenik
Bakışlarım seni geçmişte görmek ister; sen
Bütün etin, kemiğin, kimliğinle yarisin:
Ve şarkılar gibi hep hep kulaklarımda sesin...

Tevfik Fikret’in bu şiirinden yola çıkarak onun şiir anlayışı ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Beyit ve mısra bütünlüğünü kırmış, anlamı birkaç dizeye yaymıştır.
- B) Şiirle düz yazıyı başarıyla kaynaştırmayı bilmiştir.
- C) Şiirlerinde müziğe önem vermiş ve sembolizmi uygulamıştır.
- D) Şiirlerinde noktalama işaretlerine, biçimsel mükemmelliğe, tasvire önem vermiştir.
- E) Karamsarlığı ve iç dünyasındaki çalkantıları şiirlerinde öne çıkarmıştır.

10 Aşağıdakilerin hangisinde Servetifünunla ilgili açıklama ve örnek verilen dizeler uyuşmamaktadır?

A) En belirgin özellikleri kullanılan dildeki farklılıktır. Estetik anlayışlarına uygun ve müzikalite yönünden ahenkli sözcükleri kullanmışlar, yabancı sözcük ve tamlamalarla yüklü, yapay bir dil yaratmışlardır.

Nakkâre önde, müteharrik cebel gibi
Geçmekte zî-vekâr u tarâb mevhib-i zafer;
Sancak, o reng-i âl ile fecr-i ezel gibi
Fark-ı mehâbetinde saçar mevce mevce fer.

B) Türk şiirinin imge yapısında büyük değişiklikler yapmışlar, Fransız şiirinden esinlenerek yeni bir imgelem sistemi kurmuşlardır. O güne kadar kullanılmamış sözcükleri seçerek yeni bir bileşim oluşturmuşlardır.

Şehik-i tenhayî (yalnız hiçkırık)
İntizazat-ı leyl (gece titreyişleri)
zulmet-i ebkem (dilsiz karanlık)
saat-i semenfam (yasemin kokulu saatler)
havf-i siyah (siyah korku)
karha-ı hayat (hayat yarası)

C) Çok kırılğan duyarlılıkları şiirlerine yansımıştır. Üzüntü ifade eden “ah, of, vah” gibi ünlemleri sıkça kullanırlar. Bu da giderek bir şiir üslubuna dönüşür.

Bir haftanın içinde, bak,
O gül yüz nasıl da sararmış;
Eldes mi ah, acımamak.
Üç aycağız ömrü varmış...
Hicran oldu hâli bize;
Ölme sakın, Hazân Teyze!

D) Şiirlerinin temelini “hayal-hakikat çatışması” oluşturur. Gerçeklerden kaçıp hayallere sığınır- lar. Bu da gerçek hayatın dışına çıkmalarına yol açar. İçe kapanık, toplumdan soyutlanmış bir şiir atmosferi vardır.

Sen de gittin; senin de arkandan
ağladım, ağladım harab oldum...
Ne olurdu, gunude-i nişyan,
geçebilseydi bi-emel bir an,
diyebilseydim: “Oh kurtuldum!”

E) Ahenge çok önem vermişlerdir. Ses ögesini öne çıkarmak, yakın seslere sahip olan sözcükleri kullanmak, aliterasyondan yararlanarak içerik ve biçimi ses uyumuyla kaynaştırmayı düşünmüşlerdir.

Sokaklarda seylabeller ağlaşır
Ufuk yaklaşır, yaklaşır, yaklaşır;
Bulutlar karardıkça zerrata bir
Ağır, muhtazır dalgalanmak gelir.

11 Servetifünun şairleri Batılı şairlerden esinlenerek resim gibi şiir yazma iddiası ve çabası içine girmişlerdir. Kelimelerle bir tabiat tablosu yapar gibi şiir yazmaya çalışmışlar ve şiirde müzikal bir duyuş da oluşturmak istemişlerdir.

Bu parçada altılı çizili söz öbeği ile anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğa-şiir-resim üçlüsünü bütünleştirerek ayrılmaz bir parça hâline getirmek
- B) Şiirde şeklî olarak ahenk unsurlarına riayet edip şiirin kulağa ve göze hoş gelmesini sağlayarak gözde canlandırmak
- C) Sözcüklerin sıralanmasında müzikal bir akış sağlayarak kulağa hoş gelmesi amacını gütmek
- D) Zihinde canlandırılabilir sözcükler seçerek şiirde bir uyum oluşturmak
- E) Doğanın canlılığını şiire yansıtacak sözcüklerle bir müzikalite sağlamak

12 Servetifünun şairleri semboller aracılığıyla dış çevrenin insan üzerindeki etkilerini ve izlenimlerini anlatmışlardır. Şiiri sessiz bir müzik olarak tanımlamışlar ve müziği şiirin amacı durumuna getirmişlerdir. Onlara göre şiir; bir şey anlatmak için yazılmaz, düşüncelere değil, duygulara seslenir. Şiirde anlamı kapalı tutmuşlar ve böylece herkes şiiri kendine göre yorumlamıştır. Kelimenin anlamına değil, musiki değerine önem vermişlerdir.

Bu parçadan Servetifünun şiiri ile ilgili çıkarılabilecek;

- I. Kafiye için kulak için olduğu ilkesi benimsenmiştir.
- II. Kişisel konular işlenmiş, en basit duygular, düşünceler, hayaller bile şiire konu yapılarak şiirin konusu genişletilmiştir.
- III. Anlam beyitle sınırlandırılmayıp şiire yayılmış, parça güzelliğine değil, bütün güzelliğine önem verilmiştir.
- IV. Ağır bir dil kullanılmış, Arapça-Farsça terkiplere çokça yer verilmiştir.
- V. Şiirde musikiye önem verilmiş, seçilen sözcüklerin ahenk oluşturmasına dikkat edilmiştir.

en genel yargı numaralandırılmış cümlelerden hangisidir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

13

*Bir beyaz lerze, bir dumanlı uçuş,
Eşini gaib eyleyen bir kuş
gibi karlar
Geçen eyyâm-ı nevbaharı arar...
Ey kulûbün sürûd-i şeydâsı,
Ey kebûterlerin neşîdeleri,
O baharın bu işte ferdâsı
Kapladı bir derin sükûta yeri
karlar
Ki hamûşâne dem-be-dem ağlar.
Ey uçarken düşüp ölen kelebek,
Bir beyaz rîşe-yi cenâh-ı melek
gibi kar*

Bu şiirde, Servetifünun şairlerinin hangi görüşü ağır basmaktadır?

- A) Sanatı sanattan ayrı düşünmek, gaflet tohumu ekmektir.
- B) Sanat, estetiğin aynası ise o aynayı gözümüzün önünden ayırmamalıdır.
- C) Doğayı sanata uyarlamak, sanata yapılacak saygısızlıklardandır.
- D) Tabiat, ölü bir manzara değildir, aksine ruhla ilişkilidir.
- E) Sanat, doğanın taklidi olursa onun esiri olmaktan da kurtulamaz.

14

Akşam, yine akşam, yine akşam
Bir sırma kemerdir suya baksam;
Üstümde sema kavs-i mutalsam!
Akşam, yine akşam, yine akşam
Göllerde bu dem bir kamış olsam!

Bu şiirde Fecriati topluluğunun içerik olarak en baskın özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

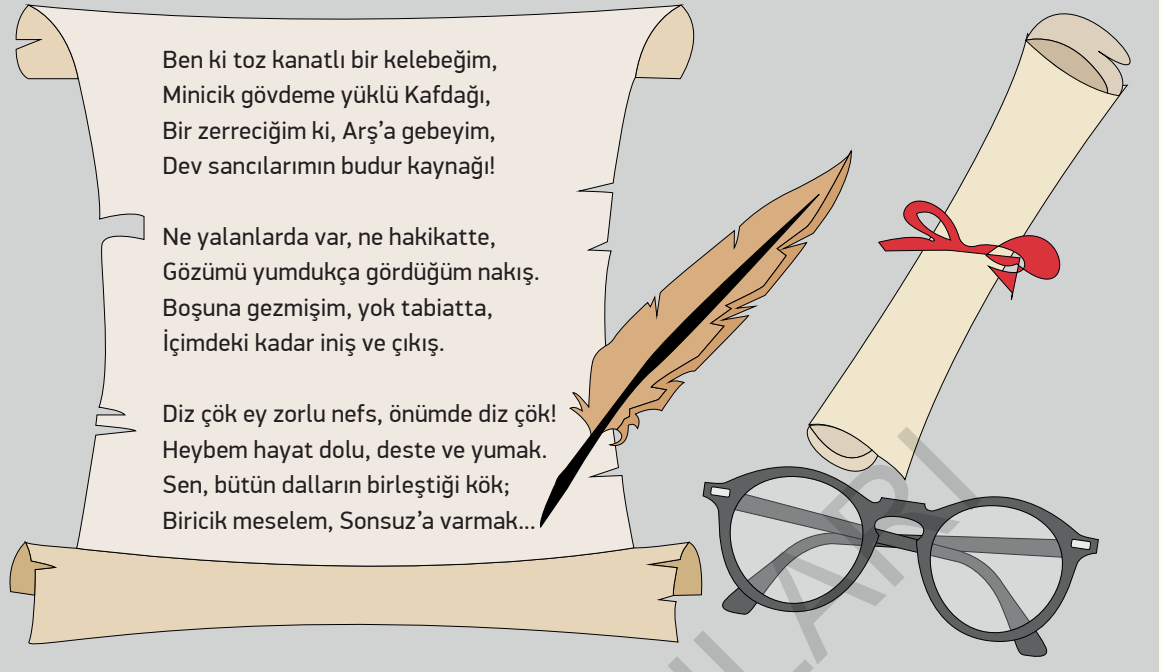
- A) Şiir, duyulmak için yazılan sözden çok musikiye yakın bir türdür.
- B) Aruz ölçüsüyle aşk ve doğa konulu şiirler yazılmıştır.
- C) Serbest müstezat kullanılmıştır.
- D) Arapça ve Farsçanın etkisinde ağır bir dil söz konusudur.
- E) Sanatı "şahsî ve muhterem" kabul ettikleri için daima ferdî konuları işlemişler.

1

Ben ki toz kanatlı bir kelebeğim,
Minicik gövdeme yüklü Kafdağı,
Bir zerreciğim ki, Arş'a gebeyim,
Dev sancılarımın budur kaynağı!

Ne yalanlarda var, ne hakikatte,
Gözümü yumdukça gördüğüm nakış.
Boşuna gezmişim, yok tabiatta,
İçimdeki kadar iniş ve çıkış.

Diz çok ey zorlu nefis, önümde diz çok!
Heybem hayat dolu, deste ve yumak.
Sen, bütün dalların birleştiği kök;
Biricik meselem, Sonsuz'a varmak...

Bu şiirden yola çıkarak saf şiir anlayışını benimseyen sanatçıların hangi özelliğine ulaşamaz?

- A) Kendilerine özgü özel bir imge düzeni oluşturmuşlardır.
- B) Sade açık ve anlaşılır bir dil kullanmışlardır.
- C) Her türlü eğilimin dışında kalıp bireysel şiirler yazmaya yönelmişlerdir.
- D) Düşsel (hayali) ve toplumsal yönleri ağır basmıştır.
- E) Gizemsellik, simgecilik, bireysellik, ruh, ölüm, masal, rüya, mit temalarını yoğunca işlemişlerdir.

2

Öz şiir anlayışı her ne kadar Batı edebiyatına özellikle de Paul Valery'e dayandırılrsa da Türk edebiyatı bu şiir anlayışına pek yabancı değildir. Zira divan edebiyatı aslında saf şiir anlayışının hemen bütün özelliklerini taşımaktadır. Yine Tanzimat'tan sonra başlayan ve "Batı Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı" olarak adlandırılan dönemde Servetifünuncular ve Fecriaticiler de bu anlayışa uygun eserler vermişlerdir.

Buna göre saf şiir anlayışında;

- I. Dilde saflaşma düşüncesi kendini, rahat şiir yazma şeklinde başat öge olarak ortaya çıkarır.
- II. Şiirsel söylemin zirvesine ulaşmak düşüncesiyle dilin yücelişi paralellik gösterir.
- III. Şiirde biçim endişesi duyan bu şairlerde dize ve dil baş tacidir.

numaralandırılmış dil özelliklerinden hangilerinin görüldüğü söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

3

Millî Edebiyat Dönemi'nin etkili olduğu yıllarda Yahya Kemal ve Ahmet Haşim başta olmak üzere saf (öz) şiir anlayışına uygun şiirler yazan sanatçılar vardır. Bunlar hece vezniyle, yalın bir dille, devrin gerçeklerini, halkın sorunlarını dile getiren şiirler yazmak yerine, sanat değeri yüksek saf (öz) şiire yönelmişlerdir.

Bu sanat anlayışı çerçevesinde bahse konu sanatçıların için aşağıda yapılan yorumlardan hangisi yanlıştır?

- A) Ahmet Haşim'e göre şiir, nesre çevrilebilen bir nazımdır; şiir musiki ile söz arasında, sözden çok musikiye yakın, yüksek bir dildir.
- B) Fecr-i Âti topluluğundan gelen Ahmet Haşim, "sanat için sanat" anlayışıyla şiirler yazar.
- C) Ahmet Haşim'in amacı saf ve güzel şiirler yazmaktır. Onun şiirleri, hiçbir şeyin aracı değildir.
- D) Yahya Kemal, şiirin nesirden bambaşka bir nitelikte, musikiden başka türlü bir musiki olduğu görüşündedir.
- E) Yahya Kemal, sade dille ve yeni nazım biçimleriyle yazdığı şiirlerinde biçim kusursuzluğuna, yapmacıksız ve sağlam bir anlatıma önem vermiştir.

4

BİR GÜNÜN SONUNDA ARZU
 Yorgun gözümün halkalarında
 Güller gibi fecr oldu nümâyân,
 Güller gibi... sonsuz, iri güller
 Güller ki kamıştan daha nâlân;
 Gün doğdu yazık arkalarında!

*Altın kulelerden yine kuşlar
 Tekrârını ömrün eder i'lân.
 Kuşlar mıdır onlar ki her akşam
 Âlemlerimizden sefer eyler?*
 Ahmet Haşim

Yazıldığı dönemde büyük tartışmalara neden olan bu şiirde herhangi bir anlam bulamayan okuyucular Ahmet Haşim'i eleştirmişlerdir. Ancak Ahmet Haşim "Şiir, sözle musiki arasında, sözden ziyade musikiye yakındır." sözleriyle şiir görüşünü dile getirmiştir. Ona göre şiirde ahenk ön planda olmalıdır, sözün bir anlam ifade etmesi önemli değildir.

Buna göre aşağıdaki dizelerin hangisi Ahmet Haşim'in bu görüşü ile aynı doğrultuda yazılmıştır?

- A) Artık demir almak günü gelmişse zamandan,
 Meçhûle giden bir gemi kalkar bu limandan.
 Hiç yolcusu yokmuş gibi sessizce alır yol;
 Sallanmaz o kalkışta ne mendil ne de bir kol.
 Yahya Kemal Beyatlı
- B) sana gitme demeyeceğim.
 üşüyorsun ceketimi al.
 günün en güzel saatleri bunlar.
 yanımda kal.
 Özdemir Asaf
- C) Üstünde güvercinler gezen şu rahat damın,
 Kalbi atar ardında birkaç mezarla çamin,
 Şaşmaz öğle zamanı ateşlerle yaratır.
 Denizi, denizi, hep yeni baştan denizi,
 Tanrıların sükunu çeker gözlerimizi,
 Bir düşünceden sonra ah o ne mükafattır.
 Paul Valéry
- D) Gün Eksilmesin Pencereden
 Ne doğan güne hükmüm geçer,
 Ne halden anlayan bulunur;
 Ah aklımdan ölümüm geçer;
 Sonra bu kuş, bu bahçe, bu nur.
 Cahit Sıtkı Tarancı
- E) Memleket bitti yine bitmedi hâlâ sen ben.
 Bize bu hâl ile bizden büyük olmaz düşmen.
 Dest-i a'dâdayız Allah için ey ehl-i vatan!
 Yetişir terk edelim gayri hevâ vü hevesi.
 Namık KEMAL

5

Saf şiir anlayışında estetik tavır ön plandadır. Bunlar, didaktik bilgiden uzak durmuş; bir şey öğretmeyi değil, musiki veya musikinin çağrıştırdığı, uyandırdığı imgelerle insanın estetik duyarlılığını doyurmayı amaç edinirler.

Bu amaca sahip sanatçılardan aşağıdaki tutumlardan hangisi beklenemez?

- A) Bu şairler şiirde anlama fazla önem vermezler.
 B) Anlaşılmak için değil; duyulmak, hissedilmek için şiir yazarlar.
 C) Toplum sorunlarına eğilen anlayışı son derece önemsemişlerdir.
 D) Şiirde biçim endişesi duyan bu şairlerde dize ve dil baş tacıdır.
 E) Bu sanatçılar, kendilerine özgü özel bir imge düzeni oluştururlar.

6

"Dünyada ne kadar şiir varsa o kadar şekil vardır." düşüncesini savunan Asaf Halet Çelebi, vezin ve kafiye keskin bir şekilde bağlanmamak gerektiğini ve hece sayılarından yararlanarak "içi musiki dolu" şiirler yazdığını söylemiştir. Onda şiirin şekil özelliği manasından önemli olduğu için, manası anlaşılmayan "Om mani padme halakasse-mavat-i vel-ard" gibi formüller kullanmıştır.

Buna göre sanatçının;

- I. Şiirlerinde sesler büyük önem arz eder.
 II. Zamanı ve mekânı farksız görerek birbirine karıştırdığı zengin bir şiir dünyası vardır.
 III. Açık anlamı gereksiz ve somut malzemeyle yapılmış soyut şiiri de gerçek şiir olarak görmektedir.

anlayışlarından hangileri yukarıdaki açıklama ile ilgili değildir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
 D) II ve III E) I, II ve III

7

Yahya Kemal, saf şiiri "....." olarak adlandırmıştır. Türk edebiyatında saf şiir anlayışını ele alan en önemli yazı Ahmet Haşim'in Türk edebiyatında ilk poetika örneği olan "....." adlı yazısıdır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) öz şiir - Şairler Lafzı
 B) halis şiir - Şiir Hakkında Bazı Mülahazalar
 C) millî şiir - Şiirlerin Özü Meselesi
 D) sade şiir - Şairlerin Şiir Anlayışı
 E) yeni şiir - Şiir Sanatı

1 ve 2. soruları aşağıdaki şiire göre cevaplayınız.

**ŞEHİD
YAHUD OSMAN'IN
YÜREĞİ**

*Ey güzel köy! Viran olma, sakın şu genç yaşında;
Dağlarında taze otlar, penbe güller biterken.
Ey çobanlar! Beni anın, coşkun sular başında;
Yaprakların arasında yavru bir kuş öterken.*

*Ey parlak ay! Işığın saç, yolcuların gözüne;
O yerdeki kötü gece gizlemiştir mezarım.
Ey yolcular! Beni sorun, milletimin özüne;
O gündeki bir zelzele düzlemiştir mezarım.*

*Ey Türk kıızı, ey ana, "Sus!" sende duygu yok mudur?
Bir oğlunu, bir goncanı kurban etti çok mudur?
Her yanına kaygu çökmüş şu vatanın yolunda.*

*Ey Türk ili, ey vatan! Sen her bir yerden ulu'sun!
Eski, yeni, tatlı, yanık sesler ile dolsun!
Sevgi, gençlik, istek, sağlık feda olsun yolunda.*

Mehmet Emin YURDAKUL

1 Yukarıdaki şiirden hareketle Millî Edebiyat Dönemi şiiri ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Milli kaynaklara yönelinmiştir. B) Toplum gerçekleri ikinci plana itilmiştir.
C) Hece ölçüsü kullanılmıştır. D) Ulus bilinci ön planda tutulmuştur.
E) Yalın bir dil hakimdir.

2 Bu şiirde nasıl bir anlatım tutumu sergilenmiştir?

- A) Betimleyici B) Öyküleyici C) Açıklayıcı D) Örnekleyici E) Sadeleştirici

3 Osmanlı Devleti'nin parçalanma sürecinde yeni bir ulusal kimlik arayışına girdi. Düşüncesinin temelinde, Türk toplumunun kendine özgü ahlaki ve kültürel değerleriyle, Batı'dan aldığı bazı değerleri kaynaştırarak bir senteze ulaşma çabası yatıyordu. "Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak" diye özetlediği bu yaklaşımın kültürel ögesi Türkçülük, ahlaki ögesi de İslamcılıktı.

Bahse konu sanatçımız aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mehmet Akif Ersoy
B) Yahya Kemal Beyatlı
C) Ali Canip Yöntem
D) İbrahim Alaaddin Gövsâ
E) Ziya Gökalp

4 Aşağıdakilerden hangisi Millî Edebiyat Dönemi şiiri ile bağdaştırılmaz?

- A) Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu siyasî, ekonomik durumlardan dolayı sanatçılar arasında Türkçülük düşüncesi yaygınlaşmaya başlamıştır.
B) Sade bir Türkçe ve hece ölçüsü ile eserlerini kaleme almışlardır.
C) Toplum gerçekleri ile millî his ve heyecanlar işlenmiştir.
D) Millî edebiyat kavramının farklı şekilde yorumlanması, geçmişle bağların kopmasına neden olmuştur.
E) Eski şairlerin şiirlerindeki samimi, lirik ve mistik atmosferi devam ettirilmek istendi.

5 Millî Edebiyat Dönemi şiirinde halk edebiyatı şiir biçimlerine yönelme başlamış, dörtlüklerle şiirler yazılmış; mani, koşma gibi nazım biçimleri kullanılmıştır. Halk edebiyatı şiir biçimleri üzerinde oynamalar da yapılmıştır. Ancak bu dönemde elbette sadece halk edebiyatı şiir biçimlerinin kullanıldığını söylemek mümkün değildir. Başka bir deyişle

- I. Halk edebiyatı, bu dönem itibarıyla hakimiyetini iyice perçinlemiştir.
- II. Halk edebiyatı şiir biçimleri dışındaki diğer şiir biçimleri de kullanılmıştır.
- III. Halk edebiyatı ve diğer edebiyatlar etkilerini sürdüreceği yeni bir dönem açılmıştır.

Bu parçanın sonuna düşüncenin akışına göre numaralandırılmış cümlelerden hangileri getirilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

6 Millî Edebiyat Dönemi şiirinde şairler konularını seçerken o dönemde halkın yaşadıklarından, ülkenin içinde bulunduğu koşullardan etkilenmiştir. Millî Edebiyat döneminde Trablusgarp, Çanakkale ve en sonunda Kurtuluş Savaşı olmak üzere büyük savaşlar yaşanmıştır, imparatorluğun adım adım yıkılışa sürüklendiği bu dönemde yıllar süren savaşlardan bitkin düşmüş bir halk vardır. Şairler vatan savunması için halka moral aşılayan kahramanlık ve yurt sevgisini işleyen coşkulu bir lirizmin olduğu şiirler yazmışlardır. Bu dönemde devrin gerçekliği şiire yansımıştır. Bu gerçeklik halkın hayat tarzını ve değerlerini yansıtan manzumelerde de karşımıza çıkar.

Bu parçadan çıkarılabilecek en kapsamlı sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Savaşın getirdiği ekonomik sıkıntılar edebiyatımızda şiirin ilerlemesine de mani olmuştur.
- B) Millî Edebiyat Dönemi'ndeki savaşlar ülkenin geleceği açısından son derece önemli olduğu için şiir ikinci plana atılmıştır.
- C) Şiirlerin konuları halkın yaşamından ve ülkenin içinde bulunduğu koşullardan seçilmiştir.
- D) Gerçek yaşam, şiirde yansımaları bulmuş ve bu Millî Edebiyat Dönemi'nde önceliklere göre daha da belirginleşmiştir.
- E) Şairler, yıllar süren savaşlardan bitkin düşmüş halka vatan savunması için moral aşılamaya çalışmışlardır.

7

LİSAN

*Güzel dil Türkçe bize,
Başka dil gece bize.
İstanbul konuşması
En sâf, en ince bize.*

*Lisanda sayılır öz
Herkesin bildiği söz;
Manası anlaşılın
Lügate atmadan göz.*

*Yeni sözler gerekse,
Bunda da uy herkese,
Halkın söz yaratmada
Yollarını benimse.*

Bu şiirin hangi amaçla kaleme alınmış olabileceği aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Herkes tarafından anlaşılın bir Türkçe ile eserlerimizi kaleme alırken ahengi sağlamak amacıyla sözlüğü başucumuzdan ayırmamalıyız.
- B) Lisanda söz, İstanbul Türkçesi çerçevesinde yepyeni bir lügat meydana getirmektir.
- C) Lügatler, halkın konuştuğu dil dışına çıkmamalı ki amacına ulaşabilsin.
- D) Eser kaleme alırken de konuşurken de konuşma dilimizin temeli olan İstanbul Türkçesi dışına çıkmamalı ve yeni sözcük gereksiniminde de yine halk diline başvurmalıyız.
- E) Söz dağarcığımızı yenileyip lügat oluştururken halkın konuşma dili olan İstanbul Türkçesini benimsemeliyiz.

BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL SORU

8 Mehmet Emin Yurdakul'un Türk-Yunan Savaşı sırasında yazdığı "Cenge Giderken" adlı şiiri, Servetifünun Dönemi'nde yayımlanmasına rağmen sade dil, coşkulu bir eda ve hece ölçüsüyle yazılmasıyla dikkat çekmiştir.

Bu şiirin, hangi zeminin oluşmasını olumlu etkilediği söylenebilir?

- A) Millî Edebiyat akımı
- B) Toplumsal uyanış
- C) Millî Mücadele
- D) Sosyal duyarlılık
- E) Cumhuriyet Edebiyatı akımı

- 9 Yolumuz gaza, sonu şehâdet,
Dinimiz ister sıdk ile hizmet,
Anamız vatan, babamız millet,
Vatanı mamur eyle Yârabbi!
Milleti mesrur eyle Yârabbi!

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenmez?

- A) Türkçülük ve İslamcılık akımlarının kaynaştığı görülmektedir.
B) 5+5=10'lu hece ölçüsü ile yazılmıştır.
C) Halkın kolaylıkla anlayabileceği bir dil kullanılmıştır.
D) Teşbih sanatı kullanılmıştır.
E) Toplumsal sorunları dile getirmek amaçlanmıştır.

- 10 Şiirde millî ölçü olan hece ölçüsü kullanılmıştır. Dilde sadeleşmeye aşamalı bir şekilde geçilir. Yeni Lisan hareketinin dil anlayışı uygulamaya geçirilir. Halkın yaşantısı, memleketin durumu, doğa ve vatan sevgisi gibi konular şiirlerde tema olarak kullanılmıştır. Bu dönem şiiri faydacı bir şiirdir. Öğretici karakterlidir. Şiir, ideolojinin göstergesi ve aracı olarak kullanılır. Fikir akımları şiirler aracılığıyla temsil edilir. Şairler için esas olan şiirin içeriği olmuştur. Biçim daha geri planda kalmıştır. Yerli kaynaklardan yararlanmak esastır. Bu şiir anlayışına;

“Düşman yine öz yurduna el attı,
Mezarından Ata'n kılıç uzattı,
Yürü diyor, hakkı zulüm kanattı,
Attilâ'nın oğlusun sen unutma!” dörtlüğü örnek gösterilebilir.

Bu parçada tanıtılan şiir geleneği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tanzimat I. Dönem şiiri
B) Tanzimat II. Dönem şiiri
C) Servetifünun Dönemi şiiri
D) Saf (Öz) şiir
E) Millî Edebiyat Dönemi şiiri

- 11 Millî Edebiyat şairleri dilde sadeleşmeyi esas aldıklarına göre aşağıdakilerden hangisi bu dönem şairi olamaz?

- A) Ziya Gökalp
B) Cenap Şahabettin
C) Mehmet Emin Yurdakul
D) Ali Canip Yöntem
E) Enis Behiç Koryürek

12

- I. Şiirlerinde güzellikten çok doğruluğa önem verir: “Sözüm doğru olsun, odun gibi olsun tek.” demıştır.
II. Toplumun içinde bulunduğu sıkıntılardan İslamiyet'le kurtulabileceğini savunmuştur.
III. Çanakkale Şehitleri şiirlerinde olduğu gibi kahramanlıkları millî ve dinî duygularla anlatmıştır.
IV. Küfe, Mahalle Kahvesi, Seyfi Baba, Bülbül, Meyhane toplumsal konulu önemli şiirleridir.
V. Aruz ölçüsünü Türkçeye başarıyla uygulamıştır.
VI. Şiiri düz yazıya yaklaştırmıştır, manzum hikâyeciliğin usta ismidir.

Bahse konu sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mehmet Emin Yurdakul
B) Faruk Nafiz Çamlıbel
C) Mehmet Akif Ersoy
D) Necip Fazıl Kısakürek
E) Yahya Kemal Beyatlı

13

*Ben bir Türk'üm; dinim, cinsim uludur;
Sinem, özüm ateş ile doludur.
İnsan olan vatanının kuludur.
Türk evladı evde durmaz giderim.*

Bu dörtlük, Millî Edebiyat Dönemi sanatçılarından olan ve “Millî Şair” olarak anılan Mehmet Emin Yurdakul tarafından kaleme alınmıştır.

Buna göre;

- I. Orhan Seyfi Orhon: Şiirlerinde ahenkli, zarif, temiz ve duru bir Türkçe kullanmıştır.
II. Faruk Nafiz Çamlıbel: Şiirlerinde Anadolu'yu ve memleket sevgisini anlatır.
III. Halit Fahri Ozansoy: Şiirlerinde konuşulan Türkçe'yi başarıyla kullanmıştır.
IV. Enis Behiç Koryürek: Kurtuluş savaşı yıllarında millî duyguları ve tarih kahramanlıkları işleyen heyecan yüklü epik şiirler yazmıştır.
V. Hüseyin Siret Özsever: Konularını özellikle his ve ince temalardan seçmiş; “aşk, aile, özlem, gurbet ve tabiat güzellikleri” üzerine şiirler yazmıştır.

numaralandırılmış şairlerden hangisi şiirlerini, belirtilen dörtlük ve yazarı ile aynı doğrultuda yazmış olamaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

14 Aşağıdakilerden hangisi Millî Edebiyat zevk ve anlayışının “memleket ve insanı” konuları ile doğrudan ilgili değildir?

- A) Sade ve özensiz olmayı ve süsten uzak olmayı tercih ettiler.
 B) Anadolu insanını ve coğrafyasını millî duyarlıkla ifade etme amacı gütmüşlerdir.
 C) Memleket manzaraları ile ilgili söyleyişlere yer verilir.
 D) Halk arasından seçilmiş sıradan insanların yaşamı işlenmiştir.
 E) Mahallî ve millî unsurlar halk şiirinden farklı olarak temanın anlatılmasında bir araç olarak kullanılmıştır.

15

Uçun kuşlar uçun, doğduğum yere
 Şimdi dağlarında mor sümbül vardır
 Ormanlar koynunda bir serin dere
 Dikenler içinde sarı gül vardır

- I. Hece vezni ile yazılmıştır.
 II. Memleket sevgisi, gurbet, özlem konuları hakimdir.
 III. Sade bir dil ile yazılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu dizelerin belirtilen özelliklerinin tamamına sahip değildir?

- A) Canım sağ oldukça rahmetli babam
 Susarsam, hakkını helal etmesin!
 Ak sütün emziren ihtiyar anam,
 Susarsam, hakkını helal etmesin!
 B) Sen anlayan bir gözle süzersin uzun uzun
 Yabancı bir şehirde bir kadın heykelini,
 Biz duyarız en büyük zevkini ruhumuzun
 Görünce bir köylünün kıvrılmayan belini...
 C) Bu topraklar ecdadımın ocağı;
 Evim, köyüm hep bu yerin bucağı;
 İşte vatan, işte Tanrı kucağı.
 Ata yurdun, evlat bozmaz, giderim.
 D) O kadar dolu ki toprağın şanla,
 Bir değil, sanki bin vatan gibisin.
 Yüce dağlarına çöken dumanla
 Göklerde yazılı destan gibisin.
 E) Yedi tepe üstünde zaman bir gergef işler!
 Yedi renk, yedi sestem sayısız belirişler...
 Eyüp öksüz, Kadıköy süslü, Moda kurumlu,
 Adada rüzgar, uçan eteklerden sorumlu.

16 Başka sanat bilmeyiz karşımızda dururken
 Yazılmamış bir destan gibi Anadolu'muz
 Arkadaş biz bu yolda türküler tuttururken
 Sana uğurlar olsun ayrılıyor yolumuz

Bu dördlük ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenmez?

- A) Teşhis sanatı vardır.
 B) Hece ölçüsüyle yazılmıştır.
 C) Memleket sevgisi konu alınmıştır.
 D) Günlük konuşma diliyle yazılmıştır.
 E) Benzetme ögelerinin tamamı vardır.

17 Faruk Nafiz Çamlıbel, halkın yaşantılarından çıkardığı konuları yine halkın söyleyiş ve nazım biçimleriyle dile getirir. Yepyeni görüşler getiren ünlü “Sanat” şiiri, memleketçi şiirin ilk bilinçli bildirisi kabul edilir. Batı etkilerine kapalı, Türk halk şiirine açık bir tutum içindedir. Şiirlerinde ele aldığı başlıca temalar aşk, hasret, tabiat, kahramanlık ve ihtirastır. 1918-1930 arasında edebiyatın tek kuvvetli aşk şairi olarak tanınmıştır. Duygu ve düşünceyi bir arada yürüten, romantik ve realist konuları ve hayatları işleyen şiirleriyle ün yapmıştır. Yolcu ile Arabacı şiirindeki yolcu ruha, arabacıya bedene benzettiği örneklerdeki gibi başarılı teşbihleriyle tanınır.

Bu açıklamalara göre aşağıdaki dizelerden hangisi Faruk Nafiz Çamlıbel'e ait olamaz?

- A) Yağız atlar kişnedi, meşin kırbaç şakladı,
 Bir dakika araba yerinde durakladı.
 Neden sonra sarsıldı altımda demir yaylar,
 Gözlerimin önünden geçti kervansaraylar...
 B) Derinden derine ırmaklar ağlar,
 Uzaktan uzağa çoban çeşmesi,
 Ey suyun sesinden anlayan bağlar,
 Ne söyler şu dağa çoban çeşmesi.
 C) Sokaktayım, kimsesiz bir sokak ortasında;
 Yürüyorum, arkama bakmadan yürüyorum.
 Yolumun karanlığa sapanan noktasında,
 Sanki beni bekleyen bir hayal görüyorum.
 D) Yalnız senin gezdiğin bahçede açmaz çiçek,
 Bizim diyarımızda bin bir baharı saklar!
 Kolumuzdan tutarak sen istersen bizi çek
 İncinir düz caddede dağda gezen ayaklar
 E) Hasretinle geçiyorken bu gençlik çağım,
 Ey sevdiğim, ben ümitsiz değilim gene
 Ak düşünce saçların kumral rengine
 Kollarında son aşkın ben olacağım.

- 3 (I) Beş Heceçiler, yazınsal bir topluluk oluşturdukları izlemini verseler de gerçekte “şiiirde biçimsel bir çaba”yı ifade eder. (II) Şiiirleri imgeler açısından zengin, sanatsal yönden daha güçlüdür. (III) Gerçekçi olmak istemelerine rağmen savaşın da etkisiyle millî duyarlılıklar adına gerçeklikten uzaklaşmışlar, romantizme sürüklenmekten kurtulamamışlardır. (IV) Yurtseverlik, kahramanlık temalarının egemen olduğu şiiirleriyle Türk toplumuna moral ve güç aşılamaaya çalışmışlardır. (V) Ama içlerinde en çok ses getiren sanatçının Faruk Nafiz Çamlıbel olduğunu söyleyebiliriz.

Bu parçada numaralandırılmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4

1	Mehmet Emin Yurdakul	a	Han Duvarları
2	Mehmet Akif Ersoy	b	Safahat
3	Faruk Nafiz Çamlıbel	c	Tan Sesleri

Tabloda yer alan şiiir ve eser isimlerinin doğru bir şekilde eşleştirilmiş hâli aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

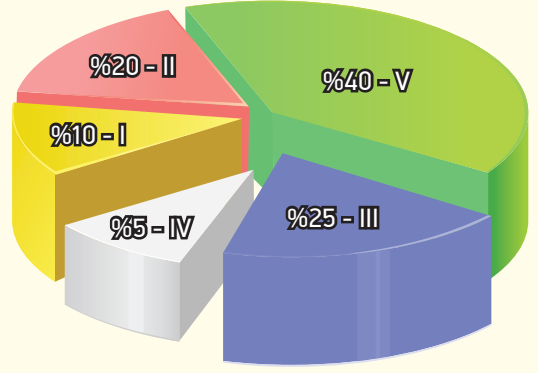
- A) 1 - a, 2 - b, 3 - c B) 1 - a, 2 - c, 3 - b
C) 1 - b, 2 - a, 3 - c D) 1 - b, 2 - c, 3 - a
E) 1 - c, 2 - b, 3 - a

- 5 Hecenin beş şiiirinden biri olan sanatçı şiiire aruzla başlamıştır. Aruza veda adlı şiiiriyle, aruz veznini bırakıp heceye yönelmiştir. Şiiirlerinde çoğunlukla egzotik sahnelere, hüzün ve melankoli gibi bireysel duygulara, aşk ve ölüm temalarına rastlanır. Şiiirlerinde, konuşulan Türkçe’yi başarıyla kullanmıştır. Şiiir, roman ve tiyatro türlerinde eserleri vardır. Eserleri; Baykuş, Efsaneler, Cenk Duyguları, Hayalet’tir.

Bu parçada bahsedilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Orhan Seyfi Orhon
B) Yusuf Ziya Ortaç
C) Faruk Nafiz Çamlıbel
D) Halit Fahri Ozansoy
E) Enis Behiç Koryürek

6

Ceylan Öğretmen, 11/A sınıfına;

“Beş Heceçiler’in özellikleri arasında;

- Şiiirde sade ve özentisiz olmayı ve süsten uzak olmayı tercih etmişlerdir.
- Şiiire, Birinci Dünya Savaşı ve Millî Mücadele Dönemi’nde başlamışlardır.
- Şiiirlerini sadece klasisizm ve romantizm edebî akımlarıyla kaleme almışlardır.
- Şiiirde memleket sevgisi, yurdun güzellikleri, kahramanlıklar ve yiğitlik gibi temaları işlemişlerdir.
- Mısra kümelerinde dörtlülük esasına bağlı kalmamışlar yeni yeni biçimler aramışlardır.

numaralandırılmış cümlelerin hansı sayılamaz?” şeklinde bir soru yönelmiş ve sınıftaki öğrencilerin verdiği cevaplar grafikteki gibi oranlanmıştır.

Buna göre doğru cevabı verenlerin oranı kaçtır?

- A) %5 B) %10 C) %20
D) %25 E) %40

- 7 **Aşağıdakilerden hangisi Cumhuriyet’in ilk yıllarındaki şiiir anlayışının en önemli içerik özelliğidir?**

- A) Aruz veznini bırakarak hece veznini kullanmaya başlamışlardır.
B) İlk defa İstanbul’dan koparak Anadolu’ya yönelmişler ve sanat toplulukları oluşturmuşlardır.
C) Kahramanlık duygularını kamçılayan temaları lirizmin egemen olduğu bir söyleyişle okuyuculara aktararak kendi devirlerindeki ve kendilerinden sonraki sanatçıları etkilemişlerdir.
D) Belli kalıplara bağlı kalmaktansa serbest müstezat nazım şeklini kullanarak nazmı nesre yaklaştırmışlardır.
E) Dilleri sadece akıcıdır. Söz sanatlarına yer veren güçlü bir üslupları vardır.

1

Görselde yer alan Türkiye dışındaki çağdaş Türk şiirinin başlıca temsilcilerinden hangilerinin yeri değiştirilirse görseldeki yanlışlık giderilmiş olur?

- A) Bahtiyar Vahapzade - Abdülhamit Süleyman Çolpan
- B) Özker Yaşın - Ata Atacanoğlu
- C) Mağcan Cumabayulı - Özker Yaşın
- D) Abdülhamit Süleyman Çolpan - Mağcan Cumabayulı
- E) Ata Atacanoğlu - Bahtiyar Vahapzade

- 2 Heyder baba, ildirımlar şahanda,
Seller sular şakgıldıyup ahanda,
Gızlar ona sef dağlıyup bahanda,

Selam olsun şövkete elüze,
Menim de bir adım gelsin dilüze.

Bu şiirden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Doğa sevgisi şair için vazgeçilmez bir unsur olarak görülür.
- B) Şairin çocukluğuna duyduğu özlem doğa ile bağdaştırılmıştır.
- C) Doğa olayları şairane bir üslupla öğretici bir şekilde anlatılmıştır.
- D) Şair, hayattan beklentilerini doğa olayları içerisinde eriterek dile getirmiştir.
- E) Şairin köyüne duyduğu sevgi ve özlem dile getirilmiştir.

- 3 Bulgaristan Türklerindedir. Şiirlerinde çoğunlukla millet, vatan, bayrak hasreti ile insan sevgisini işler. Özellikle vatan sevgisini ve özlemini her şeyin üstünde tutar. Türk halkına yapılan haksızlıkların zirveye çıktığına dikkat çekmek için şiirlerinde bazen haykırır. Ayrıca bazı şiirlerinde "deniz"i işler. Eserlerinde kullandığı dil açık, anlaşılır, sanatsız, süssüz ve samimidir. Şiirlerinde kalbinin bütün sıcaklığı hissedilir. Biçime de önem verir. Şiir türünde başarılıdır. "Ötesi Var" en önemli eseridir.

Verilen bilgilere göre bu parçadaki boşluğa aşağıdaki şair isimlerinden hangisi getirilmelidir?

- A) Mağcan Cumabayulı
- B) Aybek
- C) Nimetullah Hafız
- D) Recep Küpçü
- E) Özken Yaşın

4 Türkiye dışındaki çağdaş Türk şiiri, zengin bir kültür mirasına sahiptir. Duygu, düşünce, dil açısından Türkiye'deki çağdaş şiirin benzeridir. Bu şiir, demokratik olmayan bir ortamda gelişir. Balkanlar'da, Orta Asya'da, Orta Doğu'da ve Kafkasya'da gelişen Türk şiirinde sanatçılar düşüncelerini özgürce dile getirememişlerdir. Bu zorluklara rağmen dünya edebiyatında ismini duyuran sanatçılar ve eserleri arasında Bahtiyar Vahapzade (Bahar),
I
Muhammed Hüseyin Şehriyar (Yedi Telli), Osman Türkay
II
(Yalan Dünya), Abdülhamit Süleymanoğlu Çolpan (Uyanış),
III IV
Ata Atacanoğlu (Men Size Baryan) ve daha nicelerini
V
sayabiliriz.

Bu parçadaki altı çizili şiir isimlerinden hangilerinin yeri değiştirilirse parçadaki şair-şiir eşleştirmesi tam olarak doğru olur?

- A) I ve II B) II ve III
C) III ve IV D) IV ve V
E) I ve V

5 Çağdaş Özbek şiiri, Türkçenin iki büyük kolundan bir olan Çağatay Lehçesine bağlı olarak gelişen bugünkü Özbek edebiyatının bir devamıdır. 1860'tan 1910'lu yıllara kadar bizdeki Tanzimat Dönemi'ni andıran bir hazırlık dönemi yaşamıştır. Biçimde eskiye, içerikte yeniye bağlılık gözlenmektedir. Toplum aydınlatma, eğitim, toplumsal aksaklıklar gibi sorunları konu edinmiştir. Bu farklılaşma millî edebiyat anlayışını uyandırmaya başlamıştır. Yenilikçi dönem 1930'lara kadar sürmüştür. 1991'de Özbekistan'ın bağımsızlığını elde etmesiyle ülkede "Ulusal İçerikli" bir edebiyat gelişmeye başlamıştır.

Buna göre Çağdaş Özbek şiiriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Çağatay edebiyatı, Özbek edebiyatının temelini oluşturur.
B) 1860-1910 yılları arası yenilikçi edebiyata hazırlık dönemi olmuştur.
C) Hazırlık döneminde özünde eskiye, şekilde yeniye bağlılık gözlenmiştir.
D) İşlenen konulardaki farklılaşmalar millî edebiyat anlayışını ortaya çıkarmıştır.
E) Bağımsızlığının kazanılmasıyla birlikte millî anlayış gelişmiştir.

6 ve 7. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Türk edebiyatının geniş manevi sınırları içerisinde, asırlardır varlığını devam ettiren edebî faaliyetlerin temelini Türklerin karşı karşıya kalmış olduğu baskı ve zulümler meydana getirir. Bütün bunlara rağmen farklı coğrafyalarda yaşayan Türkler birbirinden çok uzakta olsalar da ortak bir ses olarak "bağımsızlık" duygusunu dile getirmişlerdir. Bu üstün hüner; farklı coğrafyalarda yaşanan zulümlere rağmen, buralarda yaşayan Türklerin kültür ve medeniyetlerini, benliklerini canlı tutmalarının önünü açmıştır. Bu durum, toplumun aynası vazifesini gören "edebiyat" sahasına özellikle de şiire doğal olarak yansımaktadır. Bu süreci yaşayan Türk aydınları, zaman zaman ferdî bir tavırmış gibi görünse de kullandıkları imgeler yoluyla millî bir özellik olan "bağımsızlık" duygusunu sürekli eserlerinde işleyerek Türk milletinin maddi ve manevi devamlılığını sağlamışlardır.

6 **Bu parçadan çıkarılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Türk dilinin konuşulduğu ülkelerde, bölgelerde yaşayan Türk şairler; halkın sorunlarını, beklentilerini şiirleri aracılığıyla dile getirmişlerdir.
B) Türklerin yoğun olarak yaşadığı bölgelerde Türkçenin çeşitli lehçe ve şivelerinde birçok eserler verilmiştir.
C) Birçok baskıya ve olumsuz koşula rağmen zengin bir kültür mirasına sahip olan Türk toplulukları, edebiyatlarını korumaya ve geliştirmeye çalışarak özellikle özgürlük temasını elden bırakmamışlardır.
D) Türk şiirinde genellikle "bağımsızlık" ve "millîlik" temaları ele alınmıştır.
E) Türk edebiyatında ana dil olgusu etrafında tarihî konu ve temalara ağırlık verilerek Türk benliği canlı tutulmaya çalışılmıştır.

7 **Bu parçaya göre farklı coğrafyalarda varlığını sürdüren Türk edebiyatının ortak teması aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Baskı ve zulüm
B) Üstün hüner
C) Dil birliği
D) İstiklal
E) Kültür ve medeniyet

ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTİ

1

I. DÖNEM

Ziya Paşa

Namık Kemal

İbrahim Şinasi

Ahmet Mithat
Efendi

Ahmet
Vefik Paşa

Şemsettin Sami

II. DÖNEM

Recaizade
Mahmut Ekrem

Abdülhak Hamit
Tarhan

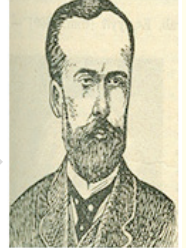
Samipaşazade
Sezai

Nabizade
Nazım

Muallim Naci

Direktör
Ali Bey

Aşağıdakilerin hangisi bu sanatçıların ortak özelliklerinden biri değildir?

- Tanzimat şair ve yazarlarının hepsi Batıcı, yenilikçi, ilim ve fen taraflısı aydınlardır. Batı hayranıdır, yurdu gerilikten kurtarmak isterler. Yeni icatları, fen, elektrik, makine gibi kelimeleri heyecanla ararlar.
- Türk halkının manevi değerlerine önem verirler. Hepsi maziye ve kök değerlerimize bağlı milliyetçilerdir. Din hükümleri ile medeniyeti kaynaştırmaya, ikisi arasında hiçbir çelişki bulunmadığını ispata çalışırlar.
- Hemen hepsi Fransız kültürü ile yetişmiştir. Onlar için Avrupa "Fransa" demektir. Düzenli bir okul öğrenimi görmüşlerdir. Kendi çabalarıyla yetişmişlerdir. Çoğu Fransızca'yı pek derinlemesine bilmez, bu yüzden çağdaşları olan Fransız sanatçılarından fazla eski edebiyatla ilgilenmişlerdir.
- Sanattan çok fikir ve ülkü peşindedirler. Bu yüzden Fransız edebiyatında bilhassa 18. yüzyıl Aydınlanma Devri'nin devrimci düşünürlerine bağlanmışlardır. Onlar gibi mücadeleciler ve polemikçilerdir. Onlar gibi zulme, haksızlığa karşı savaş açarlar. Vatan, millet, hürriyet, adalet, meşrutiyet hayranlığını kutsal bir heyecanla yayarlar.
- "Sanat toplum içindir." görüşünü benimsemişlerdir. Divan şairlerinin zıddına, halka hitap etmeye çalışırlar. Edebiyat yolu ile milleti yükseltmeye, dertlere çare bulmaya uğraşırlar. Yeni fikirler içinde yoğrulmuş bir nesil yetiştirmek arzusu taşırlar. Daha geniş kitlelere seslenebilmek için dilde sadelik taraftarıdır.

- 2 Şiire I. Dünya Savaşı ve Millî Mücadele yıllarında başlamışlar, mütareke yıllarında da şöhret kazanmışlardır. Anadolu'yu ve vasat insan tipini şiire sokmuşlardır. Memleket sevgisi, yurt güzellikleri, kahramanlık ve yiğitlik işledikleri başlıca konular arasında sayılabilir. Millî edebiyat akımından etkilenmişlerdir. Şiirlerinde, aruzu bırakarak oldukça başarılı oldukları heceyi kullanmışlardır. Edebiyatımızda genellikle bir topluluk olarak anılmışlardır.

Bu parçada bahsedilen şair topluluğu aşağıdakilerden hangisidir?

- Yedi Meşaleciler
- Saf Şiirciler
- Beş Hececiler
- Millî Edebiyatçılar
- Yeni Lisanslılar

- 3 (I) Şehriyar, İran'da Farsça şiirleriyle tanınmış bir şairdir ancak Azeri Türkçesi ile yazdığı Menim Anam şiiri onun bütün Türk dünyasında tanınmasını sağladı. (II) Bazı şiirleri bestelenerek şarkı ve türkü formunda okundu. (III) Onun şiirlerinde millî, manevi ve kültürel değerler, sanatçı duyarlılığıyla özümsemiş bir biçimde yer aldı. (IV) Türk'ün Dili, Alnımın Yazısı, Gözüm Aydın adlı şiirleri büyük ilgi gördü. (V) Menim Anam ve Aman Ayrılık, şairin Türkçe şiir kitaplarıdır.

Bu parçada geçen kaç numaralı cümlelerde Şehriyar ile ilgili yanlış bilgi verilmiştir?

- I ve V
- II ve V
- III ve IV
- IV ve V
- I ve II

4 Şiirlerinde Kazak Türklerinin sorunlarını dile getiren sanatçının, bir zamanlar toplattırılan ve yakılan şiirleri halk tarafından ezberlenmiş ve bu şiirlerin yok olması önlenmiştir. Kazakların millî şairi olan sanatçı, şiirlerinde Orta Asya Türklerinden bahseder. Türklerin yaşayışlarını, tarihini, kültürünü coşkulu bir anlatımla aktarır. "Türkistan" isimli şiirinde vatanına bağlılığını konu alan şair, şiirlerinin birçoğunu "Çolpan" isimli eserinde toplamıştır.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Osman Türkay
- B) İsmail Gaspiralı
- C) Abdülhamit Süleyman Çolpan
- D) Mağcan Cumabayalı
- E) Nimetullah Hafız

5

- Arkadaşla çıktım yola
Selâm verdim sağa sola
İstanbul'da gaz maz yoktur
Çatmayalım karakola.

Namık Kemal

- Yuva şefkat yuvasıdır,
Ninelerdir onu yapan;
Fakat, yavrum senin yuvan
Bir marifet yuvasıdır;
Bunu ancak irfan yapar,
Bunun ayrı değeri var.

Tevfik Fikret

- Bir ülke ki toprağında başka ilin gözü yok,
Her ferdinde mefkûre bir, lisan, âdet, din birdir.
Meb'ûsânî temiz, orda Boşolar'ın sözü yok,
Hududunda evlatları seve seve can verir;
Ey Türkoğlu, işte senin orasıdır vatanın!

Ziya Gökalp

Bu parçaların ortak özellikleri arasında;

- I. Dil özellikleri
- II. Dönemleri
- III. Temaları
- IV. Ölçüleri
- V. Nazım birimleri

unsurlarından hangileri sayılabilir?

- A) I ve II
- B) I ve IV
- C) II, III ve V
- D) III, IV ve V
- E) I, III, IV ve V

6 Şair, şiir kitabı "Piyale"nin girişinde "Şiir Hakkında Bazı Mülâhazalar" bölümünde şiirle ilgili şu görüşlerini açıklamıştır: Şair, ne bir gerçek habercisidir ne güzel konuşmayı sanat hâline getirmiş bir kişidir ne de bir yasak koyucudur. Şairin dili; düzyazı gibi anlaşılacak için değil, hissedilmek için yaratılmış, müzik ile söz arasında ancak sözden çok müziğe yakın olan ortalama bir dildir. Düzyazıda anlatımı oluşturan öğeler şiir için söz konusu bile olamaz. Düzyazı us ve mantık doğurur, şiir ise algı bölümleri dışında isimsiz bir kaynaktır. Gizliğe, bilinmezliğe gömülmüştür. Şairin dili, duyumların yarı aydınlık sınırlarında yakalanabilir. Anlam bulmak için şiiri deşmek, eti için bülbülü öldürmek gibidir. Şiirde önemli olan sözcüğün anlamı değil, şiir içindeki söyleniş değeridir. Şiiri ortak bir dil olarak düşünenler boş bir hayal kuruyor demektir.

Bu parçada bahsedilen görüşler kime aittir?

- A) Ahmet Haşim
- B) Necip Fazıl Kısakürek
- C) Faruk Nafiz Çamlıbel
- D) Mehmet Emin Yurdakul
- E) Yahya Kemal Beyatlı

7 **HAN DUVARLARI**

Yağız atlar kişnedi, meşin kırbaç şakladı,
Bir dakika araba yerinde durakladı.
Neden sonra sarsıldı altımda demir yaylar,
Gözlerimin önünden geçti kervansaraylar...
Gidiyordum, gurbeti gönlümle duya duya,
Ulukışla yolundan Orta Anadolu'ya.
İlk sevgiye benzeyen ilk acı, ilk ayrılık!
Yüreğimin yaktığı ateşle hava ılık.
Gök sarı, toprak sarı, çıplak ağaçlar sarı...
Arkada zincirlenen yüksek Toros Dağları,
Önde uzun bir kışın soldurduğu etekler,
Sonra dönen, dönerken inleyen tekerlekler...

Bu şiir ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Hece vezni ile yazılmıştır.
- B) Teşhis ve intak sanatları kullanılmıştır.
- C) Dili sade ve söyleyiş didaktiktir.
- D) "Gurbet acısı" ve "sıla özlemi" temaları ele alınmıştır.
- E) Manzum bir hikâye örneğidir.

8 “Genç Kalemler” dergisinde “Yeni Lisancılar” olarak bilinen şairler sade bir dille ve hece ölçüsüyle şiirler yazmışlardır. Ali Canip Yöntem, Ömer Seyfettin ve onlara sonradan katılan ama etkisi daha büyük olan Ziya Gökalp’in öncülüğünde yeni bir edebiyat, yeni bir dil ve yeni bir şiir anlayışı kendisini hızla kabul ettirmiştir. Ziya Gökalp’in;

Aruz sizin olsun hece bizimdir,
Halkın söylediği Türkçe bizimdir;
Leyl sizin, şeb sizin, gece bizimdir,
Değildir bir mana üç ada muhtaç.

dizeleriyle özetleyerek ortaya koyduğu bu anlayış, artık bir ilke hâline gelmiş ve hece ölçüsüyle şiir yazmak, aruzla şiir yazan şairleri de etkileyecek şekilde edebiyatta yer etmiştir.

Bahse konu olan dönem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tanzimat Dönemi
- B) Servetifünun Dönemi
- C) Fecriati Dönemi
- D) Millî Edebiyat Dönemi
- E) Cumhuriyetin İlk Yılları

9 Temâşâ-yı Hazân
Gel bugün de, sükût ile güzelim
İhtizâr-ı hazânı seyredelim

Ey benim, ey hazan-likâ güzelim
Bir dimâğî vedâd ü re’fetle
Kalalım ser-be-ser tabîatle.

Elem-i arza iştirak edelim
Mevsimin kâinat-ı ye’sinde
Olalım biz de bir gam-ı zinde...

Cenap Şahabettin’e ait bu şiirle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Daha önce kullanılmamış tamlamalar kullanılarak dil ağırlaştırılmıştır.
- B) Şiir aruz ölçüsüyle yazılarak uyak ve redife yer verilmemiştir.
- C) Biçim olarak eski edebiyata uymayan bir yapı kullanılmıştır.
- D) “Sanat, sanat içindir.” anlayışıyla yazılmıştır.
- E) Tabiatın, sanatçı üzerinde bıraktığı izlenimler anlatılmıştır.

10 Beş Hececilerin edebiyatımıza kazandırdıkları arasında aşağıdakilerden hangisi sayılamaz?

- A) Nazmı nesre yaklaştırarak şiirin özelliklerini ilk defa korkusuzca değiştirmişlerdir.
- B) Aruz-hece ölçüsü tartışmasını sonlandırmış ve Türk şiirine hece ölçüsünü egemen kılmışlardır.
- C) Genç Kalemler dergisi sonrasında başlayan dildeki millîleşmeyi şiire sokmayı başarmışlardır.
- D) O güne kadar unutulmuş Anadolu ve Anadolu insanı, şiirin konusu olmuştur.
- E) Memleketçi şiiri hakim kılmışlardır.

11 Canan, Türkçe öğretmenin verdiği bir ödev için şu şiiri araştırıp hazırlamıştır:

Bir ah çeksem dağ taş eritir
Gözüm yaşı değirmeni yürütür
Bu hasretlik beni dahi çürütür
Bana sıla da bir, gurbet il de bir

Öğretmen, şiiri okuduktan sonra Canan’a şu önerilerde bulunmuştur:

- I. Aralarında türlü yönlerden benzerlik ilgisi bulunan iki şeyden zayıf olanı, nitelikçe daha üstün (güçlü) olana benzetebilirsin.
- II. İnsan dışındaki varlıklara ya da kavramlara insan kişiliği kazandırarak daha etkileyici bir anlatıma ulaşabilirsin.
- III. İnsanın konuşma yetisini başka varlıklara aktararak anlatmak istediğini farklı bir şekilde dile getirebilirsin.
- IV. Bir varlığı, olayı ya da düşünceyi olduğundan çok daha büyük veya küçük göstererek anlatımı çarpıcı hâle getirebilirsin.

Canan, hazırladığı şiiri değiştirerek bu öneriler doğrultusunda aşağıdaki şiiri araştırıp bulmuştur:

Kaldırımlar ıstırap çekenlerin annesi
Kaldırımlar içimde yaşamış bir insandır
Kaldırımlar duyurur sükun içinde seni
Kaldırımlar içimde uzayan bir lisandır.

Bu bilgilere göre Canan, değiştirdiği şiirde öğretmenin önerilerinden hangilerini uygulamıştır?

- A) I ve IV
- B) II ve III
- C) I ve II
- D) II, III ve IV
- E) I, II ve IV

- 12 Ne gam pür-âteş-i heyi olsa da gavaa-yi hürriyet
Kaçar mı merd olan bir cân için meydân-ı gayretten

Kemend-i can-güdâzı ejder-i kahr olsa cellâdın
Müreccahtır yine bin kerre zencir-i esaretten

Felek her türlü esbâb-cefâsın toplasın gelsin
Dönersem kahpeyim millet yolunda bir azimetten

Namık Kemal'e ait bu dizelerden hareketle;

- Şiirin konusu olabildiğince genişletilerek vatan, hürriyet, hak, adalet, medeniyet gibi daha çok toplumsal konular işlenmiştir.
- Tamamen Fransız edebiyatının etkisiyle yeni mecazlar kullanılmıştır.
- Divan şiirindeki parça güzelliği yerine konu bütünlüğü ve bütün güzelliği esas alınmıştır.
- Aruz vezni kullanılmıştır.
- Nazım birimi olarak beyit ve divan edebiyatı nazım biçimi kaside kullanılmıştır.

**numaralandırılmış çıkarımlardan hangisi söylene-
mez?**

- A) I B) II C) III D) IV E) V

- 13 Millî Edebiyat Dönemi'nde üç tür şiir anlayışı ortaya çıkmıştır: Bunlardan "sade dil ve hece ölçüsüyle yazılmış şiirleri" ve temsil eder. "Saf (öz) şiir" anlayışını ve temsil eder. "Halkın yaşayış tarzını ve değerlerini anlatan manzumeler" in temsilcisi ise'tir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdaki şairlerden hangilerinin isimleri sırasıyla getirilmelidir?

- Tahsin Nahit - Ali Canip Yöntem - Ziya Gökalp - Mehmet Emin Yurdakul - Faruk Nafiz Çamlıbel
- Yahya Kemal Beyatlı - Ahmet Haşim - Necip Fazıl Kısakürek - Cahit Sıtkı Tarancı - Ali Canip Yöntem
- Ziya Gökalp - Mehmet Emin Yurdakul - Yahya Kemal Beyatlı - Ahmet Haşim - Mehmet Akif Ersoy
- Orhan Seyfi Orhon - Faruk Nafiz Çamlıbel - Halit Fahri Ozansoy - Enis Behiç Koryürek - Yusuf Ziya Ortaç
- Hamdullah Suphi Tanrıöver - Celal Sahir Erozan - Necmettin Halil Onan - Halide Nusret Zorlutuna - Şükûfe Nihal

14

BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL SORU

Bu karikatürde kullanılan söz sanatı aşağıdaki dizelerin hangisinde vardır?

- Kolumuzdan tutarak sen istersen bizi çek İncinir düz caddede dağda gezen ayaklar
- Sen kubbesinde ince bir mozaik arar da Gezersin kırk asırlık mabedin içini
- Bizi sarsar bir sülüs yazı görsek duvarda, Bize heyecan verir bir parça yeşil çini
- Sen raksına dalarken için titrer derinden Çiçekli bir sahnede bir beyaz kelebeğin
- Bizimde kalbimizi kımlıdatır derinden Toprağa diz vuruşu dağ gibi bir zeybeğin

- 15 **Aşağıdaki açıklamalardan hangisiyle ayraç içindeki kavram uyumlu değildir?**

- İki dörtlük iki üçlükten oluşan on dört dizelik nazım biçimi olup "abba / abba / ccd / ede" şeklinde kafiye-lenir. (sone)
- Üç üçlük bir teklik bölümden oluşan on dize "aba / bcb / cdc / d" şeklinde kafiye-lenir. (terzarima)
- Belirli bir kafiye düzeni olmayan uzunlu kısalı mısraların düzenli veya düzensiz sıralandığı şiirdir. (serbest müstezat)
- Cümlelerin dize ya da beyitte tamamlanmayıp aşağıdaki dizelere, beyitlere kayması biçimidir. (anjanb-man)
- Bir olay örgüsüne sahip anlatmaya dayalı metin özelliği taşıyan ama şiirin biçimsel özellikleriyle oluşturulan eserdir. (mensur şiir)

BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL ETKİNLİKLER

- A** Aşağıdaki soru ve cevapları eşleştirerek kesişen noktaları tabloda karalayınız. Buna göre eşleştirme sonucundaki karalamadan çıkan şekli bularak işaretleyiniz.

	a	b	c	d	e	f	g	h	ı	k
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

1	Tanzimat şiirindeki ilk yenilik hareketleri hangi sanatçımızın Fransız şairlerinden yaptığı manzum tercümelelerde görülür?	a	Musiki
2	Yeni şiir üslubunun ilkelerini ilmî olarak anlatan ancak şiirlerinde kusursuz ve olgun bir şiir üslubuna sahip olamayıp kişiliğindeki lirizmi şiirlerine yansıtan şair kimdir?	b	Ahmet Haşim
3	Servetifünun hareketinin önderi olan sanatçımız kimdir?	c	Şehriyar
4	Servetifünun şiirinde kulak uyağına, ahenge, bütünlüğe dikkat edilmesi hangi hususa önem verildiğini gösterir?	d	Recaizade Mahmut Ekrem
5	Göl Saatleri ve Piyale eserleri hangi şairimize aittir?	e	İstifham
6	Yahya Kemal'in hece vezni ile yazdığı tek şiiri hangisidir?	f	Kahramanlık
7	Mehmet Akif Ersoy'un şiirlerini topladığı eserin adı nedir?	g	İbrahim Şinasi
8	Enis Behiç Koryürek, hangi konudaki şiirlerinde daha başarılıdır?	h	Safahat
9	Duygu ve düşüncelerin daha etkili olabilmesi için soru biçiminde anlatımdan yararlanma sanatına ne denir?	ı	Ok
10	"Türkün Dili" ve "Türkiye'ye Hayali Sefer" şiirleri kimin eserleridir?	k	Tevfik Fikret

A)

	a	b	c	d	e	f	g	h	ı	k
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

B)

	a	b	c	d	e	f	g	h	ı	k
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

C)

	a	b	c	d	e	f	g	h	ı	k
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

D)

	a	b	c	d	e	f	g	h	ı	k
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

E)

	a	b	c	d	e	f	g	h	ı	k
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										

- B Görselde bir sınavda sorulan sorulara verilen cevapların doğruluk oranları belirtilmiştir. Buna göre görselde verilenler hakkında yapılan yorumları tabloya doğru-yanlış şeklinde uygun olarak işaretleyiniz.

		D	Y
1	En az doğru cevap I. soruya verilmiştir.		
2	V. sorunun cevabı "romantizm"dir.		
3	VI. soruya III. sorudan daha fazla doğru cevap verilmiştir.		
4	IV. sorunun cevabı "İstiklal Marşı"dır.		
5	En az doğru cevap verilenden en fazla doğru cevap verilene yapılan sıralamada 3. sırada IV. soru vardır.		
6	II. sorunun cevabı sone, terzarıma ve serbest müstezattır.		
7	V. sorunun cevabının harf sayısı VI. sorunun cevabının harf sayısından azdır.		
8	I. sorunun cevabı dört harflidir.		
9	III. sorunun cevabını bir kelime ile özetlersek "ağır" diyebiliriz.		
10	En az doğru cevap verilen ile en fazla doğru cevap verilen soru arasında yaklaşık %40 fark vardır.		

4. ÜNİTE

MAKALE

KONULAR

- MAKALE
- MÜNAZARA

MAKALE

- Bilimsel ve toplumsal konularda; siyaset, ekonomi, sanat, spor vb. alanlarda yazılan, açıklayıcı veya yorumlayıcı niteliği olan gazete veya dergi yazılarına "makale" denir.
- Makalelerin konuları, toplumun büyük bir bölümünü ilgilendirir.
- Hemen hemen her konuda makale yazılabilir.
- Makalede bir konuya yeni bir açıdan bakılır.
- Konuyla ilgili ortaya atılan tez, örnek ve kanıtlarla ispatlanır.
- Makalenin yazılış amacı bir konuyu açıklamak, konuyla ilgili bilgi vermektir.
- Diğer yazı türlerinin çoğunda olduğu gibi giriş, gelişme, sonuç bölümlerinden oluşan bir planı vardır.
- Makalede mecazlı, süslü anlatım ile konuşma dili havasından kaçınılır. Ciddi, ağırbaşlı, yalın, pürüzsüz, açık ve anlaşılır anlatım esas alınır.
- Örnekleme, karşılaştırma, tanık gösterme, tanımlama gibi düşünceyi geliştirme yollarına başvurulur. Alıntılardan yararlanılır; alıntı yapılan kaynak, kaynakçada gösterilir.
- Makaleler, genellikle gazete ve dergi makaleleri olmak üzere iki şekilde karşımıza çıkar.
- Gazete makalelerinde genellikle günlük siyasi, toplumsal sorunlar ele alınır.
- Dergi makaleleri ise akademik konulardan oluştuğu için daha çok uzmanlık gerektirir. Bilimsel bulgu ve terimler bu makalelerde daha çok yer alır.
- Edebiyat, dil, sanatsal özelliği ön planda olan makaleler edebî makale; ekonomi, tıp, sosyoloji gibi bilime dayalı meslekleri dile getiren makaleler de meslekî makaleler olarak adlandırılır.
- Şinasi'nin "Tercüman-ı Ahval Mukaddimesi" edebiyatımızdaki ilk makale örneğidir.
- Bilimsel makalenin bölümleri; "başlık, özet, giriş, yöntem, bulgular, sonuç, tartışma, kaynakça"dır.

MAKALE YAZARKEN ŞU KRİTERLER ÖNEMLİDİR:

- Anlatım, sade ve belirli bir formata uygun olmalıdır.
- Somut özellikler ön plandadır.
- Öne sürülen düşünce ve tezi kanıtlamak gerekir.
- Makale yazarken belirli bir konu yoktur. Yazar her konuda yazabilir.
- Gazete, dergi ve internette yayımlanır.

Bilimsel Makale	Edebî Makale
Belli bir teze dayanır.	Belli bir teze dayanmaz, hayal gücüne dayanır.
Araştırma verileriyle desteklenir.	Araştırma verileri kullanılmaz.
Gerçeklere dayanır, kurgu yoktur.	Kurgu niteliği taşır.
Yararlanılan kaynaklar gösterilir.	Kaynaklardan yararlanılsa da gösterilmez.
Anlatım dili nesnedir.	Anlatım dili öznedir.
Dil, göndergesel işlevde kullanılır.	Dil, sanatsal işlevde kullanılır.
Terimlere yer verilir.	Terimlere yer verilmez.
Açıklayıcı anlatım kullanılır.	Betimleyici ve öyküleyici anlatım kullanılır.
Alıntılara başvurulur.	Alıntılara pek yer verilmez.
Sözcükler, gerçek anlamıyla kullanılır.	Mecaz ve çağrışımlara yer verilir.
Tez hakkında olabildiğince kesin sonuca ulaşılır.	Kesin sonuçlara ulaşma amacı yoktur.

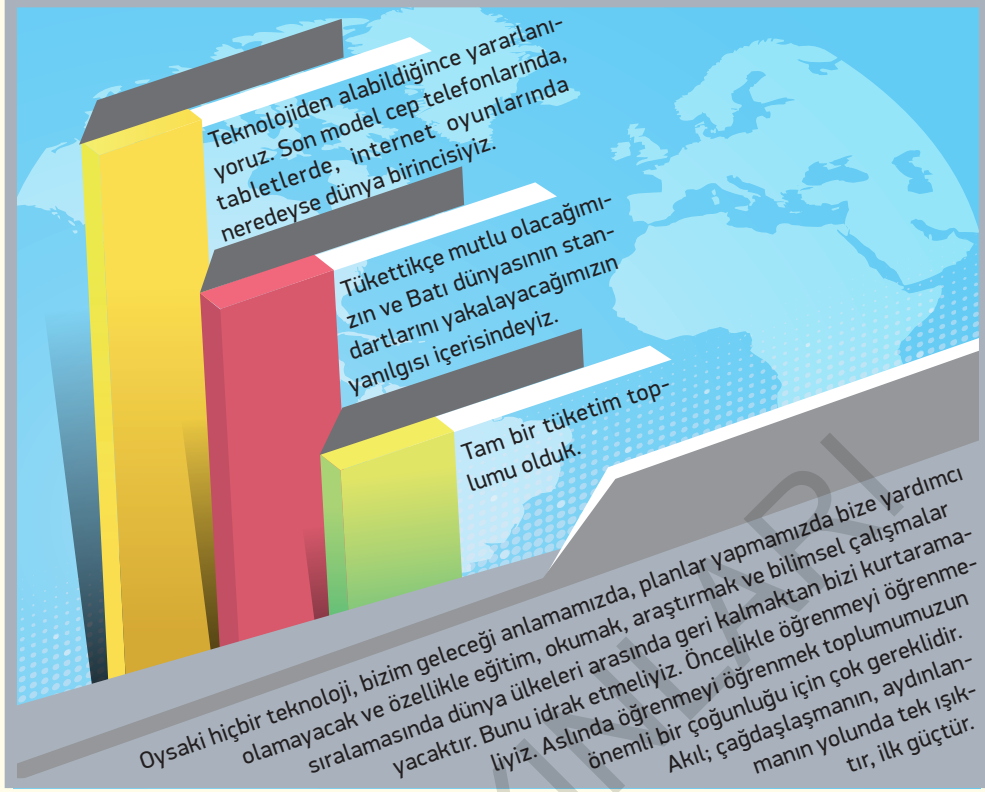
MÜNAZARA

- Belli bir konu üzerinde, bir kural ve yöntem çerçevesinde gruplar hâlinde yapılan tartışmalara denir.
- Bu uygulama genellikle okullarda uygulanan bir tartışma türüdür. Bunun nedeni münazaranın öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirip, karşılaştırmalı düşünme alışkanlığı kazanmalarına yardımcı olmasıdır.
- Münazaranın amacı düşüncelerin, kabullerin karşılaştırılmasıdır.
- Burada bir grup konunun olumlu yönünü ele alırken bir grup ise olumsuz yönünü ele alır.
- Ağırlıklı olarak tartışmacı anlatım söz konusudur.
- Konuşmacıların konuşma süreleri önceden belirlenmiş olup, münazaranın başında ve sonunda karşı tarafa soru yöneltilemez.
- Münazarada jüri, değerlendirme yaparken dili kullanma gücü ve becerisi, beden dilini kullanma, savunmanın ikna ediciliği gibi ölçütler kullanır.

MÜNAZARANIN AŞAMALARI

- İddia ve karşı iddiayı savunan üçer kişilik iki grup oluşturulur.
- İddiayı savunan birinci konuşmacı, kanıt içeren bir "tasarı" sunar.
- Karşı iddiayı savunan birinci konuşmacı, sunulan tasarıya karşı çıkar ve kanıtları çürütür.
- İddiayı savunan ikinci konuşmacı, karşı iddiayı savunanların argümanlarını çürütür ve yeni kanıtlar sunar.
- Karşı iddiayı savunan ikinci konuşmacı, iddiayı savunanların kanıtlarını çürütür ve yeni kanıtlar sunar.
- İddiayı savunan üçüncü konuşmacı, yeni argümanlar sunmadan karşı iddiayı savunanların argümanlarını çürütür.
- Karşı iddiayı savunanlardan üçüncü konuşmacı, yeni argümanlar sunmadan iddiayı savunanlarının argümanlarını çürütür.
- Karşı iddiayı savunanları temsilen birinci veya ikinci konuşmacı, özet yapar ve münazara boyunca iki tarafın çatıştığı noktaları tespit eder.

1

BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL SORU

Bu görseldeki makaleden çıkarılabilecek en kapsamlı yorum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Üzerinde düşünmeli ve sorgulamalıyız. Ne yaptık? Nereye geldik? Konya Karatay Medresesinin kapısında anlamlı bir hadis yazılıdır: "Sormasını bilmek bilmenin yarısıdır." Burada, içten bir alçak gönüllükle bir tamamlama yapalım: "Diğer yarısı düşünmek, okumak, akli kullanmak ve öğrenmeye hakim olmaktır."
- B) Akıl; doğanın ve doğrudan yaşamın bize sunduğu zor hatta tuzak sorunlara, olgulara karşı uyanık olmanın, çözüm üretmenin aracıdır. İnsan, dinler ve konuşur; düşünür ve düşündüklerini söyler. Böylece insanlarla anlaşır.
- C) Televizyon ve diğer medya kanallarının propaganda şemsiyesi altında ilettiği mesajlar, türlü kaynaklardan üretilen bilginin ve imgelerin bolluğu, yaşadığımız ortamı ve sosyal çevremizi tarafsız algılamamızı imkansız kılmaktadır.
- D) Gerçektir ki, dışarıdan teknoloji ve bilgi satın alan, yaşam araçlarını kendi yaratmayan toplum, kendi sorunlarının kökenine inemiyor. Maalesef!..
- E) Okumak, dünyayı öğrenmenin temelidir. Nerede iseniz orada okuyun. Kitap, internet, tablet vb. hangi kanaldan olursa olsun lütfen okuyun. Dünyamızda bilenler bilmeyenleri sömürüyor, eziyor ve tüketiyor.

2

Bazı konularda kendini yetiştirmiş, okumayı ve araştırmayı seven, düşüncelerini yazıya dökmekten ve paylaşmaktan memnun olan herkes makale yazarı olabilir. Makale yazarlığı, anlam bütünlüğü olan ve yararlı içeriklerin kısa olarak okuyucuya ulaştırılmasıdır. Yazar kaleme alacağı içerikte okuyucunun sıkılmayacağı bir dil kullanmalıdır. Kaleme alınacak konu ve araştırılacak doğru bilgiler toplanmalıdır. Yazar kalemini; imla kuralları uyumluluğu, giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinden oluşan bir eserin ortaya çıkması için konuşturmalıdır.

Bu parçadan hareketle makale yazarının özellikleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Ele aldığı konu üzerinde uzman olmalı, en azından bir araştırma inceleme yapmış olmalı.
- B) Bilgi ve deneyimlerini dilin imkanlarını iyi kullanarak açık, anlaşılır bir şekilde anlatmalıdır.
- C) Düşünce planına uygun biçimde yazmalıdır.
- D) Düşüncesini savunurken mantıklı ve sağlam kanıtlar sunmalıdır.
- E) Olaylar, kişiler ve düşünceler hakkında öznel sayılabilecek yargılarda bulunmamalıdır.

3 Aşağıdakilerden hangisi bir makaleden alınmış olamaz?

- A) Prof. Dr. Özgür Şahin'in lego parçaları kullanarak, minyatür bir fan ve miknatıs yardımıyla, spor kaplı ve enerjisini nemden elde eden kauçuk bir jeneratör üretti. Kullanılan sporların genlerinin değiştirilmesi ile çok daha dayanıklı ve elastik sporlar oluşturulabileceği ve bu sayede daha çok enerji elde edilebileceği düşünülüyor. Hatta bu yönde yapılan yeni çalışmalar iki kat enerji depolanacağını gösterdi bile. Enerji elde etmekte kullanılabilecek bu sporların enerji depolamakta ve hatta robot yapımında kullanılabileceği de öngörülüyor.
- B) Eski şiirin asıl inkişaf devri İstanbul'da ve İstanbul lehçesi teşekkül edince başlar. O kadar az tanınan Necatî'nin ve bilhassa Bâkî'nin büyüklüğü dağınık şive ayrılığı üzerinden ve bu karışık dilin arasından şehirli Türkçesinin zevkini, parça parça olsa da bulmalarıdır. Filhakika ancak ondan sonra gelen Nef'î, Yahya Efendi gibi şairlerdedir ki biz Türkçeyi aruzun tam bir uyuşmaya vardığını ve Türkçenin aruz âhengini hakıyla benimsediğini görürüz. Eski şiirin paradoksal tarafı son derece kelimeci olmasına ve baştan aşağı kelime zevkinin idare edilmesine rağmen hakikî dil zevkine bir türlü varamamasıdır.
- C) Sığınma evleri, ailenin yerini tutmaz, böyle bir iddiası da yoktur, kimseyi suçlu da ilan etmez. Bir kadın şiddete uğramış, sokağa atılmış veya can güvenliğinden mahrum kalmışsa genelde kendisiyle birlikte bu kötülükler maruz kalmış çocuklarına da sığınacak bir yer aradığında kucak açan bir yuvadır.
- D) Anadolu ve Rumeli ağızları hakkında bilgi veren en eski kaynaklardan biri de gramer kitaplarıdır. Bunlar yazı dili gramerleri olmasına rağmen, bir kısmında çeşitli oranlarda Anadolu ve Rumeli ağızlarına dair bilgi ve örneklerle rastlanır.
- E) Bir adam vardır ki, hiçbir düşüncesinde, hiçbir hareketinde "kendi kendisi" olamaz. Ne düşünse, ne yapsa, ne söylese kendini değil, mensup olduğu sosyeteyi, ırkı, muhiti ve dışarıdan aldığı telkinleri dile getirir. Kendiliğinden hiçbir şey bulmamıştır. Başka birinin sisteminden aldığı fikirleri ve akideleri o sistemin sahibinden daha softaca müdafaa eder. İradesi de böyle dışarıdan gelme, yaşama, öğretme bir hareket mihrakıdır. Bilmez ki, asıl kendi kendisi, kendi içi, sonsuz imkânlarını keşfedemediği için körleşen ve tıkanan istidatların tükenmez hazinesidir. Örneğini kendinde değil, hep dışarıda aradığı muayyen bir fikre, bir akideye başkasının kurduğu sisteme bağlanır, kalır.

4 Edebiyatımızdaki ilk makale örnekleri ve yazarları aşağıdakilerin hangisinde yanlış verilmiştir?

- A) Şinasi → Mukaddime
B) Namık Kemal → Mes Prisons Muahezenamesi - Renan Müdafaaamesi
C) Ziya Gökalp → Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak
D) Yahya Kemal Beyatlı → Millî Edebiyat Meseleleri ve Cenap Bey'le Münakaşalarımız
E) Cenap Şehabettin → Evrak-ı Eyyam - Nesr-i Harp - Nesr-i Sulh

5 Aşağıdakilerden hangisi makalede alıntılama ile ilgili yanlış bir bilgidir?

- A) Alıntı, genellikle tırnak içerisinde verilir. Sonunda yazarın soyadı, kullanılan eserin basım yılı ve alıntının yapıldığı sayfanın numarası belirtilir.
B) Makale içerisinde bir eserin veya yazarın adını anarak okuyucuyu adı geçen esere/yazara yönlendirmeye "gönderme" denir. Göndermenin tek yöntemi yoktur.
C) Alıntının yazıldığı bölümde makalenin neden ve ne zaman yazıldığı belirtilir.
D) En sık kullanılan alıntılama veya gönderme yöntemi, gönderme yapılan yazarın/kaynağın dipnot şeklinde verilmesidir.
E) Dipnotta tıpkı alıntıda olduğu gibi yazarın soyadı, kitabın yayın yılı ve varsa sayfa numarası verilir. Kitabın tamamına bir gönderme yapılmışsa sayfa numarası verilmesine gerek yoktur.

6 Türk edebiyatında ilk makaleyi, İbrahim Şinasi ilk sayısı 22 Ekim 1860'ta çıkan Tercüman-ı Ahval gazetesinde "Tercüman-ı Ahval Mukaddimesi" adıyla yayımlamıştır. Hüseyin Cahit Yalçın'ın Fransızcadan çevirdiği (Servet-i Fünun dergisinin kapatılmasına sebep olan) "....." adlı makale ile Ömer Seyfettin'in Genç Kalemler dergisinde yayımlanan, Millî Edebiyat'ın dil anlayışını ortaya koyan, "....." makalesi türün tanınmış örneklerindedir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) Aziz İstanbul - Eğil Dağlar
B) Edebiyatımızın Bugünkü Meseleleri - Nesillerin Ruhı
C) Pazartesi Konuşmaları - Edebiyat Üzerine Makaleler
D) Edebiyat ve Hukuk - Yeni Lisan
E) Büyük Türkiye Rüyası - Kültür ve Dil

1

Konu: Turizmin gelişmesinde doğal güzellikler ve tarihî eserler mi yoksa tesisler mi daha etkilidir.

A Grubu

Turizmin gelişmesinde doğal güzelliklerin daha etkili olduğunu savunuyor.

B Grubu

Turizmin gelişmesinde tesislerin önemli olduğu tezini savunuyor.

C Grubu

Turizmin gelişmesinde halkın eğitilmesinin önemli olduğu savunuyor.

Aşağıdakilerden hangisi bu münazarada yer alan konuşmacılardan birine ait bir görüş olamaz?

- A) Turizmde coğrafî yapı, yer altı, yer üstü servetler gibi değerlerin rol oynadığı bir gerçektir. Turizmin ilk yatırımı hava, tabiat ve güneşle birlikte tarihî zenginliklerimizin bütünüdür. Bunlar turist çekerken tam aksine tesisler, örgütsüzlük ve pislik sebebiyle turist kaçırmakta, ülkemizle ilgili olumlu fikirlerin değişmesine yol açmaktadır.
- B) Bir ülkenin ekonomik gücü, o ülkenin coğrafî ve jeolojik yapısı, yer altı ve yer üstü zenginlikleri gibi değerler üzerine teşekkül eder. Ancak bu konunun tek taraflı hiçbir anlamı olmaz. Teknolojinin olumsuz etkisiyle ozon tabakasının incilmesi sonucunda doğal iklim şartları bozularak doğa güzelliğimiz yok olmaktadır.
- C) İnsanoğlu, bugün bir daha yerine konamayacak olan doğal güzellikleri, yaramaz bir çocuk gibi tesislerle bozmuş ve buralar çöplükten geçilmez olmuştur. Tesisler, medeniyetin parçası olduğu için güzelliklerin çöpe gömülmesini sağlar. Doğal güzelliklerden yoksun kalmış bir ülkenin şah damarlarından biri kopmuş demektir.
- D) Turizm, bir ülkenin en önemli geçim ve tanıtım kaynaklarından biridir. Bu tanıtımda en büyük pay halkı eğitmekten geçer. Turizm açısından bilinçsiz bir halk, turizmin altına konmuş bir bombadır. Kandırılan, değer görmeyen turist bir daha o bölgeye gelmez.
- E) Turist, elbette doğal ve tarihî güzellikleri görmek isteyecektir. Fakat yatacak bir yeri, yemek yiyecek bir lokantası olmadıkça, bu doğal ve tarihî güzellikleri görmek, bu eksikliklerin sıkıntısını unutturmaz. Çünkü turist artık, yalnız tarih ve doğa değil, rahatı da arayan, alıştığı yaşam şartlarını bulmak isteyen kişidir.

2 Münazara ile tartışmanın farkı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Münazaranın tartışmadan ayrılan yanı bir konuşma oyunu yarışı olmasıdır. Önemli olan tartışarak doğruyu bulmak değil, üstlenilen tezi iyi savunmaktır. Tartışmada ise amaç doğruyu bulmaktır. Tartışmalar için geçerli olan kurallar münazaralar için de geçerlidir.
- B) Münazarada ele alınan konular kanıtlanmak zorunda iken tartışmada kanıtlanma amacı yoktur. Bu nedenle tartışma münazaradan daha dar kapsamlı olduğundan tercih edilmez.
- C) Münazara, sadece okullarda kullanılmasına rağmen tartışma hayatın her alanında kullanılır. Bunun sonucunda da münazara genellikle çocuklara yönelik olarak bilinir.
- D) Münazaranın yapılabilmesi için alanında deneyimli en az üç kişiden oluşan iki grup gerekirken tartışmanın yapılabilmesi için yalnızca sıradan iki kişi yeterlidir.
- E) Münazara ile tartışmanın tüm özellikleri aynı olmakla birlikte münazara toplum içerisinde pek bilinmediğinden tercih edilmemekte ama tartışma herkes tarafından bilindiği için çok fazla tercih edilmektedir.

3 Münazarada başkan, konuşmacılar ve sözcü bulunur. Bazen sözcülüğü de başkan yapar ayrıca bir sözcü bulunmaz.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi münazarada başkanın görevleri arasında yer almaz?

- A) Tartışılan konunun nitelik ve sınırlarının dinleyiciler tarafından anlaşılmasını sağlamak.
- B) Münazarada konu dışına çıkılmadan, tartışanların düşüncelerini rahatlıkla söyleyebilecekleri bir ortam oluşturmak.
- C) Tartışmanın konu dışına çıkmasını, gereksiz yere uzamasını, kişiselliğe dökülmesini, gergin bir durum olmasını önlemek.
- D) Belirtilen yöntem gereğince ortaya çıkan düşünceleri oya sunmak ve benimsediği hayat görüşleri çerçevesinde rapor hazırlamak.
- E) Bir sözcü seçilmediği zaman gerekli kurula karşı raporun açıklanmasını, aydınlatılmasını, gerekirse savunmasını yapmak.

4

Bu görselde münazara kurallarından hangisinin dikkate alındığı söylenebilir?

- A) Tartışmaları dikkatle dinleyip değerlendiren ve kazananı hakkaniyetle açıklayan bir de jüri bulunmaktadır.
- B) Üç kişinin bulunduğu farklı görüşleri savunan iki grup görüşlerini sırayla savunur.
- C) Tartışılacak konular ve gruplar daha önceden belirlenerek hazırlık yapılması için verilen sürede kendi aralarında konu görüşülür.
- D) Konuşmacılar, birbirlerinin sözlerini saygı ile dinlemeli ve daha sonra kendi görüşlerini dile getirmelidir.
- E) Etkili bir üslupla konuşabilmek, savunduklarını kanıtlayabilmek ve karşı tarafın tezlerini saygı çerçevesinde çürütebilmek amaçlanmalıdır.

BEÇERİ TEMELLİ YENİ NESİL SORU

- 5 Münazara etkili bir sözlü anlatım biçimidir. Daha çok okullarda öğrencilerin tartışma becerilerini geliştirmek amacıyla yapılırsa da geçmişi binlerce yıl öncesine kadar uzanır. Belli kurallara bağlı yapılan bir tartışmadır. Zaten münazarayı değerli kılan şey de "kurallara uyarak kendini savunabilme ve karşıdaki kişinin görüşlerini çürütebilme"dir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi münazara ile ilgili bilinmesi gereken hususlar arasında ifade edilemez?

- A) Münazarada hedeflenen amaç belirlenir.
- B) Karşıt görüşü çürütebilme çabası hakimdir.
- C) Karşılıklı soru-cevap şeklinde tartışılacak anlar da içerir.
- D) Belirli kurallar etrafında tartışma şeklinde geçer.
- E) Sorular, karşı gruba sözlü veya yazılı olarak iletilebilir.

- 6 Bir münazarada değerlendirme yapacak olan jürinin dikkat edeceği özellikler arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Türkçeyi kullanma gücü (diksiyon, vurgu, tonlama, kelime hazinesi, cümle kurma vb.)
- B) El, kol ve yüz hareketlerini yerinde kullanma
- C) Savunmada inandırıcı olma (belgeler, istatistikî bilgiler, resimler, gazete ve dergi haberleri, güncel olaylarla örnekleme vb.)
- D) Konuşmacıların fizikî özellikleri (temiz ve düzenli kıyafet, saç, sakal tıraşı vb.)
- E) Eğitim düzeyleri ve yetiştikleri ortamlar

- 7 Aşağıdakilerden hangisi münazara konusu olamaz?

- A) Kırsal yaşam mı insanlar için daha iyi ve faydalıdır yoksa kentsel yaşam mı?
- B) Bu ay elde ettiğiniz kazancınızdan teknolojiye ayırdığınız miktar ne kadardır?
- C) Ülkemizde dış sermayeyi destekliyorum / desteklemiyorum.
- D) Kişiyi başarısızlığa ideal eksikliği mi yoksa eğitim eksikliği mi iter?
- E) Bilgisayar, hayatı kolaylaştırıp daha elverişli hâle mi getirmiştir yoksa zorlaştırıp karmaşıklaştırmış mıdır?

- 8 Münazaraların gerçeği belirtebilmesi, sorunlara uygun ve geçerli çözüm bulabilmesi için tartışanların;

- I. Toplantılara sorunların çözümü için öneriler hazırlayarak gelmek
- II. Günlük hayatta karşılaşılan tartışmalı sorunlar üzerinde, konuyu iyice kavrayıp sonuçlarını görebilmek konuşmak
- III. Tartışma konusu dışına çıkmamak

şeklindeki numaralandırılmış kurallardan hangilerine uygun davranmaları gerekir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) I, II ve III

ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTİ

1

I
Teknoloji çağının en büyük ürünü olan internet artık her eve girmeye başladı. İnternet kullanım oranı artarken yaşının aşağılara çekilmesi beraberinde bir çok riski de getiriyor.

II
Bilgisayar zararlı mı değil mi? Bu konuyu tartışıp geçerli bir sonuca ulaşmanın birçok soru işaretini ortadan kaldıracığına inanıyorum.

III
“Sınav stresi başarıyı mı başarısızlığı mı getirir?” tartışmasına bence en güzel cevap “Kararında olduğu sürece başarıyı getirir.” görüşüdür.

IV
Ünlü romancı DH Lawrence, “Hiçbir şey için ‘Bu benimdir.’ deme!” diye uyarıyordu yıllar öncesinden. Sadece, “Bu benim yanımdadır.” dememize izin vermişti.

Bu parçalar ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. parça bir konuyu açıklama, konuyla ilgili bilgi vermeyi amaçladığı için makaleden alınmış olabilir.
B) II. parça herhangi bir konu üzerinde zıt düşünceler karşılıklı olarak savunulduğu için münazara konusu olabilir.
C) III. parça bir düşünceyi savunmada inandırıcılığı esas aldığı için münazara konusu olabilir.
D) IV. parça söz oyunlarına başvurulmadığı ve süslü anlatımdan uzak durulduğu için makaleden alınmış olabilir.
E) Verilen bütün parçalarda nesnellik ön planda tutulduğu için I ve IV. parçalar makaleye, II ve III. parçalar ise münazara örnek gösterilebilir.

- 2 Makalede okuyucunun asıl ilgisini çeken şey, makalenin başlangıç ve sonuç kısımlarıdır.

Buna göre makalenin etkili olmasını sağlamak amacıyla bu bölümlerle ilgili ne yapılabilir?

- A) Bu kısımlara anlamlı bir fıkra, çarpıcı bir diyalog veya bir hatıranın yerleştirilmesi makaleyi daha ilgi çekici hâle getirebilir?
B) Giriş ve sonuç bölümlerinde toplumsal konulardan bahsetmeyi makalenin olmazsa olmazı hâline getirmeliyiz.
C) Özellikle giriş bölümü makalenin temel yapı taşlarından olduğu için bu bölümde konunun özetini içeren süslü cümleler yer almalıdır.
D) Sonuç bölümünde makalenin yazılış amacı çok net cümlelerle dile getirilerek okuyucu ile iletişim tamamlanmalıdır.
E) Edebî ve bilimsel makalelerin giriş ve sonuç bölümleri konunun yazı ile bütünleştirildiği bölümler olmalıdır ve sonuç bölümünde yazarının künyesi belirtilmelidir.

- 3 Makalenin gelişme bölümünde; giriş bölümünde dile getirilen (ifade edilen) konu açıklanır, yazılış amacı

ve bu amaca yönelik bilgiler, belgeler ortaya konularak tez (fikir) savunulur, antitezler çürütülür. Konu ile ilgili

bilgi ve ortaya konmak (çıkarılmak) istenen fikrin doğru-

luğa deliller gösterildiği bölüm, gelişme bölümünü oluşturur. Gelişme bölümü derlenen (anlatılan) ve

ortaya atılan (söylenen) fikirlerin çeşitli yönlerden geniş-

letilmesi, desteklenmesiyle meydana gelir. Bütün fikir yazılarında olduğu gibi makalede de gelişme bölümünde açıklanacak fikirlerin derli toplu (düzenli) olması gerekir.

Dile getirilen ve ispatlanabilir karaktere sahip olması gerekir.

Bu parçadaki numaralandırılmış sözlerden hangilerinin anlamı parantez içinde verilen açıklamayla uyuşmamaktadır?

- A) I ve II
B) III ve IV
C) V ve VI
D) I, II ve V
E) III, IV ve VI

4 Aşağıdakilerden hangisi bilimsel makalenin bölümlerinden “bulgular” bölümünü en iyi şekilde açıklamaktadır?

- A) Konunun ilgilileri tarafından okunacak ilk bölümdür. Bu nedenle bu bölüm düzenlenirken kelimeler dikkatle seçilmeli, makalenin içeriğini yansıtan en az sayıda kelime kullanılmalıdır.
- B) Metnin bütününde anlatılanların ana hatlarıyla ifade edildiği bölümdür. Araştırmanın kapsamı, amacı, araştırmada kullanılan yöntemler, elde edilen bulgular, araştırma sonunda ulaşılan sonuçlar ve metindeki anahtar kelimeler bu bölümde verilir.
- C) Temel bilgilerin sunulduğu bölümdür. Bu bölümde konuyla ilgili daha önce yapılan çalışmalar hatırlatılır. Bu çalışmaya neden gerek duyulduğu ortaya konur.
- D) Bu bölümde araştırmada tercih edilen yöntem ve söz konusu yöntemin tercih edilme nedenleri anlatılır. Yazarın neyi, nasıl ve niçin kullandığını açıkladığı bu bölüm, konuyu bilen bir uzmanın aynı çalışmayı kendi imkânlarıyla tekrar etmesini sağlar nitelikte olmalıdır.
- E) Araştırmada elde edilenler ve bunların ne anlama geldiği dile getirilir.

5 Makaleler seçilen konuya göre uzun ya da kısa olabilir. Makale her konuda yazılabilir. Makalenin yazılacağı konu güncel olabileceği gibi, felsefî, bilimsel, sanatsal da olabilir. Ancak edebi makale sanatla ilgili konuları işler. Makaleler niteliklerine göre temelde “edebî makale” ve “meslekî makale” olmak üzere iki grupta toplanabilir.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde “edebî” ve “meslekî” makalelerin tanımı doğru verilmiştir?

- A) Edebî Makale: Dilin süslü bir şekilde kullanıldığı makale türüdür.
Meslekî Makale: Bilime dayalı meslekleri anlatan makale türüdür.
- B) Edebî Makale: Edebiyat alanındaki konuları işleyen makale türüdür.
Meslekî Makale: Meslekleri tanıtan makale türüdür.
- C) Edebî Makale: Dil, edebiyat ve sanatla ilgili konuları işleyen makale türüdür.
Meslekî Makale: Tıp, ekonomi, sosyoloji gibi bilim ve bilime dayalı mesleklerin değişik dalları ile ilgili konuları işleyen makale türüdür.
- D) Edebî Makale: Sanat dallarıyla ilgili konuları işleyen makale türüdür.
Meslekî Makale: Bilimsel verilere konuları işleyen makale türüdür.
- E) Edebî Makale: Sanatsal anlatımlı makale türüdür.
Meslekî Makale: İlmî makale türüdür.

6

- Bazı insanlar okumakta zorluk çeker. Bu durum yaşa bağlı değildir. Nedenleri arasında sağlık sorunları, işitme, özellikle de görme bozuklukları sayılabilir. Bazen de çocuklar okulda iyi öğretilmediği için okuma öğrenemez. Ayrıca bazı çocuklar okumaktan hoşlanmayabilir, başka şeylerle uğraşmak onları daha mutlu edebilir.
- Kitap, kırılğan bir yaratıktır, zamandan etkilenir, kemirgenlerden korkar, yabancı maddelerden ve sakar ellerden de. Bu yüzden kütüphaneciler kitapları sadece insanlara karşı değil, aynı zamanda doğaya karşı da korur ve hayatını unutulmanın kuvvetlerine karşı savaşmaya adar.
- Emek, varlığın kendisiyle bir bütündür. Bu yüzden varolan her birey emeğin birer parçasıdır. Okuluna giden öğretmenin sınıfta ders anlatması bir emek olduğu gibi, onu dinleyen öğrencinin sarf ettiği çaba da bir emektir.

Bu makalelerin ortak özellikleri arasında;

- Edebî makalelerden alınmışlardır.
- Anlaşılır bir dille kaleme alınmışlardır.
- Tartışmacı bir anlatım sergilenmiştir.
- Terimlerden faydalanılmıştır.
- Sebep-sonuç ilişkisinden yararlanılmıştır.

numaralandırılmış hususlardan hangileri yoktur?

- A) I ve III B) II ve V C) I, III ve IV
D) III, IV ve V E) I, III, IV ve V

7

Münazarada yapılacak bir tartışmada konular tez-anti-teze müsait olup olmamasına göre seçilmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bir münazara konusu olamaz?

- A) Ülkenin hızlı kalkınmasını sağlayan kamu sektörü müdür, özel sektör mü?
- B) Yabancı ülkeye göç eden biri kendi adetleri ile göç ettiği ülkenin adetlerini nasıl dengelemelidir?
- C) Ormanların korunmasında yasalar mı, çevre bilinci mi daha etkili olur?
- D) Toplumun ilerlemesinde kadın mı, erkek mi daha önemlidir?
- E) Atomun bulunması insanlık için yararlı mı, zararlı mı olmuştur?

BE CERİ TEMELLİ YENİ NESİL ETKİNLİKLER

A Aşağıdaki görselde verilen makaleden çıkarılan yorumların doğru olanlarını tabloya işaretleyiniz.

Marmara Bölgesi

İstanbul'u gezmek için birkaç gün yetmez. Ancak Marmara Bölgesi'nde Osmanlı'ya başkentlik yapmış olan Edirne ve Bursa'yı da geçmeyelim.

Karadeniz Bölgesi

Özellikle doğal güzellikleriyle ünlü bir bölgemiz. Ancak orada da tarihi çok eskilere dayanan yerler var. En ünlüsü Trabzon'daki Sümela Manastırı'dır. MS 365-395 yılları arasında yapılmış deniz seviyesinden 1.150 metre yüksekliğe inşa edilmiş bu Ortodoks Manastırı da önemli.

Doğu Anadolu Bölgesi

Elazığ'da Harput, Van'da Akdamar Adası, Erzurum'da Pasinler, Kars'ta Ani Harabeleri ve Ağrı Dağı gezilecek yerler listesinde olmalı.

Ege Bölgesi

Efes Antik Kenti, Meryem Ana Evi, Şirince, Bergama, Pamukkale, Dalyan ve Fethiye mutlaka görmeniz gereken yerler arasında.

İç Anadolu Bölgesi

Kapadokya denilen Ürgüp, Avanos, Ihlara Vadisi'nin yer aldığı bölge, Çorum, Amasya, Eskişehir ve başkent Ankara mutlaka gezilmeli.

Akdeniz Bölgesi

Demre, Kaleköy, Olimpos, Side Antik kenti, Aspendos tiyatrosu, Alanya Kalesi ve tersanesi mutlaka görülmeli.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi

Mardin, Şanlıurfa ve Nemrut Dağı tarihî dokusuyla görülmeye değer.

Tarih tutkunları için ülkemiz cennet. Birçok ülkenin tarihinden de eski yapılarımız var. Ülkemizi 7 bölgeye ayırıp mutlaka görmeniz gereken yerleri sıralayalım:

	Yorumlar	Doğru
1	Makalenin tamamı bilimsel bir makaleden alınmıştır.	
2	Makalenin genelinde yalın, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır.	
3	Marmara Bölgesi kısmının yazılış amacı bir konuyu açıklamak, konuyla ilgili bilgi vermektir.	
4	Karadeniz Bölgesi anlatımında verilen bir bilgi örnek ve kanıtlarla ispatlanmıştır.	
5	Doğu Anadolu Bölgesi kısmında kesinlik bildiren bir sözcük kullanılmıştır.	
6	Güneydoğu Anadolu Bölgesi öznel anlatımla ele alınmıştır.	
7	Akdeniz Bölgesi anlatımı olasılık ifadesi içermektedir.	
8	İç Anadolu Bölgesi, özellik belirten sözcükler ve sanatsal ifadelerle verilmiştir.	
9	Ege Bölgesi anlatımında düşüncüyü geliştirme yollarından karşılaştırmaya başvurulmuştur.	
10	Başkentimizin belirtildiği bölümün bir kısmında genelden özele anlatım söz konusudur.	
11	Ülkemiz bir benzetme ile ifade edilmiştir.	
12	Makalenin bir kısmında sayısal verilerden yararlanılmıştır.	

BEÇERİ TEMELLİ YENİ NESİL ETKİNLİKLER

- B Görselde verilen münazara konuşmalarından ve bunların yanındaki şekillerden hareketle münazara kurallarından hangilerine uyulmadığını tabloya işaretleyiniz.

Ülkemizdeki trafik kazalarına bakıldığında kazanın büyüklüğü ile kazaya karışanların eğitiminin ters orantılı olduğu görülüyor. Sizce neden?

Ülkemizdeki trafik kazalarının oranı giderek artıyor. Çünkü sürücüleri caydırıcı etkenler çok az. Hele ceza miktarlarını söylemesek de olur. Kırmızı ışıkta geçmenin cezası ile 6 kişilik bir aile bir lokantada ancak karnını doyurabilir.

Trafik kurallarına uymak trafik eğitimi ve terbiyesi almakla başlar. Bu sağlanmamışsa o toplumda trafik kültürü de yok demektir.

Gurbetçi vatandaşlarımız yurt dışında tüm kurallara harfiyen uyarken Türkiye’de trafik canavarı oluyorlar. Yurt dışında eğitilmiş, burada eğitimsizler mi yani!

Dünya Sağlık Örgütü’nün hazırladığı trafik raporu İngiltere, Fransa gibi eğitim sistemleriyle tüm dünyaya örnek olan ülkelerin yeni yasalarla trafik cezalarında önemli artışlara gittiğini gösteriyor.

Alkollüken araç kullanma suçundan yakalanan bir ünlümüzün “iki üniversite bitirmiş bir insanım” diye başlayan cümlesinin devamını medya “bip”lemeden veremiyordu.

Eğitimci Prof. Dr. Nadir Yayla, makalesinde “Eğitim henüz trafik şuuru oluşmamış çocuklar üzerinde yoğunlaştırılmalı, büyüklerde ise denetime ve cezaya ağırlık verilmelidir” diyor.

TRAFİK KAZALARINI ÖNLEMEDE EĞİTİM Mİ CEZA MI ÖNEMLİDİR?

1	Her iki grupta da ortalama üç kişi bulunmalıdır, sayı dengeli olmalıdır.	
2	Sorunların çözümü için inandırıcı ve mantıklı öneriler sunulmalıdır.	
3	Münazara esnasında asla kendimizi övmemeli ve başkalarını yermemeliyiz.	
4	Tartışma konusu dışına çıkılarak konu ve dikkatler dağıtılmamalıdır.	
5	Düşünceler; anlaşılır, açık ve kısa bir şekilde dile getirilmelidir.	
6	Söylenmiş düşünceler, daha önceden verilmiş örnekler tekrarlanmamalıdır.	
7	Münazara sırasında gruplar aynı konuyu farklı yönlerden ele almalıdır.	
8	Önce grup başkanları kendilerini ve tartışılacak konunun savunacakları yönünü tanıtmalıdır.	
9	Taraflar, savundukları düşünceleri uygun örneklerle destekleyerek savunmalarını inandırıcı hâle getirmelidirler.	
10	Savunulan düşüncüyü desteklemek amacıyla dinleyenlere grafik ve raporlar sunulmalıdır.	
11	Düşünceler savunulurken ağırlıklı olarak ülkemiz üzerinden örnek verilmelidir.	
12	Argümana başlamadan önce karşı tarafın konuşmasının temel noktaları seçilir ve bu noktalara ait çürütmeler verilir.	
13	Münazaranın bitiminde karşı tarafa, jüriye ve dinleyenlere teşekkür edilir.	

5. ÜNİTE

SOHBET VE FIKRA

KONULAR

- SOHBET
- FIKRA

SOHBET

- Çoğunlukla, günlük konuların işlendiği sohbet yazılarında senli benli bir anlatım yolu seçilir.
- Yazar deyimlerden, atasözlerinden, hatıralardan, halk fıkralarından, nüktelerden, özlü sözlerden çokça yararlanır.
- Herkesi ilgilendiren konular seçilir.
- Cümleler, konuşma üslubundadır ve genellikle devriktir.
- Yazar karşısında biri varmış gibi sorular sorar, cevaplar verir, düşüncelerini günlük konuşma dili içtenliği içerisinde açıklar.
- Konu uzatılmaz, fazla ayrıntıya girilmez, sadece konuya dikkat çekilir, anlatılanlar kanıtlanmaya çalışılmaz, anlatılanlara inanılması için bir gayret ortaya konmaz.
- Amaç, okuyucuyu konu üzerinde düşünmeye davet etmektir.
- Bu yazılar gazete ve dergilerde yayımlanabildiği gibi yazar bu yazıları ayrıca bir kitap olarak da basabilir.
- Sohbet türünde makalede olduğu gibi giriş, gelime ve sonuç bölümleri bulunur ancak karşılıklı konuşma havası içinde yazılması ve açıklanan düşüncelerin ispatlanma gereği duyulmadan anlatılması yönünden makaleden ayrılır.
- Genellikle kişisel düşünceler anlatılır, bu nedenle de öznel bir anlatıma sahiptir.

SOHBETLE İLGİLİ KAVRAMLAR

- Sohbet; dostça, arkadaşça konuşarak hoş bir vakit geçirme, söyleşi, yârenlik, hasbihâl demektir.
- Söyleşi; arkadaşça, dostça karşılıklı konuşma, hasbihâl, sohbet demektir.
- Söyleşinin edebiyattaki anlamı; bir bilim veya sanat konusunu, konuşmayı andıran biçimde inceleyerek anlatan edebiyat türüdür.
- Musahabe; konuşma, görüşme, söyleşi demektir.
- Hoşsohbet; güzel ve tatlı konuşan kimsedir.
- Nükte; ince anlamlı, düşündürücü ve şakalı söz, espri demektir.

SOHBET TÜRÜNÜN EDEBİYATIMIZDAKİ GELİŞİMİ

- Edebiyatımızda, sohbet türünün ilk örnekleri Tanzimat'tan sonra verilmiştir.
- İlk ciddi ve güzel örnekleri Tefik Fikret'in Servetifünun dergisinin yazı dizisi olarak düzenlediği "Musahabe-i Edebiyye" sütunlarında görülür.
- Edebiyatımızda sohbet türünde özellikle öne çıkan yazar Şevket Rado'dur.

FIKRA

- Fıkra sözcüğü Türkçede iki farklı türü karşılayan bir sözcüktür: Düşünce yazısı olan fıkra, mizahî fıkra.
- Gazete ve dergilerin belirli sütun ya da köşelerinde yayımlanan, güncel, siyasal, toplumsal sorunları ele alan, bunları ayrıntılara inmeden işleyen, başlıklı ve yazarı belirli yazı türüdür.
- Günümüzde fıkra, “köşe yazısı” olarak adlandırılmaktadır.
- Gazete ile birlikte ortaya çıkan türlerden biridir.
- Gazetelerin belirli köşelerinde genel bir başlık altında yazılan kısa, yoğun, gününbirlik yazılardır.
- Güncel konuları işler; bu nedenle kalıcılığı yoktur.
- Çoğu, yayımlanmasından sonra bir-iki gün içinde unutulup gider.
- Yazar, metni oluştururken kanıtlayıcı ve doğrulama yoluna gitmez.
- Kişisel düşünceler yani öznellik ağır basar.
- Herkesin anlayabileceği, yalın ve sade bir dil, samimi bir üslup kullanılır.
- Yalın, yalın olduğu kadar da yoğun bir anlatımı vardır.
- Kısa yazılardır, konunun ayrıntılarına girilmez; konular değişik açılardan işlenmez.
- Toplumsal, siyasal, kültürel gerçekleri ortaya koyarak kamuoyunu oluşturma ve yönlendirmeyi amaçlar.
- Yer yer nükteli sözlere yer verilir.
- Yazarın zengin bir kültür ve bilgi birikimi olmalıdır.
- Fıkra yazarları ele aldıkları konuları değişik açılardan işleme, ayrıntılara inerek kanıtlayıcı yoluna gitmez.
- Makaleler gibi fıkralar da düşünsel planla yazılır. Üzerinde durulacak, hakkında söz söylenecek olay, olgu, durum ya da sorun yazının girişinde verilir. Sonra bu, yazarın kendi kişisel görüşleri açısından geliştirilir.
- Fıkra da makale gibi planlı yazılardır, önce belli bir sorun ortaya konulur, sonra çeşitli görüş ve düşünceler serilir, sonuçta da sorunun çözümü için öneriler getirilir.

FIKRA TÜRLERİ

- Edebî Fıkra: Günlük olaylardan yola çıkan ancak günlük köşe yazısı olmaktan çıkıp kalıcı olan fıkralardır. Ahmet Haşim, Yusuf Ziya Ortaç, Falih Rıfkı Atay, Haldun Taner, Oktay Akbal bu tür fıkralara örnek olacak yazılar kaleme almışlardır.
- Klasik Gazete Fıkraları: Bu tür fıkralar yazıldığı günlerde etkili olurlar ancak aradan zaman geçince etkilerini kaybederler.
- Makale Tarzı Fıkra: Bu tür fıkralarda makale havası ağır basar. Yazar, günlük olaylardan yola çıkar ve yeri geldikçe düşüncelerini kanıtlayıcı yoluna gider.

FIKRANIN GELİŞİMİ

- Fıkranın ilk örnekleri Tanzimat Dönemi'nde gazetenin ortaya çıkmasıyla verilmiştir. Bu dönemdeki fıkralar, gazete makalelerine benzemektedir. Fıkranın bir tür olarak belirginleşmesi 19. yüzyılın sonları ile 20. yüzyılın başlarında gerçekleşmiştir.
- Ahmet Rasim, Refik Halit Karay, Ahmet Haşim Cumhuriyet öncesinin fıkra yazarlarındadır.
- İlk tanınmış büyük fıkra yazarı Ahmet Rasim kabul edilir. Ahmet Rasim'in “Şehir Mektupları”, “Muharrir Bu Ya”, “Muharrir-Şair-Edip” fıkra türünün önemli örnekleri arasındadır.
- Cumhuriyet sonrası tanınmış fıkra yazarları arasında Yusuf Ziya Ortaç, Falih Rıfkı Atay, Peyami Safa, Şevket Rado, Ahmet Kabaklı, Haldun Taner, Oktay Akbal, Selim İleri, Çetin Altan, Mehmet Barlas, Emre Kongar, Uğur Mumcu, Yavuz Donat, İlhan Selçuk, Aziz Nesin, Burhan Felek, Abdi İpekçi, Hasan Pulur, Bekir Coşkun... gibi isimler yer alır.

1 Araştırma: Görevlisi:

(I)

Profesör:

– Tanzimat Dönemi'nde gelişen gazetecilikle birlikte Türk edebiyatında sohbet yazıları da görülmeye başlanmıştır. Bu dönemde özellikle Ahmet Mithat'ın yazdığı bazı yazılar sohbet yazıları olarak değerlendirilebilir. Bu türün daha olgun eserleri ise Servetifünun ve Millî Edebiyat Dönemlerinde verilmiştir.

Araştırma Görevlisi:

(I).....

Profesör:

– Halit Ziya Uşaklıgil, Hüseyin Cahit Yalçın, Tevfik Fikret, Mehmet Rauf, Cenap Şahabettin, Ahmet Rasim, Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Yahya Kemal Beyatlı, Süleyman Nazif gibi isimler sohbet türünde yazılar yazmışlardır. Cumhuriyet Dönemi ile birlikte daha kesin çizgilerle sınırları belirlenen bu tür gelişimini devam ettirmiştir. Nurullah Ataç, Şevket Rado, Suut Kemal Yetkin, Ahmet Kabaklı gibi isimler bu türün başarılı örneklerini vermiş yazarlardan bazılarıdır.

Bu röportajda boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) (I) Ahmet Mithat'ın yazarlığı ne zaman ve nerede başlamıştır?
(II) Edebiyatımızdaki önemli sohbet yazarları kimlerdir?
- B) (I) Sohbet türünün edebiyatımızdaki başlangıcını nereye kadar götürebiliriz?
(II) Edebiyatımızdaki tüm sohbet yazarlarını sayar mısınız?
- C) (I) Sohbet yazı türü ile ilgili neler söyleyebilirsiniz?
(II) Günümüz sohbet yazarlarından hatırladıklarınızı söyleyebilir misiniz?
- D) (I) Edebiyatımızda sohbetin doğuşu ne zamana dayanır?
(II) Aklınıza gelen önemli sohbet yazarları kimlerdir?
- E) (I) Sohbet yazarlığınızı hangi unsurlara dayandırıyorunuz?
(II) Örnek aldığınız sohbet yazarları kimlerdir?

- 2 Cumhuriyet Dönemi'nde diğer düzyazı türlerinde olduğu gibi sohbette de yalın bir dil ve anlatım kullanılarak Anadolu insanına seslenmek amaçlanmıştır. İnsana ve yaşama dair her türlü kavram ve olgu bu dönem sohbet yazılarında ele alınmıştır.

Bu parçadan hareketle Cumhuriyet Dönemi ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Düzyazı türlerinde yalın bir dil ve anlatım kullanılmıştır.
- B) Sohbet türündeki yazılarda Anadolu insanına seslenmek amaçlanmıştır.
- C) Düzyazı türlerinde Anadolu'nun sorunları ele alınmıştır.
- D) Sohbet ve diğer düzyazı türlerinde insan ve yaşam konu edilmiştir.
- E) Düzyazı türlerinde yalın bir dille Anadolu insanına seslenmek amaçlanmıştır.

- 3 **Aşağıdakilerin hangisi sohbet ile makale arasındaki farklardan değildir?**

- A) Sohbet ve makale her konuda olabileceği gibi sohbet daha çok günlük olaylarla ilgili olarak yazılır ve yayımlanır.
- B) Makalede her türlü üslup kullanılabilir, sohbette ise genel üslup, karşıda biri varmış ve onunla konuşuyormuş gibi hareket etmektir.
- C) Makaleler ele aldıkları konuyu sohbeta göre daha derinlemesine inceler ve açıklar. Sohbet günlük ve basit kalmaktadır.
- D) Makalelerde ele alınan konunun detaylandırılması, gerekiyorsa ispatlanması ya da bu yönde örnekler yer verilmesi yaygın bir davranıştır. Ancak sohbet basittir ve sadece bir şeyi kanıtlama amacı içindedir.
- E) Makaleler genellikle uzmanları tarafından yazılır ve kullanılan dil genellikle ilim dilidir. Sohbet ise yalın bir dille yazılır, karşılıklı konuşma şeklinde diyaloglara yer verilir.

4 Aşağıdakilerden hangisi sohbet türünün özellikleri arasında değerlendirilemez?

- A) Kompozisyon türü olarak sohbet; makale planıyla fakat bir karşılıklı konuşma havası içinde yazılan yazılardır.
- B) Yazar, düşüncelerinin doğruluğunda ısrar edici olur.
- C) Sohbet, daha çok yazarın kişisel düşünceleri ağırlık kazanır.
- D) Sohbetlerin en önemli özelliği, yazarın samimi, içten bir ifade tarzını ortaya koymasındır.
- E) Ayrıca, bu tür yazılarda anılar, fıkralar ve çeşitli günlük olaylar verilerek yazarın duygu ve düşünceleri desteklenebilir.

5 Aşağıdakilerden hangisi bir "sohbet" örneğinden alınmış olabilir?

- A) Akşam olmaya başlamıştı. Köye yaklaşınca ortalığı büsbütün bir kızılık kapladı. Kırmızı bir deniz gibi parlayıp kımıldayan bu bir karış boyundaki kuru bozkır otlarının üzerinde upuzun gölge yatıyor ve gölgeyi başı, aralarından yer yer çekirgeler fırlayan bu otların arasında kayboluyordu.
- B) İnsanların arkadaşlık kurarken benzer özelliklere sahip kişileri seçme eğilimi olduğu biliniyordu. Ancak bu eğilimin genom ölçeğinde çok sayıda gen açısından da geçerli olup olmadığı bir sır. İşte yeni yapılan araştırmadan bu soruya yanıt arandı. Araştırmanın sonuçlarına göre yakın arkadaş olduğumuz kişilerle yabancılarla olduğundan ortalama olarak daha fazla ortak DNA taşıyoruz.
- C) Yaklaşık 1,5 milyon kilometrelik alanı ile Türkiye'nin iki katı büyüklüğündeki Moğolistan'ın çeşitli bölgelerinde arkeolojik kazı izni bulunan Kül Tigin Derneğine bağlı kazı ekipleri, araştırmalarından birini, başkent Ulan Batur'un kuzeybatısındaki Orhun Vadisi'nde sürdürüyor.
- D) Asık suratlı insanlardan hoşlanırsınız desem tabii bana gülersiniz. Zaten ben de biraz gülmeniz için söze böyle başladım. Güler yüze ve gülmeye dair olan bu konuşmayı asık suratla dinlemenizi istemem tabii. Konuşurken söze başladığınız sırada karşıdakinin kaşlarını çattığını, asık suratla sizi dinlediğini görürseniz konuşmak hevesiniz kırılır.
- E) Celal Sılay'ın Sait Faik'e büyük sevgisi kolay anlaşılır. İkisi de topluma, çevreye karşı küskündü. Celal, kendi deyimiyile "sırtkan" bir küskün.

6 Sohbet yazı türünün özellikleri arasında;

- I. Herkesi ilgilendiren konuların seçilmesi
- II. Cümlelerin, konuşma üslubunda ve sürekli kurallı olması
- III. Amacının okuyucuyu konu üzerinde düşünmeye sevk etmek olması
- IV. Konunun uzatılması, fazla ayrıntıya girilmesi, sadece konuya dikkat çekilmesi

şeklinde numaralandırılmış cümlelerden hangileri sayılamaz?

	I	II	III	IV
A)	✓	✓		
B)		✓	✓	
C)	✓	✓		✓
D)				✓
E)		✓		✓

7

- I. Ahmet Rasim – Sohbetler
- II. Suut Kemal Yetkin – Edebiyat Söyleşileri
- III. Şevket Rado – Eşref Saati, Aile Sohbetleri, Ümit Dünyası
- IV. Melih Cevdet Anday – Karalama Defteri, Söyleşiler
- V. Nurullah Ataç – Dilimiz Üstüne Söyleşiler
- VI. Ahmet Kabaklı – Ramazan Sohbetleri
- VII. Falih Rıfkı Atay – Pazar Konuşmaları
- VIII. Yahya Kemal Beyatlı – Tarih Musahabeleri
- IX. İsmet Özel – Faydasız Yazılar, Çenebazlık

Buna göre numaralandırılmış yazar-eser eşleştirmelerinden hangilerinde yanlışlık yapılmıştır?

- A) I, IV, V ve VI
- B) II, III, V ve VII
- C) III, IV, VI ve VIII
- D) IV, VI, VIII ve IX
- E) V, VII, VIII ve IX

1

A

Genellikle, günlük gazetelerin belirli köşelerinde yayımlanan fıkralar kısa, yalın ve acı bir üslupla yazılır.

B

Okuyucunun ilgisini sürekli canlı tutabilmek için fıkra yazarlarının konularında tekrarlarla düşmemesi ve kapsamlı kavrayış gücüne, derin kültür zenginliğine ve geçmişle bugünkü olayları kaynaştırabilme ustalığına sahip olması gerekir.

- I. Fıkra yazısı, okuyucunun dikkatini çekmeli ve merakını uyandırmalıdır.
- II. Fıkra yazısının planı önceden hazırlanmalıdır.
- III. Gerekliyse konu ile ilgili başkalarına ait deyişler saptanarak fıkra yazısında verilmelidir.
- IV. Fıkra yazısında anlatımın açık fakat ustalıklı olmasına dikkat edilmelidir.
- V. Fıkroda yazı gereksiz yere uzatılmamalı, hatta elden geldiğince kısa tutulmaya dikkat edilmelidir.
- VI. Fıkra yazarı dünün ve bugünün sentezini yapmakta etkin olmalıdır.

Numaralandırılmış cümleler, A ve B metinleri açısından değerlendirildiğinde metinlerden çıkarılabilecekler artı (+), çıkarılamayacaklara ise eksi (-) konulması gerektiğine göre doğru işaretleme aşağıdakilerden hangisinde verilmiş olur?

	I	II	III	IV	V	VI
A)	+	-	-	+	+	+
B)	-	+	-	+	-	
C)	+	-	+	-	-	
D)	+	+	-	+	-	
E)	-	-	+	-	+	

2 Gazete fıkraları ile kısa hikâye niteliğindeki fıkralar arasındaki fark aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kısa hikâye niteliğindeki fıkralar nükteli, mizah ögesi taşır. Gazete fıkraları ise nükte ve mizahtan son derece uzaktır.
- B) Kısa hikâye niteliğindeki fıkraların tek amacı güldürmek ve eğlendirmektir. Gazete fıkraları ise ağır ve ciddi bir eda ile yazılır.
- C) Kısa hikâye niteliğindeki fıkralarda dinleyeni güldürmek, eğlendirmek ön plandadır. Oysa köşe yazılarında okuyucuyu düşündürmek, güncel bir sorunu dile getirmek esastır.
- D) Kısa hikâye niteliğindeki fıkralar sözlü, gazete fıkraları ise yazılıdır.
- E) Kısa hikâye niteliğindeki fıkralar çocuklara gazete fıkraları ise yetişkinlere hitap eder.

3 Makale ile gazete fıkra yazıları arasındaki fark aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Makalede okuyucunun ilgisini çekme amacı yoktur. Fıkroda ise konu, okuyucunun ilgisini çekecek biçimde ele alınmalıdır.
- B) Makalede herkesin kolaylıkla anlayamayacağı bir dil kullanılır. Fıkroda ise açık ve sade bir dil kullanılır.
- C) Makalede hoş ve dokunaklı bir sonuca ulaşılmalı ve okuyucu düşündürülmelidir. Fıkroda ise bir sonuca ulaşmaya gerek yoktur.
- D) Makalede aynı konular yerine, değişik ve aktüel (güncel) konular işlenir. Fıkroda ise edebî konular kişisel bir anlatımla ele alınır.
- E) Makale; daha uzun yazılır, kesin bir yargı ve kanıtlamaya gider. Buna karşılık fıkra; kısa, etkili ve dokunaklı bir sonuca varmak amacını taşır.

4 **Gazete ve dergi fıkralarında plan ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

- A) Giriş: Kısa, özlü, içinde derin anlamlar taşıyan bir cümle ile başlama
Gelişme: Konunun ilginç noktalarını gösterme
Sonuç: Duygu ve düşünceleri örneklerle ifade etme
- B) Giriş: Amacı ortaya koyma
Gelişme: Konuyu açma ve çeşitli örneklerle açıklama
Sonuç: Olumlu ya da olumsuz bir sonuca bağlama
- C) Giriş: Başlığı belirleme
Gelişme: Konuyu değerlendirme
Sonuç: Teşekkür etme
- D) Giriş: Takdim
Gelişme: Konuyu açma ve açıklama
Sonuç: Olumlu temennide bulunma
- E) Giriş: Konuya belli bir tez ile başlama
Gelişme: Konuyu ispatlama ve ayrıntılara girme
Sonuç: Konuyu belli bir ders ile tamamlama

5 Edebiyatımızda mizah ve hicivin ön planda olduğu fıkra türü, sözlü ya da yazılı olarak anlatılan kısa hikâyelerdir.

Bu açıklamada geçen fıkra türünün edebiyatımızda en sık görülen örnekleri aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Keloğlan, Nasrettin Hoca, Bektaşî
B) Pinokyo, Pamuk Prenses, Gökten Düşen Üç Elma
C) Karadeniz, Keloğlan, Pinokyo
D) Nasrettin Hoca, Karadeniz, Bektaşî
E) Şahmaran, Nasrettin Hoca, Karadeniz

6 **Cumhuriyet Dönemi fıkra ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

- A) Bu dönemde artan gazete ve dergilerle beraber bu türde yazılan yazılarda da artma görülmüştür.
B) Edebiyatımıza bu dönemde girmiştir.
C) Dil ve anlatım bakımından sadedir.
D) Güncel, siyasî, sosyal konulardan bahsedilmiştir.
E) Bu dönemde fıkra türünde yazarları arasında Falih Rifkî Atay, Orhan Seyfi Orhon, Yusuf Ziya Ortaç, Sabri Esat Siyavuşgil, Ercüment Ekrem Talu sayılabilir.

7

Edebî Fıkra

Bir toplumda ahlak ve âdetlerin ne şekilde değiştiğini, kelimelerin başkalaşmasında görmeli, “üstat” kelimesinin son senelerde aldığı mana bu bakımdan küçük bir incelemeye değer. Eskiden “üstat”, herkesçe onaylanan yetkinliklere verilen büyük bir derecenin ismiydi. Üstat, dahiden bir rütbe aşağıda idi. Üstat Ekrem, edebî derecelendirmede Dahi-i Azam’ın arkasından gelirdi. Üstat, ehliyetin son olgunluk aşamasını ifade ettiğinden yaş, baş, saç ve sakal kavramlarını da içerirdi. İhtiyarın hürriyet gördüğü devirlerde üstat kelimesinin de utanılacak bir manası olamazdı. Son senelerde maddi hayat zevkinin istila edici bir şekil almasıyla “üstat” kelimesinin de yavaş yavaş gözden düştüğü görülür.

Gazete Fıkrası

Hemen her akşam eve içim sikkın dönüyorum. Niçin? Bu niçinin yanıtı yok. Bir işim mi sapa sardı? Bir yerim mi ağrıyor? Birisiyle mi çatıştım? Hayır... Sadece içim sikkın. Belki siz de benim gibisiniz. Belki herkes, bütün vatandaşlar böyle, nedensiz bir bunaltı içindeler... Hayır, hayır, bu üzüntülerin nedeni mi yok dedim? Evet, nedeni yok ama nedenleri var. Dikkat ediyorum, bizim bütün şikâyetlerimiz, küçük şikâyetler toplamıdır...

Bu fıkra örneklerinden yola çıkarak aşağıdaki yorumlardan hangisine ulaşamaz?

- A) Genellikle, günlük gazetelerin belirli köşelerinde yayımlanan fıkralarda ortaya konan sorunlar kısa, yalın ve akıcı bir üslûpla anlatılır.
B) Okuyucunun dikkatini çekebilmek için ayrıntılı bir kavrayış yeteneği, kültür zenginliği ve geçmişle bugünü karşılaştırabilmek gerekir.
C) Bazen anlamlı bir düşünce, karakteri canlandırarak kısa ve hareketli bir konuşma, dikkati çeken bir durum fıkralar için yeterli malzemedir.
D) Bugün için artık, gazete fıkra yazarlarının, istatistikî bilgilere de yer vererek bilimsel bir yöntemle çalıştıkları görülüyor.
E) Yazarın düşüncelerini kanıtlama gereği duymadan, bir konuyu kişisel görüş ve anlayış çerçevesinde, hoş bir üslûpla anlattığı görülür.

ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTİ

1

	SOHBET	FIKRA	MAKALE
1	Konuşma havası içinde yazılır.	Kısa yazılardır.	Bilimsel ve öğretici yazılardır.
2	Yazar, konuyu okuyucuyla konuşuyormuş gibi anlatır.	Yazar, görüşlerini samimi bir dille ve konuşma havası içinde anlatır.	Anlatım ciddidir.
3	Gazete ve dergi yazısıdır.	Gazete ve dergi yazısıdır.	Alanında uzman biri tarafından yazılır.
4	Her konuda yazılır.	Güncel, siyasal, toplumsal konular işlenir.	Her türlü konuda işlenir.
5	Samimi bir dil vardır.	Konu derinlemesine işlenir.	Konunun ayrıntısına girilir.
6	Okuyucuya gerektiğinde sorular yöneltilir.	Kanıtlama amacı yoktur.	Okuru inandırma, öne sürülen savı kanıtlama savı vardır.
7	Senli benli bir anlatım vardır.	Yoğun bir anlatım vardır.	Düşünceler; tanımlama, karşılaştırma, örneklendirme, tanık gösterme yöntemleriyle ve nesnel verilerle kanıtlanır.
8	Anılardan, gözlemlerden, atasözlerinden, fıkralardan, deyimlerden yararlanır.	İşlenen konu girişte sergilenir sonra açıklanır.	Konusu, güncel olmak zorundadır.
9	Nesnel anlatım değil öznel anlatım vardır.	Yer yer nükteli sözlerle yer verilir.	Öznel bir anlatım vardır.
10	Edebiyatımıza Tanzimat Dönemi'nde girmiştir.	Yazarın zengin bir kültür ve bilgi birikimi olmalıdır.	Yazar anlatımda kendisini katmaz.

Buna göre kaç numaralı satırlarda bilgi yanlışlığı yapılmıştır?

- A) 1, 3, 4 ve 7 B) 1, 3, 4 ve 5 C) 2, 6, 7 ve 8 D) 2, 6, 9 ve 10 E) 5, 8, 9 ve 10

2 **Sohbet türünün genel özellikleri arasında;**

- Kompozisyon türü olarak sohbet; makale planıyla fakat bir karşılıklı konuşma havası içinde yazılan yazılardır.
- Yazar, düşüncelerinin doğruluğunda ısrar edici olmaz.
- Daha çok yazarın kişisel düşünceleri ağırlık kazanır.
- Çeşitli güncel olaylar verilerek yazarın duygu ve düşünceleri desteklenebilir.

numaralandırılmış özelliklerden hangilerini sıralayabiliriz?

- A) I ve III B) II ve IV
C) I, III ve IV D) I, II ve IV
E) I, II, III ve IV

3 **Hoşsohbet:** Güzel ve tatlı konuşan.

Musahabe: İnce anlamlı, düşündürücü ve şakalı söz.

Söyleşi: Arkadaşça, dostça karşılıklı konuşma

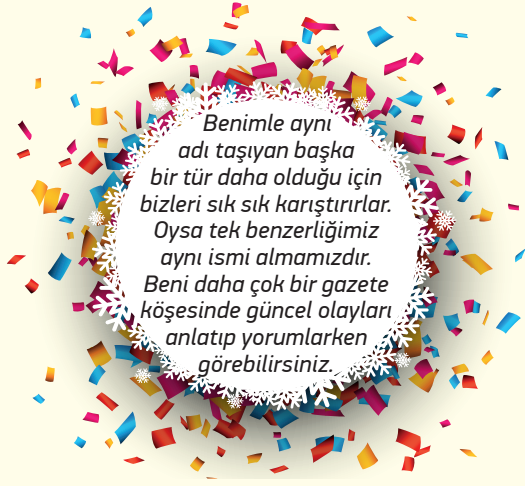
Nükte: Konuşma, görüşme.

Nüktedan: Nükteli ve ince anlamlı konuşarak karşısındakini düşündüren kimse.

Yukarıdaki kavramlardan hangilerinin yerleri değiştirilirse tanımlarda doğru bir bütünlük sağlanmış olur?

- A) Musahabe - söyleşi B) Nükte - musahabe
C) Hoşsohbet - söyleşi D) Hoşsohbet - nüktedan
E) Nükte - nüktedan

4

Bu görselde kendini anlatan metin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sohbet B) Makale C) Deneme
D) Fıkra E) Hikâye

5 Fıkra türünün genel özellikleri arasında;

- I. Fıkra yazıları gazetelerin belli sütunlarında yayınlandığı için köşe yazısı olarak adlandırılır.
- II. Fıkra türünde dil açık, anlaşılır ve sadedir.
- III. Fıkralarda anlatıcı öznel bir tavır takınır.
- IV. Yazar yönlendirmek, kanıları değiştirmek, bilgi vermek, haber vermek vb. gibi amaçlarla yazısını oluşturur.
- V. Fıkra yazıları gününbirlik yazılar olduğu için kalıcılığı yoktur.

numaralandırılmış özelliklerden hangilerini sıralayabiliriz?

- A) II ve V B) I, II ve IV
C) I, III ve V D) II, III, IV ve V
E) I, II, III, IV ve V

6 Türk edebiyatında sohbet türünü araştıran biri Aşağıdakilerin hangisinden yararlanamaz?

- A) Üç Krallığın Hikayesi
B) Dede Korkut Hikâyeleri
C) Bozkurt Destanı
D) Orhun Abideleri
E) Kutadgu Bilig

7

Dergi ve gazete gibi süreli yayınlarda bir yazarın genel bir başlık altında, günün toplumsal ve siyasi olaylarını kendi ve düşünce yapısına göre değerlendirerek yazdığı kısa yorum yazılarına fıkra denir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) belirli aralıklarla - eğitimine
B) devamlı olarak - dünya felsefesine
C) periyodik olarak - bakış açısına
D) zaman zaman - yaşadıklarına
E) sürekli olarak - algılarına

8

“Şiir nedir?” diye soruyorsunuz. Edebiyat yapmayı, büyük söz etmeyi sevenler için şiir ne değildir ki! Şiir bir çığlıktır, bir ilan-ı aşktır, sallanan bir yumruktur, bir umuttur, bir kurtuluştur vb. Kuşkusuz, bunların hepsi şiirde olabilir fakat bunlar nesirde de olan şeylerdir. Şiirin ne olduğunu anlayabilmek için onu nesirden ayıran özellikleri aramak, onlar üzerinde durmak daha doğru olur sanıyorum. Düşüncemi bir örnekle açıklayayım: “Ağlarım hatıra geldikçe gülüştüklerimiz.” dizesini elbette duymuşsunuzdur. Şair ne demek istiyor? Gülüştüklerimiz hatıra geldikçe ağlarım. Bu bir nesir cümlesidir. Şair ne yapmış? Bu nesir cümlesinin her sözcüğünü değerlendirerek bu duyguyu son anlatımına kavuşturmuş.

Bu metin tema, dil ve anlatım özellikleri bakımından incelendiğinde bu metnin türünün aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Sohbet B) Makale C) Deneme
D) Fıkra E) Anı

9

Sohbet türünün samimi havası ve bu türün okuyucuyla kurduğu sıcak iletişimden dolayı pek çok yazarımız bu yazı türünde örnekler vermiştir. Bu yazarlarımızdan bir kısmı ise bu yazılarını bir kitapta toplayarak yayınlamıştır. Türk edebiyatının önemli gazetecilerinden biri olan Ahmet Rasim bu yazarlarımızdan biridir.

Bu parçada sohbet yazılarının hangi yönüne değinilmiştir?

- A) Tema B) Üslup C) Başlık
D) Konu E) Ana düşünce

10 Aşağıdakilerden hangisi sohbet yazı türünün planlamasını en doğru şekilde açıklar?

- A) Giriş bölümünde konunun başlığı belirlenir. Gelişme bölümünde konu ayrıntılı bir şekilde açıklanır. Sonuç bölümünde anlatılanlardan ulaşılan sonuç dile getirilir.
- B) Giriş bölümüne konuyu özetleyecek bir soru ile başlanır. Gelişme bölümünde konunun detaylarına girilerek örnekler verilir. Sonuç bölümünde ise konu bitirilmeden merak uyandıracak şekilde okuyucunun hayaline bırakılır.
- C) Giriş bölümüne anlatılacak konunun özeti ile başlanır. Gelişme bölümünde konu örneklerle açıklanır. Sonuç bölümünde de anlatılanlardan çıkarılacak ders belirtilir.
- D) Giriş bölümünde ele alınacak konu tanıtılır. Gelişme bölümünde okuyucuyu sıkmadan konu açılır ve tanımlamalar, çözümlenmeler, örneklemeler yapılır. Yazar kendi görüşlerini okuyucuya sezdirir. Sonuç bölümünde ise ulaşılan son karar bildirilir.
- E) Giriş bölümünde konu belirlenir. Gelişme bölümünde karşılıklı konuşma şeklinde konu anlatılır. Sonuç bölümü de konuyu özetleyecek bir deyim, atasözü veya özdeyişle bitirilir.

11 Bir gün Nasrettin Hoca göl kenarında gider.

Elinde de bir kase yoğurt vardır.
Hoca, yoğurdu kaşık kaşık göle boşaltmaya başlar.
Bu sırada onu gören biri şaşırarak,
– Hoca ne yapıyorsun, diye sorar.
Hoca gülerek,
– Görmüyor musun göle yoğurt mayalıyorum, der.
Adam, Hoca'nın delirdiğini düşünür.
– Vah, vah, vah!
Sen çıldırdın mı Hoca! Koskoca göl mayaya tutar mı, deyince
Hoca gayet ciddi cevap verir.
– Peki ama ya tutarsa

Bu fıkra için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Tartışmacı anlatım biçimi kullanılmıştır.
B) Gösterme ve anlatma tekniğine örnek verilebilir.
C) Mizahi bir fıkra örneğidir.
D) Hikâyeye özgü yapı unsurlarından faydalanılmıştır.
E) Gülerken düşündürme amaçlanmıştır.

12

Yazar	Eser
I. Ahmet Rasim	a. Bize Göre, Guraba-hane-i Laklaklan
II. Ahmet Haşim	b. Şehir Mektupları, Eşkâl-i Zaman, Muharrir Bu Ya
III. Refik Halit Karay	c. Eski Saat, Çile
IV. Orhan Seyfi Orhon	d. Sarı Çizmeli Mehmet Ağa, Gün Doğmadan
V. Yusuf Ziya Ortaç	e. Kulaktan Kulağa
VI. Falih Rifkî Atay	f. Bir Avuç Saçma, Bir İçim Su, Ay Peşinde, Guguklu Saat, Kirpinin Dedikleri

Buna göre tabloda verilen yazar-eser eşleştirmesinde hangilerinin yeri değiştirilirse eşleştirme doğru olur?

- A) I - f, II - e, III - b, IV - a, V - c, VI - d
B) I - c, II - f, III - d, IV - b, V - a, VI - e
C) I - b, II - a, III - f, IV - e, V - d, VI - c
D) I - e, II - c, III - a, IV - f, V - b, VI - d
E) I - d, II - f, III - e, IV - a, V - b, VI - c

BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL SORU

13

İstanbul aydınında öteden beri bir Avrupalı adam olmak özlemi vardır. Batılılar gibi prensip sahibi, metotlu, işlerini rasyonel bir "akıt" düzene koymuş, her gün saat kaçta ne yapacağını ve ne düşüneceğini bilen, randevularına dakikası dakikasına sadık, ziyaretlerini ihmal etmeyen, mektuplara zamanında cevap veren ve vazife hayatı saat gibi işleyen adam olmak hayalindedirler. Belki Tanzimat'tan beri bazı İstanbul aydınlarının ideali hâlinde yaşamışlardır. Kılığı, kıyafeti, hayat üslubu, tavrı, edası ve insanlarla münasebeti bakımından bu medeni adam tipini gerçekleştirmiş Osmanlı aydınlarına rastlamadım değil. Bu insanlara "çelebi adam", "efendi adam", "dest un Monsieur" dendiği de olurdu. Kısacası İstanbul aydını mükemmelce bir adamın vasıflarını Batılı adamda, Avrupalı adamda arıyordu. Ama ne kadarı buldu, bilemiyorum.

Bu metin tema, dil ve anlatım özellikleri bakımından incelendiğinde bu metnin türünün aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Sohbet
B) Makale
C) Hikâye
D) Fıkra
E) Anı

14 Aşağıdaki metinlerden hangisinin türü diğerlerinden farklıdır?

- A) Bu bayram, dilimizin bir kelime kaybettiğine iyice inandım. "Tandır" gibi "kağrı" gibi artık yaşanan hayatta, yeri kalmamış, şöyle böyle bir kelime değil; zarif, ince, medeni bir kelime. Bakkalın çırağından, sebzececinin yamağından, kasabın oğlundan onu işitmek istedim. Yok!..Üç gün kapımızı kim çaldıysa hediyesini kim aldıysa bana o beklediğim kelimeyi vermeden gitti! Kitabından sevgiyle bahsettiğiniz genç adamla karşılaşıyorsunuz. Hakarete benzer hissiz bir selam! Bir "teşekkür" bu kadar mı zor.
- B) Şu kış günleri yok mu sevemiyorum bir türlü... Her yıl bir boy: "İnsanların en çok çalıştıkları, en çok düşündükleri, en çok eğlendikleri mevsim kıştır. Uzun gecelerde ocak başına büzülüp ne yapacağını şaşırın kişiöğlü aklını işletmiş, hakikatleri sırları araştırmış, masallar uydurmuş, insanlar yasalar kurmuş. Medeniyeti kışın getirdiği ihtiyaçlar yaratmış değil mi?" derim ama olmuyor işte boşuna ta gençliğimde Remy de Gourmont'un bilmem hangi kitabında okuduklarımdan kalma bu yankı kandıramıyor beni.
- C) Türk devleti, aslı olan Müslüman tabakanın hamuruyla tekrar yoğrulmadıkça tam bir sıhhatle yaşayamaz. Henüz Acem'in kırmızı kadehleriyle çekik gözlerini, kırmızı gülleriyle yanık bülbüllerini, kırmızı şallarıyla selvi boylarını öğrenmediğimiz senelerde şiirimizde teşbih ve istiareler çocukça denilecek kadar saftı. İşte o zaman Osman Gazi, Söğüt yaylalarında bir türkü söylüyordu.
- D) Beş altı seneden beri edebiyatımızın gösterdiği çıplaklık manzarası bütün fikir adamlarını düşündürse yeri var. Okuyup yazmanın halk arasında yayılması ve bundan dolayı okuyucu sayısının çoğalması nispetinde yazı hünerine arız olan bu soysuzlaşmanın anlaşılmasız sebepleri hakkında hayli şeyler söylendi. Felce uğrayan maalesef yalnız edebiyatımız değildir. Bu bitkinlik rengi, gizli bir hastalığın sarılığı gibi, ruh ve hayalin bütün bahçelerinde yayılmakta ve bütün yaprakları, yer yer soldurup kurutmaktadır.
- E) Zelzele, dün gece, İstanbul'u uykusunun en derin yerinde oynattı. Garip şey! Haftalardan beri komşu toprakları sarsan ve şimdi gizli adımlarla bize yaklaşır gibi olan bu afetin, faaliyete geçmek için insan gafletini kollayıp gösterdiği büyük dikkate bakılırsa, bunun, müthiş bir zekânın işi olduğuna hükmetmek gerekiyor. Gerek düşman, gerek hırsız, gerek zelzele, gafil insanın soyunup entarisini giymesini ve yatağa uzanıp, rahat hortalamasını gözlerler.

- 15 Canım insanoğlu! Büyüktedir gözü hep, elindekiyle yetinmez, çevresini boyuna genişletmek ister. Gözünün gördüğü, kulağının işittiği bir şey olsun da ne olduğunu anlamasın, bir türlü katlanamaz. Uğraşır, didinir, öğrenmek için bütün gücünü esirgemez, pek yorulup bitkin düşünce de yine "yenildim" demez, bir yalan uydurup ona inanır. İnsanoğlunun mutluluk arkasından koştuğunu sanırlar. Oysaki asıl ereği sevinç, şu filozofların söylediği, "bilme"den doğan sevinçtir. Pascal: "Evren kişiyi ezse de, kişi evrenden uludur; ezildiğini, evrenin üstünlüğünü bilir, evren ise bilmez." diyor. Kişilerin en ürkeğine, canını en sevenine bakın, en yılınç, en öldürücü doğruları öğrenmek dileğini onda bile bulursunuz.

Bu parça için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Konu derinlemesine işlenmemiştir.
- B) Cümleler konuşma diline yakın sözcüklerle kurulmuştur.
- C) Düşünceleri kanıtlama yoluna gidilmiştir.
- D) Öznel bir yaklaşımla anlatılmıştır.
- E) Konu, samimi ve anlaşılır bir üslupla ele alınmıştır.

- 16 (I) Bugünkü çok değerli yazımızda takdir edersiniz ki son derece önemli bir konu olan "arkadaşlık dünyası"na değineceğim. (II) Bu son derece korkunç konuda yazmaya başlamadan önce dostluk ve arkadaşlık arasındaki farklara değinmeyeceğimi de ısrarla belirtmek isterim sevgili dostlar. (III) Benim için dost ile arkadaş aynı şeylerdir zira. (IV) Bir insan dost olmadığı biriyle arkadaş olmamalı kanımca çünkü bu ayıptır, içten pazarlıktır. (V) Şaka şaka sevgili okur, mübalağa etmemdeki sebep öncelikle şimşekleri üzerime çekip bütün adrenalinizi toplayarak dikkatinizi yoğunlaştırmaktır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerle ilgili yapılan yorumlardan hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede sosyal bir olayın ele alınacağı şeklinde giriş yapılmıştır.
- B) II. cümlede konu konuşma diliyle yalın bir biçimde ilginç bir noktaya taşınmıştır.
- C) III. cümle yazarın konu hakkındaki nesnel düşüncesini dile getirmektedir.
- D) IV. cümlede yazar, bir konudaki görüşünü dile getirmiştir.
- E) V. cümlede mizahi bir anlatımla okuyucunun konuya olan ilgisini artırmak hedeflenmiştir.

BE CERİ TEMELLİ YENİ NESİL ETKİNLİKLER

A Aşağıdaki örnek metinler ile bunlarla ilgili yapılan yorumları doğru şekilde eşleştiriniz.

Bir ailenen, okulun, iş yerinin kuralları olduğu gibi bu dünyada yaşamamızın da kuralları olmalı. Hayvanları sevme duygusu güzellikle aşılanamıyorsa, kural olarak uygulanmalı ve yaptırımları olmalı.

Çiçeklerin onlarla konuşulduğunda, güzel sözler söylenildiğinde, müzik dinlendiğinde bunları anladığı ve daha güzel açtığı düşünülür. Peki bu doğru mudur?

Bir kere daha haklı çıktığımı görüyorum. Yaşayan insan sayısı kadar farklı fikir var. Herkes de kendi fikrinin doğru olduğuna inanıyor.

Bitkilerle konuştuğunuzda vücudunuz çeşitli titreşimler ve gazlar yayar. Önemli olan onlara ne söylediğiniz değil, bir şeyler söylemenizdir.

Bitkilerin yapraklarını okşamanız onları mutlu etmeyecektir. Ancak hareketlerini sağlayarak yapraklar ile gövde arasındaki besin ve su iletimi ihtiyaçlarını kolaylaştıracaktır.

SOHBET VE FIKRA

Bilimsel bir veriden yararlanılmıştır.

Samimi bir üslup kullanılmıştır.

Bir görüş hakkında öneride bulunulmuştur.

Yazı, karşısında biri varmış edasıyla kaleme alınmıştır.

Kişisel görüş dile getirilmiştir.

HAYVANLARLA VE BİTKİLERLE İLETİŞİM NASIL OLMALI?

B Görseldeki sohbet ve fıkra yazıları ile ilgili atlatlarında verilen yorumlardan hangilerinin metni yansıtmadığını işaretleyiniz.

SOHBET VE FIKRA

Sizler de hatırlıyorsunuz değil mi bir şairimizin Türkçeyi ana sütüne ben-zettiğini? Ana sütü neyse, dilimizde Türkçe de odur. O kadar leziz, o kadar yararlı... Sizce ana sütü tadı kaldı mı o güzel Türkçemizde? Bana sorarsanız, o eski tat yok artık damaklarımızda. Güzel Türkçemizi bozmak için çok uğraştık ve az çok başarılı olduk. Batı'ya özenerek onların dilini kullanır olduk. Hem de halis muhlis Türkçe karşılığı varken. Geç olma-dan dilimizi yabancı dillerin etkisinden kurtarmalıyız.

Türk çocukları ve gençleri için okunması gerekli olan kitapların bir listesini çıkar-mak üzere son aylarda MEB'in araştırma yaptırdığını duyduk. Böyle bir listenin ilk ve ortaöğretim öğrencileri dikkate alınarak hazırlatıldığını tahmin ediyorum. Güzel ve yerinde bir teşebbüs. Bunun daha da genişletilerek yükseköğre-tim yapmakta olan gençlere yayılması gerekir. Hatta Türk aydınının okuması gerekli eserlerin de bir listesi üzerinde çalışmalar yapılma-lıdır (...)

I. Bir fikri açıklayan, düşüncüyü geliştiren, nesnellik içeren yazılardır.
II. Karşılıklı konuşma havası içinde yazılır.
III. Samimi, senli benli bir dille yazılır.
IV. Yazar; okuyucuyu itham etmez, suçla-maz, bir suçlu veya kusur varsa "biz"li ifadelerle suç ve kusuru üstlenir.
V. Gerçekleri araştırmaya, çözüm yolları bulmaya veya gerekli olanı yapmaya okuyucuyu zorlar.
VI. Yazar, düşüncelerini aktarırken oku-yucuya sorular yöneltir fakat cevap beklemez, okuyucu adına cevabı kendisi verir.

a. Güncel konuları işleyen kısa ve kalıcı-lığı olan yazılardır.
b. Yazar, metni oluştururken kanıtlama ve doğrulama yoluna gider.
c. Kişisel düşünceler yani öznellik ağır basar.
d. Herkesin kolay anlayamayacağı akade-mik dil samimi bir üslupla kullanılır.
e. Üzerinde durulacak, hakkında söz söy-lenecek olay, olgu, durum ya da sorun yazının girişinde ortaya atılır.
f. Toplumsal, siyasal, kültürel gerçekleri ortaya dökme, bu yolla kamuoyunu oluşturma ve yönlendirmeyi amaçlar.

I	II	III	IV	V	VI	a	b	c	d	e	f

6. ÜNİTE

ROMAN

KONULAR

- CUMHURİYET DÖNEMİNDE ROMAN (1923-1950)
- CUMHURİYET DÖNEMİNDE ROMAN (1950-1980)
- MODERNİST ROMAN
- DÜNYA EDEBİYATINDA ROMAN
- ANLATIM BOZUKLUKLARI

CUMHURİYET DÖNEMİ'NDE ROMAN (1923-1950)

- Bu dönemde sanatçılar romanlarında Cumhuriyet devrimlerini, yeni kurum ve değerleri ele almışlardır.
- Cumhuriyet'in ilk yıllarında yazılan romanlar Türkiye'nin geçirdiği tarihî ve sosyo-kültürel değişimleri gözler önüne seren bir ayna niteliği taşır ve daha çok, gözlemci gerçekçiliğe dayalıdır.
- Bu dönemde roman, farklı biçim ve tekniklerle gelişerek Türk edebiyatındaki varlığını sürdürmüştür.
- Bu dönemde Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun "Yaban", Reşat Nuri Güntekin'in "Yaprak Dökümü", Abdülhak Şinasi Hisar'ın "Fahim Bey ve Biz, Çamlıca'daki Eniştemiz", Peyami Safa'nın "Dokuzuncu Hariciye Koğuşu", Sabahattin Ali'nin "Kuyucaklı Yusuf", Ahmet Hamdi Tanpınar'ın "Huzur" adlı romanları önemlidir.
- İlk dönem romancıları genel anlamda, geçmiş yıllardaki siyasi çalkantılar ve savaşlarla şekillenen sürecin ardından ilan edilen Cumhuriyet rejiminin prensiplerini desteklemiştir.
- Anadolu insanını ve yaşadığı toprakları, gittikçe artan realist bir gözlemlerle ele alan eserler vermişlerdir.
- Yanlış Batılılaşma, aile içi meseleler gibi konularla şekillenen önceki dönem eserlerinden farklı olarak bu dönemde; "inkılapların Anadolu'ya yayılması, köylünün sorunları, taşraya giden aydın kesimin burada yaşadıkları, sanayileşme sonucu köyden kente göç eden ailelerin yaşadığı zorluklar, büyük şehrin yoksul semtlerinde yaşayanlar, yaşama savaşı" gibi yeni tema ve konular ele alınmaya başlanır.

CUMHURİYET DÖNEMİ'NDE ROMAN (1950-1980)

- Bu dönem roman türü farklı eğilimlerle (toplumcu gerçekçi, bireyin iç dünyasını esas alan, modernist, millî ve dinî duyarlılıkları yansıtan) gelişimini sürdürmüştür.
- Kemal Tahir, Orhan Kemal, Yaşar Kemal, Samim Kocagöz, Fakir Baykurt gibi toplumcu gerçekçi yazarlar; toprak kavgaları, tarımın makineleşmesi, köyden kente göç gibi toplumsal konuları ele almışlardır.
- Peyami Safa, Abdülhak Şinasi Hisar, Ahmet Hamdi Tanpınar, Tarık Buğra, Samiha Ayverdi bireyin iç dünyasını esas alan romanlar yazmışlardır.
- Yusuf Atılgan, Oğuz Atay, Ferit Edgü, Adalet Ağaoğlu modernist çizgide romanlar vermişlerdir.
- Hüseyin Nihal Atsız, Mustafa Necati Sepetçioğlu, Bahaeddin Özkişi, Münevver Ayaşlı, Emine İşinsu, Sevinç Çokum millî ve dinî duyarlılıkları yansıtan romanlar yazmışlardır.
- Bu dönemde roman türünün tanınmış örnekleri arasında Kemal Tahir'in "Devlet Ana, Yorgun Savaşçı", Orhan Kemal'in "Cemile, Murtaza", Yaşar Kemal'in "İnce Memed, Yılanı Öldürseler", Fakir Baykurt'un "Tırpan, Yılanların Öcü", Peyami Safa'nın "Yalnızız", Ahmet Hamdi Tanpınar'ın "Saatleri Ayarlama Enstitüsü", Tarık Buğra'nın "Küçük Ağa, İbişin Rüyası", Yusuf Atılgan'ın "Aylak Adam, Anayurt Oteli", Oğuz Atay'ın "Tutunamayanlar, Bir Bilim Adamının Romanı", Ferit Edgü'nün "Hakkâri'de Bir Mevsim" Adalet Ağaoğlu'nun "Fikrimin İnce Gülü, Bir Düşün Gecesi", Hüseyin Nihal Atsız'ın "Ruh Adam", Mustafa Necati Sepetçioğlu'nun "Kilit, Çatı", Bahaeddin Özkişi'nin "Sokakta, Köse Kadı" isimli eserler sayılabilir.

MODERNİST ROMAN

- Yazarlar dış dünyadaki şeylerin göründükleri gibi olmadıklarını söylemişler, yerleşik uzlaşımlara isyan etmişlerdir.
- Modernist yazarlar, geleneksel anlatım ve yapıyı reddederek bilinç akışı, iç konuşma ve iç diyalog gibi teknikler kullanmışlar; sinemadan aldıkları geriye dönüş tekniği ile de katı zaman zincirini kırmışlardır.
- Yeni teknikler sayesinde okuyucu, hem karakterler hakkında daha doğru bilgiler edinmiş hem de iç içe geçmiş zaman ve olaylardan oluşan hikâyeye tanıklık etmiştir.
- Eserlerde alegorik anlatım önemsenmiş, olay esaslı metinlerde çağrışımlara geniş yer verilmiştir.
- Modernizmin dünyadaki önemli temsilcileri James Joyce, Franz Kafka, Virginia Wolf, Marcel Proust'tur.
- Modernizmin Türk romanındaki temsilcileri arasında Haldun Taner, Yusuf Atılgan, Bilge Karasu, Ferit Edgü, Oğuz Atay ve Orhan Pamuk'u sayabiliriz.

DÜNYA EDEBİYATINDA ROMAN

- Roman, Avrupa'da sözlü edebiyattaki destan türünün geçirdiği evrimleşmenin bir ürünü olarak doğmuştur.
- Roman türünün ilk örneklerini 15. yüzyılda Fransız yazar Rabelais vermiştir. Bugünkü romanı hatırlatan ilk eser 16. yüzyılda Rönesans'tan sonra Givoanni Boccacio tarafından yazılmış olan "Dekameron"dur.
- Miguel de Cervantes'in Don Kişot'u 16. yüzyılın sonlarına doğru yazılmıştır ve roman türünün ilk başarılı örneği kabul edilir.
- 17. yüzyılda Klasik akım içinde ortaya çıkan tek romancı ise Madame De La Fayette'tir. Bu yüzyılda İngiltere'de Daniel Defoe "Robenson Cruze"yu, Jonathan Swift "Guliver'in Gezileri"ni yazmıştır.
- Bu türün yetkin örnekleri ise 19. yüzyılda vermeye başlanmıştır.
- Roman, bir tür olarak karakteristik özelliklerini romantizm ve realizm akımları sayesinde 19. yüzyılda kazanmıştır.
- 20. yüzyıldaki sosyal ve teknolojik gelişmeler romana da yansımıştır. Bu dönem romancıları arasında Amerikan edebiyatından John Steinbeck, Ernest Hemingway; Alman edebiyatından Thomas Mann, Erich Maria Remarque; Fransız edebiyatından Andre Mourois, Jaun Paul Sartre, Albert Camus sayılabilir.

ANLATIM BOZUKLUKLARI

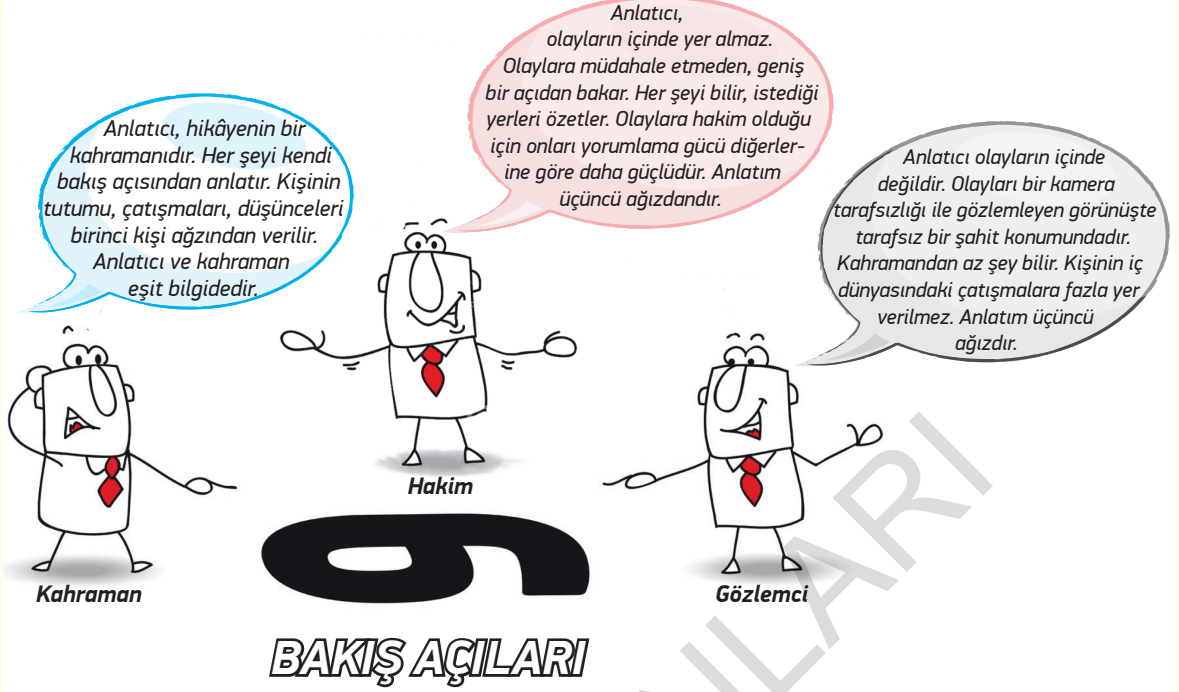
A. ANLAMSAL (ANLAMA DAYALI) ANLATIM BOZUKLUKLARI

1. Gereksiz Sözcük Kullanılması
2. Anlamca Çelişen Sözcüklerin Kullanılması
3. Sözcüğün Yanlış Anlamda Kullanılması
4. Sözcüğün Yanlış Yerde Kullanılması
5. Deyimin Yanlış Anlamda Kullanılması
6. Anlam Belirsizliği
7. Mantık ve Sıralama Yanlışlığı (Hatası)

B. YAPISAL (YAPIYA DAYALI) ANLATIM BOZUKLUKLARI

1. Özne-Yüklem Uyumsuzluğu
2. Eklerle İlgili Yanlışlar
3. Öge Eksikliği
4. Yüklem Eksikliği
5. Tamlama Yanlışları
6. Bağlaç Yanlışları

1

Görselden çıkarılabilecek ortak sonuç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Olaylar aynı kişi ağızından okuyucuya aktarılır.
- B) Anlatıcı, kahramanların zihninden geçenlere hakimdir.
- C) Anlatılanlar anlatıcının incelemeleriyle ve karakterlere yükledikleriyle sınırlıdır.
- D) Anlatıcı, romanın kişilerden biri olduğu için bildikleri kahramanın bilgisini yansıtır.
- E) Anlatılan olaylar anlatıcının esere yaklaşımıyla ilgili olduğundan farklı bakış açıları kullanılabilir.

- 2 1923-1950 yılları arasında gelişimini devam ettiren roman türünde en çok işlenen konular arasında; geçmiş-şimdi çatışması işçilerin yaşadığı dram, insanların ekmek kavgası, yeni değerlerin getirileri, ideolojik kökenli dünya görüşleri, Anadolu gerçeği sayılabilir.

Buna göre;

- I. Kuşaklar arası oluşan anlaşmazlıklar
- II. Geçim derdinde olan insanların çektiği sıkıntılar
- III. Batıdan alınan yeni anlayışların etkileri
- IV. Siyasetteki sıkıntıların topluma yansımaları
- V. Anadolu ve insanının ele alınması

numaralandırılmış ifadelerden hangilerinde parçada belirtilen konulara değinilmemiştir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız IV
- C) I ve IV
- D) II, III ve V
- E) II ve III

- 3 Özellikle 20. yüzyılın başlarında ortaya çıkan bilimsel gelişmeler, romanda modernizm kavramının kapsamını da genişletmiştir. (I) Bu da sanatta yeni bir gerçeklik anlayışını ortaya çıkarmıştır. (II) Böylece 20. yüzyılda romanla birlikte göreceli bir gerçeklik ortaya çıkmıştır. (III) Bu gelişmeler dönemin eserlerine yansımıştır. (IV) I. Dünya Savaşı'nın yarattığı karamsar, ümitsiz, bunalımlı psikoloji insanların tedirgin bir tutum sergilemelerine neden olmuştur. (V) 20. yüzyıl romanları da bu tedirgin insanların dünyalarını, sorgulayıcı tavırlarını ve yaşam karşısındaki tutumlarını yani tüm yönleriyle "bireyi" ele almıştır.

Bu parçada anlatılanlar iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf numaralandırılmış cümlelerin hangisiyle başlar?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

4 Hepsi bir medeniyet çöküntüsünün yetimleridir. Bu insanlara yeni hayat şekilleri hazırlamadan evvel, onlara hayata tahammül etmek kudretini veren eskilerini bozmak neye yarar. Büyük ihtilaller bunu çok tecrübe etti. Netice olarak insanı çıplak bırakmaktan başka bir şeye yaramadı. Bırak ki her yerde, en zengin ve müreffeh cemaatlerde bile, hayat bir yığın artıklarla, yarı yolda kalmışlarla doludur.

Bu parçadan yola çıkarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Medeniyetler arasındaki kopukluk, toplumda dönüşü olmayan bir yıkıntıya neden olmaktadır.
- B) Eskiye ait değerlerle yeni medeniyetin getirdiği değerler ve yaşam biçimleri arasında bir uyum sağlanması gerektiği anlatılmaktadır.
- C) Değişen yaşam koşulları toplumu olumsuz etkilemekte ve toplumda yavaş yavaş çöküntüye yol açmaktadır.
- D) İhtilaller insanları yalnızlığa ve ruhsal çöküntülere sürükleyerek özünden uzaklaştırdı.
- E) Çöküntülere göğüs geremeyen kişiler tükenme noktasına gelerek artık bir yığın olmaktan öteye gidememişlerdir.

5 Ahmet Hamdi Tanpınar, romanlarında bireyin iç dünyasını onun yaşadığı toplum ve hayattan soyutlamadan ele alır.

Bu açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisi Ahmet Hamdi Tanpınar'ın romanlarındaki bu anlayışa ters düşer?

- A) Bunalımlı bir gencin tekrar topluma adapte olabilmek için kendini günlük hayata alıştırmaya çalışması
- B) Hayata küsmüş bireyin kendi geçmişine eğilerek bu küskünlüğün nedenini bulup tekrar topluma girmeye çalışması
- C) Yaşama sevinci ile dolu bir babanın evlatlarından gördüğü eziyete rağmen hayattan kopmamaya gayret etmesi
- D) Çektiği sıkıntıları çevresine mal eden Hasan'ın arkadaşlarıyla bağını kopararak tek başına yeni bir hayat kurmak istemesi
- E) Ali'nin iç dünyasında yaşadığı hezeyanları ailesi ve arkadaşlarının yardımıyla atlatarak hayata tekrar bağlanması

6 Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun "Yaban" romanından alınan bu bölümlerin hangisinde okuyucunun yorumuna açık ifadeler kullanılmamıştır?

- A) Asıl vatani, asıl milleti, Anadolu'yu hesaba katmıyor. Orası buradaki nifaklardan ve pisliklerden arıdır. Orası benim gözümde, ıstırabın en özlü alevlerinde kaynayıp pişmiş bir hayat manasıyla yoğrula yoğrula kutsallaştırılmıştır.
- B) Bu ülkede, temiz yürekli, duygulu ve candan insanlar vardı. Zenginin kapısı fakire açık ve gurbet yolları, sonunda mutlaka bir sıcak yurda ulaşacaktı. Orada, bütün kadınlar ana, bütün kızlar kardeş ve bütün çocuklar evlattı. Oranın taşı arkadaş, yoksulluğun derecesi bence malumdu.
- C) Burada, bıyıklarını makasla kırtı diye nice fikir ve ümit dolu Türk gencinin kafası taş altında ezildi. Burada, yüzü düşmana dönük, nice vatan mücahitleri savundukları kimselerin eliyle arkadan vuruldu. Burada millî timsalin, millî bağımsızlık sembolünün yolu kaç defa kesildi ve kaç defa oturduğu şehrin etrafı isyan silahlarıyla çevrildi.
- D) Anadolu halkının bir ruhu vardı, nüfuz edemedin. Bir kafası vardı, aydınlatmadın. Bir vücudu vardı, besleyemedin. Üstünde yaşadığı bir toprak vardı, işletmedin. Onu hayvanî duyguların cehaletin, yoksulluğun ve kıtlığın elinde bıraktın. O, katı toprakla kuru göğün arasında bir yabancı ot gibi bitti.
- E) Köy düşman işgaline uğrar. Direnen köylüler öldürülür. Bazı köylüler kaçar, bazı köylüler saklanır, bazı köylüler de düşmanla işbirliği yapar. Ahmet Celal ile Emine düşmandan kaçarken yaralanırlar. Emine'nin yarası ağırdır. Ahmet Celal, anı defterini bırakarak köyden uzaklaşır.

BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL SORU

7 Roman kahramanları asıl ve yardımcı kişiler olmak üzere ikiye ayrılır.

Buna göre;

- I. Asıl kişilerin olayların oluşmasında asli, yardımcı kişilerin ise dolaylı rol oynaması
- II. Fiziksel ve ruhsal betimlemeler yapıldığında asıl kişilerde ayrıntıya girilmezken yardımcı kişilerde girilmesi
- III. Yardımcı kişilerin genellikle asıl kişiler tarafından şekillenmesi

ifadelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I ve III

8

- I. Yakup Kadri Karaosmanoğlu, romanlarında Tanzimat Dönemi'nden Cumhuriyet Dönemi'ne kadar Türk toplumunda ortaya çıkan değişimleri konu edinmiştir.
- II. Reşat Nuri Güntekin, romanlarında sayısız insan tipi yaratmıştır. Çoğunlukla erkek olan kahramanlarını, dış görünüşlerinden çok ruhsal özellikleriyle yansıtmıştır.
- III. Halide Edip Adıvar, ilk romanlarında aşk konusunu işlemiş, kadın kahramanlara ağırlık vermiştir. Bu romanlarının kahramanları genellikle Batılı bir anlayışla idealize edilmiş, güçlü ve kültürlü kadınlardır.
- IV. Peyami Safa, romanlarında olaylardan ziyade psikolojik tahlillere önem veren usta bir roman tekniğine ve canlı bir anlatım gücüne sahiptir.
- V. Ahmet Hamdi Tanpınar, romanlarında İstanbul'a olan derin sevgisini, estetik anlayışını, kültür birikimini ve geçmiş kültürlerle etkileşimini yansıtır.

Numaralandırılmış cümlelerin hangileri muhteva yönünden birbirine en yakındır?

- A) I ve IV B) I ve V C) II ve IV
D) II ve V E) III ve V

9

Şekil Yönüyle İnceleme	İçerik Yönüyle İnceleme
I. Adı	a. Konusu
II. Yazarı	b. Kişiler ve özellikleri
III. Yer ve zaman	c. Baskı yeri ve yılı
IV. Yayınevi	d. Anlatıcı ve bakış açısı
V. Sayfa yapısı	e. Dil ve anlatım özellikleri
VI. Türü	f. Varsa çevireni

Tabloda verilen roman inceleme unsurlarından hangilerinin yeri değiştirilirse doğru bir bütünlük sağlanmış olur?

- A) I - a, IV - d B) III - c, VI - f C) II - b, V - e
D) I - a, III - c E) IV - d, VI - f

10

Ankara'dan başlayarak Anadolu'ya doğru genişleyen yenileşme hareketleri, romanların da yüzlerini Anadolu'ya yönlendirmelerini sağlamıştır.

Bu parçada geçen altı çizili ifade ile anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yazarlar; Anadolu'yu, Anadolu insanını ve bu insanların sorunlarını romanlarına konu edinmişlerdir.
B) Sanatçılar, Anadolu insanı ile bir araya gelerek sorunlar dile getirilmiştir.
C) Romancılar, Anadolu topraklarını karış karış gezmişlerdir.
D) Topraklarımızın genişlemesiyle Anadolu insanı da eserlere konu edilmeye başlanmıştır.
E) Ankara'dan başlayarak Anadolu'nun bütün illeri eserlerde tanıtılmıştır.

11

Aşağıdakilerden hangisi 1923-1940 arası Türk romanında ele alınan konulardan değildir?

- A) Yanlış Batılılaşma ve kuşaklar arasındaki teknolojik çatışma
B) İnkıpların Anadolu'ya yayılmasının etkileri
C) Taşraya giden aydın kesimin burada yaşadıkları
D) Köylünün sorunları ve sanayileşme sonucu köyden kente göç eden ailelerin yaşadığı zorluklar
E) Büyük şehrin yoksul semtlerinde yaşayanların yaşama savaşı ve aile içi meseleler

12

(I) Cumhuriyet'in ilk yıllarındaki yazarlar, genellikle topluma eğilmişler, birtakım gerçekleri aktarmak istemişlerdir. (II) Aralarında, sorunlara çözüm getirmeye çalışanlar ya da eleştirenler olmakla birlikte, gerçekçilik, daha çok gördüklerini, gözlemediklerini yansıtmak, sergilemek çizgisinde kalmıştır. (III) Bu yılların üç önemli yazarı Halide Edip Adıvar, Yakup Kadri Karaosmanoğlu ve Reşat Nuri Güntekin'dir. (IV) Bu üç yazar, Servetifünun Dönemi'nde başlayan köye ve Anadolu'ya yönelmeyi, açılmayı bilinçli olarak geliştirmişlerdir. (V) Bu yazarlardan Anadolu'yu çocukluğundan başlayarak tanıyan Reşat Nuri Güntekin, en çok Anadolu'nun bilinmezlik içinde oluşundan etkilenmiştir.

Bu parçadaki numaralandırılmış cümlelerden hangisinde bir bilgi yanlışlığı söz konusudur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

13

Cumhuriyet'in ilk yıllarındaki gözleme dayanan gerçekliğin, 1930-1940 yılları arasında toplumcu gerçekçiliğe yönelmeye başladığını görüyoruz.

Bunu savunan yazarlardan Sadri Ertem ve Sabahattin Ali toplumcu gerçekçiliği bilinçli bir biçimde savunmuşlar ve 1950'den sonra yetişen yazarlara da öncülük etmişlerdir.

Bu iki cümlede ifade edilenlerin anlamca en doğru bir biçimde birleştirilmiş hâli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toplumcu gerçekçiliği bilinçli bir şekilde savunan ve kendisinden sonra yetişen tüm yazarlara da öncülük eden Sadri Ertem ve Sabahattin Ali gibi sanatçılar Cumhuriyet Dönemi'nin ilk yıllarındaki gözleme dayanan gerçeklikten 1930-1940 yılları arasındaki toplumcu gerçekçiliğe yönelmeye başlamışlardır.
- B) Cumhuriyet'in ilk yıllarındaki gözleme dayanan gerçekliğin, 1930-1940 yılları arasında toplumcu gerçekçiliğe yönelmeye başlamasıyla Sadri Ertem ve Sabahattin Ali gibi yazarlar hem toplumcu gerçekçiliği savunmuşlar hem de 1950'den sonra yetişen yazarlara öncülük etmişlerdir.
- C) Toplumcu gerçekçiliği bilinçli bir biçimde savunan ve 1950'den sonra yetişen yazarlara da öncülük eden Sadri Ertem ve Sabahattin Ali, Cumhuriyet'in ilk yıllarındaki gözleme dayanan gerçeklikten 1930-1940 yılları arasında toplumcu gerçekçiliğe yönelmeye başlayan yazarlar arasındadır.
- D) Cumhuriyet'in ilk yıllarındaki gözleme dayalı gerçekliğin, 1930-1940 yılları arasında toplumcu gerçekçiliğe yönelmeye başlamasını savunan yazarlar arasında bulunan Sadri Ertem ve Sabahattin Ali bunu bilinçli bir şekilde savunmuşlar ve 1950'den sonra yetişen tüm yazarlara da öncülük etmişlerdir.
- E) Toplumcu gerçekçiliği savunan ve 1950'den sonra yetişen yazarlara da yol gösteren Sadri Ertem ve Sabahattin Ali, Cumhuriyet'in ilk yıllarındaki gözleme dayanan gerçeklikten daha sonraları toplumcu gerçekçiliğe yönelmeye başlayan yazarlar arasındadır.

14 Aşağıdakilerden hangisi 1923-1940 arası Cumhuriyet romanının özellikleri arasında sayılamaz?

- A) Cumhuriyet'in ilk yıllarında roman konuları genelde topluma dönük olmuştur. Kurtuluş Savaşı ve sonrasında halkın acıları, elemeleri, cumhuriyetin getirdikleri bu konulardan bazılarıdır.
- B) Romanlar genelde görülen, gözlemlenen gerçekleri sanatsal açıdan yansıtma şeklinde oluşmuştur.
- C) Görülen, tesbit edilen sorunlara çözüm getirmeye çalışmak yerine romanlar vasıtasıyla sosyal eleştiri yapılmıştır.
- D) İlk yıllara damgasını vuran üç yazar vardır. Bunlar: Halide Edip Adıvar, Yakup Kadri Karaosmanoğlu ve Reşat Nuri Güntekin'dir. Bu yazarlar Fecriati ya da Millî Edebiyat dönemlerinde de eserleri ile toplum tarafından kabul edilmiş sanatçılardır.
- E) Bu dönemdeki bazı yazarlarımız; bilinçli olarak Cumhuriyet'in ilk yıllarında Anadolu ve Anadolu insanına yönelerek bir yandan onların hayallerini, acılarını, sıkıntılarını yansıtırken bir yandan da toplumsal yaşamdaki eksiklikleri sosyal eleştiri şeklinde romanlarına yansıtmışlardır.

15 Cumhuriyet'in ilk yıllarındaki sanatçılar, genellikle topluma yönelmişler, bazı gerçekleri anlatmayı amaçlamışlardır. Anadolu'yu çocukluğundan itibaren tanıyan Reşat Nuri, Anadolu'nun bilinmezliğinden etkilenmiştir. Çalkuşu, Kan Davası, Yeşil Gece, Acımak, Kavak Yelleri onun

Anadolu'yla ilgili romanlarıdır. Anadolu'nun değişik sorunlarıyla birlikte toplumu ilgilendiren değişik sorunlara da değinen yazar, Kızılıcak Dalları, Düşkünler ile Son

Sığınak'ta bu konuları ele almıştır. Gizli El, Eski Hastalık,

Yaprak Dökümü, Acımak ise eğitimle birlikte toplumdan aileye yöneldiği zamanlardır. Birçok yazar gibi istibdat yıllarından etkilenen Reşat Nuri, Damga, Harabelerin

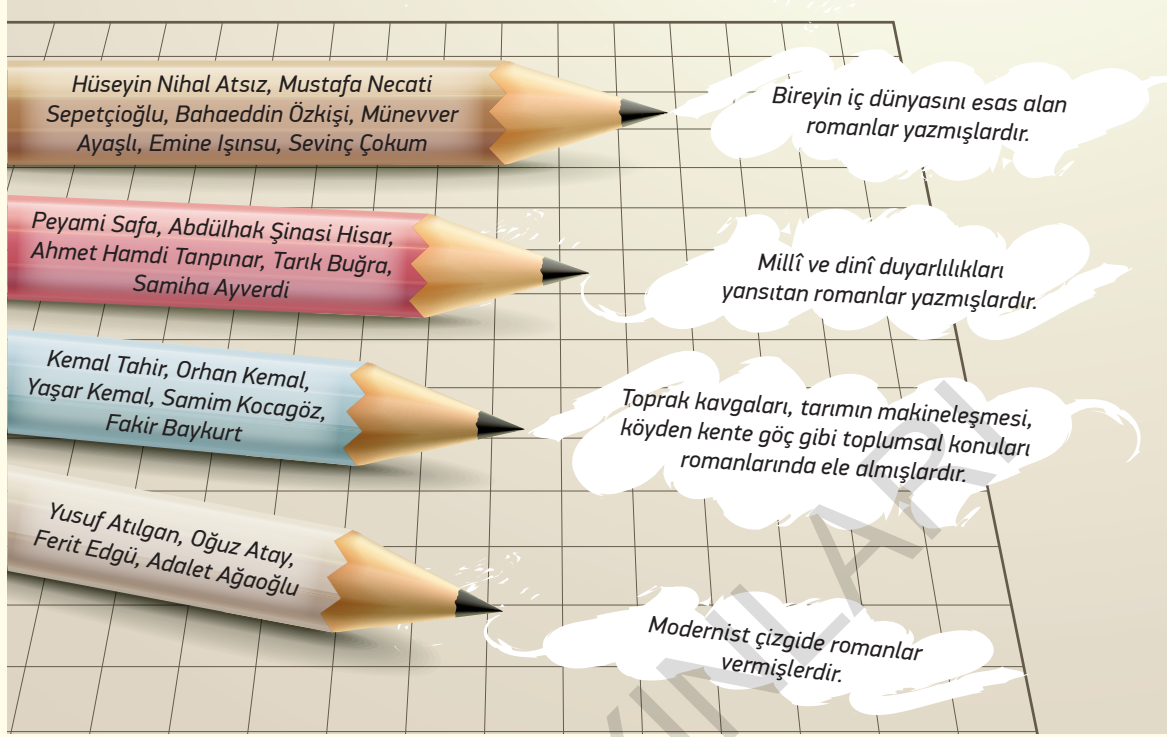
Çiçeği, Gökyüzü zamanlarında da bu konuya değinmiştir. Dudaktan Kalbe, Kalp Ağrısı ile Bir Kadın Düşmanı'nda

ise bireysel konular ele alınmıştır. Genelde topluma yönelik bir yazar olan Reşat Nuri, Türkçe'yi özen göstererek kullanmıştır.

Bu parçada numaralandırılmış eserlerden hangileri Reşat Nuri Güntekin'e ait değildir?

- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve III
D) II ve V E) I, III ve V

1 ve 2. soruları aşağıdaki görsel göze cevaplayınız.

1 Görseldeki hangi renk kaleme ait bilgilerde yanlışlık yapılmıştır?

- A) Yalnız kahverengi B) Yalnız mavi C) Kahverengi ve kırmızı
D) Mavi ve Beyaz E) Kırmızı ve beyaz

2 Görselde aşağıdaki roman türlerinden hangisine değinilmemiştir?

- A) Sosyal roman B) Tahlil romanı C) Realist roman
D) Macera romanları E) Romantik roman

3 (I) Romanda 1950'li yıllara gelindiğinde Cumhuriyet Dönemi'nde yetişen genç kuşakların ön plana çıktığı görülür. (II) Bu genç yazarlar, ülke sorunlarını kurcalamaya başlamış ve bu sorunlara çözüm arama yoluna girmişlerdi. (III) Bu bağlamda ideolojik söylemler ve Doğu-Batı çatışması ön plana çıkmıştır. (IV) 1950'li yıllarda insanları aydınlatma yönünde yazılan romanlara karşı, 1960'lı yıllara gelindiğinde aynı konuların yanında, bireyin iç dünyasını konu alan eserler de yazılmıştır. (V) Bu yıllarda yine köy yaşantısı, kültürel ve ekonomik yönleriyle siyasete konu olmuştur.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4 1950'li yıllardaki romanı aşağıdakilerden hangisi en geniş kapsamlı şekilde yansıtmaktadır?

- A) İkinci Dünya Savaşı yıllarında yetişen köy çıkışlı, Köy Enstitülü yazarların köy ve kasaba romanlarını yayımlamaya başladıkları görülüyor.
B) Sanayileşme ile birlikte teknolojinin toplumdaki olumsuz etkileri bilimsel bir eda ile ele alınmaya başlanmıştır.
C) Tarımsal verimin düşüklüğünün köy yaşantısına olan olumsuz etkileri ele alınmıştır.
D) Sanayileşmenin köy yaşantısını olumsuz etkilemesi neticesinde yaşanan çatışmalar konu edilmiştir.
E) Köy-kent çatışmasının aileler üzerinde kuşak çatışması doğurması işlenmiştir.

5 Yaşar Kemal, romana farklı bir dünya getirmiştir. (I) Köy çıkışlı yazarlar arasında adı ilk akla gelen yazarın ilk romanı Teneke ile Çukurova'yı yazmaya başlamış; onu, alışılmış eşkiya tipini değiştiren İnce Memed I, II, III, IV izlemiştir. (II) Orta Direk, Yer Demir Gök Bakır, Ölmez Otu (Dağın Öte Yüzü I, II, III), Demirciler Çarşısı Cinayeti, Yusufçuk Yusuf (Akçasazın Ağaları I, II), Yağmurcuk Kuşu, Kale Kapısı, Kanun Sesi (Kimsecik I, II, III), Yılanı Öldürseler, Höyükteki Nar Ağacı; Çukurova ile çevresini doğası, yaşam koşulları ve insanıyla anlattığı romanlarıdır. (III) Yazar bu romanlarında özellikle yöre dilini kullanmamaya özen göstermiştir. (IV) Binboğalar Efsanesi ve Ağrı Dağı Efsanesi'yle destansı roman örnekleri veren Yaşar Kemal, Çakırcalı Efe'de Batı Anadolu'ya yönelmiştir. (V) Gözlemlerine dayanarak Çukurova'yı yazarken bir yandan da 1951'de İstanbul'da içine girdiği yeni çevreyi, bu çevrede yaşayan insanları, sorunlarını gözlemlemeyi sürdürmüştü; bu gözlemlerin sonucu olarak, İstanbul ve çevresini yansıtan Deniz Küstü, Al Gözüm Seyreyle Salih, Kuşlar Da Gitti romanları ortaya çıkmıştır.

Bu parçada numaralandırılmış cümlelerden hangisi Yaşar Kemal'in roman anlayışını yansıtmamaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6 Kemal Tahir'in köye ve cezaevine yönelik romanları arasında;

- I. Sağırdere ve Namusçular
II. Yediçınar Yaylası ve Dam Ağası Köyün Kamburu
III. Kelleci Mehmet ve Kadınlar Koşuşu
IV. Körduman ve Esir Şehrin Mahpusu

numaralandırılmış eserlerden hangileri sayılmaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) II ve III
D) I ve II E) III ve IV

7 Aşağıdakilerden hangisi 1950'li yıllardaki romanın özelliklerinden biri değildir?

- A) Köy ve köylünün sorunları
B) Millî ve dinî duyarlılıklar
C) Bireyin iç dünyası
D) I. Dünya Savaşı'nın olumsuz etkileri
E) Köyden kente göç

8, 9 ve 10. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

Roman, hikâyeye kıyasla daha uzun ve olaydan ziyade kişi merkezli bir yazı türüdür. Büyük oranda düzyazıyla yazılır ancak nazım da içerebilir. Anlatılan olaylar, kendinden önceki türler gibi yalnızca saraylar ve savaş alanları gibi destansı mekânlarda değil, genellikle sokaklar, evler, meyhaneler gibi sıradan mekânlarda geçer. Kullanılan dil ağdalı değil, gündelik ve sıradandır.

8 Bu parçada roman ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisinden bahsedilmemiştir?

- A) Kişi kadrosunun özellikleri
B) Yazım şekli
C) Olayın geçtiği yer
D) Mekân unsurları
E) Dil anlayışı

9 Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Roman, hikâyeye kıyasla daha çok sevilen bir tür olarak yerini almıştır.
B) Romanın düzyazıyla yazılması ve nazım da içermesi konu bütünlüğünün sağlanmasına yardımcı olur.
C) Hikâyelerde olduğu gibi romanda da destansı mekânlar vazgeçilmez unsurlar arasında bulunur.
D) Romanda kullanılan dil sıradan halkın anlamayacağı ağır ve süslü bir dildir.
E) Roman türünün gelişmesi ile birlikte dil ve mekân gibi unsurlar halka yaklaştırılmıştır.

10 Bu parçada geçen altı çizili sözcüğün anlamını aşağıdakilerden hangisi karşılamaktadır?

- A) Sade, anlaşılır ve pürüzsüz olan
B) İçinde yabancı sözcükler de bulunabilen, çok süslü ve anlaşılması güç olan
C) Yerel dilin, yöresel özelliklere göre sınıflandırılması durumu
D) Yabancı dilin sadeleştirilerek yöresel ağızlar içerisinde eritilmesi kuralı
E) Halk arasında kullanılan günlük ve sıradan dile verilen ad

11 Orhan Kemal'in aşağıdaki romanlarından hangisi farklı bir konuda yazılmıştır?

- A) Topal eskici, çocukları Mehmet ve Ali ile ayak-kabı tamiri yaparak geçimlerini sağlamaktadır. Dükkânlarının karşısına açılan ayakkabı dükkânı, işlerinin azalmasına neden olmuştur. Bunun üzerine eskici, oğullarına başka iş bulmalarını söyler. Oğullarının evi terk etmelerine ve kendisiyle kavga etmelerine içerler. İki kardeş ise aynı evde yaşamaya başlarlar. Tüm aile gündelik işiyle başkasının yanında çalışır. Eskicinin ailesi sıtma olur. Çalıştıkları şartlar çok kötüdür. Sonunda dükkânını satıp oğullarını iyileştirmeye çalışır.
- B) Baba Mehmet; Mustafa, Ayten, Nurten ve Erol adında dört çocuklu bir ailenin reisidir. Apartmanın sahibinin kızı Hülya ise kaptıslı, aşk romanları okuyan, hayal âleminde gezen bir kızdır. Hülya, Mustafa'yı görünce çok etkilenir ve onu işe aldırır. Mustafa istemese de ailesini kurtarmak için Hülya ile evlenir. Mustafa'nın ailesi rahat etmeye başlamıştır ama Mustafa'nın akli Aynur'dadır. Ağır hasta olan Hülya'nın üç günlük ömrü kalmıştır. Babası Mustafa'ya kızının yanına gitmesi için para verir, o ise parayı almaz ve hastaneye gider.
- C) Ahmet Kaptan cinayetten tutukludur ve yıllar sonra annesi 150 lira göndermiştir. Ahmet Kaptan bu parayla fasulye pişirtir, sigara aldırır, çay yaptırır. Koğuşta her akşam tencere kaynamaya başlar. Koğuşta artık gardiyanlara bile kafa tutmaya başlarlar. Ahmet Kaptan'ın has adamı olmaya çalışanların arasında da bir rekabet başlar. Etrafındakiler paradan nemalanmaya çalışırlar ve Kaptan'ın parayı çoğaltması için kumar oynaması gerektiğine ikna ederler.
- D) Güllü ile Kemal birbirlerini sevmektedirler. Ancak abisi Güllü'yü Muzaffer Bey'in yeğeni Ramazan ile evlendirmek istemektedir. Amaçları çiftliğe yerleşmektir. Muzaffer Bey öldükten sonra malı ve mülkü yeğeni Ramazan'a kalacak, onlar da istedikleri gibi hayat süreceklerdir. Güllü Kemal'e kaçır. Ancak Güllü'nün yaşı küçük olduğu için polis tarafından götürülür ve ailesine teslim edilir. Kemal tutuklanır. Kolu kanadı kırılan Güllü, daha fazla dayanamaz ve çiftliğe gitmeye razı olur.
- E) Muzaffer Bey'le toprak meselesi yüzünden arası açık olan yoksul Habib, toprağını geri alamayınca Muzaffer Bey'i bir pusuyla öldürür. Artık çiftlik Serap Hanım'a kalmıştır. Böylece çiftliğin adı da "Hanım'ın Çiftliği" olur. Serap Hanım, çiftliğin avukatı Erdoğan Bey'le evlenmeye karar verir. Ancak Avukat Erdoğan'ın bir tartışmada Habib'in kardeşine hakaret etmesi üzerine eski kinler alevlenir. Habib ve kardeşleri çiftliği ateşe verirler.

- 12** 1970-1980 yılları arasında roman yazarları sayısında büyük bir artış görülüyor. Yazan sayısındaki artışla birlikte, romanlarda ele alınan konularda çeşitlenme, yazarların toplum sorunlarına eğilişteki artış göze çarpıyor. Bir yandan köy ve köylü sorunları sürerken, bir yandan da yazarların sıkıntısını çektikleri 27 Mayıs ve 12 Mart olayları ele alınıyor. Belgelere dayanarak yazılan tarihsel romanlarla birlikte Almanya'ya göçün değişik bir yanıyla girdiği romanlar görülüyor. Türkiye'den Almanya'ya getirilen çocukların dil sorunları, anne babalarının iş yaşamlarında karşılaştıkları sorunları, sıra özlemi, Alman topluluğuna uyum sağlamada çekilen sıkıntılar yazarların üzerinde durdukları konular oluyor.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yorumlardan hangisi çıkarılamaz?

- A) 1970-1980 yılları arasında diğer türlere göre roman yazarları sayısı artmıştır.
- B) Romanlarda halkın sıkıntılarının daha çok ele alındığı görülür.
- C) Genel konuların yanında siyasî konular da işlenmeye başlanmıştır.
- D) Tarihsel romanlarda kanıtlar da gösterilmeye başlanmıştır.
- E) Gurbette yabancı toplumlara uyum sağlayamamaktan kaynaklanan sorunlar dile getirilmiştir.

- 13** 1950-1980 yıllarının yazarları arasında yer alan sanatçı, Türkiye dışındaki Türklerle ilgili romanlarıyla tanınmıştır. Romanlarında kendisinin de katıldığı İkinci Dünya Savaşı yıllarında Kırım Türklerinin çektikleri sıkıntıyı, onlara yapılan eziyetleri dile getiren yazar, genelde öz yaşam öyküsel romanlar yazmıştır. Birbirini tamamlayan iki romanı olan Korkunç Yıllar ve Yurdunu Kaybeden Adam'la tanınan sanatçı, bu romanlarını izleyerek Onlar da İnsandı, Ölüm ve Korku Günleri, O Topraklar Bizimdi, Kolköz'da Hayat, Dönüş, Genç Timuçin, Badem Dalında Asılı Bebekler, Üşüyen Sokak, Anneme Mektuplar romanlarını yazmıştır.

Bu parçada bahsedilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarık Buğra
- B) Tarık Dursun K.
- C) Orhan Hançerlioğlu
- D) Cengiz Dağcı
- E) İlhan Tarus

14 1950-1960 yılları arasında yazdıkları romanları ile ün kazanmış romancılarımız arasında aşağıdakilerden hangisi sayılamaz?

- A) Aziz Nesin
- B) Attila İlhan
- C) Cengiz Dağcı
- D) Necati Tosuner
- E) Oktay Akbal

15

Bu parçada bahsedilen eser aşağıdaki anlayışlardan hangisine aittir?

- A) Bazı yazarlar, insan gerçekliğini farklı yönlerden anlatma gayreti içine girmişler; olaylardan ve insanlardan hareketle bireyin psikolojisini aktarmaya çalışmışlardır.
- B) Köy Enstitülerinin açılışı ile "köy romanı" anlayışı ortaya çıkar ve bu anlayış üzerine fazlaca eserler verilir.
- C) Millî mücadele savaşları, cumhuriyetin kazanımları ve devrimleri Türk tarihinin millî değerleri ve isimleri anlatılmıştır.
- D) Gerçeğin dış dünyada değil, insanın iç dünyasında olduğuna inanır. Bu nedenle psikolojik olana, bireyin ruhuna, bilinçaltına yönelir.
- E) Bazı eserlerdeki kişiler genelde huzursuz, yalnız, iç dünyasına kapalı, yaşamla mücadele eden geleceğe karşı çıkan tiplerdir.

16 Doğduğu yer olan Burdur yöresini romanlarının bir bölümünde yansıtan romaniyle ün kazanmıştır. Köylü muhtar ilişkisini ele aldığı romanın devamı olan İrazca'nın Dirligi, Kara Ahmet Destanı bir İrazca üçlemesi oluştururlar. Kaplumbağalar, Amerikan Sargısı, Tırpan ise Ankara yöresinde geçen romanlarıdır. Bu üç romanı arasında Tırpan, konusu bakımından dikkati çeken bu romanda istemediği zengin bir köy ağasıyla zorla evlendirilen genç kız, alışlagelindiği gibi kendisini aşmaz. Tırpanla, evlendiği erkeği öldürür. Köy-göçüren'de köylünün yoksulluğu, köylü kentli karşılaştırılması yapılırken, Onuncu Köy'de köylüyü kalkındırma ele alınır. Yüksek Fırınlar ve Koca Ren ise yazarın Almanya'da yazdığı romanları.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) Yaşar Kemal - Fırat Suyu Kan Akıyor Bir Baksana
- B) Orhan Kemal - Üç Kağıtçı
- C) Kemal Tahir - Yorgun Savaşçı
- D) Necati Cumalı - Viran Dağlar
- E) Fakir Baykurt - Yılanların Öcü

17 1950'li yılların sanatçıları arasında bireye ve tarihe yönelen bir yazar olarak Tarık Buğra'yı görüyoruz Tarık Buğra, ilk romanı İnsan Kurdu'nda aydın ve sanatçı insa-

nın, yaşamda umduğunu bulamamak yüzünden içine düştüğü çıkmazı ve başkaldırısını verir. Küçük Ağa, Küçük Ağa Ankara'da romanlarıyla da Kurtuluş Savaşı'nı yazarlar arasında katılır. Bu iki romanı tamamlayan Firavun İmanı Sakarya Savaşı'ndan yararlanan çıkarıcı-

larla yiğitlik gösterenlerin ele alındığı romanıdır. Osmancık'ta ise Osmanlı devletinin kuruluşuna döner. Gençliğim Eyvah ve İbiş'in Rüyası daha değişik konulu romanlarıdır.

Bu parçada numaralandırılmış eserlerden hangileri Tarık Buğra'ya ait değildir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) III ve IV
- D) I ve V
- E) II, III ve VII

1

Yabancılaşan bireyin kendi iç dünyasına çekilmesini ve sorgulayıcı tavırlarını ele alır.

I

.....

II

Romanlarda biçim değişimleri görülmesiyle olay merkezli romanların yerini durum ağırlıklı ve bireyi ön plana çıkaran metinler alır.

Zamanda kronolojik seyrin dışına çıkılarak kısa zaman dilimleri ağırlık kazanır.

III

.....

IV

Geriye dönüş, iç monolog, bilinç akışı teknikleri kullanılır.

.....

V

Romanlarda, bilgi vermektense bireyi tüm yönleriyle anlamak ve anlatmak asıl amaçtır.

.....

Görselde numaralandırılmış modern roman ile ilgili cümlelerin karşısına aşağıdaki yargılardan hangisini yerleştirdiğimizde verilen ifadeyi karşılmaz?

- A) I. cümle: Bireyin ruhsal durumlarının ele alınması
- B) II. cümle: Giriş, gelişme ve sonucun ön plana çıkarılması
- C) III. cümle: Zamanın ele alınışı yönünden farklılık bulunması
- D) IV. cümle: Bireyin iç dünyasına yönelik farklı tekniklerin kullanılması
- E) V. cümle: Bireyi yansıtmanın amaçlanması

2

Modernizm, bütün dünyada yankılar uyandırmış bir sanat-edebiyat akımıdır. Modernizmi kısaca "....." olarak tanımlayabilir; bu bağlamda modernizmi benimseyen hikâyeci ve romancıların geleneksel ve yerleşik roman anlayışını kabullenmediklerini söyleyebiliriz. Modernist yazar, gerçekten, düşten, bilinç ve bilinçaltından birer tutam alarak hepsini beraberce yoğurur ve hikâyesini biçimlendirir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) bugünü gelenekselle yoğurma anlayışı
- B) geleneksel olanı reddetme tavrı
- C) çağdaş hayatı yakalamak
- D) dünü bugüne tercih etmek
- E) toplumsal ve bireysel sorunları edebiyatta eritmek

3

Modernist yazarlar, geleneksel romancıların aksine kişilerin iç dünyalarını romanlarına katmayı ve "dün-bugün-yarın"dan oluşan zaman zincirini kırmayı hedeflerler. Artık yolculukları "dış"a değil, "iç"e yöneliktir. Karakterlerin anılarını ve bilgilerini, kafalarından neler geçtiğini, dillerinden dökülmeyip kalplerine gömdüklerini okuyucuya aktarabilmek ve katı zaman zincirini kırmak için bazı teknikler kullanırlar.

Bahse konu teknikler arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Bilinç akışı
- B) İç konuşma
- C) İç diyalog
- D) Neden-sonuç
- E) Geriye dönüş

4 Aşağıdakilerden hangisi modernizmi esas alan romanların özellikleri arasında sayılamaz?

- A) Dil ve anlatımda geleneksel tekniklerin dışında ara-
yırlara gidilir.
B) Alegorik anlatıma önem verilir.
C) Yazarlar insanı çevreleyen toplumsal dünyayı yalnız
bir biçimde anlatırlar.
D) Olay olmakla birlikte esas olan, olayın birey üzerin-
deki etkisini anlatmaktır.
E) Yalnızlık, toplumdan kaçış, geleneksel değerlere
başkaldırı gibi konular işlenir.

5 Cumhuriyet Dönemi 1950-1980 arası romanında;

I. Toplumcu-gerçekçi roman
II. Bireyin iç dünyasını esas alan roman
III. Millî ve dinî duyarlılıkları yansıtan roman
IV. Modernist roman

şeklinde görülen dört farklı anlayış/eğilim,

- a. Olay örgüsünü önemsemişler, merak unsu-
runu birinci planda tutmuşlar ve tamamen
insanın dış dünyasını ve çatışmalarını
hayali tasvirlerle ortaya koymaya çalış-
mışlardır.
b. Gelenekseli reddeder, yeniyi oluşturma
anlayışını benimserler. Bununla birlikte
geleneksel olanı yeni olana uydurma eği-
limi vardır.
c. Türk tarihinin şanlı zaferleri işlenmiş, tarihi
karakterlerden esinlenerek ortaya çıkarılan
kahramanlara yer verilmiştir.
d. Bazı sanatçılar bireyin psikolojisini, ruhsal
durumunu anlatmayı amaçlamış, bu doğ-
rultuda önemli eserler vermişlerdir.
e. Anadolu coğrafyası ve insanı, toplumdaki
düzensizlikler, çatışmalar, köy gibi küçük
yerleşim yerlerinin sorunları ağa-köylü,
öğretmen-imam, zengin-fakir, halk-yöne-
tici, güçlü-güçsüz, aydın-cahil ve büyük
şehirlere göçün ortaya çıkardığı problemler
gibi konular üzerinde yoğunlaşmıştır.

eğilimleriyle eşleştirildiğinde hangi anlayış dışa-
rıda kalır?

- A) a B) b C) c D) d E) e

- 6** Tutunamayanlar adlı roman modernizm akımının tesirle-
rini yansıtmaktadır. Romanda kronolojik zaman akışında
görülen kırılmalar; olay örgüsü, mekan gibi unsurlardan
çok bireylerin iç dünyalarının, bunalım ve huzursuzluk-
larının, toplumla çatışmalarının öne çıkarılması; şiirsel
söyleşi, çağrışımlara yer verilmesi gibi özellikler bu
romanın yapısını şekillendiren modernist özelliklerdir.
Yazar bu romanda belirtilen özelliklerin yanı sıra modern
romana özgü iç çözümleme, iç konuşma, bilinç akışı,
geriye dönüş gibi teknikleri de kullanmıştır.

**Bu parçadan hareketle Oğuz Atay'ın "Tutunamayan-
lar" adlı eseriyle ilgili;**

- I. Anlatılanların belli bir zaman sıralaması içerisinde
olmaması, olay ve mekanın eserin ön plana çıkan
özelliklerinden olması
II. Bireyin iç dünyasında ve toplumla arasında olan
çatışmaların şiirsel söyleşi ve çağrışımlarla dile
getirilmesi
III. Ruhsal durumların tahlili, kendi kendine konuşur gibi
anlatma, geçmiş anlatma gibi anlatım tekniklerinin
kullanılması

ifadelerinden hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

**7 Aşağıdakilerin hangisi Rasim Özdenören'in sanat
anlayışını en kapsamlı biçimde yansıtmaktadır?**

- A) Sadece toplumsal sorunları olduğu gibi ele alarak
eserlerini bireyin toplumda yabancılaşması üzerine
inşa etmiştir.
B) Eserlerinde bireyin iç çatışmalarını geriye dönüş tek-
niğini kullanarak vermeye çalışmış ve bunda da ede-
biyatımızda bir çığır açmayı başarmıştır.
C) Bireyin toplum içerisindeki yerini iyi analiz ederek
ruhsal çözümlemelerle bunu eserlerinde yoğunlaştırmayı
başarmıştır.
D) Toplumsal sorunları daha önce hiç ele alınmamış açı-
dan değerlendirerek Türk romanını millî ve dinî gibi
farklı boyutlara taşımayı bilmiştir.
E) Bireyin yalnızlığını, yabancılaşmasını, kuşak çatış-
masını, modernlik, gelenek gibi sorunları, değerle-
rinden koparılmış ve modern kentlerin varoşlarında
kısırlanmış bireyin veya ailenin acılarını yerli-İslamî
bir duyarlılık ve bakış açısıyla öykülerine taşımıştır.

1

Özgür insan tipi ve dinin değil, aklın ön plana çıkarıldığı bilim odaklı fikirler modern romanın oluşmasında etkilidir.

Modern roman türünün 15. yüzyılda Rönesans ile hayat bulduğunu ve 18. yüzyılda Aydınlanma Çağı ile gelişimini sürdürdüğünü söylemek yanlış olmaz.

Bu iki cümlede ifade edilenlerin anlamca doğru bir biçimde birleştirilmiş hâli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Din, akıl, hürriyet gibi konuları ele alarak bilime yaklaşan modern roman 15. yüzyılda Rönesans'la başlamış ve 18. yüzyılda Aydınlanma Çağı ile gelişimini sürdürmüştür.
- B) 15-18. yüzyıllar arasındaki modern romanın ele aldığı konularla bilime ve aydınlanmaya yaklaşarak büyük bir gelişim gösterdiğini söylemek yanlış olmaz.
- C) Çağdaşlaşma odaklı modern roman özgürlük, din dışı unsurlar ve düşünme yetisi ile 15. yüzyıldaki Rönesans'tan 18. yüzyıldaki Aydınlanma Çağı'na kadar olan zamanda büyük bir gelişim göstererek edebiyatta çığır açmayı başarmıştır.
- D) Modern türü roman, özgür insan tipi ve dinin değil, aklın ön plana çıkarıldığı bilim odaklı fikirlerin oluşmasında ekili olarak kendinden önceki bütün tabuları yıkmış ve 18. yüzyıldan sonraki kuşaklar için de adeta bir yol gösterici olmuştur.
- E) 15. yüzyılda Rönesans ile başlayıp 18. yüzyılda Aydınlanma Çağı ile gelişimine devam ettiğini söyleyebileceğimiz ve özgür insan modeli ile din yerine aklın öne çıkarıldığı bilim kaynaklı düşünceler modern romanın oluşmasına katkı sağlamıştır.

BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL SORU

2 Dünya edebiyatında köklü bir geçmişi olan roman türünde önemli eserler ortaya konmuştur. Batı'da roman bir edebî tür olarak şekillendikten sonra farklı roman anlayışları ortaya çıkmıştır. Bu anlayış da insanlığın yaşamış olduğu hızlı değişim ve gerçeklik kavramının sorgulanması sonucunda gerçekleşmiştir. Bu gelişmeler ışığında Victor Hugo'nun Genç Werther'in Acıları, Johann Wolfgang von Goethe'nin Notre Dame'in Kamburu, Charles Dickens'in İki Şehir Hikâyesi, Fyodor Dostoyevski'nin Karamazov Kardeşler ve John Steinbeck'in Gazap Üzümleri adlı eserleri tarihe damgasını vurarak ölümsüz olamayı başarmışlardır.

Bu parçadaki altı çizili eser isimlerinden hangilerinin yeri değiştirilirse parçadaki sanatçı-eser eşleştirmesi doğru olur?

- A) I ve II B) III ve V C) I ve IV
D) II ve V E) III ve IV

3 20. yüzyıldaki sosyal ve teknolojik gelişmeler romana da yansımıştır. (I) 20. yüzyılda sezgicilik, varoluşçuluk, nihilizm gibi felsefe akımlarının sinesinde gelişen roman, çağının bunalımlarını yansıtan bir tür olmuştur. (II) Kapitalizmin yükselişi, tüketim ekonomisinin gelişimiyle bireyin dünya düzeni içinde aldığı konum, onu modern çağın kahramanı, öznesi olmaktan nesneye indirgemıştır. (III) Birey; yönlendirilerek nesneleşmiş, bundan dolayı çağına, toplumuna yabancılaşmış ve yalnızlaşmıştır. (IV) Bu çağın romancılarından Franz Kafka; kaybeden, yabancılaşan insanı işlemeye başladı. (V) İrlandalı James Joyce, klasik romanın kronolojik zaman akışını bir yana bırakarak, insanın bilinçaltısının belirlediği zaman sistemini esas almıştır. İngiliz kadın roman yazarı Virginia Woolf da James Joyce gibi bilinç akımı tekniğine başvurmuştur. Fransız edebiyatında, Marcel Proust yeni bir roman anlayışına giden yolu açar. André Gide, klasik tarzdan yeni tarz bir romana geçer.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf numaralandırılmış cümlelerin hangisiyle başlar?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

- 4 18. yüzyılda roman alanında dikkat çekenler arasında yer alan;

I. Daniel Defoe	a. Robinson Kruzo, Moll Flanders
II. Jonathan Swift	b. Guliver'in Gezileri
III. Fenelon	c. Telemaque
IV. Voltaire	d. Candide
V. J. J. Rousseau	e. Emile, Yeni Heloise, Yalnız Gezginin Hayalleri

numaralandırılmış yazar ve eser isimleri aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

- A) I - a, II - e, III - b, IV - c, V - d
 B) I - e, II - a, III - d, IV - b, V - c
 C) I - d, II - c, III - a, IV - e, V - b
 D) I - a, II - b, III - c, IV - d, V - e
 E) I - b, II - d, III - e, IV - a, V - c

- 5 Miguel de Cervantes'in kaleme aldığı eser roman türünün dünya edebiyatındaki modern anlamda ilk örneği kabul edilir.

Bu cümledeki bahse konu eser aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Persiles ile Sigismunda'nın Acıları
 B) Robinson Crusoe
 C) Don Kişot
 D) La Galatea
 E) Özgür Ruhlu Aşıklar

- 6 Dünya edebiyatı romanları arasında yer alan;

- Victor Hugo: Sefiller
- Stendhal: Kırmızı ve Siyah
- Emile Zola: Germinal
- Cengiz Aytmatov: Gün Uzar Yüzyıl Olur

isimli eserler aşağıdaki edebî akımlardan hangisi ile yazılmış olamaz?

- A) Romantizm
 B) Klasisizm
 C) Realizm
 D) Naturalizm
 E) Sürrealizm

- 7 Aşağıdaki eserlerden hangisi Tolstoy'a ait değildir?

- A) Rusların kendi ülkelerini ve dönemin aristokratlarını en doğru yanlarıyla yansıtan bir romandır. Anna Karenina'nın ana teması her şeyden önce Rus ailesidir. Eserde, dürüst bir evliliğin mutluluğuyla evlilik dışı bir aşkın yol açtığı düş kırıklıkları karşılaştırılmaktadır.
- B) Hacı Murat, 19. yüzyıl Kafkas halkları arasında ef-saneleşen, Şeyh Şamil'le davalıdır. Hacı Murat, yurt edinme, hayata tutunma, bağımsızlık, tutsaklık, ihanet ve iktidar sarmalında biçimlenen bir davanın kahramanıdır. Rusları da sevmez, Şeyh Şamil'i de.
- C) Savaş ve Barış, zamanın Rusya'sını iyisiyle kötüsüyle anlatan bir eser. İnsanın olduğu yerde eksik olmayan aşk, hırs, iyilik, düşmanlık ve entrika. Bir yanda ne için yapıldığı bir türlü bilinmeyen ve onca insanın ölmesine sebep olan savaşlar, diğer yanda "barış"ın küçük bir sınıfın daimi kaderi oluşu. Savaşta da barışta da dürüstlüğü ilke edinmiş kahramanlar...
- D) İnsan Ne ile Yaşar'da Allah, yeni doğum yapmış bir annenin ruhunu, vazifesi olmasına rağmen merhametine yenik düşüp alamadan dönen meleği üç şey öğrenmesi için insan suretine büründürerek dünyaya gönderir: İnsanın içinde ne barındırdığını, insana neyin verilmediğini ve insanın ne ile yaşadığını öğren. Melek, bunları öğrenip insanı tanıyınca Allah'ın sonsuz merhametini kavrayarak tekrar semaya yükselir.
- E) Dünya Nimeti, ıssız toprakları canlandırmak için insan gücünün imtihanları ve tabiat kuvvetleriyle çetin savaşları hikâye eder. Katı topraklara düşen alın terlerinin önce kıt kanaat, sonra cömert hasadını ve büyük hazzı dile getirir. Kendine bir model almadan bunu başaran 20. yüzyıl insanının destanı yazılmıştır.

- 8 Kötülüğü ve kötülük sonucu insan vicdanının yaşadığı azapların her türlü hukuki cezadan daha etkin olduğunu anlatan, Dostoyevski'nin büyük eseridir. Toplumdaki çarpık adalet anlayışını Raskolnikov karakteriyle irdeleyen Dostoyevski; kötülüğü ve kötülük sonucu insan vicdanının yaşadığı azapların her türlü hukuki cezadan daha etkin olduğunu ileri sürer. Raskolnikov'un öyküsü aslında biraz da her insan içinde var olan gizli bir yanının öyküsüdür.

Bu parçada bahsedilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karamazov Kardeşler
 B) Suç ve Ceza
 C) Budala
 D) Öteki Ben
 E) Yer Altından Notlar

9 Roman, Avrupa'da sözlü edebiyattaki destan türünün geçirdiği evrimleşmenin bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Romanın ortaya çıkmasına söylenceler, destanlar, kahramanlık öyküleri ve masallar kaynaklık etmiştir.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Roman, Avrupa'da zaman içinde niteliksel ve niceliksel gelişme süreci yaşamıştır.
- B) Roman, destan türünün bir kolu olarak zaman içinde ortaya çıkmıştır.
- C) Roman, destan türünün geçirdiği evrimleşme neticesinde sözlü edebiyat türleri arasındaki yerini almıştır.
- D) Sözlü edebiyatın temellendirdiği en önemli tür romandır.
- E) Avrupa'da roman sözlü edebiyat ürünleri ile etkileşim hâlinindedir.

10 Eserlerini, Kırgızca ve Rusça olarak kaleme alan, eserlerinin çoğunda tema olarak aşk, dostluk, savaş döneminin acıları ve kahramanlıkları ile Kırgız gençliğinin gelenek ve göreneklerine bağlılığını seçti. Milletinin tarih boyunca kazandığı sosyal, kültürel, ahlakî, edebî, askerî yani bütün maddi ve manevi zenginliğini eserlerine yansıtmış, yaşadığı coğrafyanın insanının tarih içinde kazandığı değerleri, acılarını, kahramanlıklarını, tecrübelerini yazıya döküp ölümsüztürmüş, halkın içine düştüğü zor durumları eserlerinde en güzel şekilde anlatmış, onların çözümlerine dair ipuçları göstermiş, eserlerinde kendi ifadesi ile "tipik insan"ı ortaya koymaya çalışmıştır. "Gün Olur Asra Bedel" gibi eserleri dünya çapında ün kazanmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Cengiz Dağcı
- B) Emile Zola
- C) Cengiz Aytmatov
- D) Beksultan Cakiyev
- E) Cengiz Abullayev

11 Dünya edebiyatındaki ilk kadın romancı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Virginia Woolf
- B) Agatha Christie
- C) Ursula Kroeber Le Guin
- D) Afraben
- E) Joanne Kathleen Rowling

12 Dünya edebiyatındaki ilk tahlil romanı örneği aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) Charles Dickens: David Copperfield
- B) Madam Dö La Fayet: Prenses Dö Klev
- C) Ernest Hemingway: Çanlar Kimin İçin Çalıyor
- D) Mark Twain: Tom Sawyer'ın Maceraları
- E) Edgar Allen Poe: Morgue Sokağı Cinayeti

13

Biraz Yağmur Biraz Güneş (Elin Hilderbrand)

Meredith ve Connie Nantucket'teki eve doğru yol almaya başlar. Eve varana dek tek kelime konuşmama kararı alırlar. Varlık içinde oğulları Leo, Carver ve kocası Freddy Delinn ile mutlu mesut yaşarken Meredith bir anda kocasının yasa dışı para kazandığı iddiasıyla tutuklanır. Meredith polislerin evi arayacağını, kendisinin de evi terk etmesi gerektiğini düşünür. Kimsesi olmayan Meredith çocukluk arkadaşı Connie'yi arar. Connie ile Meredith uzun süredir konuşmasa da Connie ona yardım etmek ister. Meredith'i evden alarak kendi evine doğru yola çıkarlar. Connie bu duruma hem sevinir hem de korkar. Çünkü soruşturması devam eden arkadaşı suçlu bulunursa onu saklamaktan başı derde girebilir. Soruşturma devam ettiği için Meredith hala kuşkuludur, mahkemenin ne zaman son bulacağını ceza alıp almayacağını merak eder. Onlarca insanı dolandıran Freddy tutuklandıktan sonra konuşmaz. Paranın akıbetiyle ilgili hiçbir şey söylemez. Meredith, Freddy'yi görüp onunla konuşmak ister ama kocası tek kelime etmez. 26 yaşında olan Leo ve 24 yaşında olan Carver'ın ne yaptığını anneleri merak eder. Suçlamalarda Leo da vardır.

Bu romanın türü konusuna göre aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Macera (Serüven)
- B) Bilimkurgu
- C) Tarihî
- D) Nehir
- E) Otobiyografik (Yaşam Öyküsel)

14 Olay örgüsünü bir yazınsal biçim olarak yaratmaya neden olan toplumsal ilişkiler dizgesi ve toplumsal hayatın sürekli değişmeye, kendini aşmaya zorlayan doğası, romanı roman yapmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu cümle ile aynı doğrultudadır?

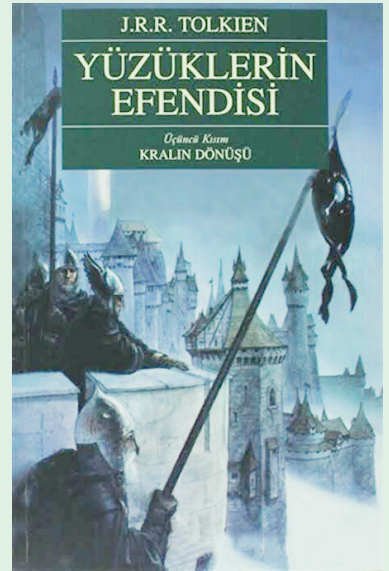
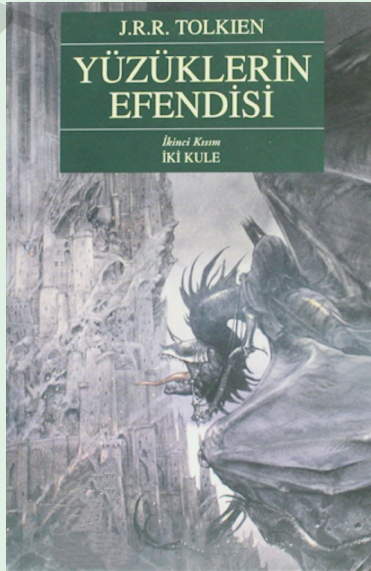
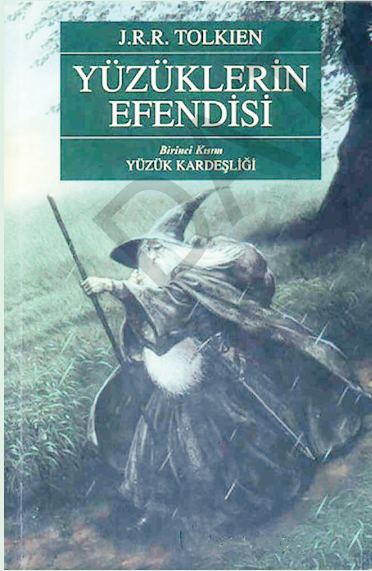
- A) Olay örgüsünün bir yazınsal tür olmasını sağlayan roman toplum hayatına şekil verme görevini üstlenmiştir.
- B) Yazınsal türler içerisinde yer alan roman, toplumsal ilişkilerin düzene sokulması amacıyla olay örgüsünü hayata uyarlamıştır.
- C) Devamlı değişen ve yenilenen sosyal yaşam akışının yapısındaki olaylar edebî bir tür olan romana hayat vermiştir.
- D) Toplumsal yaşamdaki olay örgüleri romanda işlenen yeni kurgularla şekillendirilerek kendini aşmayı başarmıştır.
- E) Romanı roman yapan olay örgüleri, hayatın sürekli değişmeye, kendini aşmaya zorlayan doğasından ayrı şekillenir.

15 Politik roman bir tür olarak tarihin akışı içerisinde Batı'da gelişmiş, Batı'nın toplumsal gelişmelerinin bir sonucu olarak şekillenmiş ve gelişmiştir. Nasıl ki romanın ortaya çıkışı Batılı toplumsal/tarihsel koşullarla belirlenmişse aynı şekilde politik roman için de benzer bir değerlendirme yapılabilir. Politik romanın tarihsel gelişmesinde özellikle belirli dönemler ve koşullar son derece etkili olmuş ve böylece romanın yapısını biçimlendirmeyi başarmıştır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin politik romanın tarihsel gelişmesinde etkili olduğu söylenemez?

- A) Marksizmin ortaya çıkması
- B) 1960'lı yıllarda Batı'da meydana gelen siyasî değişimler
- C) Toplum-ideoloji ve yapı ekseninde gerçekleşen şekillenmeler
- D) Sosyal yaşama bakış açısından sanattaki etkileşimler
- E) 1789 Fransız İhtilali'nin meydana getirdiği köklü değişimler

16

Görseldeki bütünlükten hareketle bu romanların türü konusuna göre aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Realist (Gerçekçi)
- B) Natüralist
- C) Romantik
- D) Nehir
- E) Otobiyografik (Yaşam Öyküsel)

1

1

Çatı Uyuşmazlığı

Arabadan inip koşar adımlarla iş yerine gidildi.

2

Yardımcı Fiil Eksikliği

Bu işe nitelikli ve eğitimsiz olmayan kişiler seçilecektir.

3

Ek Fiil Eksikliği

İnsanlığı mükemmel ama duruşu hiç de öyle değildi.

4

Tamlama Yanlışlığı

Klasik ve caz müziğinin en tanınmış simasını geçen hafta kaybettik.

5

Bağlaç yanlışlığı

Bu akşam hiçbir yere gidemem ama çok yorgunum.

“Hafta içi bu tarlayı bitirip tarlaya yeni ekinler ekilecek.”

Yukarıda örneklerle desteklenen konu başlıkları düşünüldüğünde, bu cümle numaralandırılmış konu başlıklarının hangisine örnek sayılabilir?

A) 1

B) 2

C) 3

D) 4

E) 5

2

- I. Sabaha kadar yağan yağmur sele neden oldu.
- II. Bu saatte oraya yalnız gidemem; seninle birlikte gitmek istiyorum.
- III. Yarınki sınava çok çalışmam gerekiyor.
- IV. Türkçede Arapça ve Farsça dillerinden gelmiş sözcükler vardır.
- V. Toplumdaki eşitsizliğin nedenleri araştırılıyor.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde anlatım bozukluğu vardır?

	I	II	III	IV	V
A)		✓		✓	
B)	✓	✓			✓
C)			✓		✓
D)		✓	✓		✓
E)	✓			✓	

3

(I) Kurtuluş Savaşı, I. Dünya Savaşı'nın sonunda galip gelen devletlerin Sevri ve Mondros antlaşmalarının bazı maddelerine dayalı olan Osmanlı topraklarını paylaşma arzuları sonucunda ortaya çıkmıştır. (II) Çanakkale Muharebesi'nden sonra iyice zayıflayan Osmanlı Devleti, İtilaf Devletlerine teslim olmuş, İngilizler İstanbul'u, Yunanlılar Ege'yi ve İzmir'i işgal etmişlerdir. (III) Daha sonra, Fransızlar Güneydoğu'yu, İtalyanlar Akdeniz'i ele geçirmek üzere harekete geçmişlerdir. (IV) Bu işgal ortamında eli kolu bağlı kalan İstanbul Hükümeti, İngilizlerin baskısıyla bütün askeri gücünü İtilaf devletlerinin kontrolüne bırakmıştır. (V) Öte yandan, Mustafa Kemal'in Anadolu'da başlattığı direnişe destek vermemiş veya verememiştir. (VI) Mustafa Kemal, Amasya'dan başlattığı direniş ve bütünleşme hareketini Samsun, Erzurum, Sivas ve Ankara'da kararlılıkla sürdürmüş, Anadolu'nun her yerine yayılmıştır. (VII) Büyük Taarruz ve Sakarya Meydan Savaşları sonrasında, Türk milleti ulusal mücadeleyi başarıyla noktalamıştır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde anlatım bozukluğu vardır?

A) I ve II

B) I ve VI

C) II ve III

D) III, V ve VII

E) IV, VI ve VII

4

I

Galiba bir an önce başka bir şehre taşınmaktan başka çaresi de yok gibi görünüyor.

II

Türk edebiyatının gelişmesini istiyorsanız, yeni sanatçılara şans tanımalı ve desteklemelisiniz.

Numaralandırılmış cümlelerdeki anlatım bozukluklarının nedenleri aşağıdakilerden hangisinde sıralanmıştır?

- A) I. cümle: Gereksiz sözcük kullanımı
II. cümle: Nesne eksikliği
- B) I. cümle: Birbiriyle karıştırılan sözcüklerin kullanımı
II. cümle: Ek eylem eksikliği
- C) I. cümle: Sözcüklerin yanlış anlamda kullanılması
II. cümle: Tamlama yanlışlığı
- D) I. cümle: Yapısı bozuk sözcükleri kullanma
II. cümle: Özne-yüklem eksikliği
- E) I. cümle: Deyimin yanlış anlamda kullanılması
II. cümle: Sözcüklerin yanlış yerde kullanılması

5

Nitelikli bir anlatımda cümlenin anlatmak istediği düşünce açık bir şekilde ifade edilmeli, sözcükler yerli yerinde kullanılmalıdır. Söz diziminde uyulması gereken en önemli kural, sözcüklerin yapısal ve anlamsal yönden bir çırpıda anlaşılabilir şekilde sıralanmasıdır. Yerinde kullanılmayan bir söz, cümlenin anlamını değiştirebilir.

Buna göre;

- I. Sınavı kaybetme şansım daha yüksek olduğu için kendime bir iş arıyorum.
- II. Bu kanun, sanatçıların binbir emekle ortaya koyduğu eserleri izinsiz çoğaltarak satan emek hırsızlarına geçiş vermeyecek.
- III. Bütün uyarılara rağmen bazıları alkollü araba kullanmayı sürdürüyor.

şeklinde verilen cümlelerin hangileri yapılan açıklamaya örnek gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

6

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük çıkarıldığında cümlede anlatım bozukluğu ortaya çıkmaz?

- A) Mağarada güzel ses çıkar ki mağara da sesi güzel yansısın.
- B) Az konuşmaktan pek az, çok konuşmaktan sık sık pişman olunur.
- C) İnsan, dilini tutup sustukça kusuru da kusursuzluğu da bilinmez.
- D) Konuşmak yaratılıştan, susmak zekâdan gelir.
- E) Bir katibin etkileyiciliğini sağlayan, güzel konuşma yeteneğidir.

7

Cümlede aynı anlamı veren sözcükler bir arada kullanılınca anlam nasıl bozuluyorsa aynı anlama gelen sözcüklerle eklerin bir arada kullanılması da anlatım bozukluğuna yol açar. Ayrıca eklerin yanlış ya da eksik kullanılması anlatımı bozmaktadır.

Buna göre;

- I. Yazarlarımızın köy yaşam ve hayatıyla ilgilenmeleri toplumumuz açısından çok önemlidir.
- II. Adana'ya giderken bindiğimiz otobüs şoförü Yakup'un hemşehrisi çıktı.
- III. Odamda yer verdiğim küçük resimlerimin çoğu aslında benim anılarımdır.

şeklinde verilen cümlelerin hangileri yapılan açıklamaya örnek gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

8

Bazı sözcükler cümlede doğru yerde kullanılmazsa anlatım bozukluğuna neden olur.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu açıklamaya uygun bir örnek vardır?

- A) Botanik bahçede dikkatimi en çok leylaklar çekti.
- B) Gün, akşama doğru ilerlerken nihayet bir keklük avlayabilmişti.
- C) Bazı çocuklar kasabanın girişindeki boş alanda top oynuyordu.
- D) Eve gelince çok televizyon başında kalıyor, ders çalışmıyordu.
- E) Yeni kitabınız okurla ne zaman buluşacak.

- 9 Bu yıl yeniden sınava hazırlanması için ona çok ısrar ettim,
 kırk dereden su getirdim fakat yine de onu ikna edemedim.
 I II
 III IV V

Bu cümledeki anlatım bozukluğu numaralandırılmış söz ve söz öbeklerinden hangisinden kaynaklanmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

- 10 Benim zamanımda, ayvaların çok olması demek o kışın
 I II III
 çok soğuk geçmesi demektir.
 IV V

Numaralanmış cümlelerden hangisinin cümleden çıkarılması anlatım bozukluğuna yol açmaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

- 11 Aşağıdakilerin hangisinde "Bu yıl salgın hastalıklar-daki hayvan ölümü sayısını 275 olarak kayıtlara geçildi." cümlesiyle özdeş bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Müzik, umutsuz bir genç kadın olan Suad için ruhu dinlendiren, acıları unutturan bir ögedir; Necib ve Süreyya için de yaşantılarını renklendirecek eğlenceli bir iştir.
 B) Romanda çalınan müzik aletleri ve dinlenen müzik Fransız kültürüne aittir.
 C) Suad, Necib ve Süreyya toplumun Batılılaşma eğiliminde olan seçkin kesimine ait insanlardır.
 D) Suad, eylül ayının getirdiği sonbahar ortamı ile kendi hayatı ve hayalleri arasında bir bağ kurulmuştur.
 E) Romandaki tasvirlerde ayrıntıya girilmesi gerçeğin iyi bir gözlemi olarak değerlendirilebilir.

12

- I. Bundan sonraki yaşantısını, doğduğu fakat otuz yıldır gidemediği köyünde sürdürecekmış.
 II. Yazarın bu kendine özgün fantastik kurguları okuyucuyu gerçeğin merkezinden uzaklaştırıyor.
 III. Hayırsever vatandaşlar tarafından yaptırılan okul inşaatı biterse önümüzdeki ay eğitim öğretime başlayacak.
 IV. Bir hafta sürecek festival boyunca izleyicilere, yalnız çizgi ve çocuk filmleri izlettirecek.
 V. Özel ve kamu arazisi ayrımı yapmaksızın yeni bir imar planı yapıldı.

Numaralandırılmış cümleler, yapılan anlatım bozuklukları açısından eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

- 13 (I) Sembolizm, şiirde gerçekliği savunan parnasizm akımına bir tepki olarak XIX. yy'ın sonlarında ortaya çıkmıştır. (II) Sembolist sanatçılar, şiirde kendi izlenimlerine ağırlık koymuşlar; biçimi, anlam kapalılığını, ahangî, müzikaliteyi her şeyden üstün tutmuşlardır. (III) Duyguları kelimelerin ses değerleriyle seslendirme, onların şiirlerinin başlıca özellikleridir. (IV) Dış dünyadan algıladıklarımız sembolizme göre dış gerçeğin kendisi değil, onlarla ilgili bir takım izlenimlerdir. (V) Bu da kişiden kişiye değişen bir olgudur.

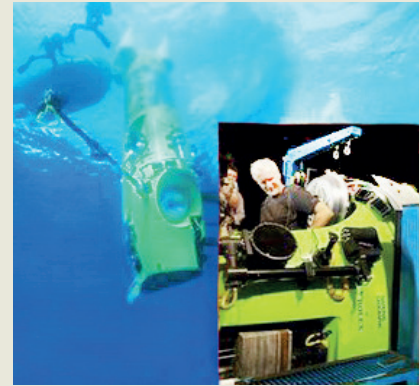
Yukarıda numaralandırılarak verilmiş cümlelerin hangilerinde anlatım bozukluğu yapılmıştır?

- A) Yalnız III B) Yalnız II C) I ve II
 D) III ve V E) IV ve V

14

Basından

(I) Hollywood'un Oscar ödüllü film yönetmeni James Cameron (Ceymis Kemirın), dünyanın en derin okyanus çukuruına 11 kilometrelik dalışını tamamlayıp su yüzüne çıktı. (II) Titanic (Titanik) filminin yönetmeni Cameron, Büyük Okyanus'un batısındaki Mariana Çukuru'na Deepsea

Challenger (Dipsi Çelincir) adlı bir denizaltı ile tek başına daldırdı. (III) Cameron'ın kullandığı deniz aracı görüntü kaydı yapabilmesi için kameralar ve ışıklarla donatılmıştı. (IV) Bu, okyanusun en derinine yapılan ikinci insanlı dalış oldu. İlk başarılı girişim 1960'ta yapılmıştı. (V) Sanırım o bu kadar heyecanlı olmamıştı.

Bu haber yazısında numaralanmış cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

- 15 Anlatım bozukluklarının bulunabilmesi için öncelikle nitelikli bir cümlenin hangi özelliklere sahip olması gerektiği bilinmelidir. Nitelikli bir cümlede şu özellikler bulunur:

- Yapısı yanlış bir sözcük bulundurmaz.
- Tamlama yanlışları olmaz.
- Ekler doğru kullanılır.
- Öge eksikliği olmaz.
- Özne ve yüklem uyumu olur.

Buna göre aşağıdaki kişilerden hangisinin nitelikli bir cümle kurarak anlatım bozukluğu yapmadığı söylenebilir?

A) Bu mekânda edebiyat ve siyasal etkinlikler çokça görülür.

B) Şehrimizin gururu Nobel ödüllü yazarımız havaalanında karşılandı ve konvoyla evine uğurlandı.

C) Annem ve ben yıllardan beri bu ev için planlar yapıyorum.

D) Herkes okumanın öneminden bahsediyor ama kaliteli okumanın nasıl olacağından bahsetmiyor.

E) Kazandığım başarıya ben ve ailem çok sevdim.

- 16 Aşağıdakilerin hangisindeki altı çizili ifade çıkarılırsa cümlenin anlamında bir değişiklik olmaz?

- A) Geçen kış da böyle olmuştu, yine o zaman da yetkililer kalitesiz kömür kullanımına yasak getirmişti.
- B) Yapılan zamlar şirket çalışanlarını bir türlü tatmin etmeye yetmiyordu.
- C) Sizinle konuşuncaya kadar, olayların sebebini inanın bilmiyorduk.
- D) Anadolu'da eskiden beri birçok millet birlik içinde, dirlik içinde yaşamış.
- E) Kitapların, insanın dostu olduğu düşüncesine sanırım herkes katılır.

- 17 Aşağıdakilerin hangisinde altı çizili sözcük atılırsa cümlenin anlamında bir değişiklik olmaz?

- A) Sözleriyle davranışları birbirini tutmayan bu ikiyüzlü insanlardan bıkmıştım.
- B) Şehirden bir an önce çıkmalı, sahildeki kayalıklarda oturmalıydım biraz.
- C) Yola çıkmadan önce gideceğim yerlerle ilgili bilgi, belge topluyordum.
- D) Tanımadığım bu insanlar beni nasıl karşılayacaklardı, doğrusu ben de merak ediyordum.
- E) Bahçedeki kiraz ağacı evimin penceresini tümüyle kapatıyordu.

- 18 Toplu taşıma araçlarında yolculuk yaparken en çok nüfus cüzdanı, paso, çanta, cüzdan, şemsiye, saat ve her nasılsa çorap unutuluyor.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sıfatın ve ismin aynı tamlanana bağlanması
- B) Eylemsi ile eylem arasındaki çatı uyumsuzluğu
- C) Aynı anlama gelen sözcüklerin bir arada kullanılması
- D) Yan cümlecikte dolaylı tümleç kullanılmaması
- E) Özne ve yüklem nicelik bakımından uyumsuz olması

- 19 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Bütün arkadaşların yeni yılını kutlar, başarılar dilerim.
- B) Beş ton buğdaya karşılık bir ton petrol alabiliyoruz.
- C) Parti temsilcileri önerge konusunda ortak bir görüşe vardı.
- D) Gelişmemizi belirleyen ana ölçüt konuşmamızdaki yetkinliğimizdir.
- E) Toplantı başlamadan hemen önce bize birer kitap verdiler.

1

Buna göre boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdaki cümlelerden hangileri getirilmelidir?

- A) 1 - Çiftlikteki işleri babam, iş yerinin sorumluluğunu da ben üstlenmiştim.
3 - Arkadaşlarına değer verir, her zaman arayıp sorardı.
- B) 1 - Bu kitap, özel ve devlet okullarında okutulacak.
3 - Yazarın Ankara anılarını sen, çocukluk şiirlerini de ben okuyayım.
- C) 1 - Her ne kadar büyük şehre gelindiyse de beklenen başarıyı gösteremedi.
3 - Sandalyeler kırılmışlar, çöpler dökülmüşlerdi.
- D) 1 - Toplantıda askerî, siyasî, ekonomi konular ele alındı.
3 - Sen de git, herkes gibi bekleme.
- E) 1 - Dünkü toplantıda geleceğe dair konuları görüşülmüştü.
3 - Bize geleceğini söylüyor ancak bir türlü fırsat bulunamıyordu.

2 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Çocuklarımıza tertemiz bir dünya bırakmak istiyorsak önce zihniyetimizi değiştirmeliyiz.
- B) Büyük Menderes'in etrafındaki pamuk tarlalarında pek hummalı bir faaliyet vardı.
- C) Toplumsal huzuru sağlayamamış toplumların bireyleri, elbette mutlu olmayacaktır.
- D) Onun romanlarında beni asıl etkileyen, konu değil, üslup oldu.
- E) Suriye tarafından ülkemize saldırı olmadıkça karşılık verilmeyecektir.

3 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Çocukların yaptıkları hatalı davranışlardan anne ve babalar sorumludur.
- B) Sınavlarda istediğim sonuçları alamayınca kendime yeni bir program yapmaya karar verdim.
- C) Birçok kimseler tatil yapmayı, deniz kenarında ya da bir ağaç altında sırtüstü yatmak sanıyor.
- D) Dil bilgisi soruları bilgi gerektiren sorulardır ama çok zaman almaz.
- E) Her partiden bir temsilcinin katıldığı toplantıda görüş birliği sağlanmaya çalışılıyor.

4

1) Aşağıdaki cümlelerde anlatım bozukluğu olanları işaretleyiniz.

- I. Gazete ücretlerine zam yapılınca pek çok gazetenin de tirajı düştü.
- II. Sizlere hizmet etmek bizim için büyük bir şereftir.
- III. Soruların ÖSYM standartlarına uygun olmasına dikkat ederdik.
- IV. Emir verilmediği için kimse kılını bile kıpırdatmıyordu.
- V. Bu işten fazla para kazandığımı söylemem çok zor.

2) Aşağıda verilen cümlelerden anlatım bozukluğu olanları işaretleyiniz.

- I. Artık kibrit kutusu büyüklüğünde radyolar taşıyor insanlar, kimi de cep telefonundan dinliyor radyo yayınlarını.
- II. Müdür, söyledikçe hırslandı, gömleğinin düğmesini çözüp derin derin solumaya başladı.
- III. Açık, doğal, içten bir anlatımı olduğu için öyküler, rahatlıkla kısa sürede okunabiliyor.
- IV. Yazın yaylaların serin olduğu biliniyorsa da işi gücü bırakıp yaylalara gidemiyorlardı.
- V. Doğanın bilinçsizce kirletildiğini belgelerle ortaya koyan konuşmacı çok ilgi gördü.

Görselde verilen soruları doğru cevaplayan birinin işaretlediği cümleler sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) I - IV B) I - III C) IV - V
D) III - V E) II - IV

5) Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Sanatta yetenek gerekli ancak bunun başarı için yeterli olmadığını düşünüyorum.
- B) İyi romanlar yazmak isteniyorsa bu romanların dil ve anlatımına özen göstermelidir.
- C) Yapılanları gözümle görmesem söylenenlere gerçekten inanacaktım.
- D) Aramızdaki sorunların çoğu belki de bencilce düşünmemden kaynaklanıyor.
- E) Bilindiği gibi insanın düşünebildikleri ile ortaya koyabildikleri arasında derin bir uçurum vardır.

6) Her zaman, bir evimin olmasını isterdim ama bir türlü isteğim gerçekleşmedi.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özne - yüklem uyumsuzluğu
B) Gereksiz sözcük kullanımı
C) Sözcüğün yanlış yerde kullanılması
D) Sözcüğün yanlış anlamda kullanılması
E) İyelik ekinin gereksiz kullanılması

7) Çokluk anlamı veren belgisiz zamirlerin tamlanan olduğu ad tamlamaları özne olursa yüklem tekil olur.

Aşağıdakilerin hangisinde bu kurala uyulmamasından kaynaklanan anlatım bozukluğu vardır?

- A) Kitapların tümü kitaplığa özenle yerleştirildiler.
- B) Bazı insanlar yapılan araştırmaların doğruluğuna inanmıyor.
- C) Beklediğimiz misafirler sanırım az önce geldiler.
- D) Eşyaların çoğu artık kullanılamaz hâle gelmişti.
- E) Bütün öğrenciler sonuçların açıklanmasını heyecanla bekliyordu.

8) Ayşe bir ucundan, ben bir ucundan tuttum ve teker teker katladık çarşafı.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çatı uyumsuzluğu
B) Özne eksikliği
C) Yüklem eksikliği
D) Gereksiz sözcük kullanımı
E) Tamlayan eksikliği

- 9 Yeni kredi fırsatları ile ev satışlarının artmasına inanıyorum.

Verilen cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdaki değişikliklerden hangisiyle giderilebilir?

- A) "fırsatları" sözcüğü yerine "olanakları" sözcüğü getirilerek
 B) "artmasına" sözü yerine "artacağına" sözü getirilerek
 C) Cümle başına "bu" sözü eklenerek
 D) "yeni" sözcüğünden sonra "hazırlanan" sözcüğü getirilerek
 E) "inanıyorum" yerine "inanıyoruz" sözü getirilerek

- 10 Ünlü yazar baz düzeltmeler yaparak bazı fazlalıkları

çıkarpı atarak eseri kusursuz hâle getirmiş.

Bu cümledeki numaralanmış sözcüklerden hangisinin atılması cümle anlamında eksilme ya da daralmaya yol açmaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

- 11 "Hiç kimse bana söylemedi, ben üzülme diyeyim diye gerçeği benden sakladı."

Bu cümledeki anlatım bozukluğu aşağıdaki değişikliklerden hangisiyle giderilebilir?

- A) "Hiç kimse" yerine "kimse" sözcüğü getirilerek
 B) "bana" sözcüğü cümleden atılarak
 C) "söylemedi" yerine "haber vermedi" sözü getirilerek
 D) "ben" sözcüğünden önce "herkes" sözcüğü getirilerek
 E) "sakladı" yerine "gizledi" sözcüğü getirilerek

- 12 Bütün okul, bahçede toplanıp pikniğe gidildi.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tamlama yanlışlığı
 B) Özne eksikliği
 C) Çatı uyumsuzluğu
 D) Noktalama yanlışlığı
 E) Nesne eksikliği

- 13 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) İşlerin yoğunluğundan kendine zaman ayırmasını iyice unutmuş, adeta işiyle yatıp kalkar olmuştu.
 B) Sanatın nesneleşmesine bir tepki olarak modernist hareket, sanatçıyı kurgunun merkezine aldı.
 C) Gerçeği kelimelerle anlatmak, ulaşabileceğimiz en samimi anlatım yoludur.
 D) Destan; bir kişinin, bir sanatçının değil, bir ulusun ortak dehasının ürünüdür.
 E) Sürüp giden zamanın hangi noktasında olursak olalım duyarlılığımızı kaybetmeyelim. Ayşe bir uçundan, ben bir uçundan tuttum ve teker teker katladık çarşafı.

14

I. Gizli dertlerimi sana anlattım
 Çalıştım sesimi sesine kattım
 Bebe gibi kollarımda yaylattım
 Hayali hatır et beni unutma

II. Benim her derdime sen ortak oldun
 Ağlırsam ağladın gülersem güldün
 Sazım bu sesleri turnadan mı aldın
 Pençe vurup sarı teli sızlatma

III. Sen petek misali Veysel'de arı
 İnleşiş beraber yapardık balı
 Ben bir insanoğlu sen bir dut dalı
 Ben babamı sen ustamı unutma

IV. Ay geçer yıl geçer uzarsa ara
 Giyin kara libas yaşlan duvara
 Yanından göğsünden açılır yara
 Yâr gelmezse yaraların elletme

Verilen dörtlüklerin hangilerinde "Ortak yükleme bağlanamayan birden çok cümle tek yükleme bağlanmasıyla ortaya çıkan anlatım bozukluğuna yükleme eksikliği denir." açıklaması doğrultusunda bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) II ve IV
 D) I ve III E) I, II ve IV

15 ve 16. soruları aşağıdaki metinlere göre cevaplayınız.

A

Okuma alışkanlığı erken yaşlarda kazanılan bir alışkanlıktır. Çocuklarınızın yaşına ve zevkine uygun olan masal ve hikâye kitapları ile çocuklarınız için kitap okumayı keyifli hâle getirebilir, onların küçük yaşta kitap okumasını sevmelerini sağlayabilirsiniz. En güvenilir yayınevlerine ait binlerce çocuk kitabı, çocuğunuzun keyifle okuyacağı en güzel hikâyeler için sizleri mağazamıza bekliyoruz.

B

Etrafımıza şöyle bir baktığımızda maa-lesef tebessüm eden, birbirlerine güler yüzle yaklaşan insanlar yerine asık suratlı insanlarla karşılaşılıyor. Öğrencisinden otobüs şoförüne, bakkalından genel müdürüne kadar herkesin yüzü asık. Bir iş için postaneye girdiğimizde oradaki görevliden güler yüz bekleriz. Görevli ise belki de her gün aynı işi yapmanın verdiği isteksizlikle adeta robot gibi işini yapmaktadır. Biz görevliden, o da bizden anlayış ve güler yüz beklemektedir. Herkes ilk adımı karşısındaki atmasını beklemektedir.

15 A kutucuğundaki metinde yer alan anlatım bozukluğu nasıl düzeltilebilir?

- A) "Alışkanlığı" sözcüğü metinden çıkarılarak
- B) "Okumasını" sözcüğü yerine "okumayı" sözcüğü getirilerek
- C) "sizleri" sözcüğündeki çoğul eki atılarak
- D) "onların" sözcüğü yerine "çocukların" sözcüğü getirilerek
- E) "kazanılan" yerine "kazanılması gereken" getirilerek

16 B kutucuğunda yapılan anlatım bozukluğu ile aşağıdaki anlatım bozukluklarından hangisinin sebebi aynıdır?

- A) Bazen onlar bize, bazen de biz onlara gideriz.
- B) O kadar yorulduğum ki dizlerim sızlıyorlar.
- C) Arkadaşımı sever, güvenirim.
- D) Kardeşimin saçları çok hızlı büyür.
- E) Sen gelsen de gelmesen de biz oraya gideceğiz.

17 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "karşılıklı" sözü cümleden çıkarılırsa cümlenin anlamı bozulmaz?

- A) Artık böyle karşılıklı tartışmayı bırakın da ödevleri bitirelim.
- B) Saygı elbette karşılıklı olmalı, say beni sayayım seni.
- C) İki arkadaş karşılıklı iyi niyet gösterisinde bulundular.
- D) Her şey karşılıklı, şimdi de o bize haber versin bakalım.
- E) İyiliklerini karşılıklı yapmamasın bence, bu sana hiç yakışmıyor.

18 Büyük üstadın sanat tarihi ile ilgili çalışmaların bir an evvel bir yayınevi tarafından basılması gerekiyor.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun giderilebilmesi için numaralanmış sözcüklerin hangisinde bir değişiklik yapılmalıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

19 (I) Modern kostümlerle çok güzel sahnelendi oyun. (II) Işık oyunları ya da yapay efektler kullanılmamıştı oyunda. (III) Son derece sınırlı dekorun içinde oyuncular, oyunculukları ile göz doldurdular. (IV) Sabahattin Eyüboğlu'nun yalın çevirisi ise oyuna ayrı bir keyif katıyordu. (V) Yönetmenin ortaya çıkan oyundan son derece hoşnut ve şikâyetçi olmadığını gördüm.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

20

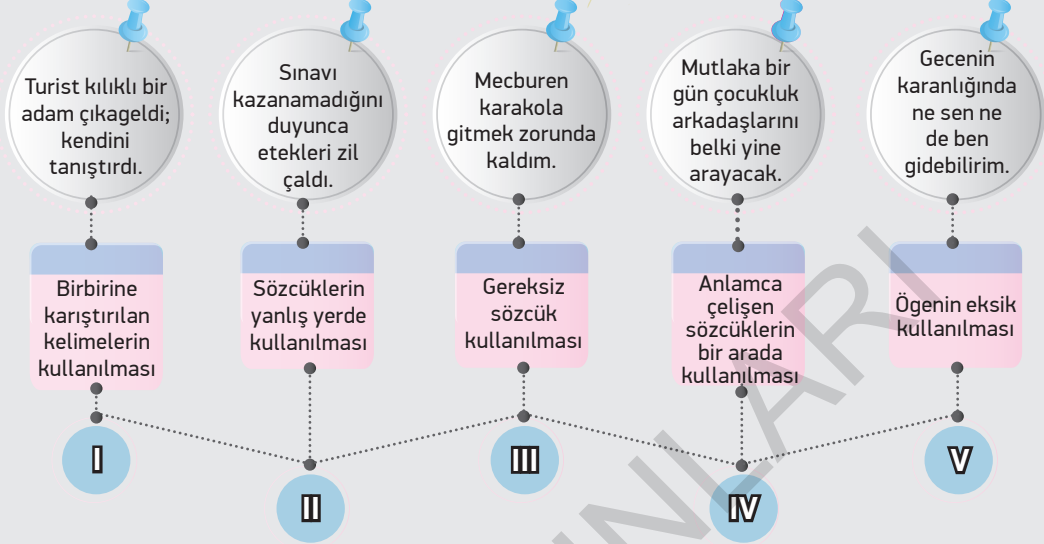
- I. Ali Bey, kurula bir rapor sunmuş, onu görüşmüştük.
- II. Geçen hafta diktirdiği elbisesi, ilk kez o gece giyindi.
- III. Sergiyle ilgili hazırlıklar tamamlanmış, sanatseverlerin beğenisine sunulmuştu.
- IV. Sanatçının son kasetini dinleyen hayran oluyordu.
- V. Günlerdir aradığını bu mağazada bulmuştu.

Yukarıda verilen cümlelerin hangisinde özne eksikliğinden kaynaklı bir anlatım bozukluğu bulunmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1

ANLATIM BOZUKLUKLARI

BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL SORU

Yukarıda verilen görselle ilgili olarak aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru bir yorum yapılmıştır?

- A) I numaralı yerde verilen bilgi hatalıdır çünkü cümlede gereksiz sözcük kullanımından kaynaklı bir anlatım bozukluğu vardır.
- B) II numaralı cümlede verilen bilgi hatalıdır çünkü cümlede yanlış anlamda deyim kullanılmasından kaynaklı bir anlatım bozukluğu vardır.
- C) III numaralı yerde verilen bilgi hatalıdır çünkü sözcüğün yanlış yerde kullanılmasından kaynaklı bir anlatım bozukluğu vardır.
- D) IV numaralı cümlede verilen bilgi hatalıdır çünkü bu cümlede mantık hatasından kaynaklı bir anlatım bozukluğu vardır.
- E) V numaralı cümlede verilen bilgi hatalıdır çünkü bu cümlede bağlacın yanlış kullanılmasından kaynaklı bir anlatım bozukluğu vardır.

2 Aşağıdakilerden hangisi modernist sanatçılarımız arasında değerlendirilemez?

- A) Yusuf Atılgan
B) Orhan Pamuk
C) Oğuz Atay
D) Rasim Özdenören
E) Abdülhak Şinasi Hisar

3 Ufaklığın elinden şekeri alınınca ağlamaya başladı.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dolaylı tümleş eksikliği
B) Nesne eksikliği
C) Yüklem eksikliği
D) Özne eksikliği
E) Gereksiz sözcük kullanımı

4 Türk romanı, Türk toplumunun çeşitli çevrelerinden kesitler vermeyi denediği hâlde, önemi çok büyük bir çevreye, bilim ve bilim adamları çevresine gereğince uzanmayı nedense ihmal etmiştir. Oğuz Atay “Bir Bilim Adamının Romanı” eseriyle bu önemli boşluğu doldurmak amacıyla ilk adımı atarak, Mustafa İnan’ın kişiliğinde hem bir halk çocuğunun bir bilim adamı oluncaya kadar geçirdiği ilginç serüveni hem de bilim çevresindeki yaşantısını, belgelere dayanarak bütün boyutlarıyla yansıtıyor. Kendisi de İTÜ mezunu olan Oğuz Atay bu eseriyle özellikle üniversiteye girerek bilim insanı olmayı arzulayan gençleri çok özel bir örnekle gerçek bir bilim adamının yaşantısını olduğu gibi ve çok akıcı bir lisanla anlatarak diğer seçenekler yanında arzuladıkları bilim yolunda, Türk toplumu ve insanlığa yararlı olabilmek için nasıl davranmaları ve çalışmalarını gerektiğinin ipuçlarını vermektedir.

Bu parçadan hareketle “ Bir Bilim Adamının Romanı” adlı eserin konu anlayışı ile ilgili olarak aşağıdaki-lerin hangisine ulaşamaz?

- A) Oğuz Atay, Türk romanındaki konuyu farklı boyutlara taşımıştır.
- B) Bu eserde konu gerçek hayattan yola çıkılarak anlatılmıştır.
- C) Adı geçen eserde hayatın belirli dönemleri sürükleyici bir dille yansıtılmıştır.
- D) Bahse konu eserde, gerçek hayata dair tavsiye niteliğindeki ipuçları yer almaktadır.
- E) Eser, yazarın hocası Mustafa İnan’ın hayatını olduğu gibi anlatarak gençlerin onu örnek almasını amaçlayan bir biyografi niteliğindedir.

5 **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu vardır?**

- A) Sizden tek isteğim, bu ağaçlara her gün su vermenizdir.
- B) Kullanılan çoklu kilit sistemine bakılırsa bu kapılar güvenlidir.
- C) Senin her hareketinden söylediklerime inanmadığını anlıyorum.
- D) Yeni taşındıkları ev, geniş ve aydınlık; iş yerine de uzak değildi.
- E) Çevrenin atıklarla kirlenmesi sonucunda doğanın dengesi bozuldu.

6

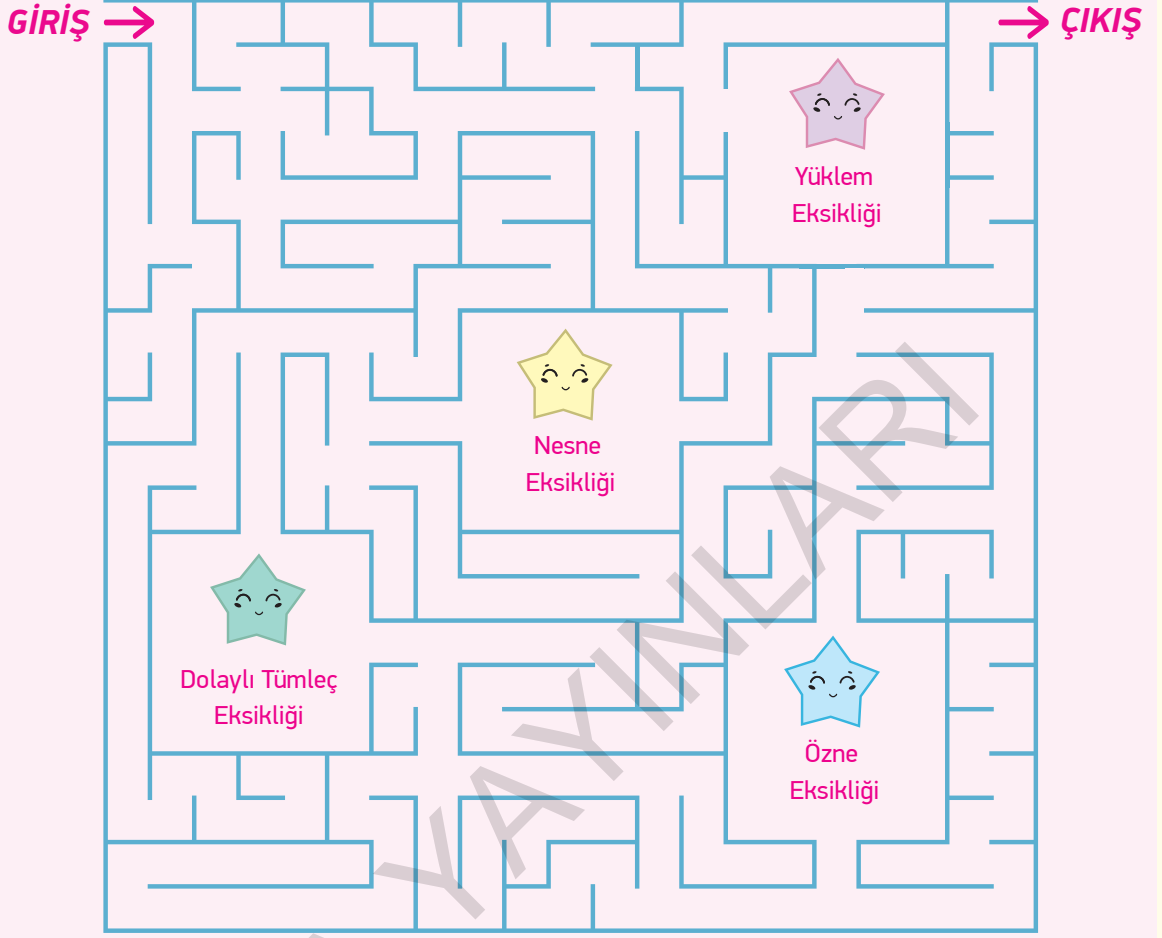
Dr. Manetta Paris’te bir hapisanede aristokratlar yüzünden suçsuz yere 18 yıl yatar. Bu yüzden akli dengesi bozulur. Londra’da yaşamakta olan kızı Lucia, eski bir aile dostuyla Paris’e gider ve orada babasının hayatta olduğunu öğrenir. Birlikte Londra’ya dönerler. Bir süre sonra Fransa’da yaşayan aristokrat bir ailenin oğlu olan Charles Darney ile tanışır. Aristokratlardan nefret eden Darney, Lucia’ya âşık olur ve onunla evlenir. Kızları altı yaşına geldiğinde Fransa’da ihtilal başlar, ihtilalciler Darney’in ailesini cezalandırırlar. Aileden sadece Darney hayatta kalır. Darney, ailesinin zarar verdiği kişilere ailesi adına tazminat vermek üzere Paris’e gider. Ancak aristokrat olduğu gerekçesiyle tutuklanır. Haber İngiltere’ye ulaşır ulaşmaz Dr. Manetta ve Lucia Damey’i kurtarmak için Paris’e gelirler. İhtilalciler Darney’in ailesine karşı aşırı bir nefret duyarlar. Darney mahkemeye çıkarılmadan bir buçuk yıl hapis kalır. Bu arada karısıyla bile görüşürülmez. Sonunda yargılanır ve halkın saygı duyduğu Dr. Manetta’nın damadı lehine tanıklığı sayesinde serbest kalır. Fakat Paris’ten çıkmasına izin verilmez. Bir süre sonra yeniden tutuklanır. Dr. Manetta’nın yakın dostları Defargeler, Damey’i halk düşmanı ilan etmiştir. Darney idama mahkûm edilir. Lucia’yı derin bir aşkla seven Avukat Carton, Lucia’yı mutlu etmek için Darney’i hücresinde ziyaret eder. Darney’le birbirlerine çok benzemektedirler. Kıyafetlerini değiştirirler ve Avukat Carton, Darney’in yerine giyotine gider. Darney, Lucia ve kızını alarak Paris’ten kaçar.

“İki Şehrin Hikâyesi” romanından alınan bu kesite göre adı geçen romanın türü aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Tarihî Kurgu - sosyal eleştiri
- B) Tahlil - bilimkurgu
- C) Realist - macera
- D) Sosyal - natüralist
- E) Töre - tezli

7

ÖGE EKSİKLİĞİ LABİRENTİ

Bir bilgisayar oyununda görselde verilen labirentten çıkışa kadar yıldızların toplanması ve bu yıldızların altında yazılı olan anlatım bozukluğu konusuyla ilgili cümle kurulması istenmiştir.

Bu oyunu oynayan bir kişi labirentten çıktuktan sonra aşağıdaki cümlelerden hangisini kurmuş olamaz?

- A) Bu çocuk kursa hiç, okula da ara sıra gidiyormuş.
- B) Ahmet'i hep takdir ederdi, her zaman ve her yerde destek olurdu.
- C) Teyzesinden uzun zamandır haber alamamıştı, gördüğü anda hasretle kucakladı.
- D) Kimse mahallede olanlarla ilgili bir şey yapmıyor, geceli gündüzlü söylüyor.
- E) Bu yaşadıklarımızın ardından mahallelinin bize yardım edeceklerine inanıyor ve bekliyoruz.

8 "Diriliş" ve "Babalar ve Oğullar" adlı dünya klasiği eserler aşağıdakilerden hangilerine aittir?

- A) Charles Dickens - Victor Hugo
- B) Jane Austen - Ivan Gonçarov
- C) Lev Nikolayeviç Tolstoy - Ivan Turgenyev
- D) Gustave Flaubert - Ernest Hemingway
- E) Fyodor Mihailoviç Dostoyevski - Honore De Balzac

9 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir anlatım bozukluğu vardır?

- A) Lokantalar, kahvehaneler keyifli insanlarla doluydu.
- B) Deniz kıyısında büyüdüğüm için havuzda yüzmeyi sevmem hiç.
- C) Yemeklerin besin değeri düşürülmeden pişirilmelidir.
- D) Gazetesini kapının önünden aldı, çantasına koydu.
- E) Her medeniyet nedense bir su kenarında gelişmiştir.

ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTİ

10 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu vardır?

- A) Bu dolap çok eskimiş, bunun değiştirilmesi gerek.
- B) Bu kitabı çok okumak isterim, kitabın övgüsünü çok dinledim.
- C) Bu röportaj biçiminde işin içerisine, anlatım ustalığı girer.
- D) Havalar soğudu, insanlar evlerine kapanmaya başladı.
- E) Kimse sizin fenalığınızı istemez, sizin başarınıza yardım eder.

11

BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL SORU

Görseldeki anlatım bozukluğu aşağıdaki cümlelerin hangisinde vardır?

- A) Şehirde bir huzurevi açılacağı haberi, şehir halkı tarafından sevinçle karşılandı.
- B) Hepimiz kendi düşüncelerimizi açıkladık, sen de kendi kişisel düşüncelerini söylemelisin.
- C) Doğrularla yanlışların birbirine karıştığı bir dünyada yaşamak çok acı geliyordu.
- D) Bir trenin siyah bir yılan gibi kıvrılarak düzlükte akışını gördüm.
- E) Konuşmayı hazırlamak için değişik yazarların makalelerinden alıntılar yaptım.

12 Cumhuriyet Dönemi 1923-1950 yılları arası romanının konu yönünden özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi değerlendirilemez?

- A) İkinci Dünya Savaşı'nın ülkemiz üzerindeki yıkımları konu edinilmiştir.
- B) Toplumsal yaşamdaki ve yönetimdeki değişimler konu alınır.
- C) Daha çok Millî Mücadele yıllarının etkisi ile savaş anıları, savaş sonrası Anadolu'nun hâli, Anadolu'da zor durumda kalan insanlar ele alınmıştır.
- D) Anadolu insanı, yaşamı, yanlış Batılılaşma, batıl inançlar ve hurafeler üzerinde durulur.
- E) Şehir ve kırsal hayattaki durumlar işlenir.

13 1950-1980 yılları arasındaki edebiyatımızda gülmece yazarı olarak tanınan yazar, ilk üç yapıtı Hababam Sınıfı, Bizim Koğuş (Pijamalılar), Meşrutiyet Kiraathanesi adlı romanlarında kendi yaşadığı çevreyi ve olayları konu olarak almıştır. Gülmece romanlarından sonra yazdığı Karadeniz'in Kıyıcığında, Halime Kaptan, Karartma Geceleri, Sarı Yazma ve Yıldız Karayel yine kendi yaşamından izler taşıyan toplumcu-gerçekçi romanlardır. Toplumcu gerçekçi romanlarına Apartman Çocukları'nı da ekleyebiliriz.

Bu parçada bahsedilen sanatçımız aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rifat Ilgaz
- B) Hasan İzzettin Dinamo
- C) Yusuf Atılgan
- D) Nezihe Meriç
- E) Emine İşinsu

14 Adam, bu ithamın yersiz ve doğru olmadığını söyleyip duruyordu.

Bu cümledeki anlatım bozukluğunun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nesne eksikliği
- B) Özne-yüklem uyumsuzluğu
- C) Deyim yanlışlığı
- D) Sözcüğün yanlış anlamda kullanımı
- E) Yardımcı eylem eksikliği

BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL ETKİNLİKLER

A Aşağıdaki görselde verilen soruların doğru cevaplarını belirtilen öğrencilerin sütunlarına yazınız.

1. “Dokuzuncu Hariciye Koğuşu” kimin eseridir?
2. Cumhuriyet’in ilk yıllarındaki romanların dayandığı anlayış nedir?
3. Reşat Nuri’nin eğitimle birlikte toplumdaki aileye yöneldiği romanlarından en tanınmışları hangileridir?
4. 1940’lı yıllarda ağırlık kazanan konu hangisidir?

1. 1950-1980 arası romanının en fazla işlediği konu hangisidir?
2. “İnce Memed” serisi hangi yazarımıza aittir?
3. Sinemaya da uyarlanan “Yılanların Öcü” romanının yazarı kimdir?
4. Hasan İzzettin Dinamo’nun sekiz ciltlik eserinin adı nedir?

A

B

D

C

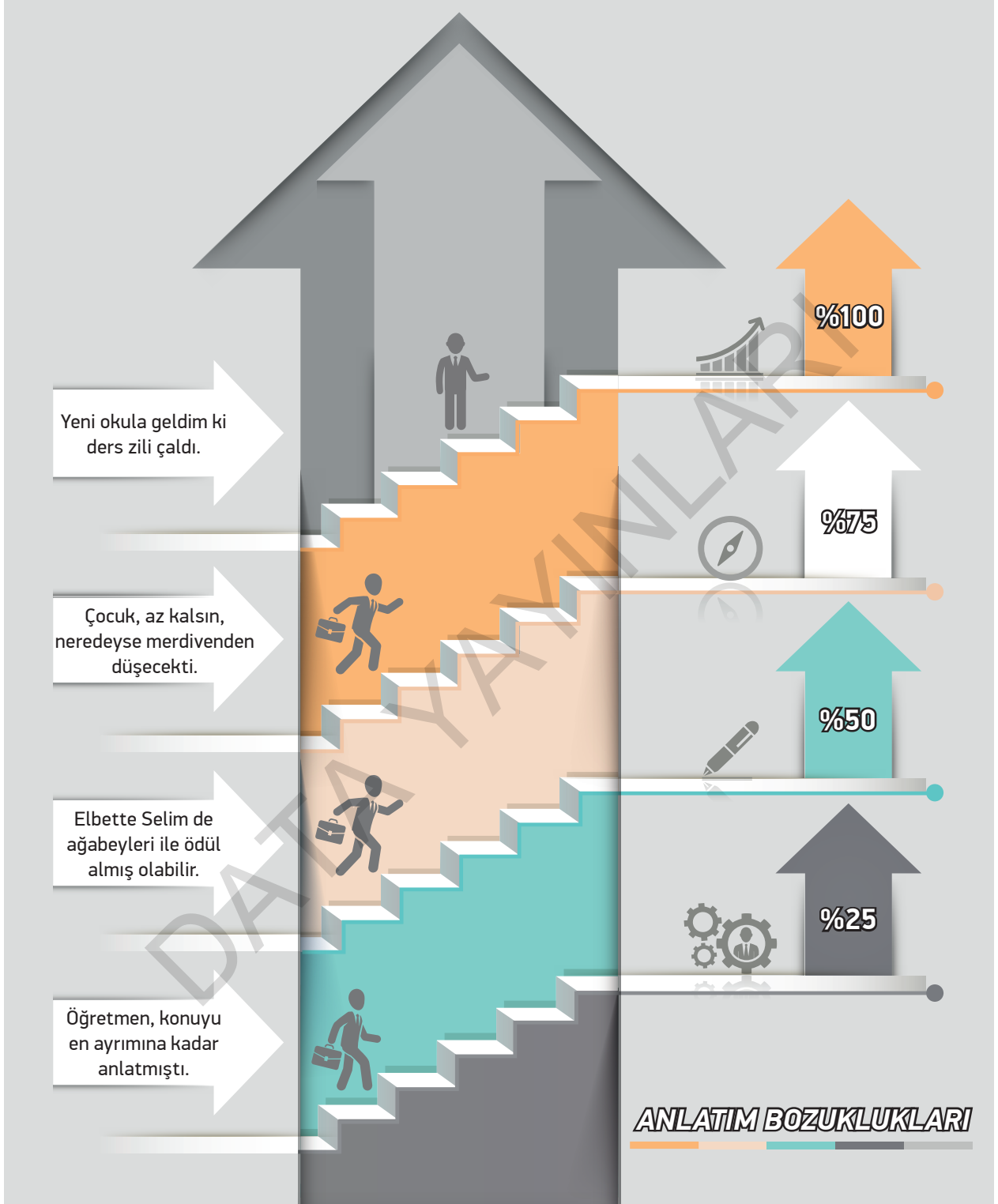
1. Romanın dört temel ögesi nedir?
2. “Robinson Crusoe” kimin eseridir?
3. Dünyada modern romanın başlangıcı sayılan eser hangisidir?
4. 20. yüzyılın en büyük romancılarından sayılan Kırgız romancı kimdir?

1. Modernizmi esas alan eserler hangi akımdan etkilenmiştir?
2. Modernist romanın Türk edebiyatındaki ilk örneği hangisidir?
3. Kasaba romanı tarzındaki roman anlayışı ile bilinen yazarımız kimdir?
4. 1965’te Murtaza, 1984’te de Bekçi adıyla iki kez sinemaya uyarlanan roman ve yazarı hangisidir?

				
1				
2				
3				
4				

BE CERİ TEMELLİ YENİ NESİL ETKİNLİKLER

- B Aşağıdaki görselde merdivenleri tırmanan kişinin başarılı olabilmesi için her yüzdeler katındaki cümlelerde yer alan anlatım bozukluklarının gerekçelerini ve doğru hâllerini tabloya yazması gerektiğinden bu tabloyu doldurmasına yardımcı olunuz.

	Anlatım bozukluğunun nedeni	Cümlenin düzeltilmiş hâli
%25		
%50		
%75		
%100		

7. ÜNİTE

TİYATRO

KONULAR

- CUMHURİYET DÖNEMİNDE TİYATRO (1923-1950)
- CUMHURİYET DÖNEMİNDE TİYATRO (1950-1980)
- DÜNYA EDEBİYATINDA TİYATRO
- TEMEL TİYATRO TERİMLERİ

CUMHURİYET DÖNEMİNDE TİYATRO (1923-1950)

- Tiyatro; Cumhuriyet Dönemi'nde devlet konservatuvarlarının, devlet tiyatrolarının, şehir tiyatrolarının açılması ve özel tiyatro gruplarının oluşması ile güçlenerek devam etmiştir.
- Batı tiyatrosu örnek alınarak trajedi, komedi ve dram türlerinde eserler yazılmış; müzikli, danslı; benzetme, gösterme, epik tiyatro örnekleri verilmiştir. Çağdaş tiyatro anlayışı, modern tiyatro salonları, yeni eserler, profesyonel oyuncu, yönetmen, sahne tekniği, makyaj, kostüm vb. ile tiyatro kurumsallaşmıştır.
- Bu dönemde Muhsin Ertuğrul, modern Türk tiyatrosunun oluşmasında önemli katkılar sağlamıştır.
- Özellikle 1930'lu yıllarda Atatürk'ün belirlediği amaç doğrultusunda konusunu Türk tarih ve uygarlıklarından, destan ve efsanelerden, Cumhuriyet kazanımlarından, devrimlerinden alan birçok oyun yazılmıştır.
- Bu yıllarda Yaşar Nabi'nin Mete; Behçet Kemal'in Çoban ve Atilla; Necip Fazıl'ın Sabır Taşı adlı oyunları Türklerin erdemleri ve uygarlığını yansıtmak amacıyla yazılmıştır.
- 1940'lı yıllarda değer yargılarının değişmesi ve ekonomik koşulların aile üzerindeki etkisi durulmuş ayrıca bu yıllarda geleneksel Türk tiyatrosunun izleri görülmüştür.
- Konular ve Temalar: Anadolu'ya yönelimin yoğunlaştığı bu dönem tiyatrosunda Kurtuluş Savaşı yılları, Atatürk'ün fikirleri, Cumhuriyet düzeninin olumlu yönleri, mitoloji, efsaneler ve masallar, Türk tarihi, Türk milliyetçiliği, Batılılaşma, toplumsal değerlerdeki değişimler, eski ve yeni yaşam biçimlerinin çatışması vb.
- Bu dönemde Musahipzade Celal'in Fermanlı Deli Hazretleri, Aynaroz Kadısı, Kafes Arkasında, Bir Kavuk Devrildi, Mum Söndü, Gül ve Gönül; İbnürrefik Ahmet Nuri Sekizinci'nin Hisse-i Şayia; İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu'nun İnanmak; Reşat Nuri Güntekin'in Taş Parçası; Nahid Sırrı Örik'in Sönmeyen Ateş; Halit Fahri Ozansoy'un Sönen Kandiller, Nedim, On Yılın Destanı; Faruk Nafiz Çamlıbel'in Akın, Canavar; Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Kadın Erkekleşince; Münir Hayri Egeli Bayönder; Yaşar Nabi Nayır'ın İnkılâp Çocukları; Cevdet Kudret'in Tersine Akan Nehir, Rüya İçinde Rüya önemli eserler ve yazarlarıdır.

CUMHURİYET DÖNEMİNDE TİYATRO (1950-1980)

- Çeviri oyunların ve nitelikli yerli oyunların sayısı artmış, müzikli oyun türlerinde eserler verilmiştir.
- Sosyal değişimlerin birey ve topluma etkileri siyasal, sosyal ve psikolojik yaklaşımlarla yansıtılmıştır.
- Sahne tekniğine uygun, yalın bir dille bireysel ve toplumsal konular işlenerek yurt sorunları, kadının toplum yaşamındaki yeri; köy, töre, kuşak çatışması, değer yargıları vb. temalara yönelim artmıştır.
- Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa, Adana, Trabzon ve Diyarbakır gibi kentlerde açılan Devlet Tiyatroları turlerle Türkiye'nin her yanını gezmişlerdir.
- 1958'de Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde bir tiyatro enstitüsü kurulmuştur.
- 1960-1980 yıllarında özel tiyatroların sayıları artmıştır.
- Oktay Rifat, Melih Cevdet, Refik Erduran, Turgut Özakman, Nezihe Meriç gibi yazarlar bireyden hareketle topluma yönelmişlerdir.

- Bu dönemde Ahmet Kutsi Tecer'in Koçyiğit Köroğlu; Cevat Fehmi Başkut'un Buzlar Çözülmeden; Selahattin Batu'nun Oğuzata; Haldun Taner'in Keşanlı Ali Destanı; Necati Cumalı'nın Boş Beşik; Orhan Ase-na'nın Hürrem Sultan; Recep Bilginer'in Sarı Naciye; Cahit Atay'ın Gültepe Oyunları; Nezihe Meriç'in Sular Aydınlanıyordu; Refik Erduran'ın Karayar Köprüsü; Adalet Ağaoğlu'nun Çatıdaki Çatlak; Güngör Dilmen'in Midas'ın Kulakları; Turgut Özakman'ın Töre; Turan Oflazoğlu'nun IV. Murat; Oktay Arayıcı'nın Dışarda Yağmur Var; Başar Sabuncu'nun Şerefiye; Tuncer Cücenöğlu'nun Kördövüşü önemli eserler ve yazarlardır.
- Haldun Taner, Keşanlı Ali Destanı'yla geleneksel Türk tiyatrosunun belirleyici özelliklerini, toplumsal ve siyasal bir içerikle birleştiren yeni bir yerli epik tiyatro oluşturmuştur.

DÜNYA EDEBİYATINDA TİYATRO

- Tiyatro, ilk insan topluluklarıyla ortaya çıkmış, antik çağlarda asıl kimliğine kavuşmaya başlamıştır.
- “İlk tiyatro şenliği” MÖ 534'te Atina'da düzenlenmiştir.
- Tiyatro “temsil edilen eser” anlamında kullanılan Yunanca “theatron” sözcüğünden gelmektedir.
- Günümüzdeki anlamıyla çağdaş (modern) tiyatronun başlangıcı eski Yunan da Bağ Bozumu Tanrısı Dionysos adına yapılan dinsel törenlere dayanmaktadır. Bu törenlerde keçi postuna bürünen insanlar koro hâlinde şarkılar, şiirler söyler; dans ederlerdi.
- Thespis adında bir şair, MÖ 6. yüzyılda koronun karşısına bir oyuncu (aktör) çıkararak klasik tiyatrodaki diyalogu başlatmıştır. Daha sonra Aiskhylos ikinci oyuncuyu, Sophokles ise üçüncü oyuncuyu sahneye koronun karşısına çıkarmıştır. Euripides de eserleriyle tiyatronun gelişmesine katkı sağlamıştır. Böylece klasik tiyatrodaki koro, giderek önemini yitirmiş ve modern tiyatronun temelleri atılmıştır.
- Uzun yıllar komedi ve trajedi türü ile devam eden tiyatroya 16. yüzyılda yaşayan İngiliz oyun yazarı Shakespeare'in dram türünde ilk eserleri vermesiyle yeni bir soluk gelir. Bu türün özelliklerini ve kurallarını Victor Hugo “Cramwel” adlı yapıtın ön sözünde açıklamıştır.

TEMEL TİYATRO TERİMLERİ

- Sahne: Tiyatrodaki oyunun sahnelendiği yerdir.
- Oyun: Tiyatronun olay örgüsünden oluşan konusudur.
- Oyuncu: Tiyatroyu dramatize eden kişi veya kişilerdir.
- Rol: Oyuncunun büründüğü kişidir.
- Piyas: Tiyatro eseridir.
- Perde: Bir tiyatro eserinin olaylarına göre ayrılan kısımlarıdır.
- Dekor: sahnenin oyunun konusuna göre eşya düzenine sahip olmasıdır.
- Aktör: Tiyatrodaki erkek oyuncudur.
- Aktrist: Tiyatrodaki kadın oyuncudur.
- Kostüm: Tiyatro oyuncularının rollerine uygun olarak giydiği kıyafetlerdir.
- Replik: Oyundaki diyaloglardan her birine denir.
- Suflör: Oyuncular için diyaloglarını unuttukları anda devreye giren seslenmedir.
- Kulis: Oyuncuların oyuna hazırlık yaptıkları sahne arkası mekânıdır.
- Mimik: Oyuncuların yüz hareketleriyle oyunu aktarmasıdır.
- Jest: Oyuncuların el ve kol hareketleriyle duygu ve düşüncelerini yansıtmalarıdır.
- Diyalog: İki oyuncu arasında geçen konuşmadır.
- Tirat: Oyuncuların bir defada yaptığı uzun konuşmadır.

1

Gazeteci:

(I)

Sanatçı:

– Cumhuriyet Dönemi'nin ilk yıllarında oyun yazarları daha çok tarihimize ve efsanelerimize yönelerek ulusçuluğu aşıl原因an düşünceler üzerinde durmuşlardır. Toplumsal sorunları, değer yargılarının değişmesini ve ruhsal çelişkileri vermeye çalışmışlardır.

Gazeteci:

(II)

Sanatçı:

– Duygulu sözler, heyecan verici şiirsel konuşmalarla acıklı bir oyun havasında yazılan oyunlarda; bireyin psikolojik durumu yansıtılmaya çalışılmıştır. Oyunlarda, kişilerdeki ruhsal çatışmayı ilk ele alan yazarlarımızdan biri, bir önceki kuşaktan bu yıllara geçen Halit Fahri Ozansoy'dur.

Bu diyalogda boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) (I) Cumhuriyet Dönemi'nde tiyatronun konusu ne olmuştur?
(II) Ruhsal çatışmayı tiyatromuzda en iyi ele alan sanatçımız kimdir?
- B) (I) Cumhuriyet ile birlikte tiyatronun gelişimi nasıl bir seyrde devam etmiştir?
(II) Bu dönem tiyatrodaki işlenen konular kim tarafından ele alınmıştır?
- C) (I) Tarihi ve toplumsal konuların tiyatromuzda ele alınışı hangi döneme dayanır?
(II) Ruhsal çatışmayı tiyatromuzda en etkileyici şekilde ele alan sanatçı kimdir?
- D) (I) Ulusçuluğun çeşitli süslemelerle toplumsal hayata adapte edilmesi nasıl gerçekleşmiştir?
(II) Cumhuriyetin ilk döneminde bireyin psikolojisi en eğitici şekilde kim tarafından işlenmiştir?
- E) (I) Cumhuriyet Dönemi'nin ilk yıllarında tiyatromuzun değiştiği konu ve temalar nelerdir?
(II) Bu dönemdeki tiyatrodaki işlenen bireyin psikolojik durumu hakkında bilgi verir misiniz?

2

Cumhuriyet Dönemi'nin ilk yıllarındaki yazarların toplumumuzdaki değer yargılarının değişmesi sonucu ortaya çıkan sorunlarla da ilgilendikleri görülüyor. Üzerinde en çok durulan sorunlar arasında;

- I. Yüzeyle kalan, taklitçilikten öteye geçemeyen Batılılaşma
- II. Yanlış Batılılaşma yüzünden kişilerin bayağılaşması
- III. Sermaye gücünün toplumun çeşitli kurumlarını ve insanlarını değiştirmesi

sayılabilir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangilerinde doğru bir bilgi verilmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

3

1940 ve 1950'li yıllardaki tiyatro eserlerinde değer yargılarının değişmesi ve ekonomik koşulların aileyi etkileyişi üzerinde durulmuş, maddi değere önem verdikleri için yanlış yolda giden ailelerin yanında yoksul ancak temellere oturmuş, bir arayış içinde olan ailelere yer verilmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) sağlam - düzgün
B) kuvvetli - çalkantılı
C) gösterişli - dürüst
D) güçlü - katı
E) gönlü zengin - sıradan

4 Cumhuriyetin onuncu yılına değin Türk yurdunu, Türk ulusunu sevmek biçiminde gelişen ülkücülük de oyunlara konu olmuş, yazarlar bu duyguları aşlamak için kimi zaman efsanelere, kimi zaman da masallara yönelmişlerdir. Ayrıca Türklerin erdemleri ve uygarlığını yansıtmak amacını da taşırlar.

Bu duruma aşağıdakilerden hangisi örnek gösterilemez?

- A) Yaşar Nabi'nin "Metem" isimli tiyatrosu
 B) Behçet Kemal'in "Çoban ve Atilla" isimli tiyatrosu
 C) Necip Fazıl kısıakürek'in "Sabır Taşı" isimli tiyatrosu
 D) Halit Fahri Ozansoy'un "Sönen Kandiller" isimli tiyatrosu
 E) Faruk Nafiz Çamlıbel'in "Akın" isimli tiyatrosu

5

I Oyunlarda ele alınan konulara göre bir genelleme yapılacak olursa Cumhuriyet'in ilk yirmi yılında kişisel ve toplumsal sorunların birlikte ele alındığı söylenebilir.

II 1923-1940 yılları arasında yazılan eserlerin bir kısmında da devrimleri anlatma ve onları sevdirmeye çabası görülür.

III Dönemin oyun yazarlarının çoğu şair olduğundan oyunlar genellikle manzum şekilde ve duygu ağırlıklı olmuştur.

IV 1940 ve 1950 yıllarına gelindiğinde daha geniş temalara değinildiği ve teknik olarak daha mükemmel telif eserlerin yazıldığı görülür.

V Cumhuriyet Dönemi'nin ilk yıllarında aile konusunun yanında yine Batılılaşmanın yanlış anlaşılması konusunun da sürdürüldüğü görülür.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangileri anlamca birbirine en yakındır?

- A) I ve IV B) I ve V C) II ve III
 D) II ve IV E) IV ve V

6

- I. Birbiri arkasından sürüp giden diyalog ve koro bölümlerinden oluşur.
 II. Konular, toplumsal olaylardan ve günlük hayattan alınır.
 III. Yüksek ve soylu bir üslup kaygısı güdülmekten kaçınılır.

Yukarıdaki numaralandırılmış özelliklerden hangisi komediyle ilgilidir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
 D) II ve III E) I, II ve III

7

1930'lu yılların Türk tiyatrosunun ele aldığı konu açısından en önemli özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çözülen aile yapısına çözüm olarak sağlam temellere dayalı aile tezi savunulur.
 B) Siyasî olayların halk üzerinde oluşturduğu etki ve baskı üzerinde durulur.
 C) Batıdan alınan ilim ve tekniğin getirdiği toplumsal değişiklikler ele alınır.
 D) Köy hayatının toplumsal değişime etkileri konu edilir.
 E) Savaşların yıkıcı etkisinin getirdiği bunalımlardan kurtulmaya çalışan halk dramatize edilir.

8

Aşağıdakilerden hangisi klasik komedyanın özelliklerinden biri değildir?

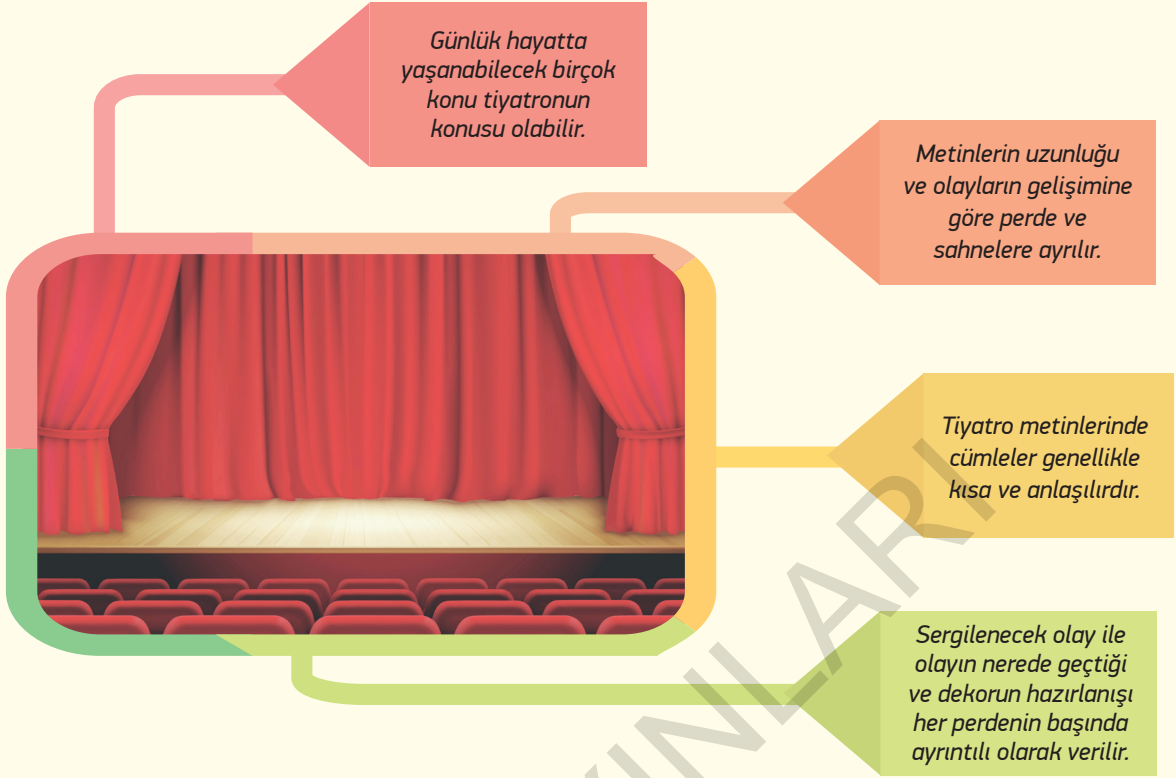
- A) Vurma, yaralama gibi acı verici olaylar izleyicinin gözü önünde canlandırılır.
 B) Birbiri ardınca sürüp giden diyalog ve koro bölümlerinden oluşur.
 C) Toplumsal çelişkilerin gülünç yanlarını vurgulayarak düşündürmeyi amaçlar.
 D) Karakterleri çoğunlukla üst tabakadan, soylu kişilerden seçilir.
 E) Kaba şakalar, imalar, söz oyunları ön plana çıkarılarak verilir.

9

Oyunlarda ele alınan konulara göre bir genelleme yapıldığında Cumhuriyetin ilk yirmi yılı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Sosyal konular dışına çıkılmamıştır.
 B) Yalnızca kişi sorunları işlenmiştir.
 C) Bireysel ve toplumsal sorunlar birlikte ele alınmıştır.
 D) Siyasi konulara ağırlık verilmiştir.
 E) Ekonomik konulara bütün döneme hakimdir.

1

BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL SORU

Buna göre aşağıdakilerden hangisi tiyatronun konusu olamaz?

- A) Dram türünde hem komik hem de acıklı olaylar günlük hayatta olduğu gibi iç içe verilir.
 B) Komedi türü, bireysel ve toplumsal mekânların komik yönlerini dile getirerek izleyicileri rahatlatmayı hedefler.
 C) Trajedi, yaşamın acıklı yönlerini, kendine özgü kurallarla sahnede yansıtıp ahlak ve erdem örneği göstermek gayesindedir.
 D) Meddahlıkta günlük hayattan taklitler yapıp hoş öyküler anlatılarak seyirciyi eğlendirme amaçlanır.
 E) Orta oyununda çeşitli mesleklerden, yörelerden, uluslardan insanların meslekî ve yöresel özellikleri ele alınarak taklit edilir.

2

(I) 1950 sonrasında tiyatro teknik açıdan ilerlemiş, tiyatrodada işlenen konular çeşitlenmiştir. (II) Bu dönemde hem çeviri oyunlarının hem de nitelikli yerli oyunların sayısı artmıştır. (III) Çoğu uyarılma olan müzikli oyun türlerinde eserler verilmiştir. (IV) Sahne tekniğine uygun, yalın bir dille bireysel ve toplumsal konular işlenmiştir. (V) Yurt sorunları, kadının toplum yaşamındaki yeri; köy, töre, kuşak çatışması, değer yargıları vb. temalara yönelim artmıştır. (VI) Bunlardan hareketle sosyal değişimlerin birey ve toplum yaşamındaki etkileri siyasal, sosyal ve psikolojik yaklaşımlarla yansıtılmıştır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisi kendinden önceki cümlenin sonucu niteliğindedir?

- A) II B) III C) IV D) V E) VI

3

I. Ahmet Kutsi Tecer	a. Kanaviçe
II. Haldun Taner	b. Köroğlu
III. Turan Oflazoğlu	c. Keşanlı Ali Destanı
IV. Cevat Fehmi Başkut	d. Kösem Sultan
V. Turgut Özakman	e. Büyük Şehir

Tablodaki yazar-eser adlarının doğru şekilde eşleştirilmiş hâli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I - a, II - b, III - c, IV - d, V - e
 B) I - e, II - d, III - c, IV - b, V - a
 C) I - d, II - c, III - b, IV - a, V - e
 D) I - c, II - b, III - a, IV - e, V - d
 E) I - b, II - c, III - d, IV - e, V - a

- 4 Hayatın acıklı taraflarını ön plâna almakla beraber arada güldürücü sahneleri de bulunan oyun türüdür.

Yukarıda tanımı verilen edebî tür aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karagöz B) Orta Oyunu C) Dram
D) Trajedi E) Komedi

- 5 **Aşağıdakilerin hangisinde verilen tiyatro eserleri sinemaya uyarlanmıştır?**

- A) Buzlar Çözülmeden - Boş Beşik
B) Kördövüşü - Çatıdaki Çatlak
C) Gültepe Oyunları - Midas'ın Kulakları
D) Sular Aydınlanıyordu - Oğuzata
E) Dışarda Yağmur Var - Şerefiye

- 6 **Aşağıdakilerden hangisi 1950-1970 yılları arasındaki Türk tiyatrosu için söylenemez?**

- A) 1950-60 yılları arasında oyun yazarlarının sayısında büyük bir artış, konularda çeşitlenme göze çarpar.
B) Toplum sorunları ön planda olmakla birlikte yazarların toplum sorunlarına değişik hareket noktalarından yöneldikleri görülür.
C) Kimi yazarlar bireyden toplum sorunlarına geçerken, kimileri olaydan ve durumlardan hareket ederek toplumsal sorunlara yönelirler.
D) 1950'li yılların tiyatrosunda köy sorunlarına eğilme bırakılır.
E) Kimi yazarlar evrensel sorunlar üzerinde durup, bu yoldan topluma giderler.

- 7 Modern Türk tiyatrosunda izleyiciyi kabareyle buluşturan ----, epik tarzını ilk defa deneyen ve edebiyatımızın ilk epik tiyatrosu olan "Keşanlı Ali Destanı"nı yazan sanatçıdır. Eserlerinde entrikalı, sürprizli ve güldürücü olaylara yer veren sanatçının canlı, neşeli, nükteli, yergi ve alay taşıyan, İstanbul konuşmasıyla örülmüş bir üslubu vardır. "Fazilet Eczanesi", "Astronot Niyazi", "Ayışığına Şamata" tanınmış tiyatro eserleri arasındadır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Haldun Dormen B) Haldun Taner
C) Recep Bilginer D) A. Turan Oflazoğlu
E) Refik Erduran

- 8 **Aşağıdakilerin hangisinde yapılan açıklama, ayraç içinde verilen sanatçıyla ilişkilendirilemez?**

- A) "Gözlerimi Kapatırım Vazifemi Yaparım" oyunuyla ülkemizdeki insanî ve toplumsal çelişiklere dikkat çekmeye çalışmıştır. (Haldun Taner)
B) "Kocaoğlan" ve "Öç" oyunlarında toplum gerçeklerine yönelmiştir. (Orhan Asena)
C) Tiyatrolarında genellikle bireyden hareketle topluma yönelmiştir. (Turgut Özakman)
D) "Karaların Memetleri" adlı oyununda köy sorunlarını işlemiştir. (Cahit Atay)
E) "Sarıpınar 1914" adıyla oyunlaştırır. Yazar bu oyunda, Osmanlı tarihini eleştirir. (Necati Cumalı)

9

Buzlar Çözülmeden adlı tiyatro eserinde kasaba merkeziyle vilayet arasındaki telefon ve telgraf hatlarını kesen akıl hastaları, yolların kapalı oluşundan da yararlanarak kasabayı kendilerince idare eder. Kasabada çok büyük ve önemli işler yapan bu yeni idareci ekibin lideri kaymakam, her iş için acele etmekte ve sürekli buzlar çözülmeden bütün işlerin bitmesi gerektiğini söylemektedir. Kaymakam ana yolların asfaltlanması, aşevi yapılması ve içme suyu getirilmesi için zenginlerden para toplar; bütün bu işler de halkı çalıştırır.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki atasözlerinden hangisine ulaşılabilir?

- A) Bir deli bir kuyuya bir taş atar, kırk akıllı çıkarmazmış.
B) Deli deliyi görünce değneğini saklar.
C) Akıllı düşününceye kadar deli çocuğu everir.
D) Parayı zapt etmek deliyi zapt etmekten zordur.
E) Deli deliden hoşlanır, imam ölüden.

1

I.

1960-1980 yılları arası, tiyatro çalışmalarının ve oyun yazarlığının yükselişte olduğu bir dönemdir.

II.

Teknik açıdan gelişme kaydeden önemli eserler yazılmıştır.

III.

Türk tarihi açısından önemli bir süreç olan bu dönemde, iki ihtilal yaşanmıştır.

IV.

Bu dönemin dikkat çekici bir yönü de Bertold Brecht'in etkisiyle epik tiyatroya yönelimdir.

V.

Ayrıca gecekondular sorunu, aile içi ilişkiler de sıkça işlenen konular arasındadır.

Buna göre numaralandırılmış cümlelere aşağıdaki açıklamalardan hangisi uygun düşmez?

- A) I. cümle: Tiyatronun popüler olduğu bir dönemdir.
 B) II. cümle: Eserler teknik olarak ilerleme kaydedilmiştir.
 C) III. cümle: Tarihe damgasını vuran gelişmeler olmuştur.
 D) IV. cümle: Sadece epik tiyatro tarzında eserler verilmiştir.
 E) V. cümle: Toplumsal sorunlar yerine aile içi ilişkiler konu edilmiştir.

2

Antik Yunan kültüründe doğan tragedya ile ilgili olarak;

- I. Konunun tarih ve mitolojiden seçilmesi
 II. Ahlak ve erdem gibi kavramlara önem verilmesi
 III. Kişilerin genellikle soylu ve olağanüstü varlıklardan seçilmesi
 IV. Korkunç ve çirkin olayların sahnede gösterilmemesi

yargılardan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Toplumun benimsemediği olaylar oyun içerisine yansıtılmaz.
 B) Kişilerin sıradan kişiler arasından seçilmemesine özen gösterilir.
 C) Zaman, yer ve olay birliği kuralına önem verilmez.
 D) Toplumun önem verdiği soyut kavramlar ele alınır.
 E) Yaşanması olanaksız hayalî konular da işlenir.

3

Milattan önce 400'lü yıllarda Yunanistan'da doğan komedya, sıradan kişilerin ya da toplumların güldürü niteliğinde olan nükteli yönlerinin, toplumda yaşanabilecek her şeyin, toplumun aksayan taraflarının hoş vakit geçirtmek ve aynı zamanda ders vermek amacıyla ele alındığı, bireysel ve toplu seslendirmelerle yazılan ve sahnelenen bir tiyatro türüdür.

Bu açıklamadan hareketle aşağıdaki ifadelerden hangisine kesinlikle ulaşamaz?

- A) Vurma, yaralama gibi acı verici olaylar izleyicinin gözü önünde canlandırılır.
 B) Karakterler çoğunlukla üst tabakadan, soylu kişilerden seçilir.
 C) Birbiri ardınca sürüp giden diyalog ve koro bölümlerinden oluşur.
 D) Toplumsal çelişkilerin gülünç yanlarını vurgulayarak düşündürmeyi amaçlar.
 E) Kaba şakalar, anlamla ilgisi olmayan sözcük hünerleri ve imalar oyunlarda yer alır.

4 Aşağıdakilerden hangisi trajedinin özelliklerinden değildir?

- A) Kahramanlar soylu kişilerden seçilir.
B) Erdeme ve ahlâka önem verilir.
C) Olaylar baştan sona ciddi bir hava içerisinde geçer.
D) Konularını Yunan ve Latin kaynaklarından alır.
E) Vurma, yaralama, öldürme gibi olaylara sahnede sıkça yer verilir.

5 Aşağıdakilerden hangisinde yanlış bir bilgi verilmiştir?

- A) Trajedi ve dramda üç birlik kuralına uyulurken komedi de bu kurala uyulmaz.
B) Modern tiyatronun ilk örneklerine Antik Yunan Dönemi'nde rastlanır.
C) Trajedide koroya yer verilir.
D) Dramda toplumun her kesiminden insan vardır.
E) Komedide hayatın gülünç yanlarına yer verilir.

6 (I) Racine, Fransız klasik trajedisinin usta isimlerinden- dir. (II) Trajedilerinde ahlakî ve dinî değerler hakimdir. (III) Üç birlik kuralına sıkı sıkıya bağlıdır. (IV) Şiir ve oyun türünde eserleriyle ünlendi. (V) Eserlerinde dili şiirsel biçimde kullanan sanatçı, kahramanlarını gerçekçi bir şekilde kurgulamıştır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7 Aşağıdakilerden hangisinde tiyatronun tarihsel gelişimi ile ilgili yanlış bir bilgi verilmiştir?

- A) Atina'nın şehir devleti batı tiyatrosunun başladığı yerdir.
B) Klasik Yunanistan'daki tiyatralite ve performansın geniş bir kültürünün parçasıydı.
C) Şehir devletinin birçok festivaline katılım vatandaşlığın önemli bir parçasıydı.
D) Yunanlılar ayrıca dramatik eleştiri ve tiyatro mimarisi kavramlarını geliştirdiler.
E) Yunanistan'da aktörler tiyatroyu meslek olarak seçen profesyonel sanatçılardı.

8

Dünya Tiyatro Tarihinden Bilinmesi Gereken 10 Oyun

I. William Shakespeare	a. Bir Bebek Evi
II. Samuel Beckett	b. Üç Kuruşluk Opera
III. Henrik İbsen	c. Vişne Bahçesi
IV. Sophokles	d. Satıcının Ölümü
V. Bertolt Brecht	e. Hamlet
VI. Moliere	f. Kibarlık Budalası
VII. Anton Çehov	g. Bir Delinin Hatıra Defteri
VIII. Johann Wolfgang von Goethe	h. Faust
IX. Nikolay Vasilyeviç Gogol	i. Kral Oidipus
X. - Arthur Miller	k. Godot'yu Beklerken

Tabloda verilen eser ve yazar isimleri aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

- A) I - k, II - i, III - h, IV - g, V - f, VI - e, VII - d, VIII - c, IX - b, X - a
B) I - e, II - k, III - a, IV - i, V - b, VI - f, VII - c, VIII - h, IX - g, X - d
C) I - a, II - k, III - b, IV - i, V - c, VI - h, VII - d, VIII - g, IX - e, X - f
D) I - b, II - a, III - k, IV - h, V - i, VI - c, VII - g, VIII - d, IX - f, X - e
E) I - h, II - f, III - g, IV - a, V - k, VI - i, VII - b, VIII - e, IX - d, X - c

BEÇERİ TEMELLİ YENİ NESİL SORU

9 Eserlerinde insanların zaafı üzerinden çarpıcı yorumlar yapan Moliere'in, "Cimri" kadar çok bilinen bir diğer eseridir. 17. yüzyılda cahil ve zengin bir adam olan Mösyö Jourdain'in asiltzade olma uğruna yaptıklarını anlatan eser komedi dendiğinde akla gelen klasikleşmiş eserler arasında yer alır.

Bu parçada bahsedilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gülünç Kibarlar B) Scapin'in Dolapları
C) Kibarlık Budalası D) Tartüf
E) Talihsiz

1

BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL SORU

Görselde yer alan unsurlardan hangisi tiyatronun yapı unsurlarından biri değildir?

- A) Dramatik örgü B) Yer C) Zaman D) Kişiler E) Bakış açısı

2

- I. Yüceltilmiş sözlerle yazılan, kahramanın iyi bir durumdan kötü bir duruma düşmesiyle duygusal arınmayı sağlayacak acıma ve korku duygularına yönelik oyun türü
- II. İnsanların ve olayların ilginç yanlarını, güldürmek ve düşündürmek amacıyla sahneye yansıtan tiyatro türü
- III. Orta oyununda olduğu gibi önceden yazılmış bir metne dayanmadan, sahnede akla gelen sözlerle oynanan halk tiyatrosu türü
- IV. Romalılar tarafından ortaya atılan, Türk edebiyatına Tanzimat Dönemi'nde giren, yalnız işaretlerle oynanan sözsüz tiyatro oyunu

Aşağıdaki terimlerden hangisinin tanımı yukarıda verilmemiştir?

- A) Monolog B) Pantomim C) Tuluat
D) Komedi E) Tragedya

3

- I. Yabancı dille yazılmış bir oyunu, yerel koşullara uygun biçimde kendi diline çevirme
- II. Sahne gerisinde oyuncuların oyuna hazırlandıkları ve sahneye çıkış sırasını bekledikleri yer.
- III. Perde gerisinde oyunu metinden takip eden ve unuttulan sözleri fısıldayarak oyunculara hatırlatan görevli
- IV. Bir tiyatro yapısında oyuncuların oynamaları için özel olarak yapılmış ve genellikle yükseltilmiş alan

Aşağıda verilen kavramlardan hangisiyle ilgili yukarıda herhangi bir açıklama yapılmamıştır?

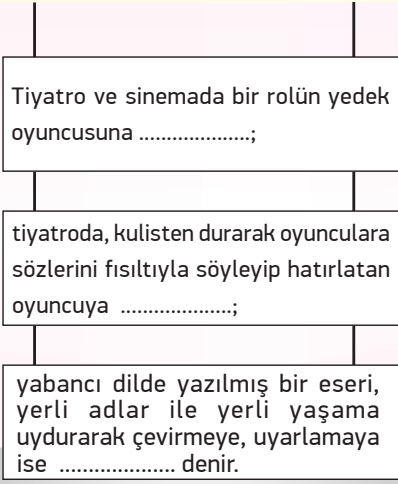
- A) Sahne B) Kulis C) Figüran
D) Suflör E) Adaptasyon

4

Aşağıdakilerden hangisi sözsüz tiyatro türlerinden biridir?

- A) Komedi B) Tragedi C) Feeri
D) Pantomim E) Dram

5

Görseldeki parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

- A) suflör - dublör - adaptasyon
B) dublör - suflör - adaptasyon
C) oyuncu - suflör - melodram
D) aktör - aktris - rejî
E) suflör - aktör - pandomima

- 6 Tiyatrodaki bir oyunun kalabalık sahnelerini doldurmak için kullanılan, bazen birkaç söz söyleyen, çoğu kez de konuşmayan kişiye denir.

Yukarıdaki tanımda boş bırakılan yere aşağıdaki ifadelerden hangisi getirilmelidir?

- A) figüran B) rejîsör C) kulîs
D) feeri E) aktris

- 7 Aşağıdakilerden hangisi bir tiyatro terimi değildir?

- A) Dekor B) Perde C) Replik
D) Tezhip E) Aktör

- 8 Genellikle güncel (siyasal, toplumsal, kültürel) konuları taşıyıcı bir şekilde ele alan skeçlerin oynandığı, şarkıların ve şiirlerin söylendiği küçük tiyatro türünedenir.

Yukarıda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) replik B) revü C) kabare
D) absürt E) skeç

9

- I. Seyirciyi duygusal yönden sahnede olup bitenlere kaptıran ve oyunun baş kişileriyle seyircinin özdeşleşmesine olanak veren tiyatro türüdür. Amaç izleyicide/okurda gerçeklik etkisi yaratmak, oyunun büyümesine kapılmasını ve oyunda yaratılan dünyaya inanmasını, onunla özdeşleşmesini sağlamaktır.
- II. İzleyicide/okurda gerçeklik yanılsaması yaratılmayan, izleyicinin oyun kişileriyle ve konuyla özdeşleşmesinin amaçlanmadığı tiyatro türüdür. Oyunun kurgusalılığı özellikle vurgulanarak izleyicinin/okurun tiyatronun büyümesine kapılması özellikle engellenir.
- III. Daha çok güncel konuları işleyen, taşıyıcı biçimde ele alan skeçlerin oynandığı, monologların, şarkıların ve şiirlerin söylendiği küçük tiyatro.

Buna göre numaralandırılmış açıklamalarda bahsedilen tiyatro türleri aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Kabare tiyatrosu - benzetmeci tiyatro - göstermeci tiyatro
B) Benzetmeci tiyatro - göstermeci tiyatro - kabare tiyatrosu
C) Göstermeci tiyatro - kabare tiyatrosu - benzetmeci tiyatro
D) Kabare tiyatrosu - göstermeci tiyatro - benzetmeci tiyatro
E) Benzetmeci tiyatro - kabare tiyatrosu - göstermeci tiyatro

- 10 Müzikli oyunların halka seslenen türüdür. Bu tür, bütünüyle değil, yer yer ve hafif şekilde bestelenmiştir. Olayın esasını, parça parça düzenlenmiş güldürücü olaylar oluşturur. Cemal Reşit Rey'in "Lüküs Hayat" gösterisi bu türün oldukça başarılı bir örneğidir.

Bu parçada bahsedilen tiyatro türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kabare B) Opera C) Operet
D) Melodram E) Drama

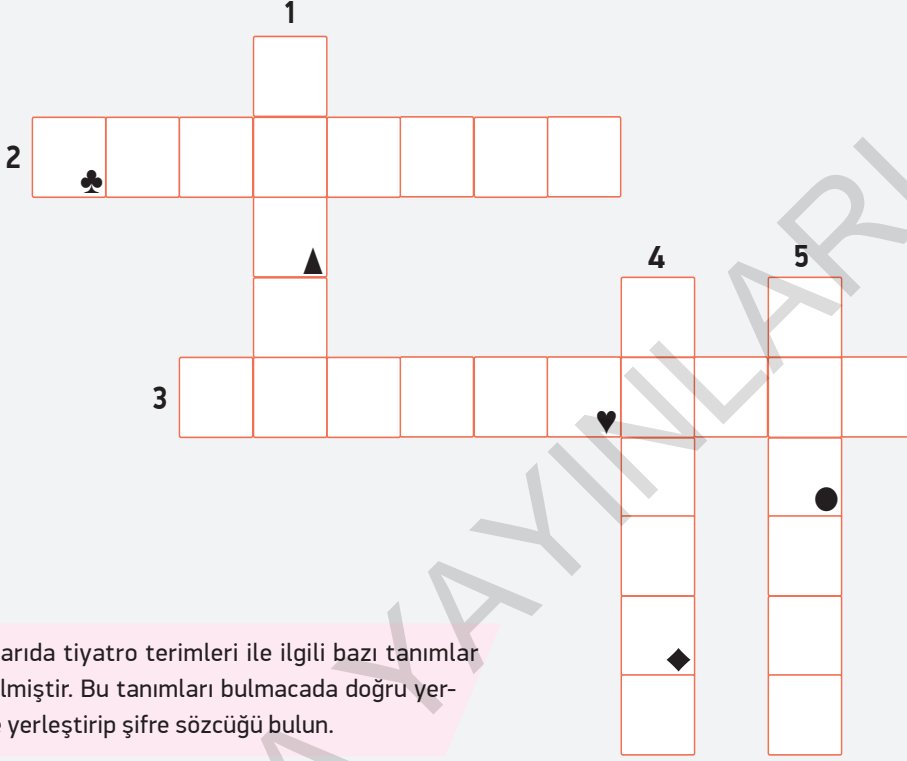
- 11 "Tiyatro vb. edebiyat türlerinde dilin müzik karakterini başarı ile yansıtabilme yeteneği" aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akustik B) Diksiyon C) Diyalog
D) Muhavere E) Replik

ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTİ

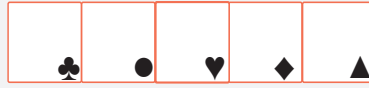
1

1. Tiyatro eserinde bir perdenin açılmasından kapanmasına kadar geçen bölüm
2. Oyuncunun dekor gereği kullandığı eşyalar, dekora yardımcı sahne eşyaları
3. Opera, operet ve tiyatro topluluklarının bir oyun mevsiminde gösterecekleri eserlerin listesi
4. Tiyatroda, kuliste durarak oyunculara sözlerini fısıltıyla söyleyip hatırlatan yardımcı
5. Oyuncunun rolüne uygun yüze şekil verme, yüzü boyama işlemi.

Yukarıda tiyatro terimleri ile ilgili bazı tanımlar verilmiştir. Bu tanımları bulmacada doğru yerlere yerleştirip şifre sözcüğü bulun.

ŞİFRE

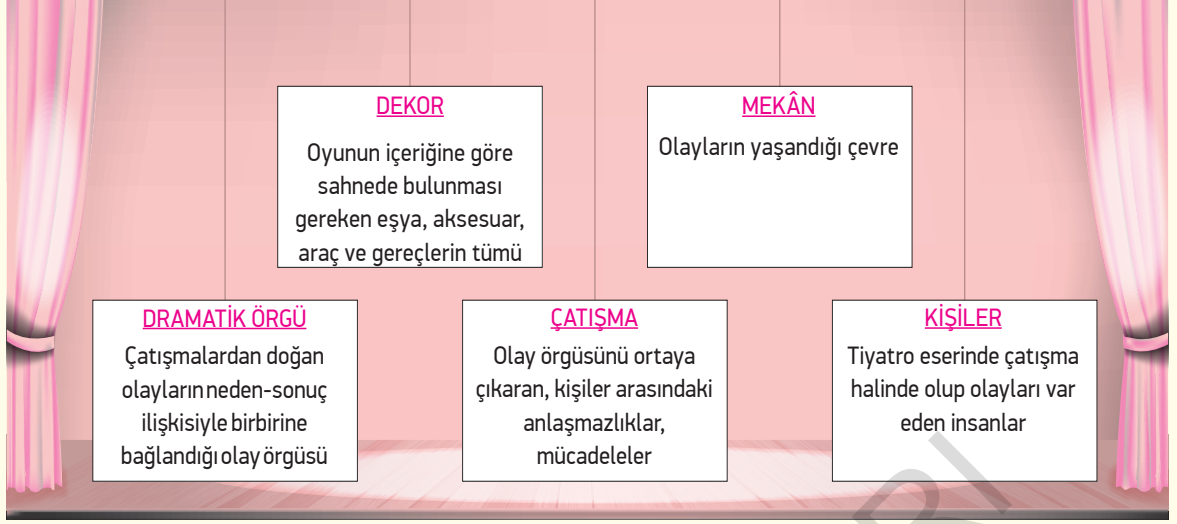
Görselde bulunan şifredeki sözcüğün tanımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kadın tiyatro sanatçısı
- B) Tiyatro, konser salonu ve benzeri kapalı yerlerin, sesleri bozmadan yansıtabilme özelliği
- C) Erkek tiyatro sanatçısı
- D) Tiyatroda ve sinemada bir rolün yedek oyuncusu
- E) Tiyatro sahnesinde, sanatçıların bütün el, kol, ayak ve benzeri beden hareketleri

ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTİ

BE CERİ TEMELLİ YENİ NESİL SORU

2

Görselden hareketle aşağıdakilerden hangisi tiyatronun yapı unsurlarından biri değildir?

- A) Dekor B) Mekân C) Dramatik örgü D) Çatışma E) Kişiler

3 “Göstermeye bağlı metinler”le ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Edebiyatımızda Batılı anlamda tiyatro, Tanzimat’la başlar.
B) Hayatın gülünç ve komik yanlarını ele alıp işleyen tiyatro türüne komedi denir.
C) Tiyatronun ilk örnekleri Eski Yunan sanatçıları tarafından verilmiştir.
D) Hayatı acıklı yönleriyle ele alıp işleyen tiyatro türüne trajedi denir.
E) Tiyatro; hikâye ve romana göre daha yeni bir türdür.

4 Aşağıdakilerden hangisi komedinin özelliklerinden biri değildir?

- A) Öldürme, yaralama gibi her çeşit davranışın sahnede gösterilmesi
B) Konusunu yaşanan hayattan alması
C) Kahramanların yüksek tabakadan olması
D) Birbirini izleyen diyalog ve koro bölümlerinden oluşması
E) Üç birlik kuralına uyulması

5 Aşağıdaki tiyatro türlerinden hangisinde diğerlerine göre güldürü ögesine daha az yer verilir?

- A) Karakter komedi B) Töre komedisi
C) Dram D) Trajedi
E) Entrika komedisi

6 Seyircide acıma, korku hisleri uyandıran konuların tarihten ya da eski Yunan mitolojisinden seçildiği üç birlik kuralına uyularak yazılan tiyatro türüne; hayatın hem acıklı hem de gülünç yanlarını işleyen tiyatro türüne; insanları güldürürken düşündüren konuların çağdaş toplum ve günlük hayattan alındığı koro ve diyalog bölümlerinin olduğu tiyatro türüne ise denir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) trajedi – dram – komedi
B) komedi – dram – trajedi
C) melodram – opera – piyes
D) vodvil – melodram – fars
E) dram – komedi – piyes

ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTİ

7 1950'li yıllarda mitolojiye ve masala yönelişle dikkati çeken tiyatro yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ahmet Kutsi Tecer
- B) Ahmet Muhip Dırana
- C) Cevat Fehmi Başkurt
- D) Selahattin Batu
- E) Halit Fahri Ozansoy

8 "Cengiz Han'ın Bisikleti" oyunu hangi tiyatro yazarımıza aittir?

- A) Refik Erduran
- B) Turgut Özakman
- C) Recep Bilginer
- D) Adalet Ağaoğlu
- E) Nezihe Aras

9

Görselde belirtilen tiyatro konularına aşağıdakilerin hangisinde örnek verilmemiştir?

10 Orta Çağ tiyatrosunda artık tiyatro dinsel niteliğini yitirmiştir ve popüler bir eğlence türü olarak dikkat çekmektedir. Antik Yunan'dan izler taşısa da, halkla olan doğrudan ilişkisi nedeniyle tiyatro yaklaşımları değişime uğramıştır. Komedi ve trajedi türlerine "tarihsel" oyunlar kategorisi eklenmiştir. Tiyatro artık "profesyonel" bir etkinlik olmuştur. kraliçeden maddi destek aldığı ve kâr üzerinden dönen bir tiyatro grubu olduğu bilinmektedir. Bu dönemde oyunculuk kavramı değişmiş olsa da henüz kadın oyuncular bulunmamaktadır. Kadın rolleri genç erkek oyuncular tarafından oynanmaktadır. Sanatçı, bunu özellikle kıyafetle cinsiyet değiştiren roller yazarak oldukça komik ve ironik hâle getirmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) William Shakespeare
- B) Konstantin Stanislavski
- C) Aiskhylos
- D) Sophokles
- E) Euripides

11 Olayların merak uyandıracak ve şaşırtacak biçimde düzenlenerek çoğunlukla güldürmeden başka bir amacının olmadığı komedi türü; her zaman ve her yerde rastlanabilen insan kusurlarını belli tiplerde gösteren komedi türü dir.

Yukarıdaki parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisinin getirilmesi gerekir?

- A) karakter komedisi - töre komedisi
- B) entrika komedisi - karakter komedisi
- C) töre komedisi - entrika komedisi
- D) karakter komedisi - entrika komedisi
- E) entrika komedisi - töre komedisi

12

- I. Şiir olarak yazılır, yani manzumdur.
- II. Üç birlik kuralına uyulmaz.
- III. Konular tarihten veya mitolojiden seçilir.
- IV. Öldürme, yaralama gibi olaylar sahnede gösterilir.
- V. Kahramanları soylular ya da doğaüstü varlıklardır.

Yukarıda numaralanmış cümlelerden hangileri trajedinin özelliklerinden değildir?

- A) I ile II
- B) I ile III
- C) II ile III
- D) II ile IV
- E) IV ile V

13 Tiyatronun gelişimi ile ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) Tiyatro, Antik Yunan Dönemi'nde Bağ Bozumu Tanrısı Dionysos adına düzenlenen dinsel törenlerden doğmuştur.
- B) Çağdaş Türk tiyatrosunun kurucusu olan Orhan Ase-na İstanbul Şehir Tiyatrolarının Batılı anlamda çağdaş tiyatro haline dönüşmesine katkıda bulunmuştur.
- C) Batılı anlamda tiyatro örnekleri ilk olarak Tanzimat Dönemi'nde vermeye başlamıştır.
- D) II. Abdülhamit'in istibdatçı (baskıcı) yönetim anlayışı nedeniyle Türk tiyatrosu bir süre duraklama dönemine girmiştir.
- E) Cumhuriyet Dönemi'nde Osmanlı'nın ilk konservatuvarı olan Darülbedayi kurulmuştur.

14

Sanatçı, Paris'e gidince modern Avrupa tiyatrosunu tanımış, yurda dönünce Batı tekniği ile folklor ve halk malzemesini işlemek suretiyle millî tiyatroya ulaşmak istemiştir. Tiyatro türünde kendisine ilk şöhreti sağlayan, geleneksel tiyatromuzdan esinlenerek yazdığı Köşebaşı'dır. Sanatçının tiyatro oyunlarının iki belirgin özelliği; biçim yönüyle tiyatro geleneğimizden, halk kültüründen ve halk motiflerinden faydalanarak halkın konuştuğu Türkçe'yi şiirli bir dille yazıya geçirmesi ve muhteva yönüyle geçmişten geleceğe doğru uzanan bir süreç içinde dikkatlice gözlediği toplumumuzu özellikle toplumsal değişim, özüne yabancılaşma ve zıtlıklar bakımından tasvir ederek diyalektik açıdan ele almıştır.

Bu parçada bahsedilen sanatçımız aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Cevat Fehmi Başkut
- B) Ahmet Kutsi Tecer
- C) Ahmet Muhip Dıranas
- D) İsmail Hakkı Baltacıoğlu
- E) Nahit Sırr

A Görseldeki bilgilerin doğru olanlarını aşağıdaki tabloya işaretleyerek öğretmeninizin kapılardan girmesine yardımcı olunuz.

Cumhuriyet Dönemi'nde Tiyatro (1923-1950)

Cumhuriyet Dönemi'nde Tiyatro (1950-1980)

Dünya Edebiyatında Tiyatro

TIYATRO

I. 7 Ekim 1914'te ilk resmî Türk tiyatrosu Darülbeydi kurulmuştur ve 1931'de İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatroları adını almıştır.

II. Ülkenin yapısından hareketle komedi ve trajedi türlerinde eserler verilmiştir.

III. 1940'lı yıllarda geleneksel Türk Tiyatrosu'nun izleri görülür.

I. 1958'de Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde tiyatro enstitüsü kurulmuştur.

II. Haldun Taner'in güldürülerinde "ironi" egemendir.

III. Orhan Kemal "Türk tiyatrosunun Shakespeare'i" olarak anılmıştır.

I. İlk tiyatro şenliği MÖ. 534'te İstanbul'da yapılmıştır.

II. İngiliz sanatçı Schiller'in "Wilhelm Tell"i oyunu önemlidir.

III. "Absürd Tiyatro" akımının önemli temsilcilerinden biri Samuel Beckett'tir.

	Cumhuriyet Dönemi'nde Tiyatro (1923-1950)	Cumhuriyet Dönemi'nde Tiyatro (1950-1980)	Dünya Edebiyatında Tiyatro
I.			
II.			
III.			

BE CERİ TEMELLİ YENİ NESİL ETKİNLİKLER

B Aşağıdaki görselde boş bırakılan yerlere getirilmesi gereken sözcükleri sırasıyla tabloya yazınız.

	A	B	C	D	E
1.	"Güzel Helena, Oğuzata, Kerem ile Aslı" oyunları yararlanılarak yazılmıştır.	1. geleneksel tiyatrodan da yararlanarak, Satılık Ev adlı oyununu yazmıştır.	1. 1950'li yıllarda tiyatronun ele aldığı konuların başında gelir.	1. Üç Kız Kardeş adlı oyunları dünya edebiyatının tanınmış tiyatro eserlerindedir.	1. kadın tiyatro oyuncusuna denir.
2.	Ahmet Muhip Dıranas, adlı oyunu ile tanınmıştır.	2. Keşanlı Ali Destanı'yla yeni bir yerli epik tiyatro oluşturmuştur.	2. Cevat Fehmi Başkut, Harput'ta Bir Amerikalı oyununda, konularını ele almıştır.	2. "Faust" edebiyatının önemli oyunlarından biridir.	2.tiyatro sahnesinde, sanatçıların el, kol, ayak ve benzeri beden hareketlerine denir.
3.Halit Fahri Ozansoy'un 1926'da yazdığı tiyatrosudur.	3. .Güneşte On Kişi ve Komşularımız oyunları aittir.	3. Midas'ın Kulakları adlı oyun aittir.	3. dünyanın gelmiş geçmiş en büyük oyun yazarı olarak kabul edilir.	3.tiyatrodaki sahnenin arkasında bulunan kısım, sahne arkasıdır.
4.	İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu'nun yazdığı tiyatro eseridir.	4. Behçet Kemal Çağlar'ın 1935'te yazdığı tiyatro eseridir.	4. Oktay Rifat'ın ilk oyunu eseridir.	4. Bertolt Brecht kurucularından biridir.	4. sahnede oynanmak üzere yazılmış eserlerdir.
5. modern Türk tiyatrosunun oluşmasında katkısı büyüktür.	5. Gazeteciliğin oyuna yansımaları "Gazeteciden Dost" oyununda görülür.	5. bireyden topluma yönelen iki başarılı oyunu İçerdeki ile Mikadonun Çöpleri'dir.	5. en büyük tragedya yazarlarından biri Sophokles'tir.	5. tiyatrodaki, eserden önce gösterilen müzikli ve danslı oyundur.

	A	B	C	D	E
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					

8. ÜNİTE

ELEŞTİRİ

KONULAR

- CUMHURİYET ÖNCESİNDE ELEŞTİRİ
- CUMHURİYET DÖNEMİNDE ELEŞTİRİ

CUMHURİYET ÖNCESİNDE ELEŞTİRİ

- Divan edebiyatındaki hiciv ve halk edebiyatındaki taşlama, siyasî ve sosyal içerikli eleştiri örnekleridir.
- Divan edebiyatındaki tezkireler, şairlerin hayatına ilişkin bilgilerin yanında eserlerinin niteliklerine dair kısa değerlendirmeleri de içerdiğinden eleştiri türüne yaklaşıp ancak bunların hiçbiri ayrı bir tür olan eleştiri sayılmaz.
- Tenkit kelimesiyle de karşılanan eleştiri, edebiyatımızda gazetenin ortaya çıkmasıyla başlamıştır.
- Türk edebiyatında Batılı anlamdaki eleştiri Tanzimat Dönemi'yle başlamıştır.
- Tanzimat sanatçıları, ilk eleştirmenler olarak kabul edilir.
- Başlangıçta bir yöntem dayandırmayan, bir dönemi veya eser sahibinin düşüncesini yerme anlayışıyla eleştiriler yazılmışsa da zamanla olgun örneklerle ulaşılmıştır.
- Önce dille ilgili eleştiri yazıları yazılmış, sonra türün alanı genişlemiştir.
- Namık Kemal, Ziya Paşa, Recaizade Mahmut Ekrem, Mizancı Murat, Muallim Naci ve Beşir Fuat bu dönemde eleştiri türünde öne çıkan isimlerdir.
- Namık Kemal'in Tasvir-i Efkâr gazetesinde yayımlanan "Lisân-ı Osmanînin Edebiyatı Hakkında Bazı Mülâhâzâtı Şâmilidir" yazısı türün edebiyatımızdaki ilk örneğidir.
- Namık Kemal'in "Tahrib-i Harabat" adlı eseri, Türk edebiyatında Batılı anlamdaki ilk eleştiri örneklerindedir.
- Ziya Paşa'nın bu dönemde yazdığı Şiir ve İnşa, türün önemli örneklerindedir.
- Recaizade Mahmut Ekrem ile Muallim Naci ve Namık Kemal ile Ziya Paşa arasında geçen tartışmalara yönelik eleştiri türünde yazılar yazılmıştır.
- Servetifünun Dönemi'nden itibaren de Batılı tarzda eleştiriler yazılmıştır.
- Servetifünun Dönemi'nde Hüseyin Cahit Yalçın, Cenap Şahabettin, Halit Ziya Uşaklıgil, Mehmet Rauf, Tevfik Fikret, Ali Kemal, İsmail Safa ve Ahmet Şuayp eleştiri türünde yazan sanatçılardır.
- Çoğunlukla eleştiri türünde yazan Ahmet Şuayp, Türk edebiyatındaki eleştiri anlayışına nesnel bir bakış açısı getirmeye çalışmıştır.
- Hüseyin Cahit Yalçın'ın Kavgalarım ile Ahmet Şuayp'ın Hayat ve Kitaplar adlı eserleri, bu dönemde eleştiri türünün tanınmış örnekleridir.

- Fecriatî’de Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Ahmet Haşim, Hamdullah Suphi Tanrıöver, Ali Canip Yöntem, Mehmet Fuat Köprülü ve Şahabettin Süleyman eleştiri türünde yazan sanatçılardır.
- Millî Edebiyat Dönemi’nde ise Ali Canip Yöntem’in Millî Edebiyat Meselesi ve Cenap Bey’le Münakaşalarım adlı eseri eleştiri türünün tanınmış örneğidir.

CUMHURİYET DÖNEMİ’NDE ELEŞTİRİ

- Cumhuriyet’in ilk yıllarında daha çok öznel eleştiri örneklerine rastlanırken sonraları nesnel eleştiriler ağırlık kazanmaya başlamıştır.
- Akademik çevreler tarafından esere dönük nesnel eleştiri yöntemleri geliştirilmiş ve uygulanmıştır.
- 1940’lı yıllardan itibaren eleştiri türünde hem nitelik hem de nicelik açısından önemli gelişmeler olmuştur.
- Eleştiriye ilgi artmış, yeni eleştirmenler yetişmiştir.
- Eleştirmenlerdeki artış, eleştiri kuramlarındaki çeşitlilik, eleştirimizin kalitesini de yükseltmiştir.
- Edebî eleştiri türünde biçim-içerik, açıklık-kapalılık, eski-yeni, edebiyatta yarar, toplum için sanat, sanat için sanat, yenilik, sanatta güzel ve fayda gibi genel konuların üzerinde durulmuştur.
- Roman ve hikâyede yazarların roman anlayışları, kişiyi canlandırmadaki ustalıkları, bakış açıları, dili ve ayrıntıyı kullanmadaki becerileri ele alınan konulardır.
- Cumhuriyet Dönemi’nde Nurullah Ataç, Vedat Günyol, Orhan Şaik Gökyay, Ahmet Hamdi Tanpınar, Suut Kemal Yetkin, Cevdet Kudret, Orhan Burian, Mehmet Kaplan, Berna Moran, Attila İlhan, Tahir Alangu, Asım Bezirci, Memet Fuat, Cemil Meriç, Rauf Mutluay, Fethi Naci, Metin And, Şerif Aktaş, Hüseyin Cöntürk ve Gürsel Aytaç eleştiri türünde öne çıkan isimlerdir.
- Orhan Şaik Gökyay’ın Destursuz Bağa Girenler; Mehmet Kaplan’ın Şiir Tahlilleri; Berna Moran’ın Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış; Fethi Naci’nin Yüz Yılın 100 Türk Romanı; Gürsel Aytaç’ın Çağdaş Türk Romanı Üzerine İncelemeler adlı eserleri Türk edebiyatında eleştiri türünün tanınmış örneklerindedir.

ELEŞTİRİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ

- Eleştiri yalnızca eserin olumsuz yönlerinin söylenmesi değildir. Bir eleştiri metni olumlu, olumsuz veya olumlu ve olumsuz yönlerin bir arada verilmesi ile oluşabilir.
- Eleştiri okurun metin hakkında sağlıklı bilgi almasını sağlamak amacını taşıdığına, olabildiğince tarafsız olmalıdır.
- Eleştiri yapan kişiye “eleştirmen” denilir. Eleştirmenin eleştiri yapacağı kişi, olay veya durum ile alakalı bilgi birikimine sahip olması gerekir.
- Sağlıklı bir eleştiri sadece okuyucuya değil, aynı zamanda metin yazarına da tecrübeler kazandırır.
- Eleştirinin tarihi Eski Yunan’a kadar uzanırken bizdeki ilk tenkit örnekleri Tanzimat döneminde Namık Kemal nesli ile başlar.
- Eleştiri tarihsel, toplum bilimsel, yaşam öyküsel (biyografik), ruh bilimsel, izlenimsel, eklektik (çok yönlü) olmak üzere altı maddede değerlendirilebilir.

1

ELE ALDIKLARI KONU VE ELE ALIŞ BİÇİMLERİ AÇISINDAN ELEŞTİRİ YAZILARI

Görseldeki boş alanlara aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Eserin konusunu, anlatım biçimini, olay örgüsünü ele alır.
- B) Sanatçının kişisel özelliklerinden hareketle eser ele alınır.
- C) Eleştirmen okuyucunun görüşleri etrafında eleştirilerini şekillendirir.
- D) Eserin toplumsal olay ve olgulara bağlantısı, toplumsal ilerlemeye katkısı ele alınır.
- E) Eleştirmen eserin kendisi üzerindeki etkilerini ele alır.

- 2 Türk edebiyatında Batılı anlamdaki eleştiri Tanzimat Dönemi'yle başlamıştır. Bu dönemde başlangıçta bir yönetime dayanmayan, bir dönemi veya eser sahibini yerme anlayışıyla eleştiriler yazılmışsa da zamanla olgun örneklerle ulaşılmıştır. Namık Kemal'in Tahrib-i Harabat adlı eseri, Türk edebiyatında Batılı anlamdaki ilk eleştiri örneklerindedir. Ziya Paşa'nın Şiir ve İnşâ adlı makalesinde Türk şiirinin dili eleştirilir. Hüseyin Cahit Yalçın'ın Hayat ve Kitaplar ile Ahmet Şuayp'ın Kavgalarım adlı eserleri Servetifünun Dönemi'ndeki eleştiri türünün tanınmış örneklerindedir. Millî Edebiyat Dönemi'nde ise Ali Canip Yöntem'in Millî Edebiyat Meselesi ve Cenap Bey'le Münakaşlarım adlı eseri türünün tanınmış örneğidir.

Bu parçadaki altı çizili eleştiri eserlerinden hangilerinin yeri değiştirilirse parçadaki sanatçı-eser eşleş-tirmesi doğru olur?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve V
- D) III ve IV
- E) IV ve V

- 3 Servetifünun edebiyatında şair ve yazarlar edebî eleştiri merkezli yazılarını Servetifünun dergisinde yayınlamışlardır. Cenap Şahabettin, eleştiri türünün bizde yeni olduğuna ve özelliklerinin tam yansıtlamadığına ayrıca edebî bir eleştiri dilinin geliştirilmesi gerektiğine değinir. Bu dönemdeki yazar ve şairler gibi Cenap da eleştirinin bireysel olma durumuna değinmiştir. Mehmet Rauf, Halit Ziya Uşaklıgil, Tevfik Fikret, Ahmet Şuayp gibi sanatçılar da edebiyatımızda eleştiri türünün gelişmesine katkıda bulunmuşlardır.

Buna göre Cenap Şahabettin edebiyatımızdaki eleştiri türü ile ilgili olarak;

- I. yeni olması
- II. eserlere yansıtlanamaması
- III. eleştireye özgü dilin bulunmaması
- IV. hızlı gelişmesi
- V. bireysel olması

hususlarından hangisine değinmemiştir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

4

Tanzimat Dönemi'nin ilk zamanlarında eleştiri yeni bir edebî tür olduğundan bu türle ilgili estetik açıdan önemli metinler verilmemiştir.

Bu türün estetik değer taşıyan metinleri Tanzimat'ın ikinci döneminde yazılmaya başlamıştır.

Bu iki cümlede ifade edilenlerin anlamca doğru bir biçimde birleştirilmiş hâli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tanzimat Dönemi'nin ilk yıllarında yazılan eleştiri yazıları amacına ulaşamamakla birlikte ikinci dönemde önemli bir atılım yapmıştır.
- B) Tanzimat'ın sonunda mükemmelliğe ulaşan eleştiri türü ilk yıllarda çok yavan kalmıştır.
- C) Tanzimat'ın ilk döneminde çok dikkat çekmeyen eleştiri yazıları ikinci dönemde yaygınlaşarak sanatsal bir tür hâline gelmiştir.
- D) Tanzimat'la birlikte edebiyatımıza giren eleştiri türü çok çabuk yaygınlaşarak edebiyatımızın vazgeçilmez estetik türlerinden olmuştur.
- E) Estetik değeri olan eleştiri yazılarına Tanzimat'ın ikinci döneminde rastlanırken yeni bir tür olması nedeniyle Tanzimat'ın ilk döneminde pek rastlanmamıştır.

5

“Beni tanıyanların hepsi bilir; hayran olduğum yahut sadece beğendiğim şairler için kavgadan da çekinmem, alaya alınmaktan da korkmam. Ama bir de beğenmedim mi, istedikleri kadar menfi adam desinler, yıkıcı desinler, gene de beğenmem.”

Bu düşüncede olan bir eleştirmen ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Eserlerini yazarken değer yargılarını ön planda tutar.
- B) Eleştirilerinde duygularını yener ve nesnel bir tutum sergiler.
- C) Eleştirilerini kendi beğenilerine göre oluşturur.
- D) Eleştirmenlerin zevk ve beğenilerinden soyutlanamayacağını örnekleyen bir kişidir.
- E) Eleştiri metinlerini oluştururken gözü kara bir tavır sergilemektedir.

6

Aşağıdakilerden hangisi eleştiri türünün özelliklerinden biri değildir?

- A) Açıklama, aydınlatma, değerlendirmelerle okura ve yazara yol gösterme gibi bir tarafı vardır.
- B) Öncelikle konu olan şey tanıtılır; olumlu ve olumsuz yanlar bulunur. Ardından bir yargıya varılır.
- C) Eserin ve sanatçının başarısız olduğu yanlar kadar başarılı olduğu yanlar da gözler önüne konur.
- D) Sanatın ve sanatçının daha iyiye yürüyebilmesinde yapıcı ve ufuk açıcı olur.
- E) Sanatçı hakkında taraflı ve ön yargılı görüşlere yer verilir.

7

Bu romanda Anadolu insanının tarihin derinliklerinden süzülüp gelen yaşam biçimini, doğayla kaynaşmasını, insana ve olaylara bakışını buluyoruz. Yazar, kahramanların sorunlarına sahip çıkma, onların duygu ve düşüncelerine ortak olma ve yapıtlarında bunları yansıtmaya çabası içinde. Bütün bunları da abartmadan, yalın, özlü bir anlatımla sunuyor okurlarına. Anlatımını konuşma dilinin sunduğu olanaklarla zenginleştirip güçlendiriyor.

Bu parçada aşağıdaki edebi türlerden hangisine özgü nitelikler ağır basmaktadır?

- A) Söyleşi
- B) Eleştiri
- C) Anı
- D) Fıkra
- E) Makale

8

Samipaşazade Sezai, roman ve hikâyelerinde çevreyi tanıtmış; kişilerin ruhsal tahlillerini yaparak gözleme önem vermiş; kendi kişiliğini gizlemediği, yer yer duygulu ve süslü anlatıma başvurduğu için romantik sayılmış; özellikle Alphonse Daudet'in etkisinde ilk gerçekçi küçük hikâyeleri yazmıştır.

Bu parça aşağıdaki yazınsal türlerden hangisine örnek olabilir?

- A) Eleştiri
- B) Anı
- C) Günlük
- D) Deneme
- E) Hikâye

9

Aşağıdakilerden hangisinin bir eleştiri metni olduğu söylenemez?

- A) Celâleddin Harzemşah Mukaddimesi
- B) Şiir ve İnşa Makalesi
- C) Tahrîb-i Harâbât
- D) Doksan Beşe Doğru
- E) Tercüman-ı Ahval Mukaddimesi

1

İşini bu şekilde titiz yapması başarılı olmasını sağlıyor.

I

Burnu havada biri olduğu için herkesi küçümserdi.

a

Ödevlerini yine baştan savma yapmışsın.

II

O, her yönüyle dört dörtlük bir insandır.

b

Çalışkanlığı onu zirveye çıkarıyor.

III

Bu gidişle bir yere varamazsın.

c

Görselde numaralandırılmış eleştiri yazılarından hangileri yer değiştirilirse görseldeki olumlu ve olumsuz eleştiri bütünlüğü sağlanmış olur?

A) I - b

B) II - a

C) III - c

D) I - a

E) II - b

2 Ne kadar da fazla dizi ve film oynuyor televizyonda değil mi? Hangimiz bu dizi ve filmlerin hepsini izliyoruz acaba? Televizyonda yayımlanan diziler hiç de gerçeği yansıtmıyor. Bu diziler kendimizin ve toplumun ekonomik düzeyini yansıtmayıp halkımızın sorunlarına ve yaşam zorluklarına da değinmiyor. Gerçekten de gerçeklikten çok uzaklar. Bu dizi ve filmler hiçbir konu hakkında bir bilgi ya da öğüt de vermiyor üstelik. İzleyicilere bilgi vermek şöyle dursun onları sahte duruşlarıyla olumsuz etkiliyorlar. İzleyiciler ne yazık ki kendilerini diziyeye kaptırıyor ve adeta dizinin başrol oyuncularını çok yüce varlıklar gibi görüyorlar. Özetlemek gerekirse onların hayatını benimsiyor ve onlar gibi yaşamaya çalışıyorlar. Bu tarz dizi ve filmlerin sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Tıpkı sigara ve bulaşıcı hastalıklar gibi onlardan da kurtulmak bir hayli zor bir iştir. Sahi, bu akşam hangi dizi oynuyor televizyonda?

Bu parça aşağıdaki yazı türlerinden hangisinden alınmış olabilir?

A) Fıkra

B) Eleştiri

C) Anı

D) Makale

E) Deneme

3 Aşağıdakilerden hangisi iyi bir eleştirmenin özellikleri arasında yer almaz?

- A) Eseri kendi fikirleri ile de yoğurarak değerlendirip esere yeni bir ahenk katmalıdır.
- B) Eserin özelliklerini ve değerlerini ortaya koymalıdır.
- C) Değerlendirme yaparken ön yargılarını geride bırakmalıdır.
- D) Farklı düşüncelere saygı duymalıdır.
- E) Toplumsal olayları farklı açılardan inceleyip değerlendirebilmeli, olayların sosyolojik tahlilini yapabilmelidir.

4 Eleştiri türünün asıl amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Okuyucuya kitap okurken nelere dikkat etmesi gerektiğini öğretmek
- B) Yazarda eserlerini yazarken daha dikkatli olması gerektiği hissi uyandırmak
- C) Yazar-eser ilişkisinin tasnif edilmesini sağlamak
- D) Okuyucuya hangi eseri okuması gerektiği hakkında bilgi vermek
- E) Sanat eserini okuyucuya tanıtmak ya da sanatçıya yol göstermek

- 5 Diline sevgi ve saygısı olan bir kişi olarak dilimizin yozlaştırılması; abuk sabuk kelimeler türetilmesi; hiçbir ilmî kaynak ve dayanağı olmayan uyduruk kelimelerin gazete, dergi ve kitaplarda yalan yanlış ve zevksizce kullanılması; dilin siyaset ve ideolojilere alet edilmek istenmesi dilini seven herkes gibi beni de rahatsız ve tedirgin etmektedir.

Bir yazarın dil hakkındaki düşüncelerini içeren bu metin, aşağıdaki yazı türlerinin hangisinden alınmış olabilir?

- A) Hatıra B) Nutuk C) Eleştiri
D) Deneme E) Günlük

- 6 Eleştirmen; taraflılık etmeden, peşin fikirlere düşmeden, okurun fikirlerine takılmadan, hiçbir sanat zümresine bağlanmadan en zıt temayülleri, en zıt mizaçları anlamalı, birbirinden ayırmalı, anlatmalı ve her çeşit sanat tetkiklerini de kabul edebilmelidir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmıştır?

- A) Eleştirmenin duygularıyla hareket etmesi gerektiği
B) Eleştirmenin eleştirilere açık olmadığı
C) Eleştirmenin ön yargılarını eserlerine yansıttığı
D) Eleştirmenin nesnel bir bakış açısına sahip olması gerektiği
E) Eleştirmenin belli bir edebî akıma bağlı olması gerektiği

- 7 Edebî bir kavram olarak "bir eseri veya yazarı türlü yönlerden ele alıp değerlendirmek amacıyla kaleme alınan yazı türü" şeklinde ifade edilen eleştiri ile ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Eserin içeriğine yönelik, değerlendirme amaçlı olmalıdır.
B) Sanatçının kişiliğine yönelik olmalı yer yer küçümseyici bir üslup kullanılmalıdır.
C) Okurun ufkunu açmalı ve bilgisine yeni bilgiler katmalıdır.
D) Eleştiriler sağlam dayanaklara dayandırılmalıdır.
E) Kişisel duygulardan, ideolojik ön yargılardan arındırılmış olmalıdır.

8

I

Roman anlatım yönünden iki farklı teknikle yazılmıştır. Bu anlamda final bölümüne kadar romandaki anlatıcı Feride'nin kendisi ve günlüğüdür.

II

Tutunamayanları edebiyat için önemli bir eser yapan "ilk" olmasıdır. Türk edebiyatının ilk postmodernist romanı olarak nitelendirilmektedir.

III

Tanzimatla birlikte, zihnen batıya dönen Osmanlı aydınının gözünde din ve dine ait simgeler kötü tiplerle lanse edilmeye başlanmıştır. Bu zihniyetle yazılan eserlerden biride Şair Evlenmesi'dir.

Yukarıdaki görselde verilen açıklamaların hangilerinde eleştiri söz konusu değildir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) Yalnız III E) I ve III

- 9 Aşağıdakilerden hangisi Cumhuriyet Edebiyatı Dönemi'nde eleştiri türünde öne çıkan isimlerden değildir?

- A) Cevdet Kudret
B) Orhan Burian
C) Suut Kemal Yetkin
D) Mehmet Rauf
E) Atilla İlhan

1

I. Orhan Şaik Gökyay

a. Yüz Yılın 100 Türk Romanı

II. Mehmet Kaplan

b. Çağdaş Türk Romanı Üzerine İncelemeler

III. Berna Moran

c. Destursuz Bağa Girenler

IV. Fethi Naci

d. Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış

V. Gürsel Aytaç

e. Şiir Tahlilleri

Görseldeki sanatçı ve eser isimleri aşağıdakilerin hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

A) I - c, II - e, III - d, IV - a, V - b

B) I - d, II - a, III - e, IV - b, V - c

C) I - b, II - d, III - a, IV - e, V - c

D) I - e, II - d, III - c, IV - b, V - a

E) I - a, II - d, III - b, IV - e, V - c

2

Farz edelim ki her şey yazarın anlattığı gibi olsun. Peki neden bu konuda herhangi bir kanıt gösterememiştir. Bu durum yazarı okuyucuya fikirlerini zorla kabullendirmeye çalışmak istemekten başka bir yere götüremez. Böylece de anlatım belli bir yerden tikanıyor. Ama yazarın, seçtiği konularla okuyucuyu cezbedtiğini söylemeden de geçemeyeceğim. Seçtiği konular, eserlere adeta "beni oku" dedirtiyor. Ama sonuç: Hüsrân.

Bu parça aşağıdakilerden hangisine örnek gösterilebilir?

A) Makale

B) Fıkra

C) Eleştiri

D) Söyleşi

E) Mülakat

3

Eleştiri türü ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) İyi bir eleştiri yalnızca okuyucuya değil, aynı zamanda metin yazarına da tecrübeler kazandırır.

B) Eleştirinin konusu bir sanatçıya da sanat eseridir.

C) Eleştirinin amacı bir sanat eserini ya da sanatçıyı yermektir.

D) Eleştiri bilimsel (nesnel) ve izlenimci olmak üzere ikiye ayrılır.

E) Eleştiride peşin yargılardan kaçınılmalıdır.

4

Aşağıdakilerden hangisi iyi bir eleştirinin özelliklerinden biri olamaz?

A) Üzerinde düşünülen, yazılan eser bütün açılardan ele alınmalıdır.

B) Eleştirmen yapıta ön yargılarla değil, objektif bir şekilde yaklaşmalıdır.

C) Eleştiri; ele aldığı esere, ondan alınan örneklere bağlı kalmalıdır.

D) Eleştirmen; yapıyla ilgili düşüncelerini, "beğendim, beğenmedim, sevdim, sevmedim" gibi ifadelerle belirtmelidir.

E) Eleştirmen, eleştirisini objektif sebeplere dayandırarak yapmalıdır.

5

....., bir yazarın, bir sanat eserinin iyi ve kötü yanlarını objektif bir bakış açısıyla ifade ederek onun gerçek değerini ortaya koyan yazılardır. Bu yazı türlerinde sanatçı, eser ile ilgili okuyucuyu bilgilendirir. Hem bahse konu eserin yazarına hem de okura yol gösterir.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Deneme

B) Fıkra

C) Sohbet

D) Eleştiri

E) Makale

- 6 Efsaneleşen kavramlar ve kişileri toplumlar yaratır, bir kişi değil. Bu nedenle bu eserde Memidik'in muhtarı öldürme düşüncesiyle kaplı hayatından bir kişinin bir cinayet efsanesini yaratışına ulaşamıyor Yaşar Kemal. Sanatçının bu işe tüm gücünü ortaya koyduğu yerler, Anadolu'da "kan tutması" denilen psikolojik hâli ifade etmek amacıyla sürekli mübalağalara başvurması, Memidik'in hayal ve fikir dünyasında bir yama şeklinde kalıyor. Organ nakli gibi bir durum. Yaşar Kemal'in romancı ustalığını ön plana çıkarmak amacıyla yaptıkları peş peşe çekilmiş fotoğraflara benzeyen bir bulanıklık oluşturuyor.

Bu parça aşağıdaki yazı türlerinin hangisinden alınmış olabilir?

- A) Anı B) Eleştiri C) Deneme
D) Fıkra E) Makale

- 7 Bir kişinin efsane oluşturmasını ifade ederken başarısız olan Orhan Kemal, bir efsanenin yıkılışını anlatırken aşırı derecede ustadır, başarılıdır. Bu, bence efsaneyi yıkanın yine bir insan topluluğu olmasından ve bu yıkışın hakiki nedenlere bağlı oluşundan kaynaklanıyor. Bundan da Orhan Kemal'in düş dünyasının sınırlı olduğu, olayları ve düşleri toplumdun alırsa bir yere kadar başarılı olduğu anlaşılıyor.

Yukarıdaki parça aşağıdakilerden hangisinden alınmış olabilir?

- A) Fıkra B) Günlük C) Anı
D) Makale E) Eleştiri

- 8 (I) Eleştirmen için anlamadığını inkâr etmek, André Maurois'in de söylediği gibi ancak anlamak yolunda ciddi bir emek harcandıktan sonra meşru olabilir. (II) Eleştirmeci, topluma karşı taşıdığı sorumluluğu, hiçbir zaman aklından çıkarmamalıdır. (III) Dostluklar, düşmanlıklar, mecburiyetler, çekememezlik gibi hâller eleştirmeciyi daima yanlış hükümlere sürükler. (IV) Bilginin yanında sağlam bir kültür kadar, eleştirmeciye sağlam bir karakter de lâzımdır. (V) Eleştirmeci, tam bir ilim adamı titizliği ile hareket edecek, gerçeğin ışığı altında, sanat eserinin gerçek değerini objektifiyle tespit edecektir.

Numaralandırılan cümlelerin hangisinde "eleştirmenin içinde bulunmaması gereken durumlar" dile getirilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9

Son eseriyle iletişimdeki duygusal faktörlerin önemine sıkça değinen sanatçımız, eserini hazırlarken dünya ve ülke gündemi olmuş olayları analiz etmiş. Aynı zamanda eseriyle yakın tarihe de bir iletişimci gözüyle değinmiş. Yaptığı analizlerle, sıkça medyanın da kendisinden destek istediği sanatçımız, bu eserinde medyaya destek olduğu konulardan örnekler de sunmuş. Eserinde beden dilini, iletişimi anlatmakla kalmayıp analiz ettiği olaylarla konuların ayrıntılarını nasıl dikkatle incelenmesi gerektiğini de ortaya koyuyor.

Sanatçı bu eserinde daha önce çok defa işlenen bir konuyu ele almış. Konunun sunumunda da gereken itinaı göstermemiş. Çünkü uzayıp giden cümleler karmakarışık bir yapının ortaya çıkmasına neden olmuş. Üstelik bazı terimleri de ayrıntılı olarak açıklamamış. Dolayısıyla okuduktan sonra harcanan zamana yazık olduğuna inanacağınız bir kitap bu.

Bu parçalarda aşağıdaki yazı türlerinden hangisine ait özellikler ağır basmaktadır?

- A) Günlük B) Deneme C) Eleştiri
D) Röportaj E) Roman

- 10 Bir sanat veya düşünce yapıtının başarılı ve başarısız taraflarını ortaya çıkarmak için yazılan yazılardır. Ele alınan yapıt, sade bir dille tanıtılır. sanatçı, yapıtın gerçek değerini, iyi ve kötü taraflarını belirterek okur ile yapıt arasında aracılık yapar. Böylece okuyucu ile sanatçıyı birbirine yaklaştırır. Bu işi yaparken ön yargılı olmaktan kaçınır.

Bu parçada bahsedilen yazı türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eleştiri B) Makale C) Sohbet
D) Fıkra E) Deneme

BE CERİ TEMELLİ YENİ NESİL ETKİNLİKLER

A Aşağıdaki metinlerde ağır basan tenkit türlerini bulup tabloya işaretleyiniz.

A

Doğru yanlış yönleri bir yana, Batı kültürünü İyonya dışında yalnız Yunanistan'a bağlayan klasik görüşe karşı çıkışı yurt topraklarında, nüfus kütüğü merakına düşmeden boy atmış, gelişim göstermiş her çeşit düşünceyi özümseme yolundaki çabası ile Balıkcı, Azra Erhat'ın deymiyle bir kültür öncüsü olmuştur ve öyle anılacaktır.

B

Don Kişot her şeyden önce büyük bir karikatürdür ama öz hatlarına indirgenmiş, gözsüz, kulaksız, elbisesiz bir karikatür değil... Don Kişot'u atından, uşağından, zırhından, miğferinden, hatta şato ve değirmenlerden ayıramazsınız. Onu Harpagan gibi bir tip olarak düşünemezsiniz ama o hâlde bu canlı karikatür, bu Manşlı Hidalgo insanî ve genel içeriğini nereden alıyor bilemiyorum.

C

Kitabı karıştırırken gene durdum o ilk şiirlerin üzerinde. Bilmem ama bana öyle geliyor ki biri de yitirmemiş tazelikliğini: "Robenson", "İnsanlar", "Bayram", "Hicret"... Hepsi de, şiir yazmak hevesi uyandırıyor gene bende, hepsi de Oktay Rıfat'ın şiirde söylediği gibi, benim için gökyüzünü birdenbire başlatıveriyor, bu dünyayı başlatıveriyor.

D

Söz sanatını "Salt anlatımdır." deyip özünden kopararak ölü sözcükler yığınına dönüştüremeyiz. Kulağa hoş gelen, sık bir sözcük örgüsüyle ama özünde hiçbir şey olmayan şiirler, öyküler, romanlar yazılıyor günümüzde. Buna plastik anlatım ya da silikonlu anlatım da diyebiliriz. İçi boşaltılmış sözcüklerle kulağa hoş gelen ses dizimleriyle kalıcı bir sanat yapılamaz.

E

Bizde tenkit elbette yok. Tenkidi, tenkit ahlakını sanat adamları kendi kurar. Onlar sanatla ilişkisi olmayan duygularla, düşüncelerle birbirini övdükçe, sanatlarını her şeyden de kendi kendilerinden de daha üstün tutup yalandan kaçınmadıkça bizde tenkit olmayacaktır. Sanat adamında olmayan bir ahlakı tenkitçiden nasıl bekleyebiliriz?

F

Yer yer söylev anlatımının egemen olması, yazarın araya girerek kendi düşüncelerini söylemesi, betimlemelerde doğalcı tutumu benimsemişken yazarın kendi ağzından yazdığı bölümlerde çoşumcu yazarlarda görülmeyecek bir duygusalığa yer vermesi, romanın yazınsal yapısını bozmaktadır. Bununla birlikte Yaban, yazarın öteki romanlarından daha içtenlikle yazılmıştır.

	Öznel	Tarihî	Sosyolojik	Sanatçıya Yönelik	Esere Yönelik	Çözümleyici
A						
B						
C						
D						
E						
F						

- B Görselde verilen Sinekli Bakkal romanının özetinden hareketle yapılan eleştiri ve roman hakkında yapılan çıkarımlardan hangilerinin doğru olduğunu tabloya işaretleyiniz.

Mahalle imamının kızı Emine, orta oyuncu olan ve zenne kılığına girdiğinden dolayı Kız Tevfik adıyla anılmaya başlayan Tevfik adlı bir gençle evlenir. İmam, kızının bu adamla evlenmesine razı değildir. Tevfik, İstanbul'da ünlü bir sanatçı olur. Tevfik'in zenne olarak kendi taklidini yaptığını gören Emine, evi terk eder ve babasının yanına döner. Emine'nin taklidini yaptığı için Tevfik de İstanbul'dan sürülür. Bu evlilikten Rabia adlı bir kızları olmuştur. İmam, torunu Rabia'yı küçük yaşta itibaren kendi terbiyesine göre yetiştirir ve küçük yaşta da hafız yapar. Sesi çok güzel olan Rabia, Mevlevî dervişi Vehbi Dede'den ve İtalyan asıllı müzisyen Pregrini'den özel dersler alır. Rabia roman boyunca bu iki isim üstünden Doğu ile Batı karşılaştırması yapar. Vehbi Dede'nin her yönü ile üstün olduğunu düşünür. Romanın sonunda Pregrini'nin beslediği aşka cevap veren Rabia, onunla evlenir. Pregrini Müslüman olur ve Rabia ile Sinekli Bakkal'da yaşarlar.

ELEŞTİRİ: Tezli romanın bir tehlikesi; yazarı, kişiler arasındaki ilişkiyi, olayları tezin doğrultusunda zorlamaya itmesidir. Adivar da bu tehlikeyi savuşturamamış. Hissediyoruz ki olaylar yazarın kafasındaki bir görüşü dile getirmek için tertiplenmekte ve Rabia ile Peregrini de yazarın tezi gereği evlendirilmektedir. Kısacası, olayların başlangıçtaki doğal gelişimi, çatışmaların yarattığı gerilim ve dramatik sahneler sonradan silinip giderken yerlerini Rabia ile Peregrini arasındaki zorlama ve yapay bir ilişkinin gelişimine bırakınca roman hızını ve canlılığını kaybediyor. Sinekli Bakkal iyi başlayan ama bir şeyler kanıtlamak kaygısının romancılık kaygısına üstün geldiği yerde başarısını yitiren romanlarımızdandır.

1. Eleştirinin tamamında öznel bir dil kullanılmıştır.
2. Eleştiride tarafsızlık ilkesine uyulmuştur.
3. Romandaki açık ve sade anlatıma karşılık eleştiride bilimsel bir dil kullanılmıştır.
4. Romandaki giriş-gelişme-sonuç planı eleştiride tek tek açıklanmıştır.
5. Romanda karşılaştırmadan yararlanılması eleştirinin da çıkış noktası olmuştur.
6. Esere olan eleştiri olumlu ve olumsuz yönleriyle ele alınmıştır.
7. Eserdeki tezli roman anlayışından hareketle yazara ve esere eleştiride bulunulmuştur.
8. Romanda anlatılanlara bakıldığında izlenimsel bir eleştiri yapıldığı da görülmektedir.

1	2	3	4	5	6	7	8

9. ÜNİTE

MÜLAKAT/RÖPORTAJ

KONULAR

- MÜLAKAT
- RÖPORTAJ

MÜLAKAT

- Mülakat, herhangi bir sosyal konu ya da sorun üzerinde, uzman kişi ya da kişilerle yapılmış konuşmaları yansıtan yazı türüne denir.
- Toplumun tamamını ya da bir kısmını ilgilendiren her alanda “mülakat/görüşme” yapılabilir. Bu tür yazılar, genellikle gazete ve dergilerde yayımlanmak için hazırlanmaktadır.

MÜLAKATIN ÖZELLİKLERİ

- Bu metinler öğretici niteliktedir ve anlatımın sade, açık, kibar ve nazik olmasına dikkat edilir.
- Kişinin konuşmaları değiştirilmeden ve yorumlanmadan olduğu gibi aktarılır.
- Söyleşmeye bağlı anlatım türünden yararlanılır ve sorulacak sorular daha önceden belirlenir.
- Üzerinde konuşulan konu toplumu ilgilendiren türde olur ve konunun uzmanlarıyla mülakat yapılır.
- Asıl amaç bilgi vermek olduğundan genellikle dil göndergesel işlevde kullanılır.

MÜLAKAT (GÖRÜŞME) YAPARKEN VE YAZARKEN DİKKAT EDİLECEK ÖZELLİKLER

- Görüşmenin konusu ilgi çekici ve toplumsal açıdan önemli olmalıdır.
- Hangi alanda ya da konuda görüşme yapılacaksa, o alanın ya da konunun uzmanları seçilmelidir. Görüşme için, mümkün olduğunca birinci kaynak kişi ya da kişiler tercih edilmelidir.
- Görüşmeye katılacak kişi ya da kişilerle ön görüşme yapılmalıdır. Bu ön görüşmede (Telefon ya da mektupla da olabilir.), görüşmenin amacı ve özellikleri belirtilmelidir. Özellikle, görüşmeye katılacak kişiye ne zaman, nerede görüşme yapılacağı hakkında bilgi verilmelidir.
- Görüşmeyi düzenleyen kişi, görüşme başında ve sonunda nazik bir ifadeyle konuşma yapmalıdır.
- Görüşmeyi düzenleyen kişi, soracağı soruları önceden planlamalıdır. Konunun ya da olayın bütün boyutlarını yansıtacak şekilde sorularını özenle seçmelidir.
- Görüşmeye katılan kişi ya da kişilerin duygu ve düşünceleri olduğu gibi yazıya geçirilmelidir. Bu nedenle, görüşme teyp ya da video kasetine alınmalı; daha sonra kasetteki ifadeler yazıya çevrilmelidir.

MÜLAKAT YÖNTEMLERİ VE TÜRLERİ

- Genel olarak “birebir, panel, çalışma arkadaşları grubu, sıralı, değerlendirme merkezi, telefonla görüşmeler” şeklinde altı farklı görüşme çeşidinden bahsedebiliriz.

TÜRK EDEBİYATINDA MÜLAKAT

- Türk edebiyatında ilk mülakat örnekleri döneminin ünlü sanatçılarıyla yaptığı görüşmeleri çeşitli dergi ve gazetelerde yayımlayan Ruşen Eşref tarafından verilmiştir. Bu mülakatlar daha sonra kitaplaştırılmıştır. Ayrıca Hikmet Feridun Es, Mustafa Baydar, Gavsî Ozansoy, Abdi İpekçi, Yaşar Kemal gibi sanatçılar bu türde isim yapmış kişilerdir.

RÖPORTAJ

- Bir gazetecinin herhangi bir yeri, bir kurumu gezerek orada gördüklerini kendi görüşleriyle birleştirip fotoğraflarla belgeleyerek kaleme aldığı bir yazı türüdür.

RÖPORTAJ YAZILARININ ÖZELLİKLERİ

- Röportaj yazıları, bir çeşit haberdir. Haber metinlerinin büyütülmüş biçimidir. Dergi ve gazete yazısıdır.
- Röportajlarda bilginin yanında yazarın izlenimleri, fikirleri ve kişisel görüşleri de yer alır.
- Röportaj yazılarında herhangi bir insan, eşya ya da mekân farklı yönleriyle ele alınıp işlenir.
- Röportaj yazılarında öğretici, açıklayıcı, öyküleyici ve betimleyici anlatım türleri kullanılır.
- Yazar, konuyla ilgili resim, fotoğraf, çizim ve grafiklerden yararlanarak eserine görsellik katar ve eserini zenginleştirir.
- Röportaj yazılarında anlatım özelliği, röportajcının kişisel yeteneğine ve konuya göre değişebilir.
- Röportajlarda gereksiz betimlemeler, uzun cümleler, aşırı benzetmeler yerine, konuşma diline yakın, kısa cümlelerden oluşan bir anlatım tercih edilmelidir.
- Röportajlarda dil, genelde göndergesel işlevde kullanılır. Çünkü amaç bir eşya, kişi ya da mekân hakkında bilgiler vermektir. Röportajcı, ileteneğini açık, anlaşılır bir şekilde okuyuculara aktarmak durumundadır.

RÖPORTAJ ÇEŞİTLERİ

Sunuş Biçimi Bakımından Röportaj

- **Alman Röportajı:** Bu röportajda, yazar konuyu işlerken, yazıya kendini katar; konu hep “ben” ekseninde etrafında döner. Klasik Alman tipi röportaj olan bu tarz, en eski röportaj biçimi sayılmaktadır.
- **Amerikan Röportajı:** Yazıya en kuvvetli yön ile girilir. En son söylenmesi gereken kelimeler, en önce söylenir. Okuyucunun hiç beklenmeyen bir girişle karşılaşması bu tip röportajın en belirgin özelliğidir.

Yazarın İzlediği Yöntem Bakımından Röportajlar

- **Konuşmaya Dayalı Röportaj:** Geleneksel mülakat yöntemiyle yapılan bir röportaj çeşididir. Bir gazetecinin ünlü birine sorduğu sorulara aldığı cevaplara dayanarak yazdığı röportajlardır.
- **Belgesel Röportaj:** Güvenilir sözlü ve yazılı kaynaklardan yararlanarak oluşturulan röportajlardır.

Uzunluk ve Kısalık Bakımından Röportajlar

- **Tek Röportaj:** Belirli bir konuyu ele alan ve tek bir yazı çerçevesinde sunulan röportajlardır.
- **Dizi Röportaj:** Bir konuyu kapsamlı bir biçimde ele alan röportajlardır. Olayları yerinde incelemeye ve çok sayıda kişiyle yapılan uzun görüşmelere dayalı röportajlardır ve yayımı gazetelerde günlerce sürebilir.

Konularına Göre Röportajlar

- **Bir Yeri Konu Alan Röportaj:** Röportaj yapılan yerde sürdürülen yaşam, her yönüyle bilinir. O yerin farklı yönleri ses, film ve fotoğraflarla kanıtlanır.
- **İnsanı Konu Alan Röportaj:** Bu tür röportajlarda belli bir alanda ün kazanmış kişilerin dikkat çeken, insanı düşündüren yönleri ele alınır.
- **Eşyayı Konu Alan Röportaj:** Röportaja konu olan eşyanın dikkat çekici yönleri ele alınır.

RÖPORTAJIN ORTAYA ÇIKIŞI VE GELİŞME SÜRECİ

- Röportaj, 20. yüzyılda gazete ve gazetecilik çevresinde gelişip yaygınlaşmış bir türdür.
- Röportajların ilk başarılı örneklerini Ruşen Eşref Üneydin bazı yazarlarla yaptığı konuşmalardan oluşturduğu bir yazı dizisiyle vermiştir.
- Hikmet Feridun Es, Mustafa Baydar, Falih Rıfkı Atay, Abdi İpekçi, Fikret Otyam, Dursun Akçam, Yaşar Kemal, Mete Akyol, Yılmaz Çetiner röportaj türünde eserler veren yazarlardır.

1

Mülakat yapan kişi insanlarla ilişkilerinde başarılı olma yolunda ilerler.

Aynı zamanda gördüğü kişilerin bilgi ve tecrübelerinden yararlanır; kendi görgüsünü, kültür düzeyini ve deneyimlerini geliştirir; sosyal çevresini genişletir.

Bu iki cümlede ifade edilenlerin anlamca doğru bir biçimde birleştirilmiş hâli aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Mülakat yapan kişi gördüğü kişinin bilgi ve tecrübeleri ile kendi görgüsünü, kültürünü ve deneyimlerini birleştirip sosyalleşerek insanlarla olumlu ilişkiler kurmada başarılı olur.
- B) Mülakatta görüşülen kişinin özelliklerinden yola çıkarak kendi kişisel özelliklerimizi geliştirmek insanlarla ilişkilermizde başarılı olmamızı sağlar.
- C) Mülakat yapan kişi gördüğü kişilerin bilgi ve deneyimlerinden yararlanır ve kendi görgüsü, kültür seviyesi ve tecrübelerini geliştirerek sosyal çevresini de genişletip insanlarla ilişkilerinde başarılı olma yolunda mesafe alır.
- D) Mülakatta görüşülen kişilerin bilgi ve tecrübelerinden yararlanarak kendi kişisel özelliklerimizi geliştirme yolunda ilerleyebiliriz.
- E) Mülakat yapan kişi, insanlarla olan olumlu ilişkileri sayesinde, yaptığı mülakatlarda karşı tarafı kendi görüş, kültür düzeyi ve deneyimleri ile etkilemeyi başarır.

BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL SORU

2

Kendi uzmanlık alanlarında tanınmış kişilerle hayatları, çalışmaları ve eserleri hakkında ya da istenilen herhangi bir konuda soru-cevap şeklindeki karşılıklı konuşmaların yazıya geçirilmesine mülakat denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi mülakat yapan kişide bulunması gereken özellikler arasında sıralanamaz?

- A) Görüşmeye katılacak kişi ya da kişilerle ön görüşme yapılmalıdır. Bu görüşmede görüşmenin amacı ve özellikleri belirtilmelidir.
- B) Mülakat yapacak kişi, görüşeceği kişi ile ilgili araştırmalar yapmalı, hedeflediği bilgileri ortaya çıkaracak etkili sorular hazırlamalıdır ve bunları mülakat öncesi, görüşeceği kişiye vermelidir.
- C) Mülakat yapacak kişi, görüşme sırasında nazik olmalı gördüğü kişinin soruyu her yönüyle ve rahat bir şekilde cevaplamasını sağlamalıdır.
- D) Mülakat yapacak kişi, konuşması, kültürü ve zekasıyla karşıdaki kişinin daha rahat ve ayrıntılı konuşmasına zemin hazırlamalıdır.
- E) Mülakat yapacak kişi, kılık kıyafetine dikkat etmeli, jest ve mimiklerini iyi kontrol edebilmeli, konuşma sırasında vurgu ve tamlamalara dikkat etmelidir.

3

Aşağıdakilerden hangisi planlanmış bir mülakattan önce yapılması gerekenlerden biri değildir?

- A) Mülakat ile ilgili hazırlık yapmak
- B) Mülakat yapılacak kişi veya kişilerle ilgili yeterli düzeyde bilgi toplamak
- C) Mülakat yapılan kişinin cevaplarını hikâyeleştirmek
- D) Mülakatın amacını belirlemek
- E) Sorulacak soruları önem sırasına göre düzenlemek

4

Aşağıdakilerden hangisi bir mülakat metninin okunurluğunu artıran faktörler arasında sayılamaz?

- A) Soruların zekice hazırlanmış olması
- B) Cevapların düzenli bir şekilde yazıya geçirilmiş olması
- C) Mülakatın akıcı bir seyir teşkil edecek şekilde metinleştirilmesi
- D) Mülakat yapılan kişinin haber niteliği taşıyan düşünceleri
- E) Mülakatı yapan kişinin kullandığı beden dili

5

- I. Yazma → Düzensiz bir şekilde tutulan notların mantıklı bir sıraya konularak değerlendirilmesi ve acı bir metin haline getirilmesidir.
- II. Uygulama → Mülakatı yapan kişinin beden dili ve konuşmalarıyla karşı tarafı mülakata hazırlamasıdır.
- III. Hazırlık → Mülakata başlamadan karşıdaki kişiyi nazik sözlerle motive etmektir.
- IV. Randevu Alma → Mülakat yapılacak kişiyle buluşma ayarlamaktır.

Numaralandırılmış mülakat aşamalarından hangileri yanlış bir bilgi içermektedir?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) Yalnız IV
D) I ve V E) II ve IV

6

MÜLAKAT

Soru: Ölüm hakkında konuşmak rahatsız ediyor mu sizi?

Cevap: Canım ne olacak, gideriz biter. (Gülerek)
Mesele mi yani? Ama benim ölümünden sonra yapılacaklar var, onlar fena.

Soru: Yazdınız mı gerçekten?

Cevap: Ooo... Buradan Teşvikiye Camii'ne kalkmak istiyorum eğer başka yerde manasızlık yapmazsam. Apartmanlardan müzik çalsın istiyorum.

Soru: Ne çalsın istersiniz?

Cevap: Fecri Ebcioğlu bile olur. Eski... Biz, biz, biz... "Çıktık Açık Alınla" da olmalı. Ben 27'de doğdum. Münir Nurettin falan vardı. Safiye Aylalar vardı. Eskiler çalsın.

Yukarıda bir mülakat metninin son bölümü verilmiştir.

Bu metinde mülakatın aşağıdaki özelliklerinden hangisi yer almamaktadır?

- A) Soru-cevap şeklinde oluşturulur.
B) Samimi bir dil kullanılır.
C) Görüşme yapılan kişiye teşekkür edilerek bitirilir.
D) Mülakatı yapan kişi kendi düşüncelerini ön plana çıkarmaz.
E) Sorular kısa ve herkesin anlayacağı bir dilde yazılır.

7

Aşağıdakilerden hangisi mülakat için söylenemez?

- A) Hemen hemen her konuda yazılabilir.
B) Mülakatı yapan kişinin tutumu önemlidir.
C) Mülakat belli bir amaç doğrultusunda gerçekleşir.
D) Soru-cevap şeklinde oluşturulan metinlerdir.
E) Mülakatta asıl olan mülakatı yapan kişinin dünya görüşüdür.

8

Aşağıdakilerden hangisi teknolojik araç gereç kullanılarak yapılan mülakatlara örnek gösterilemez?

- A) Yüz yüze, not alarak yapılan mülakat
B) İnternet ortamında gerçekleştirilen mülakat
C) Telefonla yapılan mülakat
D) Ses kayıt cihazı kullanılarak yapılan mülakat
E) Fotoğraf makinesi kullanılan mülakat

9

- I. Düşünceleri haber niteliği taşıyan kişilerle yapılan konuşmalardır.
- II. Bir olayı veya durumu araştırma, inceleme, gezip görme yoluyla ya da soruşturma yöntemiyle yansıtan yazı türüdür.
- III. Bir haberin aydınlatılması, gerekli verilerin toplanması için soru-cevap şeklinde yapılan görüşmelerdir.
- IV. Belirlenen konu hakkında kişilere sorular yönelterek konuyu aydınlatmak ve hedef kitlelere yansıtmaktır.
- V. Merak edilen bir konu hakkında aydınlatıcı bilgi almayı amaçlayan görüşmenin yazıya dökülmüş hâlidir.

Numaralandırılmış tanımlardan hangisi "mülakat" sözcüğünün karşılığı olamaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10

Herhangi bir sosyal konu ya da sorun üzerinde, uzman kişi ya da kişilerle yapılmış konuşmalardır. Toplumun tamamını ya da bir kısmını ilgilendiren her alanda "görüşme" yapılabilir. Bu konuşmalar, genellikle yazıya geçirilip gazete ve dergilerde yayımlanmaktadır.

Bu parçada özellikleri verilen sözlü anlatım türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sohbet B) Sunum C) Tartışma
D) Eleştiri E) Mülakat

1

1) Bir Yeri Konu Alan Röportajlar:

Röportaj yapılan yerde her açıdan bilinir, farklı özellikleri film, ses ve fotoğraflarla kanıtlanır.

2) Eşyayı Konu Alan Röportajlar:

Konu olan eşya her açıdan bilinir, eşyanın özellikleri ele alınır.

3) İnsanı Konu Alan Röportajlar:

Belli bir alanda dikkat çeken ve düşündürdüren özellikleri ele alınır.

Görselde boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

	1	2	3
A)	sürdürülen yaşam	dikkat çeken ve düşündürdüren	tanınmış kişilerin
B)	yaşananlar	fiziksel	çalışan kişilerin
C)	tarih	bütün	ün yapmışların
D)	imrenilen hayat	kullanım ve işlevsel özellikleri	bilinen kişilerin
E)	yaşanılmak istenen hayat	sevilen ve bilinen	sıradan insanların

2) Aşağıdakilerin hangisinde röportaj ile ilgili yanlış bir bilgi verilmiştir?

- A) Röportaj yalnızca gazetecilerin yazdığı bir yazı türüdür.
 B) Röportaj, tek bir yazı olabileceği gibi aynı konuda yazılmış bir yazı dizisi de olabilir.
 C) Röportaja konu olan habere, röportajı yapan kişinin düşünceleri de eklenir.
 D) Röportajlar, okuyucunun dikkatini çekecek ve onları bazı konularda düşündürecek biçimde düzenlenir.
 E) Röportajlar genellikle birinci tekil şahsın ağzından yazılır.

3) Röportaj türünde aşağıdaki anlatım türlerinden hangisinin kullanımı daha azdır?

- A) Kanıtlayıcı B) Öğretici C) Betimleyici
 D) Emredici E) Açıklayıcı

- 4) Yazar bir gerçeği araştırma, inceleme, gezip görme ve soruşturma yoluyla kaleme alır. Eserini görsel bakımdan zenginleştirmek adına resim, fotoğraf gibi malzemelerden yararlanabilir. Yazarın kendi düşünceleriyle yazısına renk katması da mümkündür. Tek bir yazı şeklinde kaleme alınabileceği gibi bir yazı dizisi şeklinde de olabilir.

Bu parçada sözü edilen anlatım türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Söyleşi B) Eleştiri C) Hitabet
 D) Mülakat E) Röportaj

5) İstanbul'u konu alan bir röportaj, aşağıdaki türlerin hangisiyle benzerlik gösterir?

- A) Münazara B) Söylev C) Makale
 D) Gezi yazısı E) Mülakat

6 Yunus Emre'yi konu alan bir röportaj, röportaja örnektir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Durumu konu alan B) İnanışı konu alan
C) Yeri konu alan D) İnsanı konu alan
E) Eşyayı konu alan

7 Aşağıdakilerden hangisi röportajın özelliklerinden biri değildir?

- A) Oldukça ağır ve sanatlı bir dille yazılır.
B) Ele alınan konular toplumu ilgilendirmelidir.
C) Okuyucunun dikkatini çekecek şekilde düzenlenmelidir.
D) Çeşitli ses kayıtları, belge ve fotoğraflardan yararlanılabilir.
E) Bilginin yanında yazarın izlenimleri, fikirleri ve kişisel görüşleri de yer alır.

8 Sözlü anlatım türlerindedir. Gazeteciliğin gelişmesiyle ortaya çıkan bir türdür. Öğreticidir. Bir olay, bir durum; yerinde gezip görülerek, olayla ya da durumla ilgili değişik kişilerle konuşularak, soruşturularak yazılır. Hem gezi yazılarının hem makalenin özelliklerini taşır.

Yukarıdaki parça hakkında bilgi verilen metin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mülakat B) Röportaj C) Sohbet
D) Münazara E) Eleştiri

9 yapan kişi, elde ettiği bilgilere kendi görüş ve düşüncelerini de katar. ise yazar kendi görüş ve düşüncelerini ortaya koymaz.

Bu parçanın boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Münazara - Tartışma
B) Röportaj - Mülakatta
C) Mülakat - Denemede
D) Mülakat - Makalede
E) Röportaj - Sohbet

10 Mülakat yapacak kişinin uyması gereken kurallar arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Konu hakkında önceden sorular hazırlanması
B) Mülakat yapacağı kişi hakkında bilgi sahibi olunması
C) Mülakat yapacağı kişinin alanında uzman olması
D) Mülakat yapacağı kişi ile ön görüşme yapılması
E) Belirlenen görüşme zamanına uyulması

11 Aşağıdakilerden hangisi edebiyatımızın tanınmış röportaj yazarları arasında yer alır?

- A) Ruşen Eşref Ünaydın
B) Suut Kemal Yetkin
C) Mehmet Kaplan
D) Cemil Meriç
E) Nurullah Ataç

12

Edebî bir kavram olarak röportaj; haber değeri taşıyan bir yer, kişi, eşya, eser ya da olayla ilgili olarak yapılan incelemelerin, duyuların, gözlemlerin konuyla ilgili konuşmaların fotoğrafla süslenerek yazıldığı gazete ve dergi yazılarıdır.

Bu açıklamadan hareketle;

I = Konu ile ilgili gerçekleri aktarmak ve okuyucuyu aydınlatmak amaçlanır.

II = Genellikle toplumun gündemini meşgul eden güncel konular ele alınır.

III = Röportaj metinleri iyi bir hazırlık ve araştırma sürecini gerekli kılar.

IV = Röportaj türü, gazeteciliğin gelişmesiyle ortaya çıkmıştır.

V = Röportaj, sadece gazetecilerin ilgilendiği bir türdür.

numaralandırılmış cümlelerden hangisine ulaşamaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

ÜNİTE DEĞERLENDİRME TESTİ

1 Röportaj ve mülakat aralarındaki farklılıklar açısından değerlendirildiğinde;

- I** Mülakat "karşılıklı konuşma, görüşme yapmak" olarak tanımlanır. Röportaj ise konuşmaları aktarmanın yanı sıra ortam, çevre hakkında bilgiler ve yazarın izlenimlerine de yer verir.
- II** Mülakat, gerçekler hakkında bilgi toplamak ve bir konudaki görüşlerini öğrenmek için herhangi bir kişiye sorular yöneltmektir. Röportajda ise soru-cevap yönteminin yanı sıra farklı yöntemlerle bilgi aktarımı söz konusudur.
- III** Mülakatı yapan kişi görüştüğü kişinin duygu ve düşüncelerini tarafsız ve yorum katmadan aktarır. Röportajda ise yazar araştırarak, gezip görerek elde ettiği bilgileri kendi görüşlerini de katarak aktarır.
- IV** Röportajda yazarın anlattıkları, mülakatta ise görüşülen kişinin anlattıkları ön plana çıkar.

numaralandırılmış cümlelerin hangileri doğrudur?

	I	II	III	IV
A)	✓			
B)	✓	✓		
C)	✓	✓		✓
D)	✓	✓	✓	✓
E)		✓	✓	✓

2 Aşağıdaki sanatçılardan hangisi hem röportaj hem de mülakat türünde eserler vermiştir?

- A) Ahmet Hikmet Müftüoğlu
B) Ahmet Haşim
C) Orhan Veli Kanık
D) Faruk Nafiz Çamlıbel
E) Hikmet Feridun Es

3 Mülakat ve röportajın ortak özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Gazete ve dergilerde yayımlanma
B) Önceden hazırlık yapmayı gerektirme
C) Sözlü anlatım türü olma
D) Soru-cevap yöntemiyle yapılma
E) Konuşmayı yorumsuz bir şekilde aktarma

4 , birçok kişiyi yakından tanımamızı, pek çok olayın bilinmeyen yanlarının ortaya çıkmasını sağladı. Elbette bu, karşınızdaki insanı analiz edebilme kabiliyetiniz ve sorularınızı ustaca kurgulamanız sayesinde oldu.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

- A) Anılarınız
B) Röportajlarınız
C) Biyografileriniz
D) Eleştirileriniz
E) Söylevleriniz

5 Aşağıdakilerden hangisi "mülakat" türünün yöntem ve türlerinden biri değildir?

- A) Birebir Görüşmeler
B) Sıralı Görüşmeler
C) Panel Görüşmeler
D) Forum Görüşmeleri
E) Telefonla Görüşmeler

6 Dünya edebiyatında olduğu gibi Türk edebiyatında da röportaj türü önceleri mülakat niteliğindeki yazılarla karıştırılmıştır. Bu türe yüklenen ilk anlam düşünürse Türk edebiyatında Evliya Çelebi'nin bazı yazıları bu türde yazılmış ilk eserler olarak değerlendirilebilir. Ancak günümüzdeki anlamıyla ilk röportaj örnekleri 20. yüzyılda verilmiştir. Modern anlamda röportaj türüyle ilgili ilk çalışmaları Ruşen Eşref Üneydin yapmıştır. Farklı yazarlarla yapmış olduğu görüşmeleri bir yazı dizisi halinde dergilerde yayınlamıştır. Röportaj türü, özellikle 1950'lerden bu yana ciddi gelişmeler göstermiştir. Günümüzde yazılı basında da bu türün varlığı göze çarpmaktadır. Görsel yayın organlarının gelişmesiyle birlikte röportaj türünün özelliklerini taşıyan televizyon programları da yaygınlık kazanmıştır.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Her dönemde röportaj ile mülakat türleri birbiri ile karıştırılmıştır.
- B) Türk edebiyatında röportaj örneği sayılabilecek ilk eserler Evliya Çelebi'nin bazı yazılarıdır.
- C) Bugünkü manada ilk röportaj örneklerini Ruşen Eşref Üneydin vermiştir.
- D) 1950'lerden sonra röportaj türünde önemli ilerlemeler kaydedilmiştir.
- E) Yazılı ve görsel basının yaygınlaşmasıyla röportaj türü farklı bir boyut kazanmıştır.

7 Aşağıdakilerin hangisinde röportaj ile mülakat türünün karşılaştırılması yanlış yapılmıştır?

- A) Röportaj ve mülakatlarda anlatım sade, açık, kibar ve nazik olmalıdır.
- B) Röportaj yazılı, mülakat sözlü bir anlatım türüdür.
- C) Röportajlarda öznellik, mülakatlarda nesnellik hakimdir.
- D) Röportajlarda derinlemesine inceleme yapılırken mülakatlarda ayrıntıya girilmez.
- E) Röportajlarda konu dışına çıkılabilirken mülakatlarda konuşulanların dışına çıkılmaz.

8 Aşağıdakilerden hangisi edebiyatımızdaki mülakat yazarlarından biri değildir?

- A) Gavsî Ozansoy
- B) Atilla İlhan
- C) Sermat Sami Uysal
- D) Ruşen Eşref Üneydin
- E) Mustafa Baysal

9

Soru: Topkapı Müzesine dair biz neleri yanlış biliyoruz?

Cevap: Çok şeyi... Yazarın biri, Topkapı hayaletinden bahsediyor. Öteki İtalyan mayolikasını ile İznik çinisini ayırt edemiyor. Buradan bir şeylerin eksildiğine dair sorumsuzca hayaller, söylentiler çıkıyor.

Soru: Topkapı Müzesinde keşfettiğiniz, sizi şaşırtan herhangi bir şey var mı?

Cevap: Olmaz mı? Örneğin arşivde Cezayir'le ilgili çok enteresan belgeler var. Ceza-yir, imtiyazlı bir beylik... Zannedersin ki kendi başına orada var olmuş. Hayır, öyle değil; içişleri devamlı buraya akıyor ve burada karar veriliyor. Şaşırtıcı... Bir başka gün olmadık bir mimarî parça, özellik keşfediyorsun. Daha keşfedilecek çok şey var.

Bu metindeki noktalı yere aşağıdaki metin türlerinden hangisi getirilmelidir?

- A) Hatıra
- B) Makale
- C) Mülakat
- D) Eleştiri
- E) Deneme

10 — Bunu siz yapmasaydınız da aynı tepkiyi verirdiniz değil mi?

— Tabii veririm. Yapılacak şey mi? Düşünmeye başladım; hiçbir yerde "hamileler, engelliler ve yaşlılar" şeklinde bir ibare görmedim. Hem de hiç! Bu ne demek?

— Hamileler, engelliler ve yaşlıların gezmesi sanırım pek düşünülüyor bu ülkede.

— Engelliler otursun evde demek istiyorlar! İnadım inat yaşayacağım, gezeceğim, çalışacağım. İnadım inat, işe devam!

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Makale
- B) Fıkra
- C) Deneme
- D) Mülakat
- E) Sohbet

- A Aşağıdaki görselde belirtilen mülakat ve röportaj örneklerinden hareketle bu türlerle ilgili verilen özelliklerden yanlış olanları özelliklerin yanındaki kutucuklara işaretleyiniz.

MÜLAKAT VE RÖPORTAJ

1

- I. Söyleşmeye bağlı anlatım kullanılmış.
- II. Nazik bir dil kullanılmaktan kaçınılmış.
- III. Cevaplar, mülakat yapılan kişinin görüşünü belirtmiş.

2

- I. Açık yalın bir dil kullanılmış.
- II. Belli bir alan ile ilgili görüşler belirtilmiş.
- III. Kişinin düşüncelerinin aktarılmasına özen gösterilmiş.

3

- I. Yerinde inceleme kuralına uyulmamış.
- II. Üstün bir görüş, anlayış ve gözlem yeteneği kullanılmış.
- III. Kişisel görüşler yansıtılmış.

1

Kısa dönem hedeflerinizden bahsedermisiniz?

Öncelikli hedeflerim, şirketinizin organizasyonel yapısını ve profesyonel satış tekniklerini öğrenmektir. Böylece, satış ekibinizde yer alan üretken elemanlardan biri olabilirim. Nelere ihtiyaç duyulduğunu öğrendikten sonra, kesinlikle en iyi şekilde katkıda bulunmaya çalışacağım.

2

Beş yıl içerisinde kendinizi nerede görüyorsunuz?

Geleceği tahmin etmek zor olsa da beş yıl içinde çok iyi bir finans danışmanı olacağıma içtenlikle inanıyorum. Yeteneklerim sayesinde, ikinci adım olabilecek, portföy yöneticiliği hatta daha yüksek mevkilere gelebileceğime inanıyorum. Nihai hedefim her zaman için, şirket yapısında hangi mevkide olursam yeteneklerimi en üst düzeye yönelik geliştirmeye çaba göstermektir.

3

Bu Diyar Baştan Başa

Bozkır ıssız. Uzaktan bir göl göründü. Bozkıra eliş kağıdı gibi yapıştırılmış. Toprak damlı köyler geçtik. Türküler gırla gidiyor. Bizim köylü eli kulağa attı. Bir hoş sesi var ki... Çiçekdağı'ni geçtik. Şirince bir kasaba. Sonra bir köyde durduk. Yerköy'e geldik. Orada araba değiştirmek gerekti. Yerköy'le Yozgat arası otobüs buldum. Yol iyi. Yozgat'a geldik. Girerken şehre, sağ yanda koyu bir yeşillik çarpıyor göze.

- B Aşağıdaki bulmacada yer alan metin türlerinin numaralanmış tanımlarla doğru bir şekilde eşleştirilmiş hâlini verilen kutucuklara yazınız.

- Yaşanmış veya yaşanması mümkün olan olay ve durumların, okuyucuya haz verecek şekilde kişi, yer ve zamana bağlı olarak anlatıldığı kısa edebi tür.
- Bir sahnede, seyirciler önünde oyuncuların sergilemesi amacıyla hazırlanmış gösteriler.
- Kişilerin bir yeri, bir kurumu ziyaret ederek, o yerin özelliklerini, orada gördüklerini kişisel düşünceleriyle birleştirip imkânlar ölçüsünde fotoğraflarla belgeleyerek kaleme aldıkları yazılardır.
- Tez-antitez yani görüş ve karşı görüş üzerine kurulmuş olan bir konunun daha önce belirlenmiş bir jüri karşısında iki farklı grup tarafından tartışılması.
- Olmuş ya da olması mümkün olayların kurgulanarak, yer ve zaman belirtilerek anlatıldığı uzun metin türü.
- Duygulardan, düşüncelerden, düşlerden, özlemlerden vb. süzülmüş yaşantı birikimleri olarak, ozanların, sözcüklerin sözlük anlamlarına kimi zaman değişik anlamlar da yükleyerek, dil içinde özel bir dil yaratarak oluşturdukları, imgelerden, simgelerden, söz sanatlarından, ritimden, uyumdan vb. yararlanarak ortaya koydukları, okurda estetik duygular uyandıran yazın ürünü.
- Gazete ve dergilerde periyodik olarak genel bir başlık altında, günün sosyal ve siyasi olaylarının öznel olarak değerlendirildiği kısa yazı türü.
- Herhangi bir sosyal konu ya da sorun üzerinde, uzman kişi ya da kişilerle yapılmış konuşmaları yansıtan yazı türü
- Herhangi bir konuda bilgi vermek bir gerçeği ortaya koymak bir tezi kanıtlamak veya bir düşünceyi savunmak amacıyla kaleme alınan ve temel ögesi fikir olan yazılar.
- Bir eseri veya yazarı türlü yönlerden ele alıp değerlendirmek amacıyla kaleme alınan yazı türü.
- Yazarın herhangi bir konudaki görüşlerini, karşısında biri varmış gibi senli benli bir anlatımla anlattığı yazı türü.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

DATA YAYINLARI

ÜCRETSİZ
İÇERİK İÇİN

İvedik Organize Sanayi
Matbaacılar Sitesi
1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No:2/20
Yenimahalle / ANKARA
Tel: 0 312 384 29 95 - Faks: 0312 342 23 58
WhatsApp: 0 505 925 57 81
www.datayayinlari.com | bilgi@datayayinlari.com

ISBN 978-625-7951-60-9

9 786257 195160 9